

„საქართველოს 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“

საქართველოს კანონის პროექტი

(საბოლოო ვარიანტი)

თბილისი

2019

თავი I

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის მაჩვენებლები

მუხლი 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ბალანსი

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ბალანსი თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი	მათ შორის	
				საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
შემოსავლები	10,595,649.4	10,540,400.0	11,226,900.0	11,180,000.0	46,900.0
გადასახადები	9,695,962.2	9,645,000.0	10,465,000.0	10,465,000.0	0.0
გრანტები	404,014.7	390,400.0	241,900.0	195,000.0	46,900.0
სხვა შემოსავლები	495,672.5	505,000.0	520,000.0	520,000.0	0.0
ხარჯები	9,543,712.6	9,999,052.9	10,846,529.2	10,739,920.2	106,609.0
შრომის ანაზღაურება	1,407,624.2	1,469,483.7	1,575,965.0	1,575,345.0	620.0
საქონელი და მომსახურება	1,288,263.2	1,246,432.1	1,373,690.5	1,356,633.5	17,057.0
პროცენტი	513,043.8	624,041.0	751,031.0	751,031.0	0.0
სუბსიდიები	419,453.0	435,087.0	516,463.0	482,013.0	34,450.0
გრანტები	1,331,957.4	787,932.1	726,074.5	726,074.5	0.0
<i>მათ შორის, კაპიტალური</i>	527,941.7	628,816.1	543,700.0	543,700.0	0.0
სოციალური უზრუნველყოფა	3,501,326.9	3,886,912.0	4,294,821.3	4,294,821.3	0.0
სხვა ხარჯები	1,082,044.2	1,549,165.0	1,608,483.9	1,554,001.9	54,482.0
<i>მათ შორის, სხვადასხვა კაპიტალური ხარჯები</i>	<i>82,295.2</i>	<i>335,031.0</i>	<i>421,760.0</i>	<i>377,410.0</i>	<i>44,350.0</i>
საოპერაციო სალდო	1,051,936.8	541,347.1	380,370.9	440,079.9	-59,709.0
არაფინანსური აქტივების ცვლილება	1,811,165.9	2,057,593.1	2,091,365.5	1,311,014.5	780,351.0
ზრდა	1,912,171.3	2,137,593.1	2,221,365.5	1,441,014.5	780,351.0
კლება	101,005.4	80,000.0	130,000.0	130,000.0	0.0
მთლიანი სალდო	-759,229.1	-1,516,246.0	-1,710,994.7	-870,934.7	-840,060.0
ფინანსური აქტივების ცვლილება	365,188.7	-267,200.0	333,574.3	-8,665.7	342,240.0
ზრდა	484,339.0	209,390.0	463,574.3	121,334.3	342,240.0
ვალუტა და დეპოზიტები	103,240.6	0.0	121,334.3	121,334.3	0.0

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი	მათ შორის	
				საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
სესხები	237,642.2	209,390.0	342,240.0	0.0	342,240.0
აქციები და სხვა კაპიტალი	143,456.2	0.0	0.0	0.0	0.0
კლება	119,150.3	476,590.0	130,000.0	130,000.0	0.0
ვალუტა და დეპოზიტები	0.0	356,590.0	0.0	0.0	0.0
სესხები	94,131.8	120,000.0	130,000.0	130,000.0	0.0
აქციები და სხვა კაპიტალი	25,013.7	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა დებიტორული დავალიანებები	4.8	0.0	0.0	0.0	0.0
ვალდებულებების ცვლილება	1,124,417.8	1,249,046.0	2,044,569.0	862,269.0	1,182,300.0
ზრდა	1,877,617.1	2,216,125.0	3,067,300.0	1,885,000.0	1,182,300.0
საშინაო	422,310.4	900,000.0	1,200,000.0	1,200,000.0	0.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	422,309.4	900,000.0	1,200,000.0	1,200,000.0	0.0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0
საგარეო	1,455,306.8	1,316,125.0	1,867,300.0	685,000.0	1,182,300.0
სესხები	1,455,306.8	1,316,125.0	1,867,300.0	685,000.0	1,182,300.0
კლება	753,199.3	967,079.0	1,022,731.0	1,022,731.0	0.0
საშინაო	35,082.0	40,079.0	44,006.0	44,006.0	0.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	35,000.0	40,000.0	40,000.0	40,000.0	0.0
სესხები	82.0	79.0	2,141.0	2,141.0	0.0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	0.0	0.0	1,865.0	1,865.0	0.0
საგარეო	718,117.3	927,000.0	978,725.0	978,725.0	0.0
სესხები	714,884.7	927,000.0	975,000.0	975,000.0	0.0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	3,232.6	0.0	3,725.0	3,725.0	0.0
ბალანსი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

მუხლი 2. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები, გადასახდელები და ნაშთის ცვლილება

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები, გადასახდელები და ნაშთის ცვლილება თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი	მათ შორის	
				საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
შემოსულობები	12,693,422.2	12,956,525.0	14,554,200.0	13,325,000.0	1,229,200.0
შემოსავლები	10,595,649.4	10,540,400.0	11,226,900.0	11,180,000.0	46,900.0
არაფინანსური აქტივების კლება	101,005.4	80,000.0	130,000.0	130,000.0	0.0
ფინანსური აქტივების კლება (ნაშთის გამოკლებით)	119,150.3	120,000.0	130,000.0	130,000.0	0.0
ვალდებულებების ზრდა	1,877,617.1	2,216,125.0	3,067,300.0	1,885,000.0	1,182,300.0
გადასახდელები	12,590,181.6	13,313,115.0	14,432,865.7	13,203,665.7	1,229,200.0
ხარჯები	9,543,712.7	9,999,052.9	10,846,529.2	10,739,920.2	106,609.0
არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,912,171.3	2,137,593.1	2,221,365.5	1,441,014.5	780,351.0
ფინანსური აქტივების ზრდა (ნაშთის გამოკლებით)	381,098.4	209,390.0	342,240.0	0.0	342,240.0
ვალდებულებების კლება	753,199.3	967,079.0	1,022,731.0	1,022,731.0	0.0
ნაშთის ცვლილება	103,240.6	-356,590.0	121,334.3	121,334.3	0.0

თავი II

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები

მუხლი 3. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები 11,226,900.0 ათასი ლარის ოდენობით.

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
შემოსავლები	10,595,649.4	10,540,400.0	11,226,900.0
გადასახადები	9,695,962.2	9,645,000.0	10,465,000.0
გრანტები	404,014.7	390,400.0	241,900.0
სხვა შემოსავლები	495,672.5	505,000.0	520,000.0

მუხლი 4. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახადები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახადები 10,465,000.0 ათასი ლარის ოდენობით.

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
გადასახადები	9,695,962.2	9,645,000.0	10,465,000.0
გადასახადები შემოსავალზე, მოგებაზე და კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე	3,614,519.5	4,005,000.0	4,385,000.0
ფიზიკური პირებიდან	2,877,895.1	3,150,000.0	3,415,000.0
საშემოსავლო გადასახადი	2,877,895.1	3,150,000.0	3,415,000.0
გადასახადი საწარმოებიდან	736,624.4	855,000.0	970,000.0
მოგების გადასახადი	736,624.4	855,000.0	970,000.0
გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე	5,892,636.4	5,358,000.0	5,798,300.0
საყოველთაო გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე	4,426,909.8	4,071,000.0	4,398,300.0
დამატებითი ღირებულების გადასახადი	4,426,909.8	4,071,000.0	4,398,300.0
აქციზი	1,465,726.6	1,287,000.0	1,400,000.0
გადასახადები საგარეო ვაჭრობასა და საგარეო-ეკონომიკურ ოპერაციებზე	73,416.9	75,000.0	80,000.0
იმპორტის გადასახადი	73,416.9	75,000.0	80,000.0
სხვა გადასახადები	115,389.4	207,000.0	201,700.0

მუხლი 5. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის გრანტები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის გრანტები 241,900.0 ათასი ლარის ოდენობით.

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
გრანტები	404,014.7	390,400.0	241,900.0
საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული	232,419.8	255,765.0	155,750.0
მიმდინარე დანიშნულების გრანტები	205,122.3	230,000.0	130,000.0
EU	137,680.1	230,000.0	130,000.0
ეკონომიკური მმართველობა და ფისკალური ანგარიშგება (EU)	0.0	0.0	6,175.0
სახელმწიფო ფინანსების მართვის რეფორმის მხარდაჭერა III (PFM III) (EU)	22,196.5	0.0	0.0
სოფლის მეურნეობის მხარდაჭერის პროგრამა (EU)	20,178.6	120,080.0	62,750.0
საჯარო მმართველობის რეფორმის მხარდაჭერა საქართველოში (EU)	10,555.0	18,600.0	0.0
საქართველოში მართლმსაჯულების სექტორის რეფორმის მხარდაჭერა (EU)	11,796.7	18,350.0	0.0
დასაქმება და პროფესიული განათლება და გადამზადება (EU)	27,163.5	0.0	0.0
უნარების განვითარება და დასაქმების ბაზრის მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანა (EU)	0.0	12,420.0	16,250.0
ევროკავშირი ინტეგრირებული ტერიტორიული განვითარებისთვის (EU)	0.0	0.0	16,250.0
ეკონომიკის და ბიზნესის განვითარება საქართველოში (EU)	0.0	13,200.0	12,325.0
რეგიონული განვითარების მხარდაჭერა - ფაზა II (EU)	27,163.5	0.0	0.0
DCFTA-ს განხორციელების და მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა (EU)	18,626.4	16,300.0	0.0
მაკრო-ფინანსური დახმარების პროგრამა (MFA) (EU)	0.0	31,050.0	16,250.0
სხვადასხვა დონორები	67,442.2	0.0	0.0
ხაზინის ანგარიშზე აღრიცხული რეესტრის გრანტები (სხვადასხვა დონორები)	67,442.2	0.0	0.0
კაპიტალური დანიშნულების გრანტები	27,297.5	25,765.0	25,750.0
E5P	0.0	2,000.0	4,150.0
თბილისის საჯარო სკოლების რეაბილიტაციისა და ენერგოეფექტურობის გაზრდის პროექტი (CEB, E5P)	0.0	1,000.0	1,500.0
საქართველოში საჯარო შენობების ენერგოეფექტურობის გაუმჯობესება და განახლებადი-ალტერნატიული ენერჯის გამოყენება (NEFCO, E5P)	0.0	1,000.0	1,000.0

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
ბათუმის ავტობუსების პროექტი (EBRD, E5P)	0.0	0.0	1,650.0
SIDA	7,966.5	3,300.0	700.0
ქვემო ქართლის ნარჩენების მართვის პროექტი (EBRD, SIDA)	0.0	0.0	300.0
საკანალიზაციო სისტემების მდგრადი მართვის პროექტი (SIDA)	7,966.5	3,300.0	400.0
CNF	1,383.1	1,345.0	2,500.0
დაცული ტერიტორიების განვითარება (CNF)	1,383.1	1,345.0	2,500.0
WB-TF	3,833.3	3,600.0	3,800.0
რეგიონალური და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტი II (WB, WB-TF)	3,833.3	3,600.0	3,800.0
EU	10,722.2	9,750.0	10,600.0
წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი II (EIB, EU)	2,688.3	700.0	0.0
ქუთაისის მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროექტი (EU, KfW)	1,735.5	1,000.0	600.0
აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის მოდერნიზაცია-მშენებლობა სამტრედია-გრიგოლეთის მონაკვეთზე (EIB, EU)	4,734.8	8,050.0	5,000.0
ვარდნილისა და ენგურის ჰიდროელექტროსადგურების რეაბილიტაციის პროექტი (EIB, EBRD, EU)	0.0	0.0	5,000.0
ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია - III ფაზა (EU, KfW)	1,563.6	0.0	0.0
GEF	3,392.5	5,270.0	4,000.0
სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD)	3,392.5	5,270.0	4,000.0
EBRD	0.0	500.0	0.0
საქართველოში მყარი ნარჩენების მართვის პროექტი (EBRD)	0.0	500.0	0.0
უცხო სახელმწიფოთა მთავრობებიდან მიღებული	106,983.7	74,635.0	20,350.0
კაპიტალური დანიშნულების გრანტები	106,983.7	74,635.0	20,350.0
MCC	95,277.7	63,900.0	0.0
ათასწლეულის გამოწვევა საქართველოს - მეორე პროექტი (MCC)	95,277.7	63,900.0	0.0
KfW	11,706.1	10,495.0	20,350.0
500 კვ ეგზ "წყალტუბო-ახალციხე-თორთუმი" (KfW)	0.0	0.0	2,000.0
დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში-საქართველო (ევორეგიონული პროგრამა საქართველო, ფაზა III) (KfW)	2,848.7	3,300.0	2,100.0
პროფესიული განათლება I (KfW)	0.0	0.0	1,900.0
ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია - III ფაზა (EU, KfW)	7,509.7	5,350.0	750.0

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია - IV ფაზა (KfW)	1,347.6	1,845.0	13,300.0
მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროგრამა II (KfW)	0.0	0.0	300.0
ORIO	0.0	240.0	0.0
ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია (ORIO)	0.0	240.0	0.0
უცხოეთის იურიდიული პირი	0.0	0.0	800.0
კაპიტალური დანიშნულების გრანტები	0.0	0.0	800.0
EPTATF	0.0	0.0	800.0
ქუთაისის წყალარინების პროექტი (EIB, EPTATF)	0.0	0.0	800.0
მიმდინარე გრანტები ცენტრალური სსიპებიდან/ა(ა)იპ-ებიდან	64,611.2	60,000.0	65,000.0

მუხლი 6. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები 520,000.0 ათასი ლარის ოდენობით.

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
სხვა შემოსავლები	495,672.5	505,000.0	520,000.0
შემოსავლები საკუთრებიდან	201,598.2	196,000.0	191,000.0
პროცენტები	103,791.5	95,000.0	95,000.0
დივიდენდები	70,350.8	81,000.0	71,000.0
სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების მოგებიდან მიღებული დივიდენდი	350.8	1,000.0	1,000.0
შემოსავალი ეროვნული ბანკის მოგებიდან	70,000.0	80,000.0	70,000.0
რენტა	27,455.9	20,000.0	25,000.0
საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	94,440.0	96,700.0	101,000.0
ადმინისტრაციული მოსაკრებლები და გადასახდელები	91,147.7	93,600.0	97,400.0
სალიცენზიო მოსაკრებელი	648.5	300.0	400.0
სანებართვო მოსაკრებელი	65,774.2	68,000.0	70,000.0
სარეგისტრაციო მოსაკრებელი	2,639.6	3,200.0	4,000.0
სახელმწიფო ბაჟი	18,552.6	19,000.0	20,000.0
საკონსულო მოსაკრებელი	1,974.2	1,600.0	1,500.0
სამხედრო სავალდებულო სამსახურის გადავადების მოსაკრებელი	1,023.1	1,000.0	1,000.0

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
სხვა არაკლასიფიცირებული მოსაკრებელი	535.5	500.0	500.0
არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება	3,292.3	3,100.0	3,600.0
შემოსავლები საქონლის რეალიზაციიდან	65.5	100.0	50.0
შემოსავლები მომსახურების გაწევიდან	3,206.8	3,000.0	3,550.0
სხვა შემოსავლები არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონლიდან და მომსახურებიდან	20.0	0.0	0.0
სანქციები (ჯარიმები და საურავები)	78,248.4	95,000.0	105,000.0
ტრანსფერები რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	121,385.9	117,300.0	123,000.0
მიმდინარე ტრანსფერები რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	121,385.9	117,300.0	123,000.0
სხვა მიმდინარე ნებყოფლობითი ტრანსფერები რომლებიც ხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	121,385.9	117,300.0	123,000.0
სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები	121,385.9	117,300.0	123,000.0

თავი III

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯები, არაფინანსური აქტივები და მათი ფუნქციონალური კლასიფიკაცია

მუხლი 7. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯები 10,846,529.2 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი	მათ შორის	
				საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
ხარჯები	9,543,712.6	9,999,052.9	10,846,529.2	10,739,920.2	106,609.0
შრომის ანაზღაურება	1,407,624.2	1,469,483.7	1,575,965.0	1,575,345.0	620.0
საქონელი და მომსახურება	1,288,263.2	1,246,432.1	1,373,690.5	1,356,633.5	17,057.0
პროცენტი	513,043.8	624,041.0	751,031.0	751,031.0	0.0
სუბსიდიები	419,453.0	435,087.0	516,463.0	482,013.0	34,450.0
გრანტები	1,331,957.4	787,932.1	726,074.5	726,074.5	0.0
<i>მათ შორის, კაპიტალური</i>	<i>527,941.7</i>	<i>628,816.1</i>	<i>543,700.0</i>	<i>543,700.0</i>	<i>0.0</i>
სოციალური უზრუნველყოფა	3,501,326.9	3,886,912.0	4,294,821.3	4,294,821.3	0.0
სხვა ხარჯები	1,082,044.2	1,549,165.0	1,608,483.9	1,554,001.9	54,482.0
<i>მათ შორის, სხვადასხვა კაპიტალური</i>	<i>82,295.2</i>	<i>335,031.0</i>	<i>421,760.0</i>	<i>377,410.0</i>	<i>44,350.0</i>

მუხლი 8. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების ცვლილება

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების ცვლილება 2,091,365.5 ათასი ლარის ოდენობით, მათ შორის:

ა) განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების ზრდა 2,221,365.5 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი	მათ შორის	
					საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
სულ ჯამი		1,912,171.3	2,137,593.1	2,221,365.5	1,441,014.5	780,351.0
01 00	საქართველოს პარლამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	6,432.7	7,048.1	6,328.1	6,328.1	0.0
02 00	საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია	49.9	100.0	100.0	100.0	0.0
03 00	საქართველოს ბიზნესომბუდსმენის აპარატი	0.0	0.0	2.0	2.0	0.0
04 00	საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია	541.8	590.0	500.0	500.0	0.0
05 00	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური	214.0	668.0	135.0	135.0	0.0
06 00	საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია	910.5	15.0	2,215.4	2,215.4	0.0
07 00	საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო	27.6	100.0	100.0	100.0	0.0
08 00	საქართველოს უზენაესი სასამართლო	288.2	555.0	500.0	500.0	0.0
09 00	საერთო სასამართლოები	8,371.1	13,012.0	15,795.0	15,795.0	0.0
10 00	საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო	131.3	1,655.0	1,480.0	1,480.0	0.0
11 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია აბაშის, ზუგდიდის, მარტვილის, მესტიის, სენაკის, ჩხოროწყუს, წალენჯიხის, ხობის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტში	6.0	5.0	5.0	5.0	0.0
12 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ლანჩხუთის, ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებში	0.0	5.0	5.0	5.0	0.0
13 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ბაღდათის, ვანის, ზესტაფონის, თერჯოლის, სამტრედიის, საჩხერის, ტყიბულის, წყალტუბოს, ჭიათურის, ხარაგაულის, ხონის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტში	5.0	10.0	10.0	10.0	0.0
14 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ახმეტის, გურჯაანის, დედოფლისწყაროს, თელავის, ლაგოდეხის, საგარეჯოს, სიღნაღისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტებში	6.0	3.0	5.0	5.0	0.0
15 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია დუშეთის, თიანეთის, მცხეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში	3.4	3.0	5.0	5.0	0.0
16 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ამბროლაურის, ლენტეხის, ონისა და ცაგერის მუნიციპალიტეტებში	4.5	0.0	5.0	5.0	0.0
17 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ადიგენის, ასპინძის,	6.5	4.0	5.0	5.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი	მათ შორის	
					საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
	ახალციხის, ახალქალაქის, ბორჯომისა და ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტებში					
18 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ბოლნისის, გარდაბნის, დმანისის, თეთრი წყაროს, მარნეულის, წალკის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტში	5.7	0.0	5.0	5.0	0.0
19 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია გორის, კასპის, ქარელისა და ხაშურის მუნიციპალიტეტებში	3.1	2.0	5.0	5.0	0.0
20 00	საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური	12,393.8	13,370.0	11,914.0	11,914.0	0.0
21 00	სსიპ - საპენსიო სააგენტო	138.5	500.0	470.0	470.0	0.0
22 00	შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	19.7	35.0	10.0	10.0	0.0
23 00	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	8,844.3	17,155.0	18,865.0	18,865.0	0.0
24 00	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	2,473.0	3,245.0	2,295.0	1,495.0	800.0
25 00	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო	1,302,619.6	1,476,300.0	1,601,850.0	867,540.0	734,310.0
26 00	საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო	28,564.6	27,390.0	32,050.0	29,404.0	2,646.0
27 00	საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	114,909.1	47,435.0	68,280.0	68,280.0	0.0
28 00	საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო	18,464.4	2,010.0	2,510.0	2,510.0	0.0
29 00	საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო	131,679.1	203,477.0	200,511.0	165,511.0	35,000.0
30 00	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	88,847.0	108,336.0	70,000.0	70,000.0	0.0
31 00	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	16,589.6	18,006.0	28,385.0	23,990.0	4,395.0
32 00	საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო	149,379.9	182,189.0	145,323.0	142,123.0	3,200.0
33 00	საქართველოს პროკურატურა	2,019.4	2,970.0	2,970.0	2,970.0	0.0
35 00	სსიპ - საჯარო სამსახურის ბიურო	32.1	12.0	10.0	10.0	0.0
36 00	სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური	32.8	55.0	110.0	110.0	0.0
37 00	სსიპ - ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური	715.5	690.0	410.0	410.0	0.0
38 00	სსიპ - საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური	16.6	315.0	155.0	155.0	0.0
39 00	ა(ა)იპ - საქართველოს სოლიდარობის ფონდი	6.9	0.0	0.0	0.0	0.0
40 00	საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახური	7,701.2	3,400.0	2,900.0	2,900.0	0.0
41 00	საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი	314.7	110.0	1,150.0	1,150.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი	მათ შორის	
					საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
42 00	სსიპ – საზოგადოებრივი მაუწყებელი	5,262.3	0.0	0.0	0.0	0.0
43 00	სსიპ – კონკურენციის სააგენტო	0.6	50.0	50.0	50.0	0.0
44 00	ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაცია - სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაცია	29.8	45.0	20.0	20.0	0.0
45 00	საქართველოს საპატრიარქო	2,299.1	883.0	860.0	860.0	0.0
46 00	სსიპ – ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო	1,499.7	5,000.0	2,000.0	2,000.0	0.0
47 00	სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი	65.6	50.0	80.0	80.0	0.0
48 00	სსიპ – საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია	0.0	95.0	30.0	30.0	0.0
49 00	საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა	22.2	10.0	10.0	10.0	0.0
50 00	სსიპ – რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო	14.4	10.0	10.0	10.0	0.0
51 00	სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახური	180.0	665.0	700.0	700.0	0.0
52 00	სსიპ – სახელმწიფო ენის დეპარტამენტი	4.5	0.0	0.0	0.0	0.0
53 00	სსიპ – საჯარო და კერძო თანამშრომლობის სააგენტო	0.0	0.0	4.0	4.0	0.0
54 00	სსიპ – ახალგაზრდობის სააგენტო	24.2	10.0	130.0	130.0	0.0
55 00	ეროვნული უსაფრთხოების საბჭოს აპარატი	0.0	0.0	98.0	98.0	0.0

ბ) განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების კლება 130,000.0 ათასი ლარის ოდენობით, მათ შორის:

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
არაფინანსური აქტივების კლება	101,005.3	80,000.0	130,000.0
ძირითადი აქტივები	80,364.4	60,000.0	110,000.0
მატერიალური მარაგები	10.2	0.0	0.0
არაწარმოებული აქტივები	20,630.8	20,000.0	20,000.0
მიწა	8,340.3	7,000.0	20,000.0
სხვა ბუნებრივი აქტივები	12,290.5	13,000.0	0.0
რადიოსიხშირული სპექტრით სარგებლობის ლიცენზია	12,290.5	13,000.0	0.0

მუხლი 9. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ფუნქციონალური კლასიფიკაცია

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ზრდა ფუნქციონალურ ჭრილში, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი	მათ შორის	
					საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
7	სულ	11,455,884.0	12,136,646.0	13,067,894.7	12,180,934.7	886,960.0
7.1	საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება	2,243,877.9	1,743,497.9	1,845,960.7	1,845,960.7	0.0
7.1.1	აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა, ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა, საგარეო ურთიერთობები	357,764.0	412,845.8	427,921.0	427,921.0	0.0
7.1.1.1	აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა	164,713.2	173,675.0	173,956.0	173,956.0	0.0
7.1.1.2	ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა	32,910.6	87,655.8	87,940.0	87,940.0	0.0
7.1.1.3	საგარეო ურთიერთობები	160,140.3	151,515.0	166,025.0	166,025.0	0.0
7.1.3	საერთო დანიშნულების მომსახურება	37,727.3	34,215.0	40,620.0	40,620.0	0.0
7.1.3.1	საერთო საკადრო მომსახურება	1,483.2	1,600.0	1,600.0	1,600.0	0.0
7.1.3.2	საერთო დანიშნულების დაგეგმვა და სტატისტიკური მომსახურება	9,328.7	10,000.0	10,580.0	10,580.0	0.0
7.1.3.3	საერთო დანიშნულების სხვა მომსახურება	26,915.5	22,615.0	28,440.0	28,440.0	0.0
7.1.6	ვალთან დაკავშირებული ოპერაციები	518,017.5	644,000.0	771,000.0	771,000.0	0.0
7.1.7	საერთო დანიშნულების ფულადი ნაკადები მთავრობის სხვადასხვა დონეს შორის	1,241,708.1	610,600.0	514,000.0	514,000.0	0.0
7.1.8	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაში	88,660.9	41,837.1	92,419.7	92,419.7	0.0
7.2	თავდაცვა	894,031.0	937,400.0	978,700.0	943,700.0	35,000.0
7.2.1	შეიარაღებული ძალები	334,239.3	360,660.0	388,111.0	353,111.0	35,000.0
7.2.3	საგარეო სამხედრო დახმარება	38,207.3	42,750.0	41,850.0	41,850.0	0.0
7.2.4	გამოყენებითი კვლევები თავდაცვის სფეროში	30,240.5	33,530.0	33,530.0	33,530.0	0.0
7.2.5	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა თავდაცვის სფეროში	491,343.9	500,460.0	515,209.0	515,209.0	0.0
7.3	საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება	1,080,301.6	1,176,230.0	1,215,599.0	1,215,599.0	0.0
7.3.1	პოლიციის სამსახური და სახელმწიფო დაცვა	548,293.8	613,200.0	645,994.0	645,994.0	0.0
7.3.2	სახანძრო-სამაშველო სამსახური	85,870.5	97,290.0	72,290.0	72,290.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი	მათ შორის	
					საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
7.3.3	სასამართლოები და პროკურატურა	126,321.7	140,470.0	154,130.0	154,130.0	0.0
7.3.4	სასჯელაღსრულების დაწესებულებები	137,645.6	141,245.0	151,245.0	151,245.0	0.0
7.3.6	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საზოგადოებრივი წესრიგისა და უსაფრთხოების სფეროში	182,170.0	184,025.0	191,940.0	191,940.0	0.0
7.4	ეკონომიკური საქმიანობა	1,776,206.8	2,090,524.0	2,222,172.0	1,409,062.0	813,110.0
7.4.1	საერთო ეკონომიკური, კომერციული და შრომით რესურსებთან დაკავშირებული საქმიანობა	60,918.0	78,245.0	82,653.0	82,653.0	0.0
7.4.1.1	საერთო ეკონომიკური და კომერციული საქმიანობა	57,579.8	73,455.0	75,250.0	75,250.0	0.0
7.4.1.2	შრომით რესურსებთან დაკავშირებული საქმიანობა	3,338.2	4,790.0	7,403.0	7,403.0	0.0
7.4.2	სოფლის მეურნეობა, სატყეო მეურნეობა, მეთევზეობა და მონადირეობა	198,234.4	293,054.0	308,310.0	263,310.0	45,000.0
7.4.2.1	სოფლის მეურნეობა	198,234.4	293,054.0	308,310.0	263,310.0	45,000.0
7.4.3	სათბობი და ენერგეტიკა	13,295.0	57,800.0	91,300.0	78,300.0	13,000.0
7.4.3.2	ნავთობი და ბუნებრივი აირი	7,363.3	8,000.0	8,000.0	8,000.0	0.0
7.4.3.5	ელექტროენერგეტიკა	5,931.7	49,800.0	83,300.0	70,300.0	13,000.0
7.4.4	სამთომომპოვებელი და გადამამუშავებელი მრეწველობა, მშენებლობა	2,320.3	9,900.0	8,630.0	8,630.0	0.0
7.4.4.3	მშენებლობა	2,320.3	9,900.0	8,630.0	8,630.0	0.0
7.4.5	ტრანსპორტი	1,242,126.1	1,349,650.0	1,344,000.0	722,370.0	621,630.0
7.4.5.1	საავტომობილო ტრანსპორტი და გზები	1,232,586.4	1,335,850.0	1,335,800.0	714,170.0	621,630.0
7.4.5.3	სარკინიგზო ტრანსპორტი	86.2	300.0	200.0	200.0	0.0
7.4.5.4	საკაერო ტრანსპორტი	6,482.4	13,000.0	8,000.0	8,000.0	0.0
7.4.5.5	მილსადენები და სხვა სახის სატრანსპორტო საშუალებები	2,971.2	500.0	0.0	0.0	0.0
7.4.7	ეკონომიკის სხვა დარგები	222,706.1	248,200.0	349,579.0	216,099.0	133,480.0
7.4.7.1	ვაჭრობა, მარაგების შექმნა, შენახვა და დასაწყობება	316.4	310.0	319.0	319.0	0.0
7.4.7.3	ტურიზმი	100,936.9	101,840.0	115,680.0	115,680.0	0.0
7.4.7.4	მრავალმიზნობრივი განვითარების პროექტი	121,452.8	146,050.0	233,580.0	100,100.0	133,480.0
7.4.9	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ეკონომიკის სფეროში	36,606.9	53,675.0	37,700.0	37,700.0	0.0
7.5	გარემოს დაცვა	68,492.0	91,596.0	103,190.0	96,190.0	7,000.0
7.5.1	ნარჩენების შეგროვება, გადამამუშავება და განადგურება	2,117.3	18,950.0	23,000.0	21,800.0	1,200.0
7.5.2	ჩამდინარე წყლების მართვა	8,937.6	3,500.0	1,500.0	300.0	1,200.0
7.5.3	გარემოს დაბინძურების წინააღმდეგ ბრძოლა	1,508.8	1,200.0	1,980.0	1,980.0	0.0
7.5.4	ბიომრავალფეროვნებისა და ლანდშაფტების დაცვა	19,323.4	22,665.0	27,550.0	22,950.0	4,600.0
7.5.6	სხვა არაკლასიფიცირებული	36,604.9	45,281.0	49,160.0	49,160.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი	მათ შორის	
					საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
	საქმიანობა გარემოს დაცვის სფეროში					
7.6	საბინაო-კომუნალური მეურნეობა	16,419.7	105,916.1	143,250.0	129,200.0	14,050.0
7.6.2	კომუნალური მეურნეობის განვითარება	10,421.0	12,416.1	17,250.0	3,200.0	14,050.0
7.6.3	წყალმომარაგება	5,998.8	93,500.0	126,000.0	126,000.0	0.0
7.7	ჯანმრთელობის დაცვა	1,089,062.7	1,091,243.0	1,134,478.0	1,134,478.0	0.0
7.7.1	სამედიცინო პროდუქცია, მოწყობილობები და აპარატები	12,479.6	30,050.0	6,050.0	6,050.0	0.0
7.7.1.1	ფარმაცევტული პროდუქცია	12,479.6	30,050.0	6,050.0	6,050.0	0.0
7.7.2	ამბულატორიული მომსახურება	779,996.3	801,325.0	785,823.0	785,823.0	0.0
7.7.2.1	ზოგადი პროფილის ამბულატორიული მომსახურება	761,026.4	780,725.0	764,400.0	764,400.0	0.0
7.7.2.2	სპეციალიზირებული ამბულატორიული მომსახურება	18,969.9	20,600.0	21,423.0	21,423.0	0.0
7.7.3	საავადმყოფოების მომსახურება	194,880.2	158,056.0	228,396.0	228,396.0	0.0
7.7.3.2	სპეციალიზირებული საავადმყოფოების მომსახურება	189,193.9	150,530.0	220,870.0	220,870.0	0.0
7.7.3.3	სამედიცინო ცენტრებისა და სამშობიარო სახლების მომსახურება	5,686.3	7,526.0	7,526.0	7,526.0	0.0
7.7.4	საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მომსახურება	49,072.6	55,710.0	62,693.0	62,693.0	0.0
7.7.6	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში	52,633.9	46,102.0	51,516.0	51,516.0	0.0
7.8	დასვენება, კულტურა და რელიგია	344,528.3	311,707.0	352,182.0	352,182.0	0.0
7.8.1	მომსახურება დასვენებისა და სპორტის სფეროში	158,797.5	126,450.0	138,263.0	138,263.0	0.0
7.8.2	მომსახურება კულტურის სფეროში	113,338.8	91,486.0	111,863.0	111,863.0	0.0
7.8.3	ტელერადიომაუწყებლობა და საგამომცემლო საქმიანობა	54,123.7	59,200.0	69,700.0	69,700.0	0.0
7.8.4	რელიგიური და სხვა სახის საზოგადოებრივი საქმიანობა	1,504.3	962.0	962.0	962.0	0.0
7.8.6	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროში	16,764.0	33,609.0	31,394.0	31,394.0	0.0
7.9	განათლება	1,243,492.1	1,484,618.0	1,560,130.0	1,542,330.0	17,800.0
7.9.1	სკოლამდელი აღზრდა	0.7	100.0	200.0	200.0	0.0
7.9.2	ზოგადი განათლება	603,547.5	750,884.0	824,480.0	824,480.0	0.0
7.9.2.3	საშუალო ზოგადი განათლება	603,547.5	750,884.0	824,480.0	824,480.0	0.0
7.9.3	პროფესიული განათლება	36,645.5	52,660.0	60,617.0	57,417.0	3,200.0
7.9.4	უმაღლესი განათლება	161,696.1	160,165.0	135,469.0	135,469.0	0.0
7.9.4.2	უმაღლესი აკადემიური განათლება	161,696.1	160,165.0	135,469.0	135,469.0	0.0
7.9.5	უმაღლესისშემდგომი განათლება	1,765.6	2,000.0	1,500.0	1,500.0	0.0
7.9.6	განათლების სფეროს დამხმარე მომსახურება	99,754.4	108,356.0	119,375.0	119,375.0	0.0
7.9.7	გამოყენებითი კვლევები განათლების სფეროში	70,272.7	41,690.0	45,600.0	43,600.0	2,000.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი	მათ შორის	
					საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
7.9.8	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა განათლების სფეროში	269,809.6	368,763.0	372,889.0	360,289.0	12,600.0
7.10	სოციალური დაცვა	2,699,472.0	3,103,914.0	3,512,233.0	3,512,233.0	0.0
7.10.1	ავადმყოფთა და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა სოციალური დაცვა	6,926.9	9,260.0	9,462.0	9,462.0	0.0
7.10.1.1	ავადმყოფთა სოციალური დაცვა	145.3	260.0	262.0	262.0	0.0
7.10.1.2	შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა სოციალური დაცვა	6,781.6	9,000.0	9,200.0	9,200.0	0.0
7.10.2	ხანდაზმულთა სოციალური დაცვა	1,746,159.5	1,955,261.0	2,267,761.0	2,267,761.0	0.0
7.10.4	ოჯახებისა და ბავშვების სოციალური დაცვა	655,384.4	786,682.0	810,932.0	810,932.0	0.0
7.10.6	საცხოვრებლით უზრუნველყოფა	17,443.9	80,760.0	69,818.0	69,818.0	0.0
7.10.7	სოციალური გაუცხოების საკითხები, რომლებიც არ ექვემდებარება კლასიფიკაციას	127,960.6	68,950.0	67,835.0	67,835.0	0.0
7.10.9	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა სოციალური დაცვის სფეროში	145,596.7	203,001.0	286,425.0	286,425.0	0.0

თავი IV

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილება

მუხლი 10. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის მთლიანი სალდო

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (-1,710,994.7) ათასი ლარის ოდენობით.

მუხლი 11. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ფინანსური აქტივების ცვლილება

1. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ფინანსური აქტივების ცვლილება 333,574.3 ათასი ლარის ოდენობით.

2. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ფინანსური აქტივების ზრდა 463,574.3 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
ფინანსური აქტივების ზრდა	484,339.0	209,390.0	463,574.3
ვალუტა და დეპოზიტები	103,240.6	0.0	121,334.3
სესხები	237,642.2	209,390.0	342,240.0
აქციები და სხვა კაპიტალი	143,456.2	0.0	0.0

3. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ფინანსური აქტივების კლება 130,000.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
ფინანსური აქტივების კლება	119,150.3	476,590.0	130,000.0
ვალუტა და დეპოზიტები	0.0	356,590.0	0.0
სესხები	94,131.8	120,000.0	130,000.0
აქციები და სხვა კაპიტალი	25,013.7	0.0	0.0
სხვა დებიტორული დავალიანებები	4.8	0.0	0.0

მუხლი 12. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების ცვლილება

1. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების ცვლილება 2,044,569.0 ათასი ლარის ოდენობით.

2. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების ზრდა 3,067,300.0 ათასი ლარის ოდენობით:

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
ვალდებულებების ზრდა	1,877,617.1	2,216,125.0	3,067,300.0
საშინაო	422,310.4	900,000.0	1,200,000.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	422,309.4	900,000.0	1,200,000.0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	1.0	0.0	0.0
საგარეო	1,455,306.8	1,316,125.0	1,867,300.0
სესხები	1,455,306.8	1,316,125.0	1,867,300.0

ა) სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების გამოშვებით ვალდებულებების ზრდა - 1 200 000.0 ათასი ლარის ოდენობით;

ბ) სსე-ს კორპორატიზაციისა და ენერჯობაზრის რეფორმის პროგრამის ფარგლებში აზიის განვითარების ბანკიდან (ADB) მისაღები სახსრები - 105 000.0 ათასი ლარის ოდენობით;

გ) განვითარების პოლიტიკის ოპერაციის (DPO-2019) პროგრამის ფარგლებში მსოფლიო ბანკიდან (WB) მისაღები სახსრები - 150 000.0 ათასი ლარის ოდენობით;

დ) ევროკავშირის მაკროფინანსური დახმარების (MFA) პროგრამის ფარგლებში ევროკავშირიდან (EU) მისაღები სახსრები - 65 000.0 ათასი ლარის ოდენობით;

ე) საქართველოში ენერჯეტიკის სექტორის რეფორმის პროგრამის ფარგლებში საფრანგეთის განვითარების სააგენტოდან (AFD) მისაღები სახსრები - 126 500.0 ათასი ლარის ოდენობით;

ვ) საქართველოში ენერჯეტიკის სექტორის რეფორმის პროგრამის ფარგლებში გერმანიის რეკონსტრუქციის საკრედიტო ბანკიდან (KfW) მისაღები სახსრები - 189 750.0 ათასი ლარის ოდენობით;

ზ) სოციალური კეთილდღეობის პროგრამა - ფაზა III -ის ფარგლებში საფრანგეთის განვითარების სააგენტოდან (AFD) მისაღები სახსრები - 48 750.0 ათასი ლარის ოდენობით;

თ) საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებისა და უცხო ქვეყნების მთავრობების მიერ საქართველოს მთავრობისათვის გამოსაყოფი გრძელვადიანი საინვესტიციო, შეღავათიანი კრედიტები - 1 182 300.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
კრედიტები	996,881.2	931,125.0	1,182,300.0
ქ. ბათუმის ახალი შემოვლითი გზა (ADB, AIIB)	23,120.6	36,500.0	56,000.0
ადმოსავლეთ-დასავლეთის სატრანზიტო მაგისტრალი IV (აგარა - ზემო ოსიაური) (WB)	17,737.4	4,000.0	400.0
ადმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის დერეფნის გაუმჯობესების პროექტი (ზემო ოსიაური-რიკოთი) (WB, EIB)	51,973.5	37,225.0	59,300.0
საქართველოში მყარი ნარჩენების მართვის პროექტი (EBRD)	744.2	0.0	0.0
სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (IFAD, GEF)	9,037.8	6,730.0	3,400.0
პროფესიული განათლება I (KfW)	0.0	0.0	1,300.0
სენაკი-ფოთი-სარფის საავტომობილო გზის კმ48-კმ64 გრიგოლეთი-ჩოლოქის მონაკვეთის მშენებლობა (EIB)	20,357.4	26,000.0	42,000.0
ვარდნილისა და ენგურის ჰიდროელექტროსადგურების რეაბილიტაციის პროექტი (EU, EBRD, EIB)	2,588.3	500.0	10,000.0
რეგიონალური განვითარების პროექტი I (კახეთი) (WB)	1,387.2	30.0	0.0
თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის ჩუმათელეთი-ხევის მონაკვეთის რეკონსტრუქცია-მშენებლობა (EIB, WB)	125.7	45,600.0	32,500.0
შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი გზების მეორე პროექტი (WB)	18,447.0	2,300.0	0.0
შიდასახელმწიფოებრივი გზების აქტივების მართვის პროექტი (WB)	26,864.3	24,000.0	30,000.0
ჩრდილოეთის რგოლი (EBRD), ნამახვანი - წყალტუბო - ლაჯანური (KfW, EBRD)	0.0	1,500.0	3,500.0
ელექტროგადამცემი ქსელის გაძლიერების პროექტი (WB)	15,887.7	3,000.0	8,500.0
ქ. ქობულეთის ახალი შემოვლითი გზა (ADB)	41,178.9	4,000.0	0.0
თბილისის ავტობუსების პროექტი (EBRD, E5P)	366.0	0.0	0.0
შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი გზების მესამე პროექტი (WB)	21,164.4	36,000.0	11,200.0
წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი II (EU, EIB)	8,060.3	4,000.0	0.0
ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია - IV ფაზა (KfW)	15,506.7	14,690.0	24,000.0
ბათუმი (ანგისა) - ახალციხის საავტომობილო გზის ხულო-ზარზმის მონაკვეთის რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქცია (Kuwait Fund)	746.2	8,500.0	11,250.0
საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელის გაფართოების ღია პროგრამა (KfW, EU, EBRD)	16,481.9	6,100.0	5,000.0
ქუთაისის მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროექტი (EU, KfW)	6,116.2	0.0	400.0
ურბანული ტრანსპორტის განვითარების პროგრამა (EBRD)	0.0	0.0	15,000.0
ქობულეთის წყალარინების პროექტი (EBRD, ORET)	0.0	2,750.0	300.0
ქვემო ქართლის ნარჩენების მართვის პროექტი (EBRD, SIDA)	0.0	475.0	420.0
მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროგრამა II (KfW)	0.0	0.0	400.0
საქართველოს თავდაცვის ძალების შესაძლებლობის გაძლიერება (SG)	22,881.1	15,000.0	35,000.0
მცხეთა-სტეფანწმინდა-ლარსის საავტომობილო გზის ქვეშეთი-კობის მონაკვეთზე საავტომობილო გზის და გვირაბის მშენებლობა (EBRD, ADB)	0.0	228,275.0	35,500.0
ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია - III ფაზა (KfW, EU)	10,685.9	13,400.0	1,500.0

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
რეგიონალური და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტი II (WB-TF, WB)	6,633.9	8,800.0	8,400.0
ინოვაციის, ინკლუზიურობის და ხარისხის პროექტი - საქართველო I2Q (IBRD)	0.0	0.0	5,000.0
ირიგაციისა და მიწის ბაზრის განვითარების პროექტი (WB)	16,517.6	13,100.0	34,000.0
საცხოვრებლად ვარგისი ქალაქების საინვესტიციო პროგრამა (ADB)	0.0	0.0	8,000.0
ბათუმის ავტობუსების პროექტი (E5P, EBRD)	8,749.3	1,300.0	2,500.0
500 კვ ეგზ "წყალტუბო-ახალციხე-თორთუმი" (KfW)	0.0	0.0	4,000.0
თბილისის საჯარო სკოლების რეაბილიტაციისა და ენერგოეფექტურობის გაზრდის პროექტი (CEB, E5P)	0.0	500.0	6,100.0
საქართველოში საჯარო შენობების ენერგოეფექტურობის გაუმჯობესება და განახლება-ალტერნატიული ენერჯის გამოყენება (NEFCO, E5P)	0.0	700.0	5,000.0
თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის შორაპანი არგვეთას მონაკვეთის რეკონსტრუქცია-მშენებლობა (ADB)	0.0	10,250.0	99,000.0
ურბანული მომსახურების გაუმჯობესების პროგრამა (წყალმომარაგებისა და წყალარინების სექტორი) (ADB)	130,364.5	158,675.0	129,000.0
500 კვ ეგზ ჯვარი-წყალტუბო (WB)	0.0	0.0	3,500.0
კახეთის ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW)	0.0	0.0	3,000.0
მდინარე დებედაზე ხიდის მშენებლობა (EBRD)	0.0	300.0	4,000.0
თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის უბისა შორაპანის მონაკვეთის რეკონსტრუქცია-მშენებლობა (EIB)	201,682.0	16,050.0	84,750.0
საქართველოს ეროვნული ინოვაციების ეკოსისტემის პროექტი ა (IBRD)	3,301.5	10,000.0	22,000.0
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სტრუქტურაში ჰიდროტექნიკური კვლევების ლაბორატორიის ჩამოყალიბების პროექტი (Unicredit Bank)	16,175.2	0.0	0.0
რეგიონალური განვითარების პროექტი II (იმერეთი) (WB)	4,551.4	14,025.0	0.0
თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის ხევი უბისას მონაკვეთის რეკონსტრუქცია - მშენებლობა (EIB, ADB)	113,756.4	7,550.0	64,750.0
გურიის ელგადაცემის ხაზების ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW)	0.0	0.0	4,000.0
ბაკურიანის მუნიციპალური სერვისების გაუმჯობესების პროგრამა (EBRD)	0.0	0.0	10,000.0
საქართველოს მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი (EIB)	0.0	1,600.0	0.0
თბილისის მყარი ნარჩენების მართვის პროექტი (EBRD)	0.0	0.0	37,000.0
მერძვეობის დარგის მოდერნიზაციის და ბაზარზე წვდომის პროგრამა (DiMMA) (IFAD)	0.0	0.0	3,600.0
მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის განვითარების საინვესტიციო პროგრამა (ADB)	47,220.7	44,150.0	22,800.0
ხელედულა-ლაჯანური-ონი (KfW)	0.0	0.0	2,500.0
აჭარის მყარი ნარჩენების პროექტი (EBRD)	0.0	3,000.0	2,000.0
საქართველოს ურბანული რეკონსტრუქციის და განვითარების პროექტი (EIB)	49,260.3	48,500.0	49,000.0
აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის ზესტაფონი-ქუთაისი-სამტრედიის მონაკვეთის მშენებლობა-რეკონსტრუქცია (JICA)	7,164.1	1,600.0	130.0
შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ძირულა-ხარაგაული-მოლითი-ფონა-ჩუმათელეთის საავტომობილო გზის ჩუმათელეთი-	8,905.4	15,400.0	24,400.0

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
ხარაგაულის მონაკვეთის რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქცია (ADB)			
თბილისის ავტობუსების პროექტი (ფაზა II-გაზი) (EBRD)	0.0	0.0	100,000.0
წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი (EIB)	-9.4	0.0	0.0
აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის მოდერნიზაცია-მშენებლობა სამტრედია-გრიგოლეთის მონაკვეთზე (EU, EIB)	34,739.8	38,000.0	37,000.0
რეგიონალური განვითარების პროექტი III (მცხეთა-მთიანეთი და სამცხე-ჯავახეთი) (WB)	16,409.9	17,050.0	20,000.0

3. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების კლება 1,022,731.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი
ვალდებულებების კლება	753,199.3	967,079.0	1,022,731.0
საშინაო	35,082.0	40,079.0	44,006.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	35,000.0	40,000.0	40,000.0
სესხები	82.0	79.0	2,141.0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	0.0	0.0	1,865.0
საგარეო	718,117.3	927,000.0	978,725.0
სესხები	714,884.7	927,000.0	975,000.0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	3,232.6	0.0	3,725.0

მუხლი 13. საქართველოს სახელმწიფო ვალის საპროგნოზო ზღვრული მოცულობა

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ვალის საპროგნოზო ზღვრული მოცულობა 2020 წლის ბოლოსთვის არაუმეტეს 23 434.9 მლნ ლარის ოდენობით, მათ შორის, სახელმწიფო საგარეო ვალისა – 17 968.1 მლნ ლარის ოდენობით, ხოლო სახელმწიფო საშინაო ვალისა – 5 466.8 მლნ ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

კრედიტორი	საპროგნოზო ნაშთი 31.12.2020
სახელმწიფო საგარეო ვალის ნაშთი	17,968,095.0
მრავალმხრივი კრედიტორებისაგან	12,173,304.0
აზიის განვითარების ბანკი (ADB)	3,803,866.3
აზიის ინფრასტრუქტურის საინვესტიციო ბანკი (AIIB)	96,143.2
ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი (EBRD)	494,265.4
ევროპის საინვესტიციო ბანკი (EIB)	1,911,818.5
ევროკავშირი (EU)	190,016.2

კრედიტორი	საპროგნოზო ნაშთი 31.12.2020
მსოფლიო ბანკი (WB)	5,553,292.7
სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD)	107,901.2
ევროსაბჭოს განვითარების ბანკი (CEB)	9,065.9
სკანდინავიური - გარემოსდაცვის საფინანსო კორპორაცია (NEFCO)	6,934.7
ორმხრივი კრედიტორებისაგან	3,443,336.8
სომხეთი	16,318.2
აზერბაიჯანი	16,335.1
ავსტრია	51,417.7
ჩინეთი	2,535.2
საფრანგეთი	1,119,084.0
გერმანია	1,255,627.0
ირანი	12,238.8
იაპონია	709,809.2
ყაზახეთი	26,119.7
კუვეიტი	33,796.4
ნიდერლანდები	1,050.4
რუსეთი	120,347.4
თურქეთი	31,583.3
თურქმენეთი	627.9
უკრაინა	140.2
ამერიკა	46,152.8
უზბეკეთი	153.6
სხვა საგარეო ვალდებულებები	1,487,450.0
ევრობონდები	1,487,450.0
სახელმწიფო გარანტიით აღებული კრედიტები	4,550.1
გერმანია	4,550.1
საქართველოს ეროვნული ბანკის საგარეო ვალი	859,454.1
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF)	859,454.1
სახელმწიფო საშინაო ვალის ნაშთი ¹	5,466,846.0
ეროვნული ბანკისთვის განკუთვნილი ერთწლიანი ყოველწლიურად განახლებადი სახელმწიფო ობლიგაცია	200,846.0
სხვადასხვა ვადის სახელმწიფო ობლიგაციები ღია ბაზრის ოპერაციებისთვის	152,000.0
ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ვალდებულებები	886,000.0
ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	4,228,000.0
სულ სახელმწიფო ვალის ნაშთი	23,434,941.0

შენიშვნა: გამოთვლისას გამოყენებულია გაცვლითი კურსები 27.11.2019 მდგომარეობით: 1 აშშ დოლარი = 2.97 ლარი; 1 ევრო = 1.10 აშშ დოლარი; 1 SDR = 1.37 აშშ დოლარი; 10 ჩინური იუანი = 1.42 აშშ დოლარი; 100 იაპონური იენი = 0.92 აშშ დოლარი; 1 ქუვეითური დინარი = 3.29 აშშ დოლარი. საქართველოს სახელმწიფო ვალის ზღვრული მოცულობა გადაანგარიშდება შესაბამის პერიოდში მოქმედი გაცვლითი კურსის მიხედვით.

¹ შენიშვნა: არ მოიცავს საქართველოს სახელმწიფო ვალის შესახებ კანონის 48-ე მუხლით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს, ვინაიდან ამ მუხლით განსაზღვრული ვალდებულებების მოცულობა დაუზუსტებელია.

მუხლი 14. „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით დადგენილი ზღვრული პარამეტრების პროგნოზი

„ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით დადგენილი ზღვრული პარამეტრების გათვალისწინებით:

ა) 2020 წელს სახელმწიფოს ერთიანი ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო განისაზღვრება 1 333.4 მლნ ლარით, რაც პროგნოზირებული მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ-ის) 2.5%-ს შეადგენს (დადგენილი ზღვარი – მშპ-ის 3%);

ბ) საქართველოს მთავრობის ვალის ზღვრული მოცულობა (2020 წლის ბოლოსთვის) განისაზღვრება მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ-ის) 42.5%-ით, ხოლო საჯარო და კერძო თანამშრომლობის პროექტების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების მიმდინარე ღირებულება (2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით) განისაზღვრება მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ-ის) 1.3%-ით, ჯამურად მშპ-ის 43.8% (დადგენილი ზღვარი – მშპ-ის 60%);

თავი V
სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტები და პროგრამები

მუხლი 15. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტები და პროგრამები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტები (პირველი დონე), მათ ფარგლებში განსახორციელებელი პროგრამები (მეორე დონე) და ქვეპროგრამები (მესამე და შემდგომი დონეები) შემდეგი რედაქციით:

- 1 **ხელმისაწვდომი, ხარისხიანი ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა**

ადამიანზე ორიენტირებული სოციალური პოლიტიკის მთავარი მიღწევა საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამის ამოქმედებაა. საქართველოს მთავრობა შეინარჩუნებს საყოველთაო ჯანმრთელობის ადამიანზე ორიენტირებული სოციალური პოლიტიკის მთავარი მიღწევას საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამის ამოქმედება. საქართველოს მთავრობა მომავალშიც შეინარჩუნებს საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სისტემას, რომელიც გახდება პაციენტზე მეტად ორიენტირებული და კიდევ უფრო შეამცირებს მოსახლეობის ჯანდაცვაზე ჯიბიდან დანახარჯებს. საყოველთაო ჯანდაცვის ეფექტურობისა და ხარისხის გაზრდის მიზნით აქტიურად დაიწყება სელექტიური კონტრაქტების სისტემის დანერგვა. სრულად დაინერგება დაფინანსების დიაგნოზთან შეჭიდული ჯგუფების და გლობალური ბიუჯეტის მეთოდი, რომელიც უზრუნველყოფს ფინანსური რესურსების ეფექტიან გამოყენებას. მნიშვნელოვანი ცვლილებები გატარდება ჯანდაცვის პოლიტიკაში. პრიორიტეტული გახდება დაავადებების ადრეული დიაგნოსტიკა მათი გართულების თავიდან ასაცილებლად. პრევენციული ღონისძიებების გატარების მიზანია მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და ცხოვრების ხარისხის გაუმჯობესება. განხორციელდება პირველადი ჯანდაცვის რეფორმის მომდევნო ეტაპი, დაიხვეწება პირველადი ჯანდაცვის სისტემის დაფინანსების მექანიზმები, გაუმჯობესდება ინფრასტრუქტურა და აღჭურვა, გაიზრდება ოჯახის ექიმის როლი და მნიშვნელობა. დაიწყება ციფრული ტექნოლოგიებისა და ტელემედიცინის დანერგვის პროცესი. აღნიშნული საშუალებას მისცემს მოსახლეობას, ისარგებლოს არა მხოლოდ ექიმ-სპეციალისტის მომსახურებით, არამედ ადგილზე ჩაიტაროს კვლევები. გაგრძელდება ჯანმრთელობის დაცვის სპეციალიზებული მიმართულებების პროგრამული დაფინანსება: C ჰეპატიტის ელიმინაციის პროგრამაში ჩართვის საშუალება მომავალშიც ექნება ყველა შესაბამისი საჭიროების მქონე პაციენტს; გაუმჯობესდება ფსიქიკური ჯანმრთელობის მომსახურების ხარისხი, როგორც სტაციონარულ, ისე ამბულატორიულ დონეზე. გაგრძელდება აცრების ეროვნული კალენდრით ბავშვთა იმუნიზაცია. ყურადღება გამახვილდება ონკოლოგიური დაავადებების მართვისა და ეფექტიანი მკურნალობის მექანიზმების დახვეწაზე და ონკოლოგიური დაავადებების მკურნალობის უფრო ეფექტიანი და თანამედროვე მეთოდების დანერგვით. მედიკამენტების ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით გაგრძელდება ქრონიკული დაავადებების სამკურნალო მედიკამენტებით უზრუნველყოფის პროგრამა. საქართველოს მასშტაბით მოხდება ელექტრონული ჯანდაცვის სისტემაზე გადასვლა. შეიქმნება პაციენტის ელექტრონული ბარათი, რომელზეც აისახება პაციენტის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ყველა მნიშვნელოვანი ინფორმაცია. დიპლომის შემდგომი და უწყვეტი პროფესიული განათლების გაუმჯობესების მიზნით, განხორციელდება სამედიცინო განათლების სისტემური რეფორმა, რაც ხელს შეუწყობს პაციენტისთვის ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურების მიწოდებას. სოციალური დაცვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპებია: სოციალური დახმარების სისტემის ეფექტიანობა, სამართლიანობა და გამჭვირვალობა, დასაქმების მოტივაციის გაზრდა და ხელშეწყობა. გაგრძელდება მიზნობრივი სოციალური პროგრამების განხორციელება მოწყვლადი ჯგუფების მატერიალური მდგომარეობის შესამსუბუქებლად. ადგილობრივი ხელისუფლების ჩართულობით

განხორციელდება აღნიშნული პროგრამების მიზნობრიობის გაუმჯობესება და არსებული რესურსების უფრო სამართლიანი გადანაწილება. დაინერგება სოციალურად დაუცველი ოჯახების შრომისუნარიანი წევრების დასაქმების წახალისებისა და ხელშეწყობის მექანიზმები. 2020 წელს განხორციელდება პენსიების ზრდა და დაინერგება საკანონმდებლო მექანიზმები, რომლებიც მომავალში ყოველწლიურად უზრუნველყოფს საპენსიო გასაცემლების ზრდას. უმუშევრობის შემცირებისა და დასაქმების ზრდის მიმართულებით, მტკიცებულებაზე დაფუძნებული ეფექტიანი ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავების მიზნით, განხორციელდება შრომის ბაზრის სიღრმისეული ანალიზი როგორც მიწოდების, ისე მოთხოვნის მიმართულებით. ადამიანური კაპიტალის უნარებზე საწარმოთა მოთხოვნის შესწავლისა და აღნიშნულის საფუძველზე შრომის ბაზარზე არსებული დისბალანსის შემცირების მიზნით, ჩატარდება შრომის ბაზრის კვლევები. შრომის ბაზრის მოქნილობის გასაზრდელად ხელი შეეწყობა სამუშაოს მაძიებელთა და დამსაქმებელთა შორის მჭიდრო კოორდინაციას. სახელმწიფო უზრუნველყოფს ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის ზრდას კარიერული დაგეგმვის, მომზადებისა და გადამზადების კუთხით. სახელმწიფო აქტიურად შეუწყობს ხელს პოტენციური დამსაქმებლების ჩართულობას პროფესიული გადამზადების პროცესში.

1.1

მოსახლეობის სოციალური დაცვა (პროგრამული კოდი 27 02)

მოქალაქეთათვის საქართველოს კანონმდებლობით გარანტირებული სოციალურ-ეკონომიკური უფლებების რეალიზება, მიზნობრივი სოციალური ჯგუფების მატერიალური მდგომარეობის შემსუბუქება და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა (მათ შორის, ბავშვთა), ხანდაზმულთა და მზრუნველობას მოკლებულ, სოციალურად დაუცველ, მიუსაფარ და მიტოვების რისკის ქვეშ მყოფ ბავშვთა ფიზიკური და სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება და მათი საზოგადოებაში ინტეგრაცია პრევენციული, სარეაბილიტაციო, ალტერნატიული, ოჯახის გასამლიერებელი მომსახურებებით და დამხმარე საშუალებებით;

საპენსიო ასაკის პირთა (ქალებისა – 60 წლიდან, მამაკაცებისა – 65 წლიდან) პენსიით და პირთა სპეციფიკური კატეგორიების (მალოვანი სტრუქტურების, პროკურატურის, სამოქალაქო ავიაციის მუშაკების, საქართველოს პარლამენტის ყოფილი წევრების, უმაღლესი რანგის დიპლომატების და სხვათა) სახელმწიფო კომპენსაციით უზრუნველყოფა;

სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი ოჯახებისთვის საარსებო შემწეობის, მიზნობრივი ჯგუფებისთვის „სოციალური პაკეტის“, დევნილთა, ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსების მქონე პირთა შემწეობების, რეინტეგრაციის შემწეობის, დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობის ფულადი ბენეფიტების, ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, აგრეთვე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო დახმარების გაცემა დადგენილი წესისა და პირობების შესაბამისად; შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობისათვის ვნების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურება;

„მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით მაღალმთიან დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პენსიონერებისთვის/„სოციალური პაკეტის“ მიმღებთათვის დანამატის დაფინანსება პენსიის/„სოციალური პაკეტის“ 20 % ოდენობით; დანამატების დაფინანსება სამედიცინო პერსონალისთვის: ექიმისთვის – პენსიის ორმაგი ოდენობით, ექთნისთვის – პენსიის ერთმაგი ოდენობით; მაღალმთიან დასახლებაში მცხოვრები აბონენტებისთვის (საყოფაცხოვრებო მომხმარებლებისთვის) მაღალმთიან დასახლებაში მოხმარებული ელექტროენერჯის ყოველთვიური საფასურის 50 % (არაუმეტეს მოხმარებული

100 კვტ.სთ ელექტროენერჯის საფასურისა) ანაზღაურება;

ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის), ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის, სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთა/დაზარალებულთა/სავარაუდო მსხვერპლთა სამართლებრივი დაცვა, სამედიცინო მომსახურების ორგანიზება/მიღების უზრუნველყოფა და ფსიქოსოციალური რეაბილიტაციისათვის საჭირო ღონისძიებების განხორციელება;

პროგრამის ფარგლებში მოწყვლადი ჯგუფებისთვის განხორციელებული ფულადი გასაცემლები ხელს უწყობენ მდგარდი განვითარების მიზნებით (SDG) გათვალისწინებული 1.3.1 ვალდებულების შესრულებას.

1.1.1 მოსახლეობის საპენსიო უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 27 02 01)

საპენსიო ასაკის პირთა (ქალებისა – 60 წლიდან, მამაკაცებისა – 65 წლიდან) პენსიით და პირთა სპეციფიკური კატეგორიების (ძალღოვანი სტრუქტურების, პროკურატურის, სამოქალაქო ავიაციის მუშაკების, საქართველოს პარლამენტის ყოფილი წევრების, უმაღლესი რანგის დიპლომატების და სხვათა) სახელმწიფო კომპენსაციით უზრუნველყოფა;

მოქალაქეთათვის საქართველოს კანონმდებლობით გარანტირებული სოციალურ-ეკონომიკური უფლებების რეალიზება.

1.1.2 მოსახლეობის მიზნობრივი ჯგუფების სოციალური დახმარება (პროგრამული კოდი 27 02 02)

მიზნობრივი სოციალური ჯგუფების მატერიალური მდგომარეობის შესამსუბუქებლად სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი ოჯახებისთვის საარსებო შემწეობის, მიზნობრივი ჯგუფებისთვის „სოციალური პაკეტის“, დევნილთა, ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსების მქონე პირთა შემწეობების, რეინტეგრაციის შემწეობის, დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობის ფულადი ბენეფიტების, ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, აგრეთვე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო დახმარების გაცემა დადგენილი წესისა და პირობების შესაბამისად;

შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობისათვის ვნების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურება;

ბავშვებისა და ბავშვიანი ოჯახების სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესების უზრუნველყოფის მიზნით სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ბაზაში რეგისტრირებული ოჯახებისათვის (სარეიტინგო ქულა ტოლია ან ნაკლებია 100 000-ზე და ცხოვრობენ 16 წლამდე ბავშვები) ყოველთვიური დახმარება გაზრდილი ოდენობით .

1.1.3 სოციალური რეაბილიტაცია და ბავშვზე ზრუნვა (პროგრამული კოდი 27 02 03)

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა (მათ შორის, ბავშვთა), ხანდაზმულთა და მზრუნველობას მოკლებულ, სოციალურად დაუცველ, მიუსაფარ და მიტოვების რისკის ქვეშ მყოფ ბავშვთა ფიზიკური და სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება და მათი საზოგადოებაში ინტეგრაცია;

ქვეპროგრამის ფარგლებში უზრუნველყოფილია დეინსტიტუციონალიზაციის პროცესის და ინსტიტუციონალიზაციის პრევენციის ხელშეწყობა და არსებული სერვისების მხარდაჭერა და გაძლიერება;

კრიზისულ მდგომარეობაში მყოფი ბავშვიანი ოჯახების დახმარება.

1.1.4

სოციალური შეღავათები მაღალმთიან დასახლებაში (პროგრამული კოდი 27 02 04)

„მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული შემდეგი შეღავათების დაფინანსება: მაღალმთიან დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პენსიონერებისთვის – დანამატისა პენსიის 20%-ის ოდენობით; „სოციალური პაკეტის“ მიმღებთათვის – დანამატისა „სოციალური პაკეტის“ 20% ოდენობით; დანამატებისა მაღალმთიან დასახლებაში მდებარე, სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით დაფუძნებულ და მის მართვაში არსებულ სამედიცინო დაწესებულებაში დასაქმებული სამედიცინო პერსონალისთვის (ექიმისთვის – პენსიის ორმაგი ოდენობით, ექთნისთვის – პენსიის ერთმაგი ოდენობით); აბონენტის (საყოფაცხოვრებო მომხმარებლის) მიერ მაღალმთიან დასახლებაში მოხმარებული ელექტროენერჯის ყოველთვიური საფასურის 50% (არაუმეტეს მოხმარებული 100 კვტ.სთ ელექტროენერჯის საფასურისა) ანაზღაურება.

1.1.5

სახელმწიფო ზრუნვის, ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 27 02 05)

ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის), გენდერული ნიშნით ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის, სექსუალური ხასიათის ძალადობის მსხვერპლთა დაცვა და მხარდაჭერა;

მსხვერპლთა თავშესაფრით, დროებითი სადღეღამისო საცხოვრისითა და დღის მომსახურებით უზრუნველყოფა, ასევე, ფსიქოლოგიურ-სოციალური დახმარება/რეაბილიტაციის, სამედიცინო მომსახურებისა და/ან ოჯახსა და საზოგადოებაში რეინტეგრაციის ხელშეწყობა; იურიდიული მხარდაჭერა;

ხანდაზმულთა, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა და მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა ოჯახურ გარემოსთან მიახლოებული პირობების შექმნა, სადღეღამისო მომსახურების ფარგლებში მოვლა-პატრონობა, კვება, პირველადი სამედიცინო მომსახურება, სამკურნალო-სარეაბილიტაციო ღონისძიებების გატარება/ორგანიზება, პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უზრუნველყოფა;

სოციალური სისტემის მეშვეობით ფონდის დაწესებულებებში ჩარიცხულ პირთა გრძელვადიანი საცხოვრებლით, სადღეღამისო მომსახურებით, ასევე, ფსიქოლოგიურ-სოციალური რეაბილიტაციისა და სოციალური ფუნქციონირების გაუმჯობესების მხარდაჭერით სახელმწიფო უზრუნველყოფა.

1.2

მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა (პროგრამული კოდი 27 03)

მოსახლეობისთვის ჯანმრთელობის დაცვის სერვისებზე ფინანსური და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაზრდა; დაავადებათა პრევენციის, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის საფრთხეებისათვის მზადყოფნის და საპასუხო რეაგირების უზრუნველყოფა;

გეგმური და გადაუდებელი ამბულატორიული, გადაუდებელი სტაციონარული და გეგმური ქირურგიული მომსახურება, ქიმიო, ჰორმონო და სხივიური თერაპია; მშობიარობისა და საკეისრო კვეთის სერვისების დაფინანსება; ბენეფიციართა გარკვეული ჯუფების (სოციალურად დაუცველთა, საპენსიო ასაკის პირთა, ვეტერანთა და სხვათა) შესაბამისი მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; მაღალი რისკის ორსულთა, მშობიარეთა და

მელოგინეთა სტაციონარული სამედიცინო მომსახურება; ინფექციური და პარაზიტული დაავადებების მქონე ავადმყოფთა სტაციონარული სამედიცინო დახმარებით უზრუნველყოფა;

მოსახლეობის ჯანმრთელობის ხელშეწყობა, ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრება და გადამდებ და არაგადამდებ დაავადებათა პრევენცია; დონორული სისხლისაგან დამზადებული სისხლის პროდუქტების უსაფრთხოების უზრუნველყოფა; დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის, იმუნიზაციის, დაავადებათა ადრეული გამოვლენისა და სკრინინგის ხელშეწყობა, აგრეთვე ისეთი გადამდები დაავადებების, როგორებიცაა ტუბერკულოზი, მალარია, ვირუსული ჰეპატიტები, აივ ინფექცია, სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციების გავრცელების კონტროლი; C ჰეპატიტის ელიმინაციის ხელშეწყობა; ნარკომანიით დაავადებულ პირთა სამკურნალო და სარეაბილიტაციო მომსახურებით უზრუნველყოფა;

ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემების მქონე მოსახლეობის ამბულატორიული, სტაციონარული და სათემო სერვისებით, საცხოვრისებით უზრუნველყოფა; დიაბეტით დაავადებული პაციენტების მკურნალობა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; ბავშვთა ონკოჰემატოლოგიური მომსახურება; თირკმლის ტერმინალური უკმარისობით დაავადებული პაციენტების დიალიზით, თირკმლის ტრანსპლანტაციითა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; ინკურაბელური პაციენტების მკურნალობა და ტკივილის მართვის მიზნით მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; იშვიათი დაავადებების მქონე პაციენტთა მკურნალობა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; სასწრაფო სამედიცინო დახმარების, სამედიცინო ტრანსპორტირებისა და სოფლად ამბულატორიული მომსახურების უზრუნველყოფა; ინდივიდუალური რეფერალური დახმარების უზრუნველყოფა; თავდაცვის ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა სამედიცინო შემოწმება; მიზნობრივი ჯგუფების ქრონიკული დაავადებების სამკურნალო მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

დონორების მიერ დაფინანსებული მიმდინარე პროგრამების ეტაპობრივად სახელმწიფოს ვალდებულებებში ასახვა;

მაღალმთიანი და საზღვრისპირა მუნიციპალიტეტების, ასევე, „ოკუპირებულ ტერიტორიების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული მუნიციპალიტეტებისათვის დეფიციტურ და პრიორიტეტულ საექიმო სპეციალობებში საექიმო სპეციალობის მაძიებელთა დიპლომისშემდგომი/სარეზიდენტო მზადების დაფინანსება, დიპლომისშემდგომი განათლების რეგულირების მექანიზმების ეფექტიანობის გაზრდა.

1.2.1

მოსახლეობის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვა (პროგრამული კოდი 27 03 01)

მოსახლეობისთვის ჯანმრთელობის დაცვის სერვისების ფინანსური და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით: გეგმური და გადაუდებელი ამბულატორიული, გადაუდებელი სტაციონარული და გეგმური ქირურგიული მომსახურების, ქიმიო, ჰორმონო და სხივური თერაპიის, მშობიარობისა და საკეისრო კვეთის სერვისების დაფინანსება; ბენეფიციართა გარკვეული ჯგუფების (სოციალურად დაუცველთა, საპენსიო ასაკის პირთა, ვეტერანთა და სხვათა) ქრონიკული დაავადებების სამკურნალო მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; მაღალი რისკის ორსულთა, მშობიარეთა და მელოგინეთა სტაციონარული სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა; ინფექციური და პარაზიტული დაავადებების მქონე ავადმყოფთა სტაციონარული სამედიცინო

დახმარებით უზრუნველყოფა; ინკურაბელურ პაციენტთა სტაციონარული-პალიატიური მზრუნველობა და სიმპტომური მკურნალობა.

1.2.2

საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვა (პროგრამული კოდი 27 03 02)

მდგრადი განვითარების (SDG) მე-3 მიზნის „ჯანსაღი ცხოვრების და კეთილდღეობის უზრუნველყოფა ყველა ასაკის ადამიანისთვის“ თითქმის ყველა ამოცანის შესრულება: მოსახლეობის ჯანმრთელობის ხელშეწყობა, ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრება და გადამდებ და არაგადამდებ დაავადებათა პრევენცია; დონორული სისხლისაგან დამზადებული სისხლის პროდუქტების უსაფრთხოების უზრუნველყოფა; დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის (SDG 3.1.1; 3.1.2; 3.2.1; 3.2.2), იმუნიზაციის (SDG 3.8.1), დაავადებათა ადრეული გამოვლენისა და სკრინინგის ხელშეწყობა; ისეთი გადამდები დაავადებების, როგორებიცაა: აივ ინფექცია (SDG 3.3.1), ტუბერკულოზი (SDG 3.3.2), მალარია (SDG 3.3.3), ვირუსული ჰეპატიტები (SDG 3.3.4), სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციების გავრცელების კონტროლი; C ჰეპატიტის ელიმინაციის ხელშეწყობა (SDG 3.3.4.1); ნარკომანიით დაავადებულ პირთა სამკურნალო და სარეაბილიტაციო მომსახურებით უზრუნველყოფა (SDG 3.5.1.1);

მე-3 მიზნის ფარგლებში დაგეგმილი ინდიკატორების შესრულების ხელშეწყობა. გლობალური ჯანმრთელობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვანი გამოწვევის - აივ-ინფექცია/შიდსის ახალი შემთხვევების შემცირების მნიშვნელობა 2030 წლისთვის. შესაბამისად, მდგრადი განვითარების 3.3.1 ამოცანასთან მისადაგებული ეროვნული ამოცანის მთავარი სამიზნის 2030 წლისთვის აივ/შიდსის ინციდენტობის ერთი მესამედით შემცირება (2030 – 0.125 ათას მოსახლეზე). აღნიშნული სამიზნის მიღწევა 2017-2022 წლებში გლობალური ფონდის ვალდებულებების სახელმწიფოს მიერ ჩანაცვლების პროცესის ჰარმონიული მიმდინარეობით.

1.2.2.1

დაავადებათა ადრეული გამოვლენა და სკრინინგი (პროგრამული კოდი 27 03 02 01)

დაავადებათა ადრეული გამოვლენის გაუმჯობესება და ამის საშუალებით შორსწასული ფორმების გავრცელების შეზღუდვა;

ძუძუს, საშვილოსნოს ყელის, კოლორექტული კიბოს სკრინინგი და პროსტატის კიბოს მართვა (ძუძუს კიბოს სკრინინგი- 40-დან 70 წლის ჩათვლით ასაკის ქალებში, საშვილოსნოს ყელის კიბოს სკრინინგი - 25-დან 60 წლის ჩათვლით ასაკის ქალებში და მსხვილი ნაწლავის კიბოს სკრინინგი - 50-დან 70 წლის ჩათვლით ორივე სქესისათვის, 50-70 წლის ასაკის მამაკაცებში სპეციფიკურ ანტინგენზე გამოკვლევა პროსტატის კიბოს ადრეული დიაგნოსტიკის მიზნით);

საშვილოსნოს ყელის ორგანიზებული სკრინინგი (გურჯაანის მუნიციპალიტეტის მასშტაბით);

1-დან 6 წლამდე ასაკის ბავშვთა მსუბუქი და საშუალო ხარისხის მენტალური განვითარების დარღვევების პრევენცია, ადრეული დიაგნოსტიკა და გონებრივი ჩამორჩენილობის პროფილაქტიკა;

ეპილეფსიის დიაგნოსტიკა და ზედამხედველობა;

დღენაკლულთა რეტინოპათიის სკრინინგის პილოტი, დღენაკლულთა სიბრმავის პროფილაქტიკა;

საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სფეროში საინფორმაციო

ელექტრონული რეგისტრების დანერგვა-ადმინისტრირება;

ბავშვთა სისხლში ტყვიის ბიომონიტორინგის ღონისძიებების განხორციელება.

1.2.2.2

იმუნოზაცია (პროგრამული კოდი 27 03 02 02)

მოსახლეობის დაცვის და შესაბამისი მარაგების შექმნის მიზნით, ვაქცინების (მათ შორის აივ-ინფექცია/შიდსით და C ჰეპატიტით დაავადებული პირებისათვის B ჰეპატიტის საწინააღმდეგო ვაქცინაციისათვის, ასევე, სამედიცინო პერსონალის, სამედიცინო ჩვენების მქონე საქართველოს მოქალაქეების და საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს ორგანიზებული კონტინგენტის ვაქცინაციისათვის) და ასაცრელი მასალების (შპრიცებისა და უსაფრთხო ყუთების) შესყიდვა;

სპეციფიკური (ბოტულიზმის, დიფტერიის, ტეტანუსის, გველის შხამის საწინააღმდეგო) შრატების და ყვითელი ცხელების საწინააღმდეგო ვაქცინების სტრატეგიული მარაგის შესყიდვა;

ანტირაბიული სამკურნალო საშუალებებით უზრუნველყოფა;

გრძობის საწინააღმდეგო ვაქცინის შესყიდვა;

ვაქცინების, ანტირაბიული სამკურნალო საშუალებების, სპეციფიკური შრატებისა და ასაცრელი მასალების (შპრიცებისა და უსაფრთხო ყუთების) მიღება, შენახვა და გაცემა-განაწილება „ცივი ჯაჭვის“ პრინციპების დაცვით ცენტრალური დონიდან რეგიონულ/რაიონულ ადმინისტრაციულ ერთეულებამდე;

წითელას მასიური გავრცელების პრევენციისა და გლობალური ელიმინაციის სტრატეგიით განსაზღვრული ღონისძიებების ფარგლებში, მოსახლეობის არაიმუნურ ან არასრულად იმუნოზებულ ფენებში ეპიდჩვენებით იმუნოპროფილაქტიკის წარმოება;

გრძობის საწინააღმდეგო სეზონურ ვაქცინაციას დაქვემდებარებული პირების აცრა;

„ცივი ჯაჭვი“-ს მოწყობილობების/ინვენტარის შესყიდვა და მონტაჟი.

1.2.2.3

ეპიდზედამხედველობა (პროგრამული კოდი 27 03 02 03)

რეგიონულ და მუნიციპალურ დონეზე არსებული სჯდ ცენტრების მიერ ეპიდზედამხედველობის განხორციელება და სამედიცინო სტატისტიკური სისტემის ფუნქციონირება;

მუნიციპალური საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ცენტრების სამოქმედო არეალზე ეპიდზედამხედველობითი ღონისძიებების განხორციელება;

მალარიისა და სხვა ტრანსმისიური (დენგე, ზიკა, ჩიკუნგუნია, ყირიმ-კონგო, ლეიშმანიოზი და სხვა) პარაზიტული დაავადებების პრევენცია და კონტროლი;

ნოზოკომიური ინფექციების ეპიდზედამხედველობა და კონტროლი;

ვირუსული დიარეების კვლევა ქვეყანაში შერჩეული საყრდენი ბაზებიდან (ინფექციური პროფილის მქონე სამედიცინო დაწესებულება,

რომელიც მომსახურებას უწევს 0-14 წლის ასაკის ბავშვებს), ჰოსპიტალიზებულ ბავშვთა (0-14 წლის) ფეკალური სინჯების ლაბორატორიული კვლევა როტავირუსულ, ადენოვირუსულ და ნოროვირუსულ ინფექციებზე;

B და C ჰეპატიტებზე ეპიდზედამხედველობა;

გრიპზე, გრიპისმაგვარ დაავადებებსა და მძიმე მწვავე რესპირაციულ დაავადებებზე ეპიდზედამხედველობის ქსელის მდგრადობის შენარჩუნება და სეზონურ/პანდემიურ გრიპზე რეაგირება.

1.2.2.4

უსაფრთხო სისხლი (პროგრამული კოდი 27 03 02 04)

დონორული სისხლის კვლევას B და C ჰეპატიტზე, აივ-ინფექცია/შიდსსა (EIA/Elisa მეთოდით) და სიფილისზე (TPHA ან EIA მეთოდით);

დონორული სისხლის კვლევას აივ-ინფექცია/შიდსზე, B და C ჰეპატიტებზე ნუკლეინის მჟავას ტესტირების (NAT) მეთოდოლოგიით;

ხარისხის გარე კონტროლისა და მონიტორინგის უზრუნველყოფა (მ.შ. სისხლის დონორთა ერთიანი ეროვნული ელექტრონული ბაზის ადმინისტრირებას პროგრამაში მონაწილე სისხლის ბანკებში და ასევე ყველა დანარჩენ სისხლის ბანკში, რომელიც ფლობს შესაბამისი საქმიანობის ლიცენზიას, არ არის პროგრამით განსაზღვრული სერვისების მიმწოდებელი, მაგრამ თანხმობას განაცხადებს ამ კომპონენტში მონაწილეობაზე და დარეგისტრირდება პროგრამის განმახორციელებელთან) დადგენილი წესის შესაბამისად;

სისხლის უანგარო, რეგულარული დონორობის მხარდაჭერისა და მოზიდვის ეროვნული კამპანიის განხორციელება, მ.შ. „უანგარო დონორთა მსოფლიო დღესთან“ დაკავშირებული ღონისძიებების მხარდაჭერა;

სისხლის დონორებში C ჰეპატიტზე სკრინინგით საექვო-დადებითი შემთხვევების კონფირმაციული კვლევა HCV Cor-Ag მეთოდით, ხოლო უარყოფითი შედეგის შემთხვევაში, ნიმუშების კვლევა - HCV რნმ პჯრ მეთოდით, მ.შ. იმ სისხლის ბანკებში, რომლებიც ფლობენ საწარმოო ტრანსფუზიოლოგიის საქმიანობის ლიცენზიას, არ წარმოადგენენ პროგრამით განსაზღვრული სერვისების მიმწოდებლებს, მაგრამ წერილობით დაუდასტურებენ განმახორციელებელს ამ კომპონენტში მონაწილეობის სურვილს;

სისხლის დონორთა ერთიანი ელექტრონული ბაზის ადმინისტრირება.

1.2.2.5

საზოგადოებრივი ჯანდაცვის, გარემოსა და პროფესიულ დაავადებათა ჯანმრთელობის სფეროში არსებული ვალდებულებების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 27 03 02 05)

საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვისა და გარემოს ჯანმრთელობის სფეროში აღებული ვალდებულებების განხორციელების ხელშეწყობა;

სხვადასხვა ტიპის საწარმოებში დასაქმებულთა პროფესიულ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული სხვადასხვა ღონისძიებების ჩატარება, კერძოდ: დასაქმებულთა პროფესიული ჯანმრთელობის კვლევა მიზნობრივი ჯგუფების მიხედვით და გამოვლენილ პროფესიულ დაავადებათა დიაგნოზების აგრეგირება მონაცემთა ბაზაში; სამუშაო ადგილებზე არსებული პროფესიული რისკების ინვენტარიზაცია და შეფასება; პროფესიული რისკფაქტორების

პირველადი პრევენციის ღონისძიებათა კომპლექსისა და მავნე ფაქტორების ექსპოზიციის ღონის შემცირების რეკომენდაციების შემუშავება კონკრეტული საწარმოსათვის; დასაქმებულთა ჯანმრთელობის მონიტორინგის ოპტიმალური სქემისა და სამედიცინო შემოწმების პერიოდულობის განსაზღვრა მიზნობრივი ჯგუფების მიხედვით; საწარმოს ადმინისტრაციისა და დასაქმებულთა სწავლება პროფესიული დაავადებების პრევენციის, პროფესიული რისკების შეფასებისა და კონტროლის მექანიზმების საკითხებზე; ქვეყნის მასშტაბით კონკრეტულ საწარმოებში არსებული პროფესიული რისკების ეპიდემიოლოგიური რუკისა და შესაბამისი მონაცემთა ბაზის ფორმირება/განახლება.

1.2.2.6

ტუბერკულოზის მართვა (პროგრამული კოდი 27 03 02 06)

ტუბერკულოზის ყველა სავარაუდო შემთხვევის გამოკვლევა, დაავადებულთა ამბულატორიული მომსახურება (ანტიტუბერკულოზური პრეპარატებით უზრუნველყოფა და მკურნალობა უშუალო მეთვალყურეობის ქვეშ);

ლაბორატორიული მართვა;

ფთიზიატრიული სტაციონარული დახმარების ფარგლებში დიაგნოსტიკური, თერაპიული და ქირურგიული მომსახურება;

სენსიტიური და რეზისტენტული ფორმების მკურნალობა (მ.შ. მულტირეზისტენტული ტუბერკულოზის მკურნალობა ახალი მედიკამენტებით და მკურნალობის მონიტორინგი);

ტუბერკულოზის საწინააღმდეგო მედიკამენტებით უზრუნველყოფა, მ.შ. პირველი და მეორე რიგის ანტიტუბერკულოზური მედიკამენტების შესყიდვა; მომსახურების სრულად ანაზღაურება;

ტუბერკულოზით გამოწვეული ავადობის, სიკვდილიანობის და ინფექციის გავრცელების შემცირება.

1.2.2.7

აივ ინფექციის/შიდსის მართვა (პროგრამული კოდი 27 03 02 07)

აივ-ინფექციის/შიდსის გავრცელების შეფერხება და აივ-ინფექციით/შიდსით დაავადებულთათვის მკურნალობის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა (პროგრამა არ ითვალისწინებს თანაგადახდას მოსარგებლის მხრიდან);

აივ-ინფექციაზე/შიდსზე ნებაყოფლობითი კონსულტაცია და ტესტირება;

აივ-ინფექცია/შიდსით დაავადებულთა ამბულატორიული და სტაციონარული მკურნალობა;

აივ-ინფექცია/შიდსის სამკურნალო პირველი რიგის და მეორე რიგის მედიკამენტების შესყიდვა;

აივ ინფექცია/შიდსის მართვის ღონისძიების ფარგლებში გათვალისწინებული ზემოთ აღწერილი მიზნების განხორციელების შედეგად შესრულდება მე-3 მიზნის 3.3.1 ამოცანით განსაზღვრული ინდიკატორი. 2030 წლისთვის აივ-ით ინფიცირების ინციდენტობა შემცირდება 0.125-მდე 1000 მოსახლეზე. მდგრადი განვითარების მიზნების 3.3.1 ამოცანის შესრულების მიზნით მომზადდა საქართველოს

აივ-ინფექცია შიდსის ეროვნული სტრატეგიული გეგმა 2019-2023. ამასთან, აივ ინფექცია/შიდსის მართვის სახელმწიფო პროგრამების დაფინანსება და მომსახურების მოცულობა ყოველწლიურად იზრდება. სახელმწიფო ეტაპობრივად ანაცვლებს გლობალური ფონდის აქტივობებს;

პროგრამულ სერვისებზე უზრუნველყოფილი უნივერსალური ხელმისაწვდომობა. აღნიშნულის შედეგად, 2017 წელს პირველად დაფიქსირდა აივ ინფექციის ახალი შემთხვევების შემცირება და ტენდენცია 2018 წელსაც გრძელდება.

1.2.2.8

დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა (პროგრამული კოდი 27 03 02 08)

ორსულთა ეფექტიანი პატრონაჟისა და მაღალკვალიფიციური სამედიცინო დახმარების გეოგრაფიული და ფინანსური ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით;

ანტენატალური მეთვალყურეობა;

გენეტიკური პათოლოგიების ადრეული გამოვლენა;

ორსულებში B და C ჰეპატიტების, აივ ინფექციის/შიდსის და ათაშანგის სკრინინგი; ორსულთა მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

ახალშობილთა და ბავშვთა სკრინინგი ჰიპოთირეოზზე, ფენილკეტონურიაზე, ჰიპერფენილლანინემიასა და მუკოვისციდოზზე;

ახალშობილთა სმენის სკრინინგული გამოკვლევა.

1.2.2.9

ნარკომანიით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობა (პროგრამული კოდი 27 03 02 09)

ნარკომანიით დაავადებულ პირთა მკურნალობა (სტაციონარული დეტოქსიკაცია) და პირველადი რეაბილიტაცია, მათი ჩამანაცვლებელი ნარკოტიკით უზრუნველყოფა და სამედიცინო მეთვალყურეობა;

ალკოჰოლის მიღებით გამოწვეული ფსიქიკური აშლილობის მქონე პაციენტების სტაციონარული მომსახურება.

1.2.2.10

ჯანმრთელობის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 27 03 02 10)

ჯანმრთელობის შესახებ მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლების მიზნით, თამბაქოს მოხმარების კონტროლის გაძლიერება;

ჯანსაღი კვების შესახებ განათლება და ალკოჰოლის ჭარბი მოხმარების შესახებ ცნობიერების ამაღლება;

ფიზიკური აქტივობის ხელშეწყობა;

C ჰეპატიტის პრევენცია და მოსახლეობის განათლების ხელშეწყობა;

ფსიქიკური ჯანმრთელობის ხელშეწყობა. ნივთიერება - დამოკიდებულების და აზარტულ თამაშებზე დამოკიდებულების პრევენცია;

გარემო და ჯანმრთელობა;

ჯანმრთელობის ხელშეწყობის ღონისძიებათა პოპულარიზაცია და გაძლიერება (მათ შორის მასმედიასთან ურთიერთობა,

სატელეკომუნიკაციო და/ან საეთერო დროის (მ.შ. სამედიცინო პროფილის) შესყიდვა ჯანმრთელობასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა თემებზე).

1.2.2.11

C ჰეპატიტის მართვა (პროგრამული კოდი 27 03 02 11)

სკრინინგული კვლევა;

C ჰეპატიტით დაავადებულ პირთა დიაგნოსტიკა, მათ შორის, მკურნალობაში ჩართვამდე აუცილებელი კვლევებისა და მკურნალობის პროცესის მონიტორინგისთვის აუცილებელი კვლევების ჩატარების უზრუნველყოფა;

C ჰეპატიტის სამკურნალო ფარმაცევტული პროდუქტით (ჰარვონი, ეპკლუსა, ვოსევი, რიბავირინი) უზრუნველყოფა; მედიკამენტების ლოჯისტიკა.

1.2.3

მოსახლეობისათვის სამედიცინო მომსახურების მიწოდება პრიორიტეტულ სფეროებში (პროგრამული კოდი 27 03 03)

ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემების მქონე მოსახლეობის სპეციალიზებული დახმარებით უზრუნველყოფა;

დიაბეტით დაავადებული პაციენტების მკურნალობა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

ბავშვთა ონკოჰემატოლოგიური მომსახურება;

თირკმლის ქრონიკული უკმარისობით დაავადებული პაციენტების დიალიზით, თირკმლის ტრანსპლანტაციითა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

ინკურაბელური პაციენტების მკურნალობა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

იშვიათი დაავადებების მქონე პაციენტთა მკურნალობითა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

სასწრაფო სამედიცინო დახმარების, სამედიცინო ტრანსპორტირებისა და სოფლად ამბულატორიული მომსახურებით უზრუნველყოფა;

რეფერალური დახმარების უზრუნველყოფა;

თავდაცვის ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა სამედიცინო შემოწმება;

1.2.3.1

ფსიქიკური ჯანმრთელობა (პროგრამული კოდი 27 03 03 01)

მოსახლეობისთვის ფსიქიატრიული მომსახურების გეოგრაფიული და ფინანსური ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

ბავშვთა და მოზრდილთა ამბულატორიული და სტაციონარული მომსახურება;

ფსიქო-სოციალური რეაბილიტაცია;

ფსიქიატრიული კრიზისული ინტერვენცია;

თემზე დაფუძნებული მობილური გუნდის მომსახურება;

ფსიქიკური დარღვევების მქონე პირთა თავშესაფრით უზრუნველყოფა.

1.2.3.2

დიაბეტის მართვა (პროგრამული კოდი 27 03 03 02)

შაქრიანი დიაბეტით დაავადებულ ბავშვთა მომსახურება;

სპეციალიზებული ამბულატორიული დახმარება;

შაქრიანი და უშაქრო დიაბეტით დაავადებული მოსახლეობის სპეციფიკური მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

შაქრიანი და უშაქრო დიაბეტით დაავადებული პაციენტების შესაძლო გართულებების პრევენცია.

1.2.3.3

ბავშვთა ონკოპემატოლოგიური მომსახურება (პროგრამული კოდი 27 03 03 03)

18 წლამდე ასაკის ონკოპემატოლოგიური პაციენტების ფინანსური ხელმისაწვდომობის გასაზრდელად ონკოპემატოლოგიური დაავადებების მქონე 18 წლამდე ასაკის ბავშვთა ამბულატორიული და სტაციონარული მკურნალობა.

1.2.3.4

დიალიზი და თირკმლის ტრანსპლანტაცია (პროგრამული კოდი 27 03 03 04)

ჰემოდიალიზით და პერიტონეული დიალიზით უზრუნველყოფა;

ჰემოდიალიზისა და პერიტონეული დიალიზისათვის საჭირო სადიალიზო საშუალებების, მასალისა და მედიკამენტების შესყიდვა და მიწოდება;

თირკმლის ტრანსპლანტაცია;

ორგანოგადანერგითა იმუნოსუპრესული მედიკამენტებით უზრუნველყოფა.

1.2.3.5

ინკურაბელურ პაციენტთა პალიატიური მზრუნველობა (პროგრამული კოდი 27 03 03 05)

ინკურაბელურ პაციენტთა ამბულატორიული პალიატიური მზრუნველობა;

ინკურაბელურ პაციენტთა მედიკამენტებით უზრუნველყოფა.

1.2.3.6

იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებულ პაციენტთა მკურნალობა (პროგრამული კოდი 27 03 03 06)

იშვიათი დაავადებების მქონე 18 წლამდე ასაკის ბავშვთა ამბულატორიული მომსახურება;

იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებულ 18 წლამდე ასაკის ბავშვთა სტაციონარული მომსახურება;

ჰემოფილით და სისხლის შედედების სხვა მემკვიდრული პათოლოგიებით დაავადებულ ბავშვთა და მოზრდილთა ამბულატორიული და სტაციონარული მომსახურება;

იშვიათი დაავადებების მქონე პაციენტების სპეციფიკური მედიკამენტებით უზრუნველყოფა.

1.2.3.7

პირველადი და გადაუდებელი სამედიცინო დახმარების უზრუნველყოფა

(პროგრამული კოდი 27 03 03 07)

სასწრაფო, სამედიცინო დახმარების და სამედიცინო ტრანსპორტირების უზრუნველყოფა;

პირველადი ჯანდაცვის მომსახურება სოფლად (მათ შორის – ამბულატორიული მომსახურებისათვის აუცილებელი მედიკამენტების და სამედიცინო დანიშნულების საგნების, ექიმის ჩანთის და სამედიცინო დოკუმენტაციის ბეჭდვის მომსახურების შესყიდვა);

შიდა ქართლის სოფლების ამბულატორიული ქსელის ხელშეწყობა და განვითარება;

სპეცდაფინანსებაზე მყოფი დაწესებულებების მიერ შესაბამისი ამბულატორიული და სტაციონარული მომსახურების მიწოდება;

სპეცდაფინანსებაზე მყოფი რიგი სამედიცინო დაწესებულებების დამატებითი ფინანსური უზრუნველყოფა;

სოფლის მოსახლეობისათვის პირველადი ჯანდაცვის მომსახურებაზე მოსახლეობის გეოგრაფიული და ფინანსური ხელმისაწვდომობა;

სასწრაფო სამედიცინო დახმარების უზრუნველყოფა.

1.2.3.8

რეფერალური მომსახურება (პროგრამული კოდი 27 03 03 08)

სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების, საგანგებო სიტუაციების, კონფლიქტების რეგიონებში დაზარალებულ მოქალაქეთათვის და საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული სხვა შემთხვევების დროს მოსახლეობისათვის სამედიცინო დახმარების გაწევა;

მოსახლეობის ფინანსური და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაზრდით მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუმჯობესება;

ფილტვის ქრონიკული დაავადებების რეაბილიტაციის უზრუნველყოფა.

1.2.3.9

თავდაცვის ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა სამედიცინო შემოწმება (პროგრამული კოდი 27 03 03 09)

თავდაცვის ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა ამბულატორიული შემოწმება და მათთვის დამატებითი გამოკვლევების ჩატარება.

1.2.4

დიპლომისშემდგომი სამედიცინო განათლება (პროგრამული კოდი 27 03 04)

„ოკუპირებული ტერიტორიების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ტერიტორიებსა და მაღალმთიან და საზღვრისპირა მუნიციპალიტეტებში მცხოვრები მოსახლეობისათვის სამედიცინო სერვისების მიწოდების უწყვეტობისა და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება, ამ მუნიციპალიტეტებისათვის დეფიციტურ და პრიორიტეტულ საექიმო სპეციალობებში ადამიანური რესურსის მომზადების საშუალებით;

დიპლომისშემდგომი განათლების (პროფესიული მზადების)/სარეზიდენტო პროგრამებზე ფინანსური ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება;

პროფესიული რეგულირების არსებული მექანიზმების ეფექტიანობის გაზრდა.

1.3

ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და

სოციალური დაცვის პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 27 01)

მოსახლეობის შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება, განხორციელება და საქმიანობის კოორდინაცია, აგრეთვე დევნილთა, სტიქიური მოვლენების შედეგად დაზარალებულ და გადაადგილებას დაქვემდებარებულ პირთა (ეკომიგრანტთა) სოციალური დაცვისა და განსახლების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელების კოორდინაცია;

ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის მარეგულირებელი აქტების მომზადება და ზედამხედველობა;

სამედიცინო საქმიანობის ხარისხის კონტროლი და უსაფრთხოების უზრუნველყოფა;

სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის კონტროლი;

სამკურნალო საშუალებების ხარისხზე, მათ მიმოქცევასა და ფარმაცევტულ საქმიანობაზე ზედამხედველობა;

სოციალური დახმარებების, პენსიებისა და სხვადასხვა ფულადი და არაფულადი სახელმწიფო ბენეფიტების მიმღებთა გამოვლენა, დადგენა და აღრიცხვა, მათთვის დახმარების დანიშვნა და მისი გაცემის ორგანიზება;

საზოგადოების საჭიროებებზე ორიენტირებული ჯანმრთელობის დაცვის სერვისების შეუფერხებელი მიწოდება;

ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის), ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის, სექსუალური ხასიათის ძალადობის მსხვერპლთა/დაზარალებულთა/ დაცვა და მხარდაჭერა. ასევე, მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა, ხანდაზმულთა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა/ბავშვთა მოვლა-პატრონობა გრძელვადიან პერიოდში;

საქართველოს ტერიტორიულ ერთეულებში საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების მართვა;

ქვეყანაში შრომის ბაზრის პოლიტიკის, დასაქმების ხელშეწყობისა და შრომის უსაფრთხოების დაცვის მექანიზმების მართვა, შრომითი ურთიერთობების გაუმჯობესება; შრომის უსაფრთხოებისა და ჯანმრთელობის დაცვის თაობაზე შესაბამისი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების შემუშავება;

იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა, ეკომიგრანტთა და მიგრანტთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება.

1.4 სამედიცინო დაწესებულებათა რეაბილიტაცია და აღჭურვა (პროგრამული კოდი 27 04)

სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ჯანდაცვითი ინფრასტრუქტურის, შენობა-ნაგებობებისა და აღჭურვილობის განახლება, სამედიცინო დაწესებულებებში დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის მინიმალური სტანდარტის უზრუნველყოფა;

სამედიცინო დაწესებულებათა მშენებლობა, რეაბილიტაცია, აღჭურვა და ფუნქციონირების ხელშეწყობა.

1.5 სსიპ - ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური (პროგრამული კოდი 37 00)

ომისა და თავდაცვის ძალების ვეტერანების და მათი ოჯახის წევრების, აგრეთვე საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის დაღუპულ, უგზო-უკვლოდ დაკარგულ, მიღებული ჭრილობების შედეგად გარდაცვლილ პირთა ოჯახების სათანადო ცხოვრების პირობებისა და კეთილდღეობისათვის მყარი სამართლებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური საფუძვლის შექმნის უზრუნველყოფა;

სახელმწიფოს ეროვნული ინტერესების დაცვისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში ვეტერანთა პოტენციალის სრულფასოვანი გამოვლენისა და განვითარების ხელშეწყობა, მათი სოციალურ-ეკონომიკური საქმიანობისთვის სათანადო, ღირსეული პირობების შექმნა;

სამშობლოსათვის თავდადებულ გმირთა სახელების სადიდებლად და მათი საქმის უკვდავსაყოფად საბრძოლო მოქმედებებში დაღუპულ და ომის შემდგომ გარდაცვლილ მეომართა ხსოვნის განმტკიცებისთვის მუდმივი ზრუნვა;

ვეტერანების და მათი ოჯახის წევრების სოციალურ-ეკონომიკური მხარდაჭერის სახელმწიფო და ადგილობრივი მიზნობრივი პროგრამების შემუშავებისა და განხორციელების ხელშეწყობა;

საზოგადოებაში მხედრული ტრადიციების განმტკიცება, სახელმწიფოს და საზოგადოების მიერ ვეტერანთა ღვაწლისა და დამსახურების სათანადო აღიარება, მომავალ თაობებში პატრიოტული სულისკვეთების გაღვივება.

1.6

შრომისა და დასაქმების სისტემის რეფორმების პროგრამა (პროგრამული კოდი 27 05)

ქვეყანაში შრომის ბაზრის აქტიური პოლიტიკისა და დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა განვითარება/განხორციელება, ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა და ცნობიერების ამაღლება;

შრომის ბაზარზე, შრომის კანონმდებლობისა და შრომის უსაფრთხოების დაცვის კუთხით არსებული მდგომარეობის შესწავლა; შრომის ნორმების დაცვის გაუმჯობესება-სრულყოფა და ამის საფუძველზე, შემოწმებული ობიექტების რაოდენობის მეშვეობით დამსაქმებელსა და დასაქმებულს შორის შრომითი ურთიერთობების გაუმჯობესება; შრომის უსაფრთხოების შესახებ ორგანული კანონისა და შრომის კანონმდებლობის ეფექტური აღსრულება; იძულებითი შრომისა და შრომითი ექსპლუატაციის გამოვლენის მიზნით კომპანიების პერიოდული შემოწმება და პრევენციული ღონისძიებების განხორციელება;

სამუშაოს მაძიებელთა რეგისტრაცია-კონსულტირება, მომსახურებების განვითარება, შეზღუდული შესაძლებლობისა და სპეციალური საჭიროების მქონე პირთა, მათ შორის ქალთა დასაქმების ხელშეწყობა;

ავტორიზებულ-აკრედიტირებულ პროფესიულ სასწავლო-საგანმანათლებლო დაწესებულებებში რეგისტრირებული სამუშაოს-მაძიებლების მომზადება-გადამზადება, მათ შორის, ქალთა მონაწილეობის უპირატესობის გათვალისწინებით.

1.7

სსიპ - საპენსიო სააგენტო (პროგრამული კოდი 21 00)

დაგროვებითი საპენსიო სქემის გამართული ფუნქციონირების უზრუნველყოფა;

„დაგროვებითი პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული

დაგროვებითი
საპენსიო სქემის მართვა და ადმინისტრირება;

საპენსიო აქტივების განკარგვა კეთილსაიმედო ინვესტირების პრინციპების დაცვით, მონაწილეებისა და მათი მემკვიდრეების ინტერესების შესაბამისად;

დაგროვებითი საპენსიო სქემის ანალიზი, რისკების შეფასება, განვითარებასა და გაუმჯობესებასთან დაკავშირებული ხედვის ჩამოყალიბება და რეკომენდაციების მომზადება.

1.8 **საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემისა და საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის მოსამსახურეთა ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 30 05)**

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის თანამშრომელთა ჯანმრთელობის მდგომარეობისა და ფიზიკური განვითარების შენარჩუნება და განმტკიცება, ავადობისა და შრომისუუნარობის რაოდენობათა შემცირება;

სამედიცინო ქვედანაყოფების მაღალი საბრძოლო და სამობილიზაციო მზადყოფნის უზრუნველყოფა;

საჭიროების შემთხვევაში დაჭრილთათვის სამედიცინო დახმარების აღმოჩენისა და ევაკუაციის ორგანიზება;

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემაში სანიტარულ-ჰიგიენური და ეპიდსაწინააღმდეგო ღონისძიებათა კონტროლი;

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს თანამშრომელთა და მათი ოჯახის წევრთა სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა.

1.9 **ა(ა)იპ - საქართველოს სოლიდარობის ფონდი (პროგრამული კოდი 39 00)**

საქართველოში მცხოვრები სოციალურად დაუცველი ან კატასტროფული სოციალური დანახარჯების რისკის წინაშე მდგარი პირებისათვის ალტერნატიული (არასაბიუჯეტო) რესურსების მობილიზება და პრიორიტეტული სოციალური საჭიროებებისათვის მიმართვა საზოგადოების, კერძო სექტორისა და სახელმწიფოს მონაწილეობით;

სოციალური და ჯანმრთელობის დაცვის პროექტების დაფინანსება, მათ შორის, ერთჯერადი დახმარებების, აგრეთვე რეგულარული სოციალური შემწეობების/პროექტების დაგეგმვა და განხორციელება;

ონკოლოგიური დაავადებების მქონე 22 წლამდე ბენეფიციართა მხარდაჭერა სახელმწიფო და მუნიციპალური დაფინანსების ლიმიტის ფარგლების გარეთ მოხვედრილი თერაპიისა და დიაგნოსტიკის შემთხვევაში, აგრეთვე ძვირად ღირებული დიაგნოსტიკური მომსახურება და მკურნალობა საზღვარგარეთ დადასტურებული სამედიცინო აუცილებლობის შემთხვევაში;

ონკოლოგიური დაავადებების მქონე მოზრდილთათვის ძვირად ღირებული მედიკამენტების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

2 **თავდაცვა, საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება**

საქართველოს სჭირდება მაღალი საბრძოლო მზადყოფნის, ტერიტორიული თავდაცვისა და შეკავების ამოცანების განხორციელების მდგრადი უნარებითა და შესაძლებლობებით აღჭურვილი, ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის ძალებთან სრულად თავსებადი, მობილური, ეფექტიანი თავდაცვის ძალები. სწორედ ასეთი შესაძლებლობების თავდაცვის ძალების არსებობა წარმოადგენს საფრთხის

შეკავების ძირითად შემადგენელს. საქართველოს თავდაცვის ძალების ძირითადი მისიაა ქვეყნის თავდაცვა, რომლის უზრუნველსაყოფად განსაკუთრებული აქცენტი კეთდება ტოტალური თავდაცვის მიდგომის დანერგვასა და მისი სამხედრო კომპონენტის განვითარებაზე. ამასთან, გრძელდება ალიანსის წევრ და პარტნიორ ქვეყნებთან ერთად მონაწილეობა საერთაშორისო მისიებში ტერორიზმთან ბრძოლისა და მსოფლიო უსაფრთხოების განმტკიცების მიზნით. ამავდროულად, თავდაცვის ძალები უზრუნველყოფს ქვეყნის შიგნით სტიქიური და ტექნოგენური კრიზისების დროს სამოქალაქო ხელისუფლების მხარდაჭერას. აღნიშნული ამოცანების შესასრულებლად, შემუშავებულია თავდაცვის სტრატეგიული განვითარების დოკუმენტი და ტრანსფორმაციის გეგმა, რომელიც 2020 წლამდე თავდაცვის სისტემის/თავდაცვის ძალების განვითარებისთვის მთელ რიგ ღონისძიებებს ითვალისწინებს. საქართველოს მთავრობა ეროვნული თავდაცვის სისტემის განვითარების პროცესში გააგრძელებს „ტოტალური თავდაცვის“ მიდგომის დანერგვაზე მუშაობას. „ტოტალური თავდაცვის“ მიზანს მშვიდობიანობის პერიოდში იმ მექანიზმების შექმნა წარმოადგენს, რომელთა დახმარებითაც, აგრესიის შემთხვევაში, ქვეყნის მობილიზება თავდაცვის მიზნებისათვის სწრაფად და ეფექტიანად მოხდება. „ტოტალური თავდაცვის“ მიდგომის ფარგლებში მართვის ეფექტიანობის გაუმჯობესების მიზნით, როგორც საომარ ვითარებაში, ისე მშვიდობიან პერიოდში, თავდაცვის ძალებში გაგრძელდება ამოცანით მართვის კულტურის დანერგვა, რომელიც მოიცავს შეფასების, მომზადება-ინიცირებისა და იმპლემენტაციის აქტიურ ფაზებს. აშშ-სთან, როგორც ძირითად სტრატეგიულ პარტნიორთან ერთად, გაგრძელდება საქართველოს თავდაცვის მზადყოფნის პროგრამის (GDRP) განხორციელება, რომლის ფარგლებშიც, 2020 წლის ჩათვლით მომზადდება და აღიჭურვება თავდაცვის ძალების ქვეითი ბატალიონები. სათანადო ყურადღება დაეთმობა საინჟინრო, ლოჯისტიკური, სპეციალური დანიშნულების ძალების, საჰაერო თავდაცვის, საჰაერო-სატრანსპორტო, ჯავშანსაწინააღმდეგო, დაზვერვის, არტილერიის, მართვისა და კონტროლის, კავშირგაბმულობისა და კომპიუტერული სისტემების შესაძლებლობების, კიბერუსაფრთხოებისა და სტრატეგიული კომუნიკაციების სფეროების და ეროვნული გვარდიის შემდგომ რეფორმირებას. თანამედროვე მოთხოვნების გათვალისწინებით, გაგრძელდება სამხედრო განათლების სფეროს - ოფიცერთა და სერჟანტთა მომზადების მნიშვნელოვანი სეგმენტების ინსტიტუციონალიზაცია და ალიანსის სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა. ალიანსის გაძლიერებული მოწინავე ჩართულობის (Enhanced Forward Presence) გათვალისწინებით გაგრძელდება თავდაცვის ლოჯისტიკის სფეროს ტრანსფორმაცია. განხორციელდება ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტით (SNGP) გათვალისწინებული ინიციატივების იმპლემენტაცია, რომლის ფარგლებშიც, როგორც ორმხრივი, ისე მრავალმხრივი ფორმატების გამოყენებით, ალიანსისგან მიღებული ეფექტიანი მხარდაჭერით მიიღწევა ნატოს თანათავსებადობის მაღალი ხარისხი. აქტიური რეზერვის ტერიტორიული კომპონენტის განვითარების მიზნით, გაგრძელდება სპეციალისტთა რეზერვის პროგრამის შემდგომი გაფართოების გეგმების შემუშავება. გაგრძელდება ერთიანი სამთავრობო მიდგომის და კოორდინაციის მექანიზმების დახვეწის გზების ასახვა როგორც კონცეპტუალურ დონეზე „ეროვნული თავდაცვის სტრატეგიის 2020-2030“ დოკუმენტის დამტკიცებით, ისე მის საფუძველზე, ეროვნული თავდაცვის მზადყოფნის გეგმის ფარგლებში, უწყებრივ დონეზე შესაბამისი ღონისძიებების გატარებით. გაგრძელდება როგორც სამხედრო-სამედიცინო შესაძლებლობების განვითარება, ისე თავდაცვის ძალების, თავდაცვის სამინისტროს მოსამსახურეთა, მათი ოჯახის წევრთა, ვეტერანთა, დაღუპული სამხედრო მოსამსახურეების ოჯახის წევრთა და სამოქალაქო პირთა სამედიცინო მომსახურების/რეაბილიტაციის ეფექტიანობის ამაღლება და დაჭრილ/დაშავებულ სამხედრო მოსამსახურეთა საზოგადოებაში რეინტეგრაციისა და რესოციალიზაციის ღონისძიებები, ასევე სამხედრო მოსამსახურეებისთვის გაგრძელდება ბინათმშენებლობის თანადაფინანსება. ქვეყანაში უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფისა და მართლწესრიგის დაცვისთვის, მნიშვნელოვანია რეალურ მონაცემებზე

დაყრდნობით, ანალიზზე დაფუძნებული სისხლის სამართლის პოლიტიკის განხორციელება და სასჯელის გარდაუვალობის უზრუნველყოფა. აუცილებელია მართლმსაჯულების ერთიანი სისტემის ყველა მონაწილის ეფექტური მუშაობა და შესაბამისი პასუხისმგებლობის გაზიარება. გაგრძელდება კრიმინალური პოლიციის რეფორმა, რომელიც საპოლიციო საქმიანობის საფუძველს წარმოადგენს. კრიმინალურ პოლიციაში დასრულდება ოპერატიული, საგამოძიებო და საუბნო მიმართულებების მკაფიოდ გამიჯვნა მთელი საქართველოს მასშტაბით. გაგრძელდება საუბნო მიმართულების ეტაპობრივი ჩანაცვლება საზოგადოებაზე ორიენტირებული საპოლიციო საქმიანობის მოდელით. განვითარდება მართლწესრიგის ოფიცრის ინსტიტუტი, შეიქმნება თანამედროვე სტანდარტების საპოლიციო სერვისების შესაბამისი მართლწესრიგის ოფიცერთა დანაყოფები, რომელთა უმთავრესი ამოცანა იქნება დანაშაულის პრევენციაზე მუშაობა. ძირეული რეფორმა გაგრძელდება კრიმინალური პოლიციის საგამოძიებო მიმართულებით, რომლის მიზანია გამოძიების ხარისხის ზრდა. საგამოძიებო სისტემის რეფორმის უმნიშვნელოვანესი კომპონენტია საგამოძიებო და საპროკურორო ფუნქციების გამიჯვნა, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის რეფორმის საფუძველზე. რეფორმის მიზანია გამოძიების პროცესში გამომძიებლების მეტი დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფა, გამოძიების ხარისხის ამაღლება და საპროკურორო ზედამხედველობის გაძლიერება, გამომძიებელსა და პროკურორს შორის ფუნქციების იმგვარად განაწილება, რომ გამოძიების კონკრეტული ეტაპების მიხედვით განისაზღვროს თითოეულის პასუხისმგებლობის ხარისხი და უზრუნველყოფილი იქნეს საგამოძიებო და საპროკურორო საქმიანობის ეფექტიანობა. საგამოძიებო სისტემის რეფორმა მოიცავს შინაგან საქმეთა სამინისტროში ხარისხის მონიტორინგის ეფექტიანი სისტემის აწყობას. გაგრძელდება სასაზღვრო პოლიციის რეფორმა. ადამიანური რესურსების, სასაზღვრო ინფრასტრუქტურისა და საზღვარზე დაკვირვების თანამედროვე ტექნიკური საშუალებების განვითარება. გაგრძელდება საზღვრის მართვის რისკების ანალიზის ერთიანი სისტემის ჩამოყალიბება და მისი ინტეგრირება შესაბამის ანალიტიკურ სისტემაში. გაგრძელდება საპატრულო პოლიციის რეფორმის ახალი ეტაპი. განხორციელდება სტანდარტული მოქმედებების პროცედურებისა და სამართალდარღვევების გამოკვეთის თანამედროვე საშუალებების დანერგვა. გაძლიერდება ქვეით პატრულ ინსპექტორთა კორპუსი. მთავრობა გააგრძელებს უკონტაქტო პატრულირების ინსტრუმენტის განვითარებას, რაც აუცილებელია საგზაო უსაფრთხოების სფეროში არსებული გამოწვევების დასაძლევად. საპატრულო პოლიციის ერთიანი მომსახურების ცენტრის კონცეფცია დაინერგება მთელი ქვეყნის მასშტაბით. გაღრმავდება თანამშრომლობა საერთაშორისო საპოლიციო სტრუქტურებთან. საქართველო აქტიურად ითანამშრომლებს ევროპოლთან. პარალელურად, გაძლიერდება ორმხრივი საპოლიციო თანამშრომლობა, გაფართოვდება პოლიციის ატაშეების არსებული ქსელი, განსაკუთრებით ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებში. ასევე შეიქმნება ერთობლივი საგამოძიებო ჯგუფები, რომელთა მუშაობაც გაზრდის საერთაშორისო თანამშრომლობის ეფექტურობას. საქართველო-ევროკავშირის უვიზო მიმოსვლასთან დაკავშირებული პრობლემების საპასუხოდ, გაძლიერდება საპოლიციო თანამშრომლობა, მიგრაციული ნაკადების მართვა, საზღვრის ეფექტიანი მართვა და რეადმისიის ხელშეკრულების აღსრულება. გაძლიერდება საპოლიციო თანამშრომლობა, მიგრაციული ნაკადების მართვა, საზღვრის ეფექტიანი მართვა და რეადმისიის ხელშეკრულების აღსრულება. პოლიციის სისტემის გამართული ფუნქციონირების უზრუნველსაყოფად ჩამოყალიბდება ადამიანური რესურსების მართვის ქმედითი სისტემა, რათა კარიერული წინსვლა დაეფუძნოს ობიექტურ კრიტერიუმებს, დამსახურებასა და კვალიფიკაციას. გაგრძელდება მუშაობა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ გასაწევი მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდისა და ხარისხის გაუმჯობესების, აგრეთვე ამ სფეროს განვითარებისა და მოქალაქეებისთვის დამატებითი მომსახურების შეთავაზების მიზნით. გაგრძელდება საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების პროგრამის განხორციელება, რომელიც ქვეითთა, მგზავრებისა და

მძღოლების უსაფრთხოების გაუმჯობესებას მოემსახურება და შეამცირებს გზებზე უბედურ შემთხვევებს. მნიშვნელოვნად გაიზარდება ახალი ტექნოლოგიების გამოყენება საგზაო მოძრაობის ადმინისტრირების სფეროში. პრიორიტეტად დარჩება აქტიური ბრძოლა ორგანიზებულ დანაშაულთან და ნარკოდანაშაულთან. საგანგებო სიტუაციების მართვის მიმართულებით ეფექტიანობის გაზრდისთვის დაგეგმილია საოპერაციო შესაძლებლობების/რესურსების განვითარება, მზადყოფნის დონის ამაღლება და რეაგირების ხარისხის გაზრდა. პრიორიტეტულ მიმართულებას წარმოადგენს პენიტენციური სისტემის განვითარება და მისი საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა. პენიტენციური და დანაშაულის პრევენციის სისტემების შემდგომი გაუმჯობესების პროცესი დაეფუძნება სასჯელის აღსრულების, ასევე, სასჯელის ალტერნატიული საშუალებებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულების კუთხით უმაღლეს ევროპულ სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფას, რაც იმავდროულად, კიდევ უფრო განამტკიცებს თავისუფლება აღკვეთილ პირთა უფლებებისა და ღირსების დაცვას. ქვეყანაში მართლწესრიგის უზრუნველყოფისთვის, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების სისტემის შემდგომი დახვეწა. რთული ქცევის მქონე არასრულწლოვანთა სოციალიზაცი-რება ილიტაციის მექანიზმების ინსტიტუციური რეფორმის ფარგლებში იგეგმება 14 წლამდე ასაკის არასრულწლოვანთა რეფერირების სრულყოფილი, ბავშვის საუკეთესო ინტერესებზე მორგებული მექანიზმის დამტკიცებისათვის სათანადო საკანონმდებლო საფუძვლის შექმნა. უზრუნველყოფილი იქნება შიდა უსაფრთხოების და მართლწესრიგის დაცვის სტრუქტურების ეფექტური ფუნქციონირება.

2.1 **საზოგადოებრივი წესრიგი და საერთაშორისო თანამშრომლობის განვითარება/გაღრმავება (პროგრამული კოდი 30 01)**

პრევენციული და საგამომიებო ფუნქციების გაძლიერება;

ეფექტიანი და ანგარიშვალდებული სამართალდამცავი უწყების ჩამოყალიბება, რომელიც უზრუნველყოფს დანაშაულის პრევენციას, დანაშაულზე სწრაფ რეაგირებას, საზოგადოებრივ უსაფრთხოებას, მართლწესრიგს და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ფაქტების გამოვლენას;

ოჯახური დანაშაულის, ქალთა მიმართ ძალადობის, დისკრიმინაციის ნიშნით, შეუწყნარებლობის მოტივით ჩადენილი დანაშაულის, ტრეფიკინგის, არასრულწლოვანთა მიერ/მიმართ ჩადენილი დანაშაულის ფაქტებზე დროული რეაგირებისა და მიმდინარე გამომიების ეფექტიანობის გაზრდა;

კანონიერი საფუძვლის გარეშე მყოფი უცხოელების საქართველოდან გაძევების პროცედურების წარმოება;

სხვა ქვეყნებში უკანონოდ მყოფი საქართველოს მოქალაქეების დაბრუნების მიზნით რეადმისიის შეთანხმებების იმპლემენტაცია.

2.2 **თავდაცვის მართვა (პროგრამული კოდი 29 01)**

საქართველოს მთავრობისა და პარლამენტის მიერ განსაზღვრული ქვეყნის შიდა და გარე პოლიტიკის მხარდასაჭერად თავდაცვის სამინისტროს პრიორიტეტული მიმართულებების განსაზღვრა. ეფექტიანი ადმინისტრირების განსახორციელებლად თავდაცვის სამინისტროს სტრატეგიული მართვის მიზნით განსახორციელებელი ღონისძიებების დაგეგმვა-განსაზღვრა;

ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის ღონისძიებების ჩატარება პარტნიორ ქვეყნებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან (ნატო, ევროკავშირი, ეუთო, გაერო);

თავდაცვის სამინისტროს დიპლომატიური (სამოქალაქო და სამხედრო) წარმომადგენლების მხარდაჭერა, თავდაცვისა და უსაფრთხოების კონფერენციის ორგანიზება, შეიარაღების კონტროლის და ვერიფიკაციის ღონისძიებების განხორციელება;

თავდაცვის სამინისტროს მიერ განხორციელებული ღონისძიებების შესახებ საზოგადოების ინფორმირება და ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობა;

2.3 **ლოგისტიკური უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 29 09)**

ლოგისტიკური უზრუნველყოფის შესაძლებლობების შენარჩუნება/გაუმჯობესება, ლოგისტიკური მხარდაჭერის უზრუნველყოფა, საქართველოს თავდაცვის მზადყოფნის პროგრამისათვის (GDRP) საჭირო ლოგისტიკური ღონისძიებების განხორციელება;

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსა და თავდაცვის ძალების კომუნალური ხარჯების უზრუნველყოფა;

2.4 **საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პენიტენციური სისტემის ჩამოყალიბება (პროგრამული კოდი 26 02)**

საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პენიტენციური სისტემის ჩამოყალიბების მიზნით, საქართველოს კანონმდებლობის ანალიზისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების, დამოუკიდებელი ექსპერტებისა და საქართველოს სახალხო დამცველის რეკომენდაციების გათვალისწინებით, შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების შემუშავება და შესაბამის ღონისძიებების გატარება;

პენიტენციური სისტემის ადმინისტრირების სრულყოფა;
პენიტენციური სისტემის კვებითი მომსახურების უზრუნველყოფა;
პენიტენციური სისტემის უნიფორმით, რბილი ინვენტარითა და აუცილებელი პირადი ჰიგიენისათვის საჭირო საშუალებებით აღჭურვა;

ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა რესოციალიზაცია/რეაბილიტაცია (მსჯავრდებულთა პროფესიულ/სახელობო, სატრენინგო/საგანმანათლებლო და ფსიქოსოციალურ პროგრამებში, ფსიქოსოციალურ ტრენინგებსა და კურსებში, კულტურულ ღონისძიებებსა და დასაქმების პროგრამებში ჩართულობის უზრუნველყოფით);

პენიტენციური სისტემის აუცილებელი მედიკამენტებით, სამედიცინო დანიშნულების საგნებით, ლაბორატორიული საგნებითა და რეაქტივებით უზრუნველყოფა;

ბრალდებულთათვის/მსჯავრდებულთათვის სხვადასხვა პროფილის მოწვეული ექიმ-სპეციალისტების კონსულტაციების, სამოქალაქო სექტორის კლინიკებში სპეციალიზებული სამედიცინო მომსახურების მიღება და ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა სამკურნალო დაწესებულებასა და ტუბერკულოზის სამკურნალო და სარეაბილიტაციო ცენტრში მომსახურების შეთავაზება;

ანტიტუბერკულოზური მკურნალობის საჭიროების მქონე პირთა, აივ-ინფექცია/შიდსის გამოვლენის მიზნით და C ჰეპატიტის მართვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ბრალდებულებს/მსჯავრდებულებს სკრინინგი და შესაბამისი მკურნალობის კურსის ჩატარება; დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაზე ხელმისაწვდომობა უნივერსალურია;

პენიტენციურ სისტემაში არსებული ინფრასტრუქტურის/დაწესებულებების რემონტი-რეკონსტრუქცია, აღჭურვა შესაბამის მანქანა-დანადგარებით მათი საერთაშორისო სტანდარტებთან მიახლოების მიზნით.

2.4.1

პენიტენციური სისტემის მართვა და ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა ყოფითი პირობების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 26 02 01)

პენიტენციური სისტემის ადმინისტრირების სრულყოფა;
პენიტენციური სისტემის კვებითი მომსახურების უზრუნველყოფა;
პენიტენციური სისტემის უნიფორმით, რბილი ინვენტარითა და აუცილებელი პირადი ჰიგიენისათვის საჭირო საშუალებებით აღჭურვა;

ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა რესოციალიზაცია/რეაბილიტაცია (მსჯავრდებულთა პროფესიულ/სახელობო, სატრენინგო/საგანმანათლებლო და ფსიქოსოციალურ პროგრამებში, ფსიქოსოციალურ ტრენინგებსა და კურსებში, კულტურულ ღონისძიებებსა და დასაქმების პროგრამებში ჩართულობის უზრუნველყოფით).

2.4.2

ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა ეკვივალენტური სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 26 02 02)

პენიტენციური სისტემის აუცილებელი მედიკამენტებით, სამედიცინო დანიშნულების საგნებით, ლაბორატორიული საგნებითა და რეაქტივებით უზრუნველყოფა;

ბრალდებულთათვის/მსჯავრდებულთათვის სხვადასხვა პროფილის მოწვეული ექიმ-სპეციალისტების კონსულტაციების, სამოქალაქო სექტორის კლინიკებში სპეციალიზებული სამედიცინო მომსახურების მიღება და ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა სამკურნალო დაწესებულებასა და ტუბერკულოზის სამკურნალო და სარეაბილიტაციო ცენტრში მომსახურების შეთავაზება;

ანტიტუბერკულოზური მკურნალობის საჭიროების მქონე პირთა, აივ-ინფექცია/შიდსის გამოვლენის მიზნით და C ჰეპატიტის მართვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ბრალდებულებს/მსჯავრდებულებს სკრინინგი და შესაბამისი მკურნალობის კურსის ჩატარება; დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაზე ხელმისაწვდომობა უნივერსალურია.

2.4.3

პენიტენციური სისტემის ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 26 02 03)

პენიტენციურ სისტემაში არსებული ინფრასტრუქტურის/დაწესებულებების რემონტი-რეკონსტრუქცია, აღჭურვა შესაბამის მანქანა-დანადგარებით მათი საერთაშორისო სტანდარტებთან მიახლოების მიზნით.

2.5

სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 20 01)

საქართველოს კონსტიტუციური წყობილების, სუვერენიტეტის, ტერიტორიული მთლიანობისა და სამხედრო პოტენციალის დაცვა უცხო ქვეყნის სპეციალური სამსახურებისა და ცალკეულ პირთა მართლსაწინააღმდეგო ქმედებებისგან;

სახელმწიფოს კონსტიტუციური წყობილებისა და სახელმწიფო ხელისუფლების არაკონსტიტუციური, ძალადობრივი გზით შეცვლის გამოვლენა და დაცვის უზრუნველყოფა;

ტერორიზმთან ბრძოლა;

სახელმწიფო უსაფრთხოებისთვის საფრთხის შემცველი ტრანსნაციონალური ორგანიზებული და საერთაშორისო დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლა;

ქვეყნის ეკონომიკური უსაფრთხოების უზრუნველყოფა;

კორუფციის თავიდან აცილების, გამოვლენისა და აღკვეთის ღონისძიებების განხორციელება;

სახელმწიფო საიდუმლოების რეჟიმის დაცვა, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით სახელმწიფო საიდუმლოების დაცვის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განხორციელება და მათი შესრულების კონტროლი.

2.6 ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 29 05)

თავდაცვის სამინისტროსა და თავდაცვის ძალების ქვედანაყოფების ტერიტორიაზე განთავსებული ინფრასტრუქტურის შენარჩუნება და განვითარება, კერძოდ: სამხედრო ქალაქების ფუნქციონალური ზონების განვითარება-რეაბილიტაცია; ახალი სამხედრო ობიექტების მშენებლობა; საინჟინრო კომუნიკაციების და ქსელების რეაბილიტაცია; სამხედრო მოსამსახურეებისათვის საბინაო ფონდის შექმნა.

2.7 სახელმწიფო საზღვრის დაცვა (პროგრამული კოდი 30 02)

საქართველოს სახელმწიფო საზღვარზე, სასაზღვრო ზოლში, სასაზღვრო ზონაში, საქართველოს საზღვაო სივრცესა და საქართველოს იურისდიქციას დაქვემდებარებულ გემებზე საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად კანონსაწინააღმდეგო ქმედებათა პრევენცია, გამოვლენა და აღკვეთა;

სამაშველო ოპერაციების განხორციელება ადამიანთა სიცოცხლისა და ქონების გადარჩენის მიზნით საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე;

საქართველოს საზღვაო სივრცეში მისი სუვერენული უფლებების დაცვა;

ზღვაოსნობისა და ნაოსნობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, ნაოსნობის წესების დაცვის კონტროლი;

სასაზღვრო პოლიციის სტრუქტურული ერთეულების, რეგიონული სამმართველოებისა და სასაზღვრო სექტორების ეფექტური ფუნქციონირებისთვის, საზღვრის მართვის, კონტროლის, დაკვირვებისა და ინფორმაციის გაცვლის ტექნოლოგიების განვითარება, სასაზღვრო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა და რეაბილიტაცია, ხანდაზღვეული სასაზღვრო პოლიციის საჰაერო და საზღვაო ფლოტის მოდერნიზება.

2.8 სამოქალაქო უსაფრთხოების დონის ამაღლება, სახელმწიფო მატერიალური რეზერვების შექმნა და მართვა (პროგრამული კოდი 30 06)

ტაქტიკურ დონეზე საომარი მდგომარეობით, ბუნებრივი ან/და ადამიანური ფაქტორით გამოწვეული ინციდენტისაგან/საგანგებო სიტუაციისაგან ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის, გარემოს ან/და ქონების დასაცავად, სათანადო რესურსებისა და ინსტრუმენტების გამოყენებით შესაბამისი კომპლექსური ღონისძიებების განხორციელების უზრუნველყოფა;

სტრატეგიულ (პოლიტიკურ) და ოპერაციულ დონეებზე გადაწყვეტილების მისაღებად შესაბამისი პირებისათვის რეკომენდაციების/წინადადებების შემუშავება/წარდგენა, ასევე ორგანიზაციული, ტექნიკური და საინფორმაციო-ანალიტიკური დახმარების აღმოჩენა;

სამოქალაქო უსაფრთხოების სფეროში სახელმწიფო მომსახურების გაწევა;

სახელმწიფო მატერიალური რეზერვების შექმნასთან, მართვასთან, შენახვასა და გამოყენებასთან დაკავშირებული საოპერაციო პროცედურების განხორციელება.

2.9

ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 29 03)

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მოსამსახურეთათვის, პენსიონერებისათვის, მათი ოჯახის წევრებისათვის, დაღუპული სამხედრო მოსამსახურეების ოჯახის წევრებისათვის, სამოქალაქო პირებისათვის სამედიცინო დახმარების აღმოჩენა (ამბულატორული, სტაციონარული მკურნალობა, სამედიცინო რეაბილიტაცია და დისპანზერიზაცია);

დაჭრილი/დაშავებული სამხედრო მოსამსახურეების საზოგადოებაში რეინტეგრაციისა და რესოციალიზაციის ღონისძიებების გატარება, ფიზიკური რეაბილიტაციის და პროთეზირების პროგრამის განხორციელება;

საქართველოს თავდაცვის ძალების სამხედრო მოსამსახურეთა და მათი ოჯახის წევრთა სოციალური მხარდაჭერის ხელშეწყობა;

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს პირადი შემადგენლობის (სამხედრო და სამოქალაქო მოსამსახურეები) და მათი ოჯახის წევრების ჯანმრთელობის დაზღვევის უზრუნველყოფა;

ქვედანაყოფებში სანიტარულ-ეპიდემიოლოგიური ზედამხედველობის, დეზინფექცია-დეზინსექცია-დერატიზაციის განხორციელება, პირადი შემადგენლობის სრული იმუნიზაცია.

სამედიცინო მხარდაჭერის როლი 2 დონის ჩამოყალიბება და აღჭურვილობით უზრუნველყოფა;

თავდაცვის ძალების ქვედანაყოფების სამედიცინო ავტოტექნიკით დაკომპლექტება, ხარჯვადი სამედიცინო მარაგების შევსება, აგრეთვე მოძველებული სამედიცინო აღჭურვილობის ეტაპობრივი ჩანაცვლება-განახლება თანამედროვე სტანდარტებისა და მოთხოვნების შესაბამისად.

2.10

პროფესიული სამხედრო განათლება (პროგრამული კოდი 29 02)

მაღალკვალიფიციური პირადი შემადგენლობის ჩამოსაყალიბებლად ეფექტიანი საგანმანათლებლო და სასწავლო პროგრამების განხორციელებით კადეტთა ზოგადი განათლების და დაწყებითი სამხედრო მომზადების უზრუნველყოფა;

კადრების პროფესიული გადამზადებისთვის სპეციალიზებული მოკლე- და გრძელვადიანი კურსების, ტრენინგების, აგრეთვე გამოცდილების გაზიარების მიზნით შეხვედრებისა და კონფერენციების გამართვა;

სამხედრო მოსამსახურეების წვრთნისა და განათლების სისტემის გაუმჯობესება;

თანამედროვე თავდაცვის ძალების ჩამოყალიბების მიზნით პროფესიული განვითარების სასწავლო კურსების ჩატარება ქვეყნის გარეთ როგორც სამხედრო, ასევე სამოქალაქო მოსამსახურეთათვის.

2.11

თავდაცვის შესაძლებლობების შენარჩუნება/განვითარება (პროგრამული კოდი 29 08)

ეროვნული უსაფრთხოების გარემოს გათვალისწინებით, საქართველოს თავდაცვის ძალების თავდაცვის შესაძლებლობების გაზრდა შესაძლო სამხედრო აგრესიის შესაკავებლად;

საქართველოს წინაშე არსებული საფრთხეებიდან და გამოწვევებიდან გამომდინარე და საქართველოს ეროვნული და თავდაცვის დაგეგმვის დოკუმენტებით განსაზღვრული სამხედრო მიზნებისა და ამოცანების შესასრულებლად, საქართველოს თავდაცვის ძალების თავდაცვითი შესაძლებლობების განვითარება;

საქართველოს თავდაცვის ძალების თანამედროვე თავდაცვითი შეიარაღების და სამხედრო ტექნიკის მოდერნიზაცია/განვითარება;

2.12 **დასაცავ პირთა და ობიექტთა უსაფრთხოების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 40 01)**

საქართველოს პრეზიდენტის, პრემიერ-მინისტრის და ხელისუფლების სხვა უმაღლესი ორგანოების ხელმძღვანელ და საქართველოში ვიზიტად მყოფი საზღვარგარეთის ქვეყნების უმაღლესი თანამდებობის პირთა და ასევე სამთავრობო რეზიდენციების დაცვა და უსაფრთხოების დონის ამაღლება, რომელიც დროში უწყვეტია.

2.13 **საერთაშორისო სამშვიდობო მისიები (პროგრამული კოდი 29 06)**

ალიანსის წინაშე აღებული ვალდებულებების წარმატებით შესრულება და საერთაშორისო უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად ნატო-ს ეგიდით წარმოებულ „მტკიცე მხარდაჭერის მისიასა“ (RSM) და „ნატო-ს რეაგირების ძალებში“ (NRF) მონაწილეობა;

ევროკავშირთან ასოცირების დღის წესრიგისა და ევროკავშირის ერთიანი უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკის ფარგლებში აქტიური თანამშრომლობა და ევროკავშირის ეგიდით წარმოებულ მისიებში (ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკა - EUTM RCA და მალის რესპუბლიკა - EUTM Mali) მონაწილეობა;

საერთაშორისო სამშვიდობო მისიებში საქართველოს თავდაცვის ძალების ქვედანაყოფების მონაწილეობასთან დაკავშირებული ხარჯების (საერთაშორისო სამშვიდობო მისიებში მონაწილე ქვედანაყოფების პერსონალის საზღვარგარეთ მივლინების, იმუნიზაციის, სამედიცინო და სანივთე ქონების შეძენის და ინტერნეტის მომსახურების ხარჯების) დაფინანსება და გადასროლისწინა მომზადებისთვის საჭირო საბრძოლო მასალის შეძენა, ჯარისკაცების აღჭურვილობის უზრუნველყოფა.

2.14 **საქართველოს პროკურატურა (პროგრამული კოდი 33 00)**

ადამიანის უფლებების დაცვა გამოძიების მიმდინარეობისა და სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელების პროცესში; ამ სფეროში სახელმწიფოს პოზიტიური ვალდებულების დარღვევის გამომწვევი მიზეზების დადგენა და საერთაშორისო და უფლებადამცველი ორგანიზაციების რეკომენდაციების გათვალისწინება;

ოჯახური ძალადობის, წამების, არასათანადო მოპყრობის, უმცირესობათა უფლებების დარღვევის ფაქტებზე ეფექტური და საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი გამოძიება და სისხლისსამართლებრივი დევნა;

პროკურატურის თანამშრომელთა ეთიკის კოდექსისა და დისციპლინურ გადაცდომებთან დაკავშირებული განმარტებების შემუშავება, ეთიკის კოდექსით გათვალისწინებული გადაცდომების კონკრეტოზაცია;

სისხლის სამართლის საქმისწარმოების ელექტრონული სისტემის დახვეწა, პროკურორთა საჭიროებებზე მორგებული და ადამიანური რესურსების მართვის ელექტრონული პროგრამების დახვეწა, პროკურორთა დატვირთვის ელექტრონული მოდულის იმპლემენტაცია;

პროკურორთა შეფასების სისტემის სრულყოფა და შეფასების სისტემის ფარგლებში პროკურორების მიერ შედგენილი საპროცესო დოკუმენტებისა და სასამართლო უნარ-ჩვევების ხარისხის მონიტორინგი; მონიტორინგის შედეგად რეკომენდაციების მომზადება;

პროკურატურის საქმიანობის გამჭვირვალობისა და საზოგადოების წინაშე ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფის მიზნით მასმედიასთან ურთიერთობის ეფექტური მექანიზმების შექმნა, საზოგადოებისთვის ინფორმაციის მიწოდების არსებული მექანიზმების სრულყოფა;

მოწმისა და დაზარალებულის კოორდინატორის ინსტიტუტის დახვეწა;

არასრულწლოვანთა სისხლის სამართლის საქმეებზე პროკურორთა გადამზადება; არასრულწლოვნებთან დაკავშირებული სტატისტიკური მონაცემების სრულყოფა, არასრულწლოვანზე ორიენტირებული გარემოს შექმნა;

საქართველოს პროკურატურის საქმიანობის ეფექტიანობის ზრდის, საერთაშორისო სტანდარტების სამუშაო პრაქტიკაში დანერგვის, განხორციელებული საკანონმდებლო სიახლეების პრაქტიკაში სწორი იმპლემენტირებისა და დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის ხელშეწყობა პროკურატურის თანამშრომელთა პროფესიული მომზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების უზრუნველყოფის გზით;

თანმიმდევრული, კოორდინირებული საქმიანობის ხელშეწყობისა და საერთო მიდგომების დანერგვის მიზნით პროკურატურისა და სხვა საგამოძიებო უწყებების/მიზნობრივი ჯგუფების წარმომადგენლებისათვის ერთობლივი სასწავლო პროექტების განხორციელება.

2.15

სამეცნიერო კვლევა და სამხედრო მრეწველობის განვითარება (პროგრამული კოდი 29 07)

ენერგოუსაფრთხოების სფეროში სამეცნიერო ტექნიკური სამუშაოების გაღრმავება, საწარმოო ბაზის განახლება და თანამედროვე სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა, თავდაცვის ძალებში არსებული შეიარაღების და ტექნიკური საშუალებების მოდერნიზება და აღდგენა;

მრეწველობის და მათ შორის, მანქანათმშენებლობის რიგი დარგების განვითარება, ახალი ტექნოლოგიური პროცესების კვლევა და ოპტიმიზაცია;

ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის ამაღლებისა და სამხედრო-სამრეწველო კომპლექსის განვითარების მიზნით, თავდაცვის სფეროში სამეცნიერო-კვლევების განხორციელება. საწარმოო სიმძლავრეების გაზრდა-მშენებლობა და ექსპერიმენტალური მოდელების შექმნა შემდგომში ექსპორტის გაზრდის მიზნით.

2.16

ეკონომიკური დანაშაულის პრევენცია (პროგრამული კოდი 23 03)

საფინანსო და ეკონომიკურ სფეროში დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლა, ქვეყანაში ჯანსაღი, კონკურენტუნარიანი გარემოს ხარისხის ამაღლება.

კანონიერი სამეწარმეო საქმიანობის დაცვა და სამსახურში მწყობრი სისტემის

ჩამოყალიბება.

საქართველოსა და საზღვარგარეთის ქვეყნებში პერსონალის შერჩევის კრიტერიუმებისა და პროცედურების კუთხით დაგროვილი გამოცდილების შესწავლა.

საქართველოს ეკონომიკურ საზღვრებზე კონტროლის გამკაცრება გადასახადების თავის არიდების ფაქტების აღკვეთის მიზნით, ასევე პრევენციული ღონისძიებების გატარება შემდგომში დანაშაულის ჩადენის თავის არიდების მიზნით.

ფინანსური დანაშაულის გამოძიების საერთაშორისო ქსელის პროექტებში მონაწილეობა.

თაღლითობის აღმოჩენა - გამოვლენის, ასევე კონტრაბანდის წინააღმდეგ ბრძოლის მეთოდებზე ევროპული სამსახურების ორგანიზებით დაგეგმილ კონფერენციებსა და სემინარებზე სისტემატიური მონაწილეობის მიღების უზრუნველყოფა.

ინტელექტუალური საკითხების უფლების ეკონომიკური დანაშაულის დონეზე განხილვისათვის თანამშრომლობა აღმოსავლეთის ქვეყნების პარტნიორობის ფარგლებში.

2.17 **ოპერატიულ-ტექნიკური საქმიანობის უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 20 02)**

უფლებამოსილი ორგანოს მიმართვის საფუძველზე, სპეციალური ტექნოლოგიური საშუალებებით, ფარული მეთოდებით საქართველოს კონსტიტუციური წყობილების, სუვერენიტეტის, თავდაცვისუნარიანობის, ტერიტორიული მთლიანობის, მართლწესრიგისა და სამხედრო პოტენციალის წინააღმდეგ მიმართულ ქმედებათა შესახებ ინფორმაციის მოპოვება, აგრეთვე სისხლის სამართლის საქმეზე ფაქტობრივი მონაცემების მოპოვება და ამ მიზნით ისეთ ღონისძიებათა განხორციელება, რომლებიც დაკავშირებულია: სატელეფონო კომუნიკაციის ფარულ მიყურადებასთან და ჩაწერასთან; კავშირგაბმულობის არხიდან ინფორმაციის მოპოვებასთან; კომპიუტერული სისტემიდან ინფორმაციის მოპოვებასთან; გეოლოკაციის რეალურ დროში განსაზღვრასთან; საფოსტო-სატელეგრაფო გზავნილის კონტროლთან; ფარულ ვიდეოჩაწერასთან ან/და აუდიოჩაწერასთან, ფოტოგადაღებასთან;

„კონტრაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის მე-2 პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ოპერატიულ-ტექნიკურ ღონისძიებების და იმავე მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული ელექტრონული თვალთვალის ღონისძიებების განხორციელება;

სახელმწიფო უწყებებისა და დაწესებულებების საინფორმაციო-ტექნოლოგიური უზრუნველყოფა;

სასაზღვრო ტექნოლოგიების განვითარება და სასაზღვრო გამტარი პუნქტების საინფორმაციო-ტექნოლოგიური მომსახურების უზრუნველყოფა.

2.18 **ფიზიკურ და იურიდიულ პირთა (მათ შორის, ქონების), დიპლომატიური წარმომადგენლობების, ეროვნული საგანძურის დაცვის და უსაფრთხოების დონის ამაღლება (პროგრამული კოდი 30 03)**

საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვა, მოძრავი ტვირთების დაცვა-გაცილება, ფულადი სახსრებისა და სხვა ფასეულობათა გადაზიდვა-ინკასირება, დადებული ხელშეკრულებებისა და სახელმწიფო შეკვეთების ფარგლებში

მესაკუთრის ქონებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვა მართლსაწინააღმდეგო ხელყოფისგან, დასაცავი ობიექტების დაცვის ხარისხის ამაღლება, ობიექტების ციფრული კავშირგაბმულობისა და თანამედროვე დაცვითი საგანგაშო სიგნალიზაციის სისტემებით აღჭურვა;

კერძო დაცვითი საქმიანობის კონტროლი;

ავტოპარკის მუდმივი განახლება;

ინფრასტრუქტურის მუდმივი რეაბილიტაცია.

2.19

მართვის, კონტროლის, კავშირგაბმულობისა და კომპიუტერული სისტემები (პროგრამული კოდი 29 04)

კიბერთავდაცვითი შესაძლებლობების განვითარება, უსაფრთხოების კონტროლის მექანიზმების დანერგვა, მომხმარებელთა ცნობიერების ამაღლება, ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის გაღრმავება.

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროში შემავალი კრიტიკული ინფორმაციული სისტემების სუბიექტების უსაფრთხო და მდგრადი ფუნქციონირების უზრუნველყოფა.

სამხედრო სწავლებებში კიბერუსაფრთხოების ელემენტების ინტეგრირება.

კავშირგაბმულობის და ინფორმაციული სისტემების განვითარება საქართველოს თავდაცვის ძალების მართვისა და კონტროლის სისტემის მხარდასაჭერად. კავშირგაბმულობის სერვისების, ინტერნეტისა და საფოსტო მომსახურების უზრუნველყოფა. საინფორმაციო ტექნოლოგიების მიმართულებით დამატებითი სტანდარტებისა და წესების შემუშავება და დანერგვა;

საინფორმაციო ტექნოლოგიებთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის განვითარება; სერვისების უწყვეტობის უზრუნველყოფისა და უსაფრთხოების ხარისხის გაზრდა. ასევე დამატებითი სტანდარტებისა და წესების შემუშავება და დანერგვა;

ERP სისტემის მოდულებისა და სხვადასხვა პროგრამული უზრუნველყოფის დანერგვა, რაც მოიცავს ადამიანური რესურსების მართვის, ფინანსების, აქტივების, ლოგისტიკური და სხვა პრიორიტეტული ბიზნეს-პროცესების ელექტრონული სააღრიცხვო სისტემების შემუშავებას და დანერგვას.

2.20

ტრანსპორტის სფეროში საერთაშორისო ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებების დაფარვა და ტრანსპორტირების ხარჯების სუბსიდირება (პროგრამული კოდი 24 10)

საქართველოს ევროპის ერთიან საჰაერო სივრცეში ინტეგრაციის პროცესის გაღრმავება;

კომპეტენციის ფარგლებში საერთაშორისო ანტიტერორისტული საქმიანობის ხელშეწყობა;

ფრენების უსაფრთხოებისა და საავიაციო უშიშროების დონის ამაღლება;

აშშ-ს სამხედრო ავიაციის საჰაერო ნავიგაციით და პილოტაჟით უზრუნველყოფა;

ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების წევრ სახელმწიფოებსა და

„პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ პროგრამაში მონაწილე სხვა სახელმწიფოებს შორის შეთანხმებით გათვალისწინებული პირობების შესრულების უზრუნველყოფა;

ქვეყნის მასშტაბით მგზავრთა საჰაერო გადაყვანა რეგიონში ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობისათვის.

2.21

დანაშაულის პრევენცია, პრობაციის სისტემის განვითარება და ყოფილ პატიმართა რესოციალიზაცია (პროგრამული კოდი 26 06)

ყოფილ პატიმართა რესოციალიზაცია/რეაბილიტაცია და დანაშაულის პრევენცია საქართველოში, მათ შორის დანაშაულის რეციდივის თავიდან აცილების ხელშეწყობა, რისკგუფებთან მუშაობა, დანაშაულის ადრეულ პრევენციასთან დაკავშირებული ღონისძიებების და სარეაბილიტაციო პროგრამების განხორციელება და მათში პრობაციონერთა და განრიდებულთა ჩართულობის უზრუნველყოფა; სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის ასაკს მიუღწეველ პირთა მიერ ჩადენილი დანაშაულის პრევენცია, შეფასება, რეფერირება, რეაბილიტაცია და მათთვის საჭირო სერვისების მიწოდება.

დანაშაულის გამომწვევი რისკფაქტორების შემცირების მიზნით ბენეფიციარების ფსიქოსოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება, ყოფილი პატიმრების ინდივიდუალური საჭიროებების გათვალისწინებით, მათი ფიზიკური და ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემების მოგვარება; შრომის ბაზრის მოთხოვნების ადეკვატური ტრენინგების/პროფესიული გადამზადების კურსების შეთავაზება და პოტენციურ დამსაქმებელთან რეკომენდაციების გაწევა, აღდგენითი მართლმსაჯულების, განრიდება-მედიაციის სფეროს ინსტიტუციური ჩარჩოს დახვეწა, საგრანტო პროგრამების საშუალებით დეფიციტური სერვისების მიწოდება და მათი შემდგომი განვითარება.

ფსიქოსარეაბილიტაციო, პროფესიული გადამზადების და საგანმანათლებლო პროგრამებში და საზოგადოებრივ-კულტურულ საქმიანობაში პრობაციონერების ჩართულობა; სრულწლოვან და არასრულწლოვან მსჯავრდებულთა მიმართ სასჯელის - შინაპატიმრობის, როგორც წესი, ელექტრონული ზედამხედველობის საშუალებით აღსრულება.

3

რეგიონული განვითარება, ინფრასტრუქტურა და ტურიზმი

საქართველოს გეოგრაფიული მდებარეობის და ლოგისტიკური პოტენციალის სრულად ასათვისებლად გაგრძელდება ახალი მაგისტრალური გზების მშენებლობა. ქვეყნის მასშტაბით აშენდება საერთაშორისო მნიშვნელობის სატრანზიტო და რეგიონების დამაკავშირებელი საავტომობილო გზები. გაგრძელდება რეგიონული და ადგილობრივი მნიშვნელობის გზების მშენებლობა. რეგიონების, სოფლის მეურნეობისა და ტურიზმის განვითარების მიზნით, უზრუნველყოფილი იქნება შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზების რეაბილიტაცია. რეგიონების განვითარებაში უთანასწორობის აღმოფხვრის და ღირსეული საცხოვრებელი პირობების შექმნის მიზნით გაგრძელდება სხვადასხვა ტიპის მუნიციპალური, კულტურის, ტურიზმის, სპორტის, განათლებისა და ჯანდაცვის ინფრასტრუქტურის განვითარება. ხარისხიანი სასმელი წყლის 24-საათიანი მიწოდების რეჟიმით მოსახლეობის უზრუნველყოფა საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი პრიორიტეტია. აქტიურად გაგრძელდება წყალმომარაგება-კანალიზაციისა და გამწმენდი ნაგებობების მშენებლობა/რეაბილიტაციის პროექტები მთელ რიგ ქალაქებსა და სოფლებში, მათ შორის, საზღვრისპირა სოფლებში. ნარჩენების მართვა განხორციელდება ევროპული სტანდარტების შესაბამისად, ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე გაუმჯობესდება მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვების სერვისები. გაგრძელდება ქვეყნის და მუნიციპალიტეტების სივრცითი მოწყობის კონცეფციების, სქემებისა და გეგმების, ქალაქების, დაბებისა და სოფლების მიწათსარგებლობისა და

განაშენიანების რეგულირების გეგმების მომზადება. ქვეყნის ინტერნეტიზაციის პროექტის ფარგლებში რეგიონებში დამატებით აშენდება მაღალსიჩქარიანი ოპტიკური ინფრასტრუქტურა, რის შედეგადაც ქვეყნის მოსახლეობის 85%-ზე მეტს ექნება მაგისტრალურ ოპტიკურ-ბოჭკოვან ინტერნეტ-ინფრასტრუქტურასთან წვდომა. საქართველოს მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკის ერთ-ერთი პრიორიტეტია ქვეყნის რეგიონების განვითარება, მათ შორის, უთანასწორობის აღმოფხვრა, ადგილობრივ დონეზე ხარისხიანი მომსახურების მიწოდების ეფექტიანი და ინოვაციური სისტემების დანერგვა, რეგიონების როლის ზრდა ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაში. საქართველოს მთავრობას აქვს რეგიონული განვითარების სტრატეგიული ხედვა, რომელიც ეფუძნება ევროკავშირის რეგიონების ეკონომიკური და სოციალური განვითარების გათანაბრების პოლიტიკის მიდგომებს. ეს გულისხმობს ინტეგრირებულ, დარგთაშორის და ტერიტორიაზე მორგებულ დაგეგმვას და შესაბამისი პოლიტიკის განხორციელებას. თვითმმართველობის სისტემის კიდევ უფრო გაძლიერებისა და დამოუკიდებლობის ხარისხის გაზრდის მიზნით, რეფორმის მთავარი მიზანია სუბსიდიარობის პრინციპებზე დაყრდნობით თვითმმართველობის უფლებამოსილებათა გაზრდა, ადგილობრივ დონეზე ხარისხიანი მომსახურების მიწოდების ეფექტიანი და ინოვაციური სისტემების დანერგვა, თვითმმართველობის როლის გაზრდა ადგილობრივი ეკონომიკის განვითარებაში და თვითმმართველობის უზრუნველყოფა შესაბამისი მატერიალური და ფინანსური რესურსებით. გაგრძელდება ანაკლიის საზღვაო ნავსადგურის მშენებლობის პროექტი, რომელიც არა მხოლოდ მნიშვნელოვან გავლენას მოახდენს საქართველოს სატრანზიტო პოტენციალის ამაღლებაზე, არამედ გაზრდის საქართველოს როლს რეგიონში და აქცევს მას ლოგისტიკურ ჰაბად. საქართველოს მთავრობის ენერგეტიკული პოლიტიკის უმთავრესი მიმართულებაა ქვეყნის ენერგეტიკული უსაფრთხოებისა და დამოუკიდებლობის ხარისხის ამაღლება, იმპორტირებულ ენერგორესურსებზე დამოკიდებულების ეტაპობრივი შემცირება ადგილობრივი ენერგეტიკული რესურსების ათვისებით, მათი მიწოდების წყაროებისა და მარშრუტების დივერსიფიკაციის გზით. ენერგეტიკული პოლიტიკის ეფექტიანად წარმართვის მიზნით: - შეიქმნება კიდევ უფრო გამჭვირვალე და მიზიდველი საინვესტიციო გარემო; - გაგრძელდება მუშაობა ადგილობრივი ენერგორესურსების რაციონალური ათვისების გზით იმპორტზე დამოკიდებულების შემცირების მიმართულებით; - განვითარდება ინფრასტრუქტურა გაზისა და ელექტროენერჯის უსაფრთხო და სტაბილური გადამცემი და გამანაწილებელი სისტემის შესაქმნელად; - დამატებითი რესურსები გამოიყოფა რეგიონებში მოსახლეობის გაზიფიცირების უზრუნველსაყოფად, რის შედეგადაც 2020 წლის ბოლოსთვის გაზომიარაგებაზე წვდომა ექნება 1.3 მლნ. აბონენტს; - დაიხვეწება და ევროპულ სტანდარტებს დაუახლოვდება ენერგეტიკის სფეროს კანონმდებლობა; „ასოცირების ხელშეკრულების“ ხელმოწერით და ამავე დროს „ენერგეტიკული გაერთიანების“ წევრობით საქართველო კავკასიის რეგიონში ქმნის „ენერგეტიკული გაერთიანების“/ევროკავშირის ენერგეტიკული კანონმდებლობის გადმოტანის პრეცედენტს; - გაგრძელდება მუშაობა განახლებადი ენერჯის ათვისების კუთხით, ასევე, განხორციელდება ენერგოეფექტური ღონისძიებები სხვადასხვა მიმართულებით. - მიმდინარეობს მუშაობა განახლებადი ენერჯის ეროვნულ სამოქმედო გეგმაზე და მზადდება პირველადი საკანონმდებლო დოკუმენტაცია როგორც განახლებადი ენერჯის, ასევე, ენერგოეფექტურობის მიმართულებით. ტურიზმის განვითარება საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი პრიორიტეტია. ქვეყანაში ვიზიტორების ნაკადი და ტურიზმის სფეროდან მიღებული შემოსავლები ყოველწლიურად იზრდება. ტურიზმი ქვეყნის ეკონომიკური ზრდის მნიშვნელოვანი მამოძრავებელი ძალაა და მისი, როგორც პრიორიტეტული დარგის შემდგომი განვითარებისთვის საქართველოს მთავრობა განახორციელებს შემდეგ ღონისძიებებს: - მოწესრიგდება და განვითარდება მცირე ტურისტული ინფრასტრუქტურა და მოხდება ტურისტული პოტენციალის მქონე ლოკაციების განახლება; გაუმჯობესდება საგზაო ინფრასტრუქტურა, რაც ხელს შეუწყობს ტურისტულად მიმზიდველი

ადგილების ხელმისაწვდომობას; - გააქტიურდება მარკეტინგული აქტივობები მიზნობრივ და პოტენციურ ახალ ბაზრებზე, რაც ხელს შეუწყობს ქვეყანაში მეტი უცხოელი ტურისტისა და შესაბამისად, მეტი შემოსავლის მოზიდვას;- ხელი შეეწყობა ეკოტურიზმის განვითარებას; - საქმიანი ტურიზმის განვითარების მიზნით, საკონვენციო ბიუროს საშუალებით მოხდება მეტი მაღალმხარჯველი ტურისტის მოზიდვა საქართველოში, ასევე ამ მიმართულებით განხორციელდება ღონისძიებების წახალისება, ინვესტიციების სტიმულირება და ხელშეწყობა;- ხელი შეეწყობა საჯარო და კერძო სექტორებს შორის თანამშრომლობის გაღრმავებას ტურისტული პროდუქტის შექმნისა და პოპულარიზაციის მიზნით. შეიქმნება კერძო სექტორთან საურთიერთობო პლატფორმა ერთი ფანჯრის პრინციპით, რომელიც გააერთიანებს ყველა საჭირო ინფორმაციას და რომლის საშუალებითაც განხორციელდება სექტორთან აქტიური კომუნიკაცია.

3.1 საგზაო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 25 02)

საავტომობილო გზების ინფრასტრუქტურული პროექტების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება;

ჩქაროსნული ავტომაგისტრალების და საავტომობილო გზების რეკონსტრუქცია-მშენებლობა;

საქართველოს საგზაო ქსელის საერთაშორისო საგზაო კომუნიკაციების სისტემაში ინტეგრირება;

საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების და სახიდე გადასასვლელების, მუნიციპალიტეტებთან, საკურორტო ცენტრებთან, ისტორიულ და კულტურულ ძეგლებთან, მოსაზღვრე ქვეყნებთან მისასვლელი საავტომობილო გზების პერიოდული შეკეთება, რეაბილიტაცია და რეკონსტრუქცია-მშენებლობა. ასევე, საავტომობილო გზების მიმდინარე შეკეთება და შენახვა ზამთრის პერიოდში. სტიქიური მოვლენების სალიკვიდაციოდ და პრევენციის მიზნით, სამუშაოების ჩატარება;

ზღვის ნაპირების, მდინარეების კალაპოტებისა და ნაპირების გამაგრება;

საავტომობილო გზებზე ავტოტრანსპორტით მგზავრთა უსაფრთხო და შეუფერხებელი გადაადგილების უზრუნველყოფა.

3.1.1 საავტომობილო გზების პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 25 02 01)

საავტომობილო გზების ინფრასტრუქტურული პროექტების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება, საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების მშენებლობა-რეაბილიტაციის ადმინისტრირება და მონიტორინგი.

3.1.2 საავტომობილო გზების მშენებლობა და მოვლა-შენახვა (პროგრამული კოდი 25 02 02)

საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების და სახიდე გადასასვლელების, მუნიციპალიტეტებთან, საკურორტო ცენტრებთან, ისტორიულ და კულტურულ ძეგლებთან, მოსაზღვრე ქვეყნებთან მისასვლელი საავტომობილო გზების პერიოდული შეკეთება, რეაბილიტაცია და რეკონსტრუქცია-მშენებლობა;

საავტომობილო გზების მიმდინარე შეკეთება და შენახვა ზამთრის პერიოდში;

საავტომობილო გზებზე არსებული გარე განათების და საინფორმაციო

ბილბორდების ელექტროენერგიით უზრუნველყოფა, სახიდე გადასასვლელების მდგომარეობის შესწავლა;

სტიქიური მოვლენების სალიკვიდაციოდ და პრევენციის მიზნით, ჩატარებული სამუშაოები;

ზღვის ნაპირების, მდინარეების კალაპოტებისა და ნაპირების გამაგრება.

3.1.3 **ჩქაროსნული ავტომაგისტრალების მშენებლობა (პროგრამული კოდი 25 02 03)**

ავტოტრანსპორტით მგზავრთა უსაფრთხო და შეუფერხებელი გადაადგილების უზრუნველყოფის მიზნით, ჩქაროსნული ავტომაგისტრალების და საავტომობილო გზების რეკონსტრუქცია-მშენებლობა.

3.2 **რეგიონული და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი 25 03)**

მუნიციპალიტეტებში სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული პროექტის განხორციელება და მათთან დაკავშირებული სხვადასხვა მომსახურების შესყიდვა;

სახელმწიფო მნიშვნელობის (ადმინისტრაციული, სტრატეგიული, სამხედრო, პოლიციური და სხვა დანიშნულების) ობიექტების სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოების განხორციელება;

ნაპირდაცვითი სამუშაოების უზრუნველყოფა;

ქვეყანაში ტურიზმის განვითარებისთვის სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული პროექტის განხორციელება. დონორი ორგანიზაციების მიერ დაფინანსებულ პროექტების მოსამზადებლად საჭირო ღონისძიებების განხორციელება, საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება და ანალიზი. საქართველოს რეგიონების ურბანული განვითარება და ადგილობრივი ეკონომიკის გაძლიერება. ქვეყნის სივრცითი მოწყობის გენერალური სქემის, მუნიციპალიტეტების სივრცითი მოწყობის გეგმების, დასახლებათა მიწათსარგებლობის გენერალური გეგმებისა და განაშენიანების რეგულირების გეგმების შემუშავების უზრუნველყოფა.

საქართველოში საჯარო შენობების ენერგოეფექტურობის გაუმჯობესება და განახლებადი ალტერნატიული ენერჯის დანერგვა.

3.3 **წყალმომარაგების ინფრასტრუქტურის აღდგენა-რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი 25 04)**

მუნიციპალიტეტებში მცხოვრები მოსახლეობის ეკოლოგიურად სუფთა, გაფილტრული, ზედაპირული გრუნტის წყლების მოხვედრისგან დაცული სასმელი წყლის 24 საათიანი მიწოდების რეჟიმით უზრუნველყოფა;

საქართველოს დიდ ქალაქებსა და სოფლებში წყალმომარაგების და წყალარინების სისტემების აღდგენა-რეაბილიტაცია;

მუნიციპალიტეტებში წყალსადენების სათავე ნაგებობების მოწყობა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობების მშენებლობა-რეაბილიტაცია;

ტურისტულ-დასასვენებელ ცენტრებში წყალმომარაგების ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელება.

3.4 **ზოგადსაგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა და რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი 25 07)**

ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება. სხვადასხვა მუნიციპალიტეტში ახალი საჯარო სკოლების მშენებლობა და არსებულის რეაბილიტაცია.

3.5 **მოსახლეობის ელექტროენერჯითა და ბუნებრივი აირით მომარაგების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 24 15)**

საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში გაზისა და ელექტროენერჯის გარეშე არსებული სოფლების გაზიფიცირება და ელექტროფიცირება;

საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში მოსახლეობისთვის გაზისა და ელექტროენერჯის მიწოდების ხელმისაწვდომობის გაზრდა, მათ შორის მოხმარებული ელექტროენერჯის ღირებულების ნაწილობრივ ანაზღაურება. ოკუპირებულ ტერიტორიებთან გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლებში მცხოვრები ოჯახებისთვის ზამთრის პერიოდში გათბობით უზრუნველყოფა.

3.6 **სასისტემო მნიშვნელობის ელექტროგადამცემი ქსელის განვითარება (პროგრამული კოდი 24 14)**

ქვეყანაში არსებული მაღალი და საშუალო ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზების, მათ შორის მეზობელ ქვეყნებთან დამაკავშირებელი ხაზების მშენებლობა-რეაბილიტაცია;

ენერგოსისტემის მოძველებული ქვესადგურების თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვა და სხვადასხვა სიმძლავრის ახალი ქვესადგურების მშენებლობა;

თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის განვითარებისათვის შესაბამისი ელექტროგადამცემი ქსელის მოწყობა.

3.6.1 **ელექტროგადამცემი ქსელის გაძლიერების პროექტი (პროგრამული კოდი 24 14 01)**

აჭარა-გურიის ელექტრომომარაგების საიმედოობის ამაღლება (ხაზების „პალიასტომი 1, 2“ რეზერვირება);

აჭარის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირების მაღალი ხარისხის უზრუნველყოფა;

საბითუმო ვაჭრობის განვითარების პლატფორმის „SCADA/EMS“ სისტემის განახლება.

3.6.1.1 **220 კვ ხაზის "ახალციხე-ბათუმი" მშენებლობა (WB) (პროგრამული კოდი 24 14 01 01)**

220კვ „ახალციხე-ბათუმი“ ხაზის მშენებლობა;

საბითუმო ვაჭრობის განვითარების პლატფორმის „SCADA/EMS“ სისტემის განახლება;

აჭარა-გურიის ელექტრომომარაგების საიმედოობის ამაღლება (“პალიასტომი 1,2” ხაზების დარეზერვირება);

აჭარის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირების მაღალი ხარისხის უზრუნველყოფა.

3.6.2 **საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელის გაფართოების ღია პროგრამა (პროგრამული კოდი 24 14 02)**

ელექტროგადამცემი ხაზების მშენებლობა-რეაბილიტაცია;

500-კილოვოლტიანი ელექტროგადამცემი ხაზის „ქსანი-სტეფანწმინდა“

მიმდინარე მშენებლობის დასრულება და ექსპლუატაციაში გაშვება;

500/220-კილოვოლტიანი ელექტროგადამცემი ხაზის „ჯვარი–ხორგა“ მიმდინარე მშენებლობის დასრულება და ექსპლუატაციაში გაშვება.

3.6.2.1

ელექტროგადამცემი ხაზი "ჯვარი ხორგა" (EBRD, EU, KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 02 02)

აფხაზეთის, სამეგრელოს, აჭარისა და გურიის ელექტრომომარაგების საიმედოობის ამაღლება (ხაზების „ვერისი 1, 2“ რეზერვირება);

ბათუმის რეგიონში (აჭარა) ძაბვის პრობლემის აღმოფხვრა, რეგიონის კვების საიმედოობის ამაღლება, აგრეთვე არსებული პერსპექტიული სადგურებიდან სიმძლავრის გამოტანის საიმედოობის ამაღლება.

3.6.3

რეგიონალური ელექტროგადამცემის გაუმჯობესების პროექტი (პროგრამული კოდი 24 14 03)

ქვეყანაში არსებული მაღალი და საშუალო ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზების, მათ შორის, მეზობელ ქვეყნებთან დამაკავშირებელი ხაზების, მშენებლობა-რეაბილიტაცია;

ენერგოსისტემის მოძველებული ქვესადგურების თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვა და სხვადასხვა სიმძლავრის ახალი ქვესადგურების მშენებლობა;

თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის განვითარებისთვის შესაბამისი ელექტროგადამცემი ქსელის მოწყობა;

გურიის რეგიონის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირების და რეგიონის კვების საიმედოობის ამაღლების, კახეთის რეგიონში პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირების, კახეთის და დუშეთის რეგიონის კვების საიმედოობის ამაღლების, ცხენისწყლის კასკადის ჰესების და ხელედულაჰესის სიმძლავრის გამოტანის და საიმედოობის ამაღლების, ონის ჰესების კასკადის და რაჭის ჰესების სიმძლავრის გამოტანისა და საიმედოობის ამაღლების მიზნით;

500-კილოვოლტიანი, ორჯაჭვა ელექტროგადამცემი ხაზის „წყალტუბო–ახალციხე“ მშენებლობის დაწყება;

პროექტის „ნამახვანი–წყალტუბო–ლაჯანური“ განხორციელების დაწყება;

500-კილოვოლტიანი, ერთჯაჭვა ელექტროგადამცემი ხაზის „ჯვარი–წყალტუბო“ მშენებლობა;

110კვ ელექტროგადამცემი ხაზის „ოზურგეთი - ზოტიჰესი - ჩოხატაური“ მშენებლობა;

„ახმეტა - თელავი - წინანდალი - მუკუზანი - გურჯაანი“ ელექტროგადამცემი ხაზების მშენებლობა;

220 კვ ორჯაჭვა „ხელედულა-ლაჯანური- ონი“ ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობა.

3.6.3.1

500 კვ ეგხ "წყალტუბო-ახალციხე-თორთუმი" (KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 03 01)

500-კილოვოლტიანი მაგისტრალის „ენგური–ზესტაფონი–ახალციხე“ (ელექტროგადამცემი ხაზი „იმერეთი“ და ელექტროგადამცემი ხაზი

„ზეკარი“) რეზერვირება;

სიმძლავრის ხუდონი-ენგურის კვანძიდან თურქეთისა და საქართველოს აღმოსავლეთი რეგიონისკენ (სომხეთისკენ) გატანის უსაფრთხოება;

ჰესების სიმძლავრის რუსეთიდან და ენგურის კვანძიდან თურქეთისკენ გატანა: ნენსკრაჰესის, ენგურის და მისი შენაკადების ჰესების, ცხენისწყლის კასკადის, ნამახვანის კასკადის და ხელედულაჰესის სიმძლავრის ქსელში გამოტანა, მომხმარებლებისკენ ტრანზიტი (თბილისი-რუსთავის კვანძი) და ექსპორტი (სომხეთისა და თურქეთისკენ);

საქართველოსა და თურქეთს შორის სიმძლავრის გაცვლის უნარისა და საიმედოობის გაზრდის ხელშეწყობა;

ელექტროგადამცემი ხაზის „ახალციხე-ბორჩხა“ რეზერვირება.

3.6.3.2

ჩრდილოეთის რგოლი (EBRD), ნამახვანი - წყალტუბო - ლაჯანური (EBRD, KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 03 02)

მესტიის რეგიონის ჰესების სიმძლავრის გამოტანა და საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა;

მდინარე ნენსკრას შენაკადების, ნენსკრაჰესის, ნამახვანის კასკადის სიმძლავრის გამოტანა;

ლაჯანურის სიმძლავრის გამოტანა და საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა.

3.6.3.3

500 კვ ეგზ ჯვარი-წყალტუბო (WB) (პროგრამული კოდი 24 14 03 03)

500-კილოვოლტიანი მაგისტრალის „ენგური-ზესტაფონი-ახალციხე“ (ელექტროგადამცემი ხაზი „იმერეთი“ და ელექტროგადამცემი ხაზი „ზეკარი“) რეზერვირება;

სიმძლავრის ხუდონი-ენგურის კვანძიდან თურქეთისა და საქართველოს აღმოსავლეთი რეგიონისკენ (სომხეთისკენ) გატანის უსაფრთხოება;

ჰესების სიმძლავრის რუსეთიდან და ენგურის კვანძიდან თურქეთისკენ გატანა: ნენსკრაჰესის, ენგურის და მისი შენაკადების ჰესების, ცხენისწყლის კასკადის, ნამახვანის კასკადის და ხელედულაჰესის სიმძლავრის ქსელში გამოტანა, მომხმარებლებისკენ ტრანზიტი (თბილისი-რუსთავის კვანძი) და ექსპორტი (სომხეთისა და თურქეთისკენ);

საქართველოსა და თურქეთს შორის სიმძლავრის გაცვლის უნარისა და საიმედოობის გაზრდის ხელშეწყობა;

ელექტროგადამცემი ხაზის „ახალციხე-ბორჩხა“ რეზერვირება.

3.6.3.4

გურიის ელგადამცემის ხაზების ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 03 04)

გურიის რეგიონის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირება;

გურიის რეგიონის კვების საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა;

- მდინარე რიონის ქვემო ზონის (ვარციხის კასკადის) ჰესების სიმძლავრის გამოტანის საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა;
- ბათუმის რეგიონის კვების საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა;
- ელექტროგადამცემი ხაზის „ახალციხე-ბორჩხა“ რეზერვირება.
- 3.6.3.5 **კახეთის ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 03 05)**
- კახეთის რეგიონის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირება;
- კახეთისა და დუშეთის რეგიონების კვების საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა;
- 3.6.3.6 **ხელედულა-ლაჯანური-ონი (KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 03 06)**
- ცხენისწყლის კასკადის ჰესებისა და ხელედულაჰესის სიმძლავრის გამოტანა და საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა;
- ონის ჰესების კასკადისა და რაჭის ჰესების სიმძლავრის გამოტანა და საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა.
- 3.7 **ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 24 05)**
- საქართველოს, როგორც ტურისტული ქვეყნის, პოპულარიზაცია საერთაშორისო ბაზარზე;
- ახალი ტურისტული პროდუქტის განვითარება და არსებული ტურისტული პროდუქტის დივერსიფიკაცია (მარშუტების შემუშავება, პროდუქტის ბეჭდური-საინფორმაციო მასალის მომზადება);
- მცირე ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარება;
- ტურისტებისთვის მაღალი ხარისხის მომსახურების მიწოდება.
- 3.8 **მყარი ნარჩენების მართვის პროგრამა (პროგრამული კოდი 25 05)**
- მუნიციპალიტეტებში არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელების მოწყობა, მართვა და დახურვა, ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურების მოწყობა და მართვა (გარდა ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის).
- 3.9 **საქართველოს ეროვნული ინოვაციების ეკოსისტემის პროექტი (IBRD) (პროგრამული კოდი 24 12)**
- საქართველოში ინოვაციების ინფრასტრუქტურის შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს ქვეყანაში ინოვაციების ეკოსისტემის განვითარებას;
- ინოვაციებზე ორიენტირებული მეწარმეობის ფორმირების ხელშეწყობა;
- ინოვაციების საგრანტო დაფინანსება მათი შემდგომი კომერციალიზაციის მიზნით.
- 3.10 **ვარდნილისა და ენგურის ჰიდროელექტროსადგურების რეაბილიტაციის პროექტი (EBRD, EIB, EU) (პროგრამული კოდი 24 13)**
- სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ჰესების (ენგურჰესის და ვარდნილჰესების კასკადის) რეაბილიტაცია, გვირაბზე ფილტრაციული და დაწნევის კარგების შემცირების, აგრეგატების საიმედოობის გაზრდის, ავარიული გაჩერებების პრევენციის და ტრანსპორტირების პირობების გაუმჯობესების მიზნით.
- 3.11 **რეგიონებისა და ინფრასტრუქტურის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და**

მართვა (პროგრამული კოდი 25 01)

რეგიონული განვითარების პოლიტიკის შემუშავება, განხორციელება და განხორციელების კოორდინაცია, აგრეთვე კომპეტენციის ფარგლებში, რეგიონული განვითარების პოლიტიკის განხორციელების მონიტორინგი და ანალიზი;

მმართველობის სისტემის დეცენტრალიზაციის, დეკონცენტრაციის და სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებსა და მუნიციპალიტეტებს შორის უფლებამოსილებათა გამიჯვნის საკითხებზე, აგრეთვე, მუნიციპალიტეტების ინსტიტუციური გაძლიერებისათვის შესაბამისი წინადადებების შემუშავება;

კომპეტენციის ფარგლებში, სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებსა და მუნიციპალიტეტებს შორის ურთიერთობის კოორდინაცია;

ადგილობრივი და უცხოური წყაროებით დაფინანსებული რეგიონული პროგრამებისა და პროექტების კოორდინაცია და მათი შესრულების ეფექტიანობის შეფასება, კომპეტენციის ფარგლებში;

კომპეტენციის ფარგლებში, მუნიციპალიტეტის მოხელეთა სწავლების საკითხების კოორდინაცია;

„მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე, მუნიციპალიტეტისათვის სახელმწიფოს მიერ დელეგირებული უფლებამოსილების განხორციელებაზე, საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის“ შესაბამისად, დარგობრივი ზედამხედველობის განხორციელება;

საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების ქსელის განვითარების, დაპროექტებისა და სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესის საკითხებში ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება;

სივრცით-ტერიტორიული მოწყობის სახელმწიფო და ტექნიკური ზედამხედველობის განხორციელების მეთოდური ხელმძღვანელობა, საპროექტო დოკუმენტების მომზადების მეთოდოლოგიური ხელმძღვანელობა და/ან ზედამხედველობა, კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის მეშვეობით, დევნილთა გრძელვადიანი საცხოვრებლით უზრუნველყოფა სამშენებლო და სარეაბილიტაციო სამუშაოების მიმართულებით;

საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით, კანონმდებლობით დადგენილი წესით და ფარგლებში, როგორც სამინისტროს კომპეტენციაში შემავალი, ისე სხვა სახელმწიფო ორგანოთა გამგებლობას მიკუთვნებული, ქვეყნისათვის მნიშვნელოვანი ცალკეული ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელების უზრუნველყოფა, აგრეთვე ამ პროექტებით გათვალისწინებული ობიექტების სამშენებლო, სარეაბილიტაციო და სხვა სახის სამუშაოების კოორდინაცია და კომპეტენციის ფარგლებში, მონიტორინგი;

კომპეტენციის ფარგლებში, საქართველოს წყლით უზრუნველყოფისა და მოსახლეობის წყლით მომარაგების სისტემების დანერგვისა და განვითარების ხელშეწყობის ღონისძიებათა განხორციელების უზრუნველყოფა და

კოორდინაცია;

არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელების მოწყობა, მართვა და დახურვა, ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურების მოწყობა და მართვა (ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის გარდა);

სამხედრო ძალების სამობილიზაციო გეგმის შემუშავებაში მონაწილეობა;

მუნიციპალიტეტების მიერ მოქალაქეების სამხედრო აღრიცხვის, სამხედრო სამსახურისათვის მომზადებისა და სამხედრო სამსახურში გაწვევის სამუშაოთა კოორდინაცია;

კომპეტენციის ფარგლებში, სტიქიური მოვლენების შედეგების სალიკვიდაციო ღონისძიებების თაობაზე წინადადებების მომზადება/განხორციელება/განხორციელებაში მონაწილეობა;

საქართველოს მთავრობასა და შპს „ანაკლიის განვითარების კონსორციუმს“ შორის 2016 წლის 3 ოქტომბერს გაფორმებული ანაკლიის ღრმაწყლოვანი ნავსადგურის მშენებლობის, ოპერირებისა და გადმოცემის (BOT) შესახებ საინვესტიციო ხელშეკრულებების მონიტორინგი და პროექტის განვითარების ხელშეწყობა.

3.12 **ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიანი სოფლების მოსახლეობისათვის მიწოდებული ბუნებრივი აირის ღირებულების ანაზღაურების ღონისძიება (პროგრამული კოდი 24 11)**

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიანი სოფლებში მუდმივად მცხოვრები მოსახლეობის მიერ მოხმარებული ბუნებრივი აირის საფასურის ანაზღაურება შესაბამის პერიოდებში, პროგრამით განსაზღვრული ბენეფიციარებისათვის;

3.13 **საქართველოში ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების განვითარება (პროგრამული კოდი 24 08)**

საქართველოში ინოვაციური ეკოსისტემის შექმნა, უცხოური გამოცდილების გაზიარება და საქართველოში დანერგვა;

დაგეგმილი/განსახორციელებელი პროექტების შესრულებისათვის საჭირო კვალიფიციური კადრების მომზადება, დასაქმება, მათთვის პროდუქტიული სამუშაო გარემოს შექმნა და განსახორციელებელი პროექტების ადმინისტრაციული რესურსით უზრუნველყოფა;

ქვეყნის მასშტაბით ფართოზოლოვანი ოპტიკურ-ბოჭკოვანი ინფრასტრუქტურის განვითარება.

3.14 **ტექნიკური და სამშენებლო სფეროს რეგულირება (პროგრამული კოდი 24 02)**

ბაზარზე განთავსებული პროდუქტის ზედამხედველობის უზრუნველყოფა საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის ტექნიკურ კანონმდებლობასთან (დირექტივები და რეგულაციები) დაახლოებით და ევროპულ ბაზარზე არსებული ზედამხედველობის სისტემის დანერგვით;

მომეტებული ტექნიკური საფრთხის შემცველი ობიექტების უსაფრთხოების დონის ამაღლების ხელშეწყობა შესაბამისი ტექნიკური რეგლამენტის დახვეწით;

განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტების მშენებლობის სახელმწიფო ზედამხედველობის უზრუნველყოფა შესაბამისი მშენებლობის ნებართვის

გაცემისა და სანებართვო პირობების კონტროლით.

3.15 **ბაზარზე ზედამხედველობის სფეროს რეგულირება და განხორციელების ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 24 19)**

ბაზარზე განთავსებული ინდუსტრიული და სამომხმარებლო პროდუქტების ზედამხედველობის უზრუნველყოფა, საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის ტექნიკურ კანონმდებლობასთან (დირექტივები და რეგულაციები) დაახლოებისა და ევროპულ ბაზარზე არსებული ზედამხედველობის სისტემის დანერგვის გზით.

3.16 **ბაქო - თბილისი - ყარსის სარკინიგზო მაგისტრალის მშენებლობისათვის მარაბდა - ახალქალაქი - კარწახის მონაკვეთზე კერძო საკუთრებაში არსებული მიწების გამოსყიდვა-კომპენსაცია (პროგრამული კოდი 24 17)**

ბაქო-თბილისი-ყარსის სარკინიგზო მაგისტრალის მშენებლობისათვის მარაბდა-ახალქალაქი-კარწახის მონაკვეთზე კერძო საკუთრებაში არსებული მიწების გამოსყიდვა-კომპენსაციის უზრუნველყოფა, რომელიც ხორციელდება ინდივიდუალურად კერძო მესაკუთრებთან საკომპენსაციო თანხის შეთავაზების მომზადების და ნასყიდობის ხელშეკრულების გაფორმებასთან დაკავშირებული ღონისძიებების გატარების გზით;

სარკინიგზო მაგისტრალის თოვლით დანამქვრისაგან დამცავი დამატებითი ნაგებობების მშენებლობა.

4 **განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება**

საქართველოს მთავრობა თავისი უმნიშვნელოვანესი პრიორიტეტის - განათლების მიმართულებით განახორციელებს რეფორმის ახალ, კომპლექსურ და მრავალმხრივ ეტაპს. დაგეგმილია ისეთი საგანმანათლებლო სისტემის შექმნა, რომელიც მდგრადი განვითარების მიზნების შესაბამისად, ბავშვების, სტუდენტების, ახალგაზრდებისა და ზრდასრულების სათანადო თეორიული ცოდნით აღჭურვისა და პრაქტიკული უნარების გამომუშავებასთან ერთად, უზრუნველყოფს მათი სამოქალაქო ცნობიერების ამაღლებას, კონკურენტუნარიანობის გაზრდას, განათლებისა და მეცნიერების კავშირის გაძლიერებას. ადამიანური კაპიტალის განვითარება განიხილება როგორც ქვეყნის გრძელვადიანი ეკონომიკური და საზოგადოებრივი წინსვლის უმთავრესი წინაპირობა. აღნიშნული რეფორმის კომპლექსურობისა და მნიშვნელობის გათვალისწინებით, მისი წარმატებით განხორციელება საჭიროებს განათლებაზე მიმართული რესურსების ზრდას. განათლების სისტემაში საგანმანათლებლო პროცესის ფოკუსი და, განათლების საფეხურის შესაბამისად, მის ცენტრში განათლების მიმღები პირი (ბავშვი, მოზარდი, ახალგაზრდა და განათლების მიღების ზრდასრული მსურველი) უზრუნველყოფილი იქნება მთელი ცხოვრების განმავლობაში სწავლის პრინციპის შესაბამისად. თავის მხრივ, საგანმანათლებლო დაწესებულებებში შეთავაზებული იქნება უსაფრთხო, ძალადობისაგან თავისუფალი და კეთილგანწყობილი სასწავლო გარემო. უზრუნველყოფილი იქნება საგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურის განვითარება განათლების ყველა საფეხურისათვის. განათლების რეფორმა განხორციელდება განათლების სისტემის ყველა მიმართულებით: ადრეული და სკოლამდელი განათლება, ზოგადი განათლება, პროფესიული განათლება, უმაღლესი განათლება და მეცნიერება. განათლების სისტემის ფუნდამენტური რეფორმა სკოლამდელი განათლების დონეზე იწყება. სკოლამდელი სააღმზრდელო დაწესებულებები გარდაიქმნება სკოლამდელი განათლების დაწესებულებებად და დაიწყება განათლების ხარისხის სახელმწიფო სტანდარტების დანერგვა, ბავშვების სასკოლო მზაობის უზრუნველსაყოფად. სკოლამდელი განათლების დაწესებულებებში უზრუნველყოფილი იქნება ინკლუზიური და უსაფრთხო გარემო, აღსაზრდელების საუკეთესო ინტერესების დაცვა. გაძლიერდება სკოლამდელი განათლების სტანდარტების დანერგვის კონტროლის სისტემა. ეროვნულ დონეზე შეიქმნება სკოლამდელი განათლების ხარისხის შეფასების, განვითარებისა და მართვის

მოდელი და მექანიზმები. სკოლამდელი განათლების დაწესებულებებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით გაგრძელდება ახალი ინფრასტრუქტურის შექმნა და არსებულის გაუმჯობესება. ზოგადი განათლების მაღალი ხარისხი და საყოველთაო ხელმისაწვდომობა კვლავ პრიორიტეტი იქნება. ამ მიზნით უზრუნველყოფილი იქნება თანასწორი, ინკლუზიური, თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი ცოდნის, უნარების, ეროვნული ღირებულებების ფორმირებასა და მოსწავლის წარმატებაზე ორიენტირებული საგანმანათლებლო სისტემის განვითარება, რათა თითოეული კურსდამთავრებული კონკურენტუნარიანი იყოს შრომის ბაზარზე და ქვეყნის გრძელვადიანი ეკონომიკური და საზოგადოებრივი წინსვლის ინტერესებს პასუხობდეს. განათლების ხარისხის მაღალი სტანდარტების მისაღწევად დაინერგება სკოლების და განათლების ხარისხის შეფასების ახალი სტანდარტები და მექანიზმები. ზოგადი განათლების სისტემის ორიენტირი იქნება მოსწავლეების მომავალი ცხოვრებისა და დემოკრატიული საზოგადოების მშენებლობისთვის მომზადება. „ახალი სკოლის მოდელის“ ფარგლებში სკოლებში მოხდება სასკოლო კულტურის განვითარებისა და პედაგოგების ადგილზე გაძლიერების მხარდაჭერა. განათლების ხარისხის ასამაღლებლად გაგძელდება ახალი, თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი, მაღალ სტანდარტებზე ორიენტირებული სასწავლო გეგმების და სასწავლო რესურსების შექმნა და განვითარება. სკოლებში დაინერგება დიფერენცირებულ მიდგომებზე დაფუძნებული სასწავლო მოდელი ტექნიკური და საბუნებისმეტყველო, ჰუმანიტარული, სახელოვნებო და პროფესიული განათლების გაძლიერების მიმართულებით. მოსწავლეების ხარისხიანი სახელმძღვანელოებით და საგანმანათლებლო რესურსებით უზრუნველყოფის მიზნით, გაგრძელდება სახელმძღვანელოების შეფასების სისტემის განვითარება/დახვეწის პროცესი. სკოლების საინფორმაციო-ტექნოლოგიური შესაძლებლობები მნიშვნელოვნად გაიზრდება, სწავლა-სწავლების პროცესში გაძლიერდება ტექნოლოგიების გამოყენებისა და დისტანციური სწავლების როლი. შეიქმნება მრავალფეროვანი ციფრული რესურსები და დამხმარე სასწავლო მასალები. საქართველოს ხელისუფლება იზრუნებს პედაგოგის პროფესიის პრესტიჟის ამაღლებაზე. ყოველწლიურად გაიზრდება მასწავლებელთა ანაზღაურება მათი კვალიფიკაციის შესაბამისად. სახელმწიფო უზრუნველყოფს მასწავლებლების უწყვეტი პროფესიული განვითარების მხარდაჭერას. უზრუნველყოფილი იქნება პედაგოგთა პრაქტიკული უნარ-ჩვევების განვითარება და პროფესიული ცოდნის ამაღლება, სწავლების თანამედროვე მეთოდების და ტექნოლოგიების გამოყენებით. სკოლებში უზრუნველყოფილი იქნება უსაფრთხო, ინკლუზიური და მულტიკულტურული გარემოს შექმნა. განვითარდება ბუღინგისა და ძალადობის პრევენციაზე ორიენტირებული სერვისები და პროგრამები. მოსწავლეთა ფიზიკური და ფსიქო-ემოციური უსაფრთხოების დაცვის მიზნით განსაკუთრებული ყურადღება მიექცევა მანდატურისა და ფსიქოლოგიური მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესებას, მედია წიგნიერებისა და ციფრული მოქალაქეობის პროგრამების დანერგვას. განსაკუთრებული ყურადღება მიექცევა ინკლუზიური განათლების ხარისხისა და მასშტაბების გაძლიერებას და სპეციალური მასწავლებლების პროფესიულ განვითარებას. მნიშვნელოვანი ინვესტიციები ჩაიდება სასკოლო-საგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურის განვითარებასა და ახალი სკოლების მშენებლობაში. განხორციელდება საჯარო სკოლების სრული რეაბილიტაცია და საბუნებისმეტყველო ლაბორატორიებით უზრუნველყოფა. სოფლის მცირეკონტინგენტიანი და მაღალმთიანი სკოლების ინსტიტუციური განვითარების ხელშეწყობის მიზნით სახელმწიფო უზრუნველყოფს სპეციალური პროგრამების ამოქმედებას, შეიქმნება მექანიზმები, რომლებიც უზრუნველყოფს ამ სკოლების სოფლის კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრებად ჩამოყალიბებას, რომელიც საბავშვო ბაღს, სკოლას, პროფესიულ კოლეჯს, ბიბლიოთეკას, სპორტულ და შემოქმედებით კლუბებს გააერთიანებს. პროფესიულმა განათლებამ უნდა უზრუნველყოს შრომის ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისი კვალიფიკაციის პირების მოკლე დროში მომზადება, ასევე სამუშაო ძალაში მყოფი იმ პირთა გადამზადება, რომელთა კვალიფიკაცია აღარ

შესაბამება შრომის ბაზრის მოთხოვნებს. პროფესიული განათლების რეფორმის ახალი ფაზა ემნის სრულიად ახალ შესაძლებლობებს, როგორც ახალგაზრდებისათვის, ასევე ზრდასრული მოსახლეობისათვის: გაიზრდება მომზადება/გადამზადების მოკლევადიანი სასერტიფიკატო პროგრამების რაოდენობა, რომელიც მიმართული იქნება ბაზრის საჭიროებებზე მორგებული ადამიანური რესურსის სწრაფ და ეფექტურ მომზადებაზე; პროფესიულ განათლებაში ზოგადსაგანმანათლებლო კომპონენტის ინტეგრირებით უზრუნველყოფილი იქნება პროფესიის შესწავლის პარალელურად, სრული ზოგადი განათლების მიღება. შედეგად, შეიქმნება ზოგადი განათლებიდან - პროფესიულ განათლების საფეხურზე, ხოლო პროფესიული განათლებიდან უმაღლესი განათლების საფეხურზე გადასვლის შესაძლებლობა. გაძლიერდება საჯარო-კერძო პარტნიორობა; კერძო სექტორის მოტივირებისა და დაინტერესების ზრდის შესაბამისად, გაფართოვდება დუალური, ანუ სამუშაოზე დაფუძნებული, სწავლების მასშტაბი. ამ მიდგომით, დამსაქმებლები სრულფასოვნად ჩაერთვებიან პროფესიული პროგრამების შემუშავებისა და განხორციელების, ასევე სტუდენტების შერჩევისა და შეფასების პროცესებში. დასაქმებისათვის საჭირო უნარების განვითარების პარალელურად, სამუშაო ადგილების შექმნის სტიმულირებისა და მცირე და საშუალო მეწარმეობის ხელშეწყობის მიზნით, პრიორიტეტი იქნება სამეწარმეო განათლება. ამოქმედდება ავტორიზაციის ახალი სტანდარტები და ხარისხის უზრუნველყოფის ახალი ჩარჩო, რომელიც სრულად თავსებადი იქნება ევროპულ ჩარჩოსთან. დაინერგება პროფესიული განათლების მასწავლებლების პროფესიული განვითარების მწყობრი სისტემა, რომელსაც დაეფუძნება მასწავლებელთა შრომის ანაზღაურების დივერსიფიცირებული სქემა. განვითარდება პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურა და საჯარო-კერძო პარტნიორობის ფორმატში გაფართოვდება არსებული დაწესებულებების გეოგრაფიული ქსელი. უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების შეფასებისას (ავტორიზაცია/აკრედიტაცია) კვლავინდებურად იქნება გამოყენებული განვითარებაზე ორიენტირებული მოდელი, რომელიც ეფუძნება ევროპის ხარისხის უზრუნველყოფის სტანდარტებსა და რეკომენდაციებს (ESG 2015). უმაღლესი განათლების ხარისხის მართვის და განვითარების სისტემის ევროპულ მოთხოვნებთან სრულ შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით განხორციელდება მასშტაბური რეფორმა, რომლის ფარგლებში გათვალისწინებული იქნება უმაღლესი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის ევროპული ასოციაციის (ENQA) და ევროპული რეესტრის (EQAR) რეკომენდაციები. აღნიშნული რეკომენდაციების გათვალისწინებით უმაღლესი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემა სრულ შესაბამისობაში მოვა ევროპულ მოთხოვნებთან.საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარებით, სახელმწიფოს მხრიდან მხარდაჭერილი იქნება ქართულ და უცხოურ უნივერსიტეტებს შორის თანამშრომლობის გაღრმავება, ერთობლივი და უცხოენოვანი საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავება, მათ შორის საერთაშორისო აკრედიტაციების მოპოვება და უცხოეთში აკრედიტებული პროგრამების აღიარების მექანიზმების განვითარება.ეტაპობრივად დაინერგება უმაღლესი განათლების სისტემის დაფინანსების ახალი, შედეგზე ორიენტირებული მოდელი, რომელიც უნივერსიტეტებს შესაძლებლობას მისცემს სტუდენტთა რაოდენობაზე ორიენტირებული მართვიდან გადავიდნენ შედეგზე და ხარისხზე ორიენტირებულ მართვაზე, დაგეგმონ სტრატეგიული განვითარების მიმართულებები, განახორციელონ ერთობლივი და გაცვლითი საგანმანათლებლო პროგრამები უცხოეთის წამყვან უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან ერთად, მოიზიდონ უცხოელი აკადემიური/სამეცნიერო პერსონალი და სტუდენტები, დააფინანსონ საერთაშორისო მასშტაბის სამეცნიერო კვლევები და მოახდინონ კვლევების ინტეგრირება სწავლებაში. რეგიონული უნივერსიტეტების ხელშეწყობისთვის კი დამატებით გათვალისწინებული იქნება მიზნობრივი სპეციალიზაციის ინდიკატორი. სახელმწიფო განსაკუთრებულად შეუწყობს ხელს უმაღლესი განათლების პროცესში თანამედროვე ტექნოლოგიების როლისა და მნიშვნელობის ზრდას, მათ შორის, დისტანციური განათლების კომპონენტის

გადლიერებას. ქვეყნის ეკონომიკის, სტრატეგიული განვითარების მოთხოვნებისა და საზოგადოების საჭიროებების გათვალისწინებით, მოხდება პრიორიტეტული სამეცნიერო მიმართულებების იდენტიფიცირება და დაიგეგმება მათი გაძლიერებისკენ მიმართული დამატებითი ღონისძიებები. ხელი შეეწყობა საზღვარგარეთ სამეცნიერო ცენტრებსა და უნივერსიტეტებთან სამეცნიერო თანამშრომლობას და ერთობლივი პროექტების განხორციელებას, უცხოელი მეცნიერების სამეცნიერო კვლევებს საქართველოში და ქართველი მეცნიერებისას – მსოფლიო მნიშვნელობის სამეცნიერო ცენტრებში, აგრეთვე ქართველი მეცნიერებისა და უცხოელი მკვლევრების ერთობლივი კვლევითი პროგრამების განხორციელებას. უზრუნველყოფილი იქნება ახალგაზრდა მეცნიერთა კარიერული განვითარება და მათი მონაწილეობის ხელშეწყობა მეცნიერებაში მიზნობრივი პროგრამების დანერგვით. გაძლიერდება თანამშრომლობა სხვადასხვა სამეცნიერო ფონდებთან საზღვარგარეთ, დამატებითი დაფინანსების და ერთობლივი პროექტების განხორციელების მიზნით. გაძლიერდება მეცნიერების ინფრასტრუქტურული შესაძლებლობები. სახელმწიფო მხარს დაუჭერს თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვას სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებში. სახელმწიფო ხელს შეუწყობს საქართველოში და საზღვარგარეთ ქართველოლოგიური და საქართველოს შემსწავლელი მეცნიერების გაძლიერებას.

4.1

სკოლამდელი და ზოგადი განათლება (პროგრამული კოდი 32 02)

სკოლამდელი განათლების საგანმანათლებლო სახელმწიფო სტანდარტების დანერგვის ხელშეწყობა და მეთოდოლოგიური მხარდაჭერა;

აღზრდისა და განათლების ინტეგრაცია სასკოლო მზაობისთვის;

ზოგადი განათლების მიმართულებით უნარებისა და ღირებულებების განვითარებაზე, კრიტიკულ და შემოქმედებით აზროვნებაზე, სწრაფად ცვალებად გარემოში ადაპტირებასა და წიგნიერებაზე ორიენტირებული „ახალი სკოლის“ მოდელის, ახალი სასწავლო პროგრამებისა და რესურსების დანერგვა;

სკოლებში თანამედროვე მოთხოვნების და შესაძლებლობების საგანმანათლებლო გარემოს ჩამოყალიბება;

სწავლა-სწავლების პროცესისა და სკოლების მართვის გაუმჯობესების მიზნით, სკოლის დირექტორების, როგორც საგანმანათლებლო ლიდერების პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა;

მაღალი სააზროვნო უნარების განვითარებაზე ორიენტირებული სასკოლო სასწავლო გეგმა;

უსაფრთხო, ძალადობისგან თავისუფალი და მოსწავლის უფლებების დაცვაზე ორიენტირებული სასკოლო გარემო;

ზოგადი განათლების ხარისხის განვითარება და საყოველთაო ხელმისაწვდომობა;

საქართველოს ზოგადი განათლების სისტემის საერთაშორისო საგანმანათლებლო სივრცეში ჩართვა, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების აუცილებელი ფინანსური რესურსებით უზრუნველყოფა;

მასწავლებლების პროფესიის პრესტიჟისა და კვალიფიკაციის ამაღლებაზე, მათ ღირსეულ ანაზღაურებაზე ზრუნვა;

მასწავლებლების უწყვეტი პროფესიული და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების

განვითარება, სწავლების თანამედროვე მეთოდებსა და ტექნოლოგიების გამოყენება;

განათლების ხარისხის ამაღლების მიზნით, თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი, მაღალ სტანდარტებზე ორიენტირებული ეროვნული სასწავლო გეგმების, პროგრამების, შესაბამისი სახელმძღვანელოებისა და სხვა საგანმანათლებლო რესურსების შექმნა და დანერგვა;

სკოლებში იმ მოსწავლეების ტრანსპორტირების პროცესის ხელშეწყობა, რომლებიც ცხოვრობენ ისეთ დასახლებულ პუნქტებში (სოფელი, დაბა) სადაც არ ფუნქციონირებს სკოლა და მანძილი სოფლებს შორის შესამჩნევია, ასევე აქვთ შეზღუდული შესაძლებლობები;

სკოლებში უსაფრთხო, ინკლუზიური და მულტიკულტურული გარემოს უზრუნველყოფა, ბულინგისა და ძალადობის პრევენციასზე ორიენტირებული სერვისებისა და პროგრამების მხარდაჭერა;

მოსწავლეთა ფიზიკური და ფსიქო-ემოციური უსაფრთხოების დაცვის მიზნით მანდატურისა და ფსიქოლოგიური მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესება;

სასკოლო ინიციატივების წახალისება, მრავალფეროვანი ციფრული რესურსებისა და დამხმარე სასწავლო მასალების შექმნა-დანერგვა;

მოსწავლეებში სივრცითი, ლოგიკური და შემოქმედებითი უნარების განვითარების მიზნით, საერთაშორისოდ აღიარებული ელექტრონული სისტემების და ლაბორატორიების დანერგვა;

4.1.1

ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების დაფინანსება (პროგრამული კოდი 32 02 01)

ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების დაფინანსებით უზრუნველყოფა საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ზოგადი განათლების დასაფინანსებლად ერთ მოსწავლეზე გათვლილი ფინანსური ნორმატივისა და მისი შესაბამისი სტანდარტული ვაუჭერით, ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრული მოსწავლეთა რაოდენობის, სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეთა რაოდენობის, მასწავლებელთა საათობრივი დატვირთვის, სქემით განსაზღვრული შესაბამისი სტატუსის მქონე მასწავლებლების დანამატის, ადმინისტრაციული, სკოლის მოვლა-შენახვისა და სკოლის განვითარებისათვის საჭირო და სხვა ხარჯების გათვალისწინებით, რაც სკოლებს შესაძლებლობას აძლევს, სრულად შეასრულონ თავიანთი ფუნქცია-მოვალეობები.

4.1.2

მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 02 02)

განათლების სისტემაში დასაქმებულ პირთა, მათ შორის ზოგადი განათლების დაწესებულებაში დაკავებული პირების (დირექტორებისა და მასწავლებლების), ასევე პროფესიული სასწავლებლების მასწავლებლების პროფესიული განვითარება და კვალიფიკაციის ხარისხის ამაღლება;

ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრული საგნების სწავლა-სწავლების თანამედროვე მიდგომების დანერგვის, ხელმისაწვდომობისა და გავრცელების ხელშეწყობა;

სამიზნე ჯგუფების პროფესიული ცოდნისა და საქმიანობის განმსაზღვრელი პროფესიული სტანდარტების შემუშავება, საერთაშორისო

სტანდარტებისადმი და მოთხოვნებისადმი გათანაბრება და დანერგვა, მასწავლებლის პროფესიის სტატუსის ამაღლება, მიმდინარე სიახლეების გავრცელება;

მასწავლებლის პროფესიის რეგულირების ხელშეწყობა შესაბამისი საკანონმდებლო რეგულაციების შემუშავებითა და ინტერვენციების განხორციელებით;

ეროვნული უმცირესობებით კომპაქტურად დასახლებული რეგიონების არაქართულენოვანი სკოლების მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების და სწავლა-სწავლების პროცესის ხელშეწყობა სახელმწიფო ენის გაძლიერების გზით.

4.1.3 **უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 03)**

საქართველოს ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში მოსწავლეთა უსაფრთხო გარემოს შექმნა და ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია;

ქვევითი და ემოციური პრობლემების მქონე სკოლის მოსწავლეებისათვის ფსიქო-სოციალური მომსახურებით უზრუნველყოფა.

4.1.4 **წარმატებულ მოსწავლეთა წახალისება (პროგრამული კოდი 32 02 04)**

მოსწავლეთა ინტელექტუალური განვითარების, ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული საგნების სწავლებისა და თანაბრად კონკურენტულ გარემოში ახალგაზრდების შესაძლებლობების რეალიზების ხელშეწყობის, აგრეთვე საერთაშორისო დონეზე მათი წარმოჩენის მიზნით, სხვადასხვა ეროვნული და საერთაშორისო ოლიმპიადების ორგანიზება; მოსწავლეების აკადემიური მოსწრების წახალისება.

4.1.5 **განსაკუთრებით ნიჭიერ მოსწავლეთა საგანმანათლებლო და საცხოვრებელი პირობებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 05)**

განსაკუთრებული ფიზიკა-მათემატიკური ნიჭით დაჯილდოებული მოსწავლეების მიერ საკუთარი პოტენციალის მაქსიმალურად რეალიზებაში დახმარების მიზნით, ხარისხიანი საგანმანათლებლო და საადამიანურად მომსახურების უზრუნველყოფა.

4.1.6 **მოსწავლეების სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 06)**

ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების სახელმძღვანელოს/სერიის გრიფირების წესის თანახმად, სახელმძღვანელოს სერიის/მაკეტის რეცენზირების პროცესის უზრუნველყოფა, შესაბამისი კომპეტენციის მქონე რეცენზენტთა მოძიება;

გრიფირების ადმინისტრირების ელექტრონული სისტემის სრულყოფა და გამართული ფუნქციონირების უზრუნველყოფა;

საჯარო სკოლის ყველა კლასის მოსწავლეებისათვის, კერძო სკოლის სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი ოჯახებისა და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანებით განსაზღვრული სხვა კატეგორიების მოსწავლეების სასკოლო სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფა;

4.1.7 **დავისვენოთ და ვისწავლოთ ერთად (პროგრამული კოდი 32 02 07)**

აქტიური დასვენებისა და განათლების პროცესის შერწყმით მოსწავლეთა სხვადასხვა სოციალური და საგნობრივი უნარებისა და კომპეტენციების

განვითარების ხელშეწყობა;

ცხოვრების ჯანსაღი წესის, როგორც ფასეულობის განმტკიცება და შესაბამისი უნარ-ჩვევების გამომუშავება;

შრომით საქმიანობასთან დაკავშირებული ცოდნისა და უნარ-ჩვევების განვითარების, შესაბამისი ფასეულობებისა და დამოკიდებულებების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა;

ადაპტაციის, დამოუკიდებელი მუშაობისა და სოციალური უნარ-ჩვევების განვითარების ხელშეწყობა;

მოსწავლეთა შემოქმედებით საქმიანობაში ჩაბმის ხელშეწყობა შესაბამისი უნარ-ჩვევების განვითარება.

4.1.8 **ოკუპირებული რეგიონების მასწავლებლებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარება (პროგრამული კოდი 32 02 08)**

გალის რაიონისა და 2008 წლის აგვისტოს მოვლენებამდე ახალგორის რაიონის ფუნქციონირებადი სკოლების პედაგოგებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარებით უზრუნველყოფა.

4.1.9 **ბრალდებული და მსჯავრდებული პირებისათვის ზოგადი განათლების მიღების ხელმისაწვდომობა (პროგრამული კოდი 32 02 09)**

პენიტენციურ დაწესებულებებში ბრალდებული და მსჯავრდებული მოსწავლეების ზოგადი განათლების უფლების უზრუნველყოფა მნიშვნელოვანია მათი პიროვნული და აკადემიური განვითარებისთვის;

პენიტენციურ დაწესებულებებში ყოფნის პერიოდში ბრალდებულმა/მსჯავრდებულმა უნდა შეიძინოს ის უნარები, რომლებიც მას დაეხმარება გათავისუფლების შემდეგ დასაქმებაში;

პენიტენციურ დაწესებულებებში მყოფი ბრალდებული/მსჯავრდებული მოსწავლეებისთვის ზოგადი განათლების მომსახურების მიწოდება და მათი საზოგადოებაში რეინტეგრაციის ხელშეწყობა.

4.1.10 **ეროვნული სასწავლო გეგმის განვითარება და დანერგვის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 02 10)**

ეროვნული სასწავლო გეგმის განვითარება, რაც გულისხმობს, როგორც საგნობრივი სასწავლო გეგმების რევიზიას ზოგადი განათლების საშუალო საფეხურზე, ისე სხვა მხარდამჭერი ღონისძიებების განხორციელებას დაწყებით და საბაზო საფეხურებზე, როგორებიცაა: საკონსულტაციო მხარდამჭერა სკოლებისთვის, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციებისთვის, თანამშრომლობა სხვა უწყებებთან ეროვნულ სასწავლო გეგმასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, ექსპერტული შეფასების წარმოება და ა.შ.

ეროვნული სასწავლო გეგმის დანერგვის მხარდამჭერა სამუშაო შეხვედრების მოწყობის, სასწავლო გეგმის პრიორიტეტული თემების პილოტირების, საგნობრივი გზამკვლევების და სხვა ტიპის ინსტრუქციების მომზადების გზით.

4.1.11 **საჯარო სკოლის მოსწავლეების ტრანსპორტით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 11)**

დასახლებულ პუნქტებში (სოფელი, დაბა) სადაც არ ფუნქციონირებს სკოლები და მანძილი სოფლებს შორის შესამჩნევია მოსწავლეთა

ტრანსპორტირებით უზრუნველყოფა.

4.1.12

პროგრამა "ჩემი პირველი კომპიუტერი" (პროგრამული კოდი 32 02 12)

საჯარო სკოლების პირველკლასელი მოსწავლეების და მათი დამრიგებლების უზრუნველყოფა პორტაბელური კომპიუტერებით (ნოუტბუქებით), ხოლო წარჩინებული მოსწავლეების წახალისება სხვადასხვა კომპიუტერული ტექნიკით;

4.1.13

ზოგადი განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 02 13)

საქართველოში თავშესაფრის მაძიებელთა საერთაშორისო დაცვის მქონე არასრულწლოვან პირთათვის ქართული ენის სწავლება. შსს მიგრაციის დეპარტამენტში დროებითი განთავსების ცენტრში მოთავსებული არასრულწლოვან პირთათვის ზოგადი განათლების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

ზოგადი განათლების პოპულარიზაციისთვის სხვადასხვა ღონისძიებების განხორციელება;

სასწავლო წლისთვის საკლასო ჟურნალითა და სხვა საინფორმაციო ბეჭდური რესურსებით ყველა ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების უზრუნველყოფა;

არაფორმალური განათლების განვითარების გზით სკოლებში საინტერესო და სახალისო გარემოს შექმნის ხელშეწყობისთვის მუნიციპალიტეტის დონეზე არაფორმალური განათლების ცენტრის ორგანიზება, მთის სტატუსის მქონე სკოლების მხარდაჭერა მათ საჭიროებებზე მორგებული პროექტების მომზადებისა და განხორციელების პროცესში;

მოსწავლეებისთვის სხვადასხვა ფორმატისა და შინაარსის კონკურსების შეთავაზება; კონკურსებში წარმატებული მოსწავლეების წახალისება;

ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსწავლეებისათვის საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სრული ზოგადი განათლების მიღების შესაძლებლობის გაზრდა, ერთიან ეროვნულ გამოცდებზე მათი კონკურენტუნარიანობის ამაღლების ხელშეწყობა;

სკოლისგარეშე სახელოვნებო განათლების ხელშეწყობა მოსწავლეთა ჯგუფებისთვის მუზეუმებსა და თეატრებში ვიზიტების ორგანიზების გზით;

მცხეთა-მთიანეთის დუშეთის მუნიციპალიტეტის საჯარო სკოლების ბაზაზე, დამატებითი მომსახურების სახით პანსიონური მომსახურების წარმართვისას, მოსწავლეების მიერ საკუთარი პოტენციალის მაქსიმალურად რეალიზებაში დახმარების მიზნით, ხარისხიანი საგანმანათლებლო და სააღმზრდელო მომსახურების უზრუნველყოფა.

4.1.14

ზოგადი განათლების რეფორმის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 02 14)

სკოლებში თანამედროვე მოთხოვნების და შესაძლებლობების საგანმანათლებლო გარემოს ჩამოყალიბება, რომელიც უკლებლივ ყველა მოზარდს საკუთარი პოტენციალის რეალიზების საშუალებას მისცემს და XXI საუკუნის გამოწვევათა მისაღებად საჭირო ცოდნითა და უნარებით შეაიარაღებს;

სწავლა-სწავლების პროცესში კონსტრუქტივისტული საგანმანათლებლო პრინციპებისა და მოსწავლის განვითარებაზე ორიენტირებული შეფასების

სისტემის დანეგვის ხელშეწყობა;

სკოლების მხარდამჭერი ჯგუფის წევრებთან თანამშრომლობით მასწავლებლები შეიმუშავებენ სკოლის ორიგინალურ სასწავლო გეგმას, რომლის ფარგლებშიც წახალისდება ციფრული ტექნოლოგიების სასწავლო პროცესში ინტეგრირება;

დაინერგება ცნებების პედაგოგიკა, რომელიც მყარი, სისტემური ცოდნის კონსტრუირებისა და აზროვნების განვითარების ეფექტიან საშუალებას წარმოადგენს;

სასწავლო პროცესში ელექტრონული რესურსებისა და სერვისების ხელმისაწვდომობის მიზნით, საჯარო სკოლებში ინფორმაციულ საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამართული ფუნქციონირების უზრუნველყოფა და ინტერნეტკავშირის გაუმჯობესება;

საქართველოს მასშტაბით საგანმანათლებლო დაწესებულებებში ცენტრალიზებული, ელექტრონული გამოცდებისა და კონკურსების ორგანიზება/ტექნიკური მხარდჭერა;

4.2 უმაღლესი განათლება (პროგრამული კოდი 32 04)

საგამოცდო პროცესში თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენება;

უმაღლესი განათლების დაფინანსების ახალი, ეფექტიანი მოდელების შემუშავება და დანერგვა, რომელიც ორიენტირებულია იმ მიმართულებებისა და სპეციალობების გაძლიერებაზე, რაც ქვეყნის განვითარების საჭიროებებთან, საზოგადოებრივი ცხოვრებისა და ეკონომიკის გაძლიერებასთან არის დაკავშირებული;

უნივერსიტეტების საბაზო დაფინანსების მოდელის დანერგვა, რაც ხელს შეუწყობს უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების მჭიდრო კავშირს;

საქართველოს რეგიონალურ საგანმანათლებლო ცენტრად პოზიციონირებისთვის, უცხოელი სტუდენტების საქართველოს უმაღლეს სასწავლებლებში მოსაზიდად რიგი ღონისძიებების განხორციელება;

უცხო ქვეყნის მოქალაქეთათვის სწავლების ხელშეწყობით საერთაშორისო კავშირების განმტკიცება, განათლების სფეროში თანამშრომლობის ხელშეწყობა;

ქვეყნის საჯარო და საზოგადოებრივი სექტორის გაძლიერება მაღალკვალიფიციური კადრებით, სხვადასხვა საერთაშორისო პროგრამებსა და კურსებზე მომზადების, კვალიფიკაციის ამაღლების გზით;

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინტელექტუალური და მატერიალური პოტენციალის ინტეგრაციის ხელშეწყობა.

4.2.1 გამოცდების ორგანიზება (პროგრამული კოდი 32 04 01)

ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების კურსდამთავრებულთათვის ერთიანი ეროვნული, საერთო სამაგისტრო და მასწავლებლის გამოცდების ჩატარება;

სტუდენტთა საგრანტო კონკურსის ჩატარება, რომელიც გულისხმობს გრანტის ნაწილობრივი ოდენობის მფლობელ სტუდენტისათვის, საგრანტო კონკურსის შედეგად მეტი ოდენობის გრანტის მოპოვების

ხელშეწყობას;

საერთაშორისო კვლევების (შეფასებების) განხორციელების უზრუნველყოფა.

4.2.2

სახელმწიფო სასწავლო, სამაგისტრო გრანტები და ახალგაზრდების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 02)

პიროვნების ინტერესებისა და შესაძლებლობების შესატყვისი უმაღლესი განათლების მიღების, კვალიფიკაციის ამაღლებისა და გადამზადების მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილება;

სტუდენტთა სასწავლო პროცესებში აქტიურად ჩართულობის ხელშეწყობა და წახალისება;

უცხო ქვეყნის მოქალაქეთათვის სწავლების ხელშეწყობით საერთაშორისო კავშირების განმტკიცება, განათლების სფეროში თანამშრომლობის ხელშეწყობა;

მასწავლებლობის მსურველთა პროფესიული მოღვაწეობისათვის მომზადება;

ამერიკული საგანმანათლებლო პროგრამების დანერგვა და საქართველოს სახელმწიფო უმაღლესი საგანმანათლებლო ინსტიტუტების გაძლიერება;

ახალგაზრდების ხელშეწყობა განათლების მიმართულებით სწავლის გასაგრძელებლად.

4.2.3

უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 03)

საქართველოს სახელმწიფო ენის განვითარებისა და პოპულარიზაციის ხელშეწყობის პროგრამების (მათ შორის ლექსიკოგრაფიული პროგრამების) შემუშავება, მათი განხორციელება და შესრულების კონტროლი - ქართულის, როგორც უცხო ენის, სწავლების პროგრამა „ირბახის“ განხორციელება;

ქართულის, როგორც უცხო ენის, სწავლებისა და შესწავლის ხელშეწყობა, რაც ითვალისწინებს ვებგვერდის www.geofl.ge ახალი სასწავლო-მეთოდური მასალით მუდმივად შევსებასა და განახლებას;

ქართული ენის პოპულარიზაცია და ქართული ენის შესწავლით დაინტერესების ხელშეწყობა უცხოეთში; ქართული ენის შემსწავლელების მოტივაციის ამაღლება;

უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა;

ტუდენტთა ხელშეწყობა, ქვეპროგრამაში „სტუდენტური ბარათი“ ჩაბმული საწარმოების/ორგანიზაციების მიერ პირადი მოხმარების საქონელსა და მომსახურების გაწევაზე შეთავაზებული ფასდაკლების შესახებ სტუდენტებისთვის ინფორმაციის მიწოდება;

„ევროსტუდენტის“ ეროვნული პროექტის ფარგლებში საქართველოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სტუდენტთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის და მათი ცხოვრების პირობების შესწავლა და ანგარიშის მომზადება, სწავლასთან და მათ საერთაშორისო მობილობასთან დაკავშირებული საკითხების კვლევა.

4.2.4

საზღვარგარეთ განათლების მიღების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04

04)

სსიპ - განათლების საერთაშორისო ცენტრის კურსდამთავრებულთა ინტეგრირება საუნივერსიტეტო საქმიანობაში;

საქართველოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან თანამშრომლობით ქვეყნის აკადემიური სივრცისთვის საჭირო აკადემიური, სამეცნიერო და ადმინისტრაციული პერსონალის მომზადება და საქართველოში უმაღლესი განათლების ინტერნაციონალიზაცია;

უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად აღიარებულ, უცხო ქვეყნის სხვადასხვა უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სამაგისტრო, სადოქტორო და კვალიფიკაციის ამაღლების პროგრამებზე განათლების მიღების ხელშეწყობა;

ქვეყნის საჯარო და საზოგადოებრივი სექტორის გაძლიერება მაღალკვალიფიციური კადრებით, სხვადასხვა საერთაშორისო პროგრამებსა და კურსებზე მომზადების, კვალიფიკაციის ამაღლების გზით;

საქართველოს ახალგაზრდობის საერთაშორისო აკადემიურ და ახალგაზრდულ პროგრამებში მონაწილეობის ხელშეწყობა;

საზღვარგარეთ მიღებული ცოდნის სახელმწიფოში რეალიზაცია და მაღალკვალიფიციური საკადრო რესურსების ზრდა;

რეგიონული უნივერსიტეტების საგანმანათლებლო ინტერნაციონალიზაციის ხელშეწყობა და მხარდაჭერა.

4.2.5

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 05)

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მართვის სისტემის ხელშეწყობა, ინტელექტუალური და მატერიალური პოტენციალის ინტეგრაცია;

უმაღლესი განათლების დაფინანსების მექანიზმების დახვეწა და უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობის გაზრდა;

უმაღლესი განათლების ხარისხისა და სამეცნიერო პოტენციალის ამაღლება;

მატერიალური ბაზის რეაბილიტაცია და მათი აღჭურვა, თანამედროვე ტექნოლოგიების გავრცელება;

სამეცნიერო-ტექნოლოგიური კვლევების განხორციელების ხელშეწყობა, კვლევითი საქმიანობის ხელშეწყობის ალტერნატიული ფორმების ამოქმედება;

სამეცნიერო და საგანმანათლებლო საერთაშორისო თანამშრომლობის წახალისება.

4.3

ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07)

საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი განათლების უზრუნველყოფის მიზნით, სასკოლო საგანმანათლებლო და სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარება და ახალი სკოლების მშენებლობა;

სამინისტროს სისტემაში შემავალი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო

დაწესებულებების მშენებლობა - რეაბილიტაცია, საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება, ინვენტარიტა და ტექნიკით მომარაგება;

საჯარო სამართლის იურიდიული პირებისა და ტერიტორიული ორგანოების ინფრასტრუქტურის განვითარება;

სახელოვნებო-შემოქმედებითი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურული მოდერნიზება და ტექნიკური გადაიარაღება;

საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სპორტული მოედნების, დარბაზების და სპორტის სასახლეების, ასევე მასობრივი სპორტული ობიექტების (გარე სავარჯიშო ტრენაჟორები, მინიმოდენები, სარბენი და ველობილიკები) მშენებლობა; სპორტული ინფრასტრუქტურის მართვის ქმედითი მოდელის შექმნა, რომელიც საჯარო და კერძო სექტორის ეფექტიან თანამშრომლობაზე იქნება დაფუძნებული.

პროგრამა შეესაბამება გაეროს მდგრადი განვითარების (SDG) IV მიზანს და ამ ქვეპროგრამის განხორციელებით შესრულდება აღნიშნული მიზნის ფარგლებში დაგეგმილი შესრულების ინდიკატორები.

2020 წლიდან განხორციელდება 75 ახალი სკოლის მშენებლობა, რომელიც სრულად ადაპტირებული იქნება, ასევე განხორციელდება 770-მდე საჯარო სკოლის რეაბილიტაცია და ყველა სარეაბილიტაციო სამუშაოების დაგეგმვისას გათვალისწინებული იქნება სპეციალური საგანმანათლებლო მოსწავლეებისთვის საჭირო გარემოს შექმნის მოთხოვნები.

საშუალოვადიან პერიოდში, ESIDA-ს კომპეტენციის ფარგლებში ქალაქ თბილისის ყველა საჯარო სკოლა უზრუნველყოფილია ცენტრალური გათბობის სისტემით, ხოლო საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში გათბობის სისტემით საჯარო სკოლების უზრუნველყოფა ადგილობრივი თვითმმართველი ორგანოების პრეროგატივაა.

4.3.1 **ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 01)**

საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების მშენებლობა და რეაბილიტაცია;

ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების სხვადასხვა სახის ინვენტარიტა და აღჭურვილობით უზრუნველყოფა.

ქვეპროგრამა შეესაბამება გაეროს მდგრადი განვითარების (SDG) IV მიზანს და ამ ქვეპროგრამის განხორციელებით შესრულდება აღნიშნული მიზნის ფარგლებში დაგეგმილი შესრულების ინდიკატორები.

4.3.2 **პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 02)**

საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების, მათ შორის გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით არსებული პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ბაზაზე ფუნქციონირებადი კოლეჯების მშენებლობა და რეაბილიტაცია;

პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების სხვადასხვა სახის ინვენტარიტა და აღჭურვილობით უზრუნველყოფა;

პროფესიულ განათლებაზე გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით ახალი პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების მშენებლობა და შესაბამისი ინვენტარიტა და აღჭურვილობით უზრუნველყოფა

- 4.3.3 **სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირებისა და ტერიტორიული ორგანოების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 03)**
- სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირებისა და ტერიტორიული ორგანოების მშენებლობა - რეაბილიტაცია, სხვადასხვა სახის ინვენტარიტა და აღჭურვილობით უზრუნველყოფა
- 4.3.4 **უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 04)**
- უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებების დაფინანსება სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარებისა და სხვადასხვა სახის ინვენტარით აღჭურვის უზრუნველყოფის მიზნით.
- 4.3.5 **საჯარო სკოლების ოპერირებისა და მოვლა-პატრონობის სისტემის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 05)**
- საჯარო სკოლების ოპერირებისა და მოვლა-პატრონობის სისტემის განვითარების ხელშეწყობა;
- საჯარო სკოლების მოვლა-პატრონობაზე პასუხისმგებელი მხარეების შესაძლებლობების განვითარება;
- ინვენტარიტაცია და ინვენტარიტაციასთან დაკავშირებული პროგრამული უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული ღონისძიებები.
- 4.3.6 **კულტურაში ინვესტიციებისა და ინფრასტრუქტურული პროექტების მხარდაჭერა (პროგრამული კოდი 32 07 06)**
- კულტურის სფეროში ინფრასტრუქტურის განვითარება (ახალი ობიექტების მშენებლობა, არსებული ობიექტებისთვის სარეაბილიტაციო ღონისძიებების განხორციელება) და მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განახლება.
- 4.3.7 **სპორტში ინვესტიციებისა და ინფრასტრუქტურული პროექტების მხარდაჭერა (პროგრამული კოდი 32 07 07)**
- სპორტის სფეროში ინფრასტრუქტურის განვითარება და მისი რეაბილიტაცია;
- სპორტული ფედერაციებისთვის და რეგიონული სპორტული ორგანიზაციებისთვის გადასაცემად სპორტული ინვენტარის და ეკიპირების შეძენა;
- 4.4 **მეცნიერებისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05)**
- სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების ინტელექტუალური და მატერიალური პოტენციალის ინტეგრაციის ხელშეწყობა;
- საზღვარგარეთ სამეცნიერო ცენტრებსა და უნივერსიტეტებთან სამეცნიერო თანამშრომლობის და ერთობლივი პროექტების განხორციელების ხელშეწყობა;
- უცხოელი მეცნიერების სამეცნიერო კვლევებს საქართველოში და ქართველი მეცნიერებისას - მსოფლიო მნიშვნელობის სამეცნიერო ცენტრებში, აგრეთვე ქართველი მეცნიერების მიერ უცხოელ მკვლევართან ერთობლივი კვლევითი პროგრამების განხორციელების ხელშეწყობა;

სამეცნიერო გრანტების დაფინანსებით ფუნდამენტური და გამოყენებითი სამეცნიერო ტექნოლოგიური კვლევების განხორციელების ხელშეწყობა;

ახალგაზრდების ხელშეწყობა მეცნიერებაში მიზნობრივი პროგრამების დანერგვის გზით, თანამშრომლობის გაძლიერება სხვადასხვა სამეცნიერო ფონდებთან საზღვარგარეთ და ერთობლივი პროექტების განხორციელება;

ევროკომისიის კვლევისა და ინოვაციის პროგრამის „Horizon-2020“-ის ფარგლებში თანამშრომლობა;

მაგისტრანტთა სასწავლო-კვლევითი პროექტების და დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამის საგრანტო დაფინანსება;

სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების ხელშეწყობა;

სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებში მეცნიერების ინფრასტრუქტურული შესაძლებლობების, თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა;

სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარების ხელშეწყობა;

საზღვარგარეთ ქართველოლოგიური კათედრებისა და ქართველოლოგის შემსწავლელი მეცნიერების გაძლიერება;

უზრუნველყოფილი იქნება ახალგაზრდების მონაწილეობის ხელშეწყობა მეცნიერებაში მიზნობრივი პროგრამების დანერგვით;

საინოვაციო პოლიტიკის განხორციელების ხელშეწყობა.

4.4.1

სამეცნიერო გრანტების გაცემისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05 01)

სამეცნიერო გრანტების გაცემისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა;

კონკურსის წესით ღია, გამჭვირვალე და თავისუფალი კონკურენციის პრინციპების შესაბამისად სახელმწიფო გრანტების გზით გამორჩეული ხარისხის სამეცნიერო კვლევების დაფინანსება;

ქვეყნის მატერიალური, კულტურული და სულიერი მემკვიდრეობის დაცვისა და პოპულარიზაციის, ასევე საქართველოს შემსწავლელი მეცნიერებების განვითარების უზრუნველყოფის ხელშეწყობა;

სამეცნიერო თანამშრომლობის გადრმავება, ქართული მეცნიერების პოპულარიზაცია, ახალგაზრდა მეცნიერთა (პოსტ-დოქტორანტთა, დოქტორანტთა, მაგისტრანტთა) კვლევებისა და მათი კარიერული განვითარების ხელშეწყობა

4.4.2

სამეცნიერო დაწესებულებების პროგრამები (პროგრამული კოდი 32 05 02)

ფუნდამენტური და გამოყენებითი სამეცნიერო კვლევების წარმოება, სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განახლება, ახალგაზრდა მეცნიერთა ხელშეწყობა;

სამეცნიერო კვლევებში საერთაშორისო თანამშრომლობის გადრმავება;

საერთაშორისო და ადგილობრივი სამეცნიერო ფორუმების, კონგრესების,

კონფერენციებისა და სემინარები გამართვა;

სამეცნიერო და პოპულარული გამოცემები;

კოდიკოლოგიურ-ტექსტოლოგიური, წყაროთმცოდნეობითი და ხელოვნებათმცოდნეობითი ფუნდამენტური სამეცნიერო კვლევები; ბიბლიოგრაფიულ-საენციკლოპედიო, საგამოფენო-საგანმანათლებლო მიმართულებების განვითარება;

საარქივო, საფონდო, სამუზეუმო და საბიბლიოთეკო საქმისწარმოება;

ხელნაწერთა რესტავრაცია-კონსერვაცია;

ფონდების დიגיტალიზაცია;

ფუნდამენტური გამოკვლევების ჩატარება ბაქტერიოფაგიას, მიკრობიოლოგიასა და ვირუსოლოგიაში;

ადამიანის და ცხოველების, ასევე, მცენარეების სხვადასხვა ბაქტერიული ინფექციის, მათ შორის ანტიბიოტიკების მიმართ რეზისტენტული ბაქტერიული შტამებით გამოწვეული ინფექციების ეთიოლოგიური სტრუქტურის შესწავლა;

ბაქტერიული შტამების - გამომწვევების კვლევა და ამ შტამების საწინააღმდეგოდ სპეციფიური ფაგების გამოყოფა, მათი დეტალური შესწავლა და ფაგური პრეპარატების შექმნა;

ასტრონომიის, ასტროფიზიკის და კოსმოსურ მეცნიერებათა სფეროში სამეცნიერო-კვლევითი, საგანმანათლებლო, საკონსულტაციო და მეცნიერების პოპულარიზაციის ხელშეწყობი საქმიანობის განხორციელება;

4.4.3

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05 03)

აგროსასურსათო სექტორში გამოყენებითი და ფუნდამენტური კვლევების ხელშეწყობა;

სამეცნიერო ხასიათის შეხვედრები აგრონომიის, აგროინჟინერიის, სასურსათო ტექნოლოგიებისა და სურსათის უვნებლობის, მეცხოველეობის და ვეტერინარიის, ეკონომიკის და სატყეო საქმის სამეცნიერო მიმართულებით;

სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის შედეგად რეკომენდაციების შემუშავება, კვლევითი საქმიანობისა და სწავლების ერთობლივი ფუნქციონირების მხარდაჭერა, საერთაშორისო და სამეცნიერო-ტექნიკური თანამშრომლობის გაღრმავება.

4.4.4

სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05 04)

სამეცნიერო - კვლევითი დაწესებულებების/ერთეულების ხელშეწყობის მიზნით მეცნიერული კვლევების პრიორიტეტული მიმართულებების გამოკვეთა, სამეცნიერო პერსონალისთვის თანამედროვე სამეცნიერო მიღწევებზე დამყარებული უნარ-ჩვევების გამომუშავება;

სამეცნიერო პერსონალის საქმიანობის, მათ შორის, სამეცნიერო საქმიანობისათვის საჭირო ტექნიკური ხასიათის მხარდაჭერის

უზრუნველყოფა და შესაფერისი პირობების შექმნა;

კვლევის პროცესში ინოვაციების გამოკვეთა.

4.4.5 **მეცნიერების პოპულარიზაცია (პროგრამული კოდი 32 05 05)**

საქართველოში მეცნიერების პოპულარიზაციის პროცესის ხელშეწყობის მიზნით ყოველწლიური მეცნიერებისა და ინოვაციების ფესტივალის ჩატარება, რომელიც მიზნად ისახავს სამეცნიერო კვლევებისა და ინოვაციების პოპულარიზაციას, ქვეყნის სამეცნიერო და ინოვაციური პოტენციალის წარმოჩენას, ქართველ და უცხოელ მკვლევართა მიღწევების გაცნობას ფართო საზოგადოებისათვის, განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის სფეროების დაახლოებას.

4.5 **პროფესიული განათლება (პროგრამული კოდი 32 03)**

ქვეყნის სოციო-ეკონომიკური განვითარების მხარდასაჭერად, საქართველოს მოქალაქეების ადგილობრივ და საერთაშორისო შრომის ბაზარზე კონკურენტუნარიანობის უზრუნველყოფა პროფესიული და ზოგადი უნარების განვითარების გზით;

პროფესიული განათლების ინკლუზიურობის უზრუნველსაყოფად ახალი სერვისების განვითარება, როგორც მოზარდებისა და ახალგაზრდების, ისე ზრდასრულების საგანმანათლებლო საჭიროებების შესაბამისად;

პროფესიული განათლებისა და მომზადების ერთიანი, ხარისხიანი და ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება;

განათლებისა და მეცნიერების ერთიანი სტრატეგიის, პროფესიული განათლების რეფორმის 2013–2020 წლების სტრატეგიისა და შესაბამისი სამოქმედო გეგმების განხორციელების ხელშეწყობა;

პროფესიული განათლების მიღების მსურველთა მზარდი მოთხოვნის საპასუხოდ პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება;

მატერიალურ-ტექნიკური ბაზისა და გეოგრაფიული დაფარვის გაუმჯობესება;

პროფესიული განათლების ინკლუზიურობის უზრუნველსაყოფად ახალი სერვისების განვითარება, როგორც მოზარდებისა და ახალგაზრდების, ისე ზრდასრულების საგანმანათლებლო საჭიროებების შესაბამისად;

პროფესიული განათლების სისტემაში დუალური ანუ სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების მიდგომით დანერგილი პროგრამების რაოდენობის ზრდა საჯარო-კერძო პარტნიორობის გზით;

ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენელთა და სხვა დაინტერესებულ პირთა სახელმწიფო ენის ცოდნის დონის ამაღლება და ადგილობრივ დონეზე სახელმწიფო ადმინისტრირების მიმართულებით საბიუჯეტო ორგანიზაციებში დასაქმებულ და სხვა დაინტერესებულ პირთა პროფესიული ცოდნის და უნარების გაუმჯობესება

4.5.1 **პროფესიული განათლების განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 03 01)**

პროფესიულ განათლებაზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა, არსებული პროფესიული საგანმანათლებლო ქსელის ფუნქციონირების, განვითარებისა და გაფართოების ხელშეწყობა;

შრომის ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისი მოდულური და დუალური პროგრამების დანერგვის ხელშეწყობა პროფესიულ სტუდენტთა სწავლების სახელმწიფო დაფინანსების უზრუნველყოფა;

პროფესიულ განათლებაში სოციალური პარტნიორობის განვითარებისა და საჯარო-კერძო პარტნიორობის მხარდაჭერა;

პროფესიული განათლების ხარისხის განვითარების ხელშეწყობა - ინოვაციური სასწავლო გარემოს და სამეწარმეო განათლების, სასწავლო ინფრასტრუქტურის განვითარება;

მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ახალი მოდელისა და ხარისხის უზრუნველყოფის გაუმჯობესებული მექანიზმების დანერგვა;

ინკლუზიური პროფესიული განათლების დანერგვის ხელშეწყობა და მოწყვლადი ჯგუფებისათვის მათ საჭიროებებზე მორგებული საგანმანათლებლო სერვისების მიწოდება;

სკოლის მოსწავლეებისათვის პროფორიენტაციული სერვისის მიწოდება და პროფესიული განათლების შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება;

ზოგადი განათლების სასწავლო შედეგების პროფესიულ პროგრამებში ინტეგრირების ხელშეწყობა;

ზრდასრულთათვის პროფესიული მომზადება-გადამზადების პროგრამების განვითარება და არაფორმალური განათლების აღიარების მექანიზმების შექმნა.

4.5.2 **მსჯავრდებული პირებისათვის და ყოფილი პატიმრებისათვის პროფესიული განათლების მიღების ხელმისაწვდომობა (პროგრამული კოდი 32 03 02)**

პროფესიული მომზადების პროგრამების მეშვეობით სასჯელის მოხდის პერიოდში მსჯავრდებულთა სხვადასხვა პროფესიის დაუფლების ხელშეწყობა და ამ გზით მათი რესოციალიზაციის ხელშეწყობა.

4.5.3 **ეროვნული უმცირესობების პროფესიული გადამზადება (პროგრამული კოდი 32 03 03)**

საქართველოს რეგიონებში სახელმწიფო და ადგილობრივი მართვის სფეროში არსებული საკადრო დეფიციტის დაძლევა;

საქართველოს მაღალმთიან და ეროვნული უმცირესობებით კომპაქტურად დასახლებულ რეგიონებში მცხოვრებ მოქალაქეთა ერთიან სახელმწიფოებრივ სივრცეში ინტეგრაციის ხელშეწყობა;

ნებისმიერი დაინტერესებული პირისთვის სახელმწიფო ენის სწავლება.

4.6 **განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 32 01)**

განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სფეროებში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება, განხორციელება, მონიტორინგი და შეფასება;

განათლების სისტემის კომპლექსური რეფორმის ეტაპობრივი განხორციელება, რომელიც გულისხმობს სისტემურ ცვლილებებს განათლების ყველა მიმართულებისა და საფეხურისთვის;

სამინისტროს კომპეტენციის შესაბამისი სფეროს/დარგის/მიმართულების

განვითარების ხელშეწყობა, საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფა;

აღზრდისა და განათლების ინტეგრაცია სასკოლო მზაობისთვის;

ზოგადი განათლების მიმართულებით უნარებისა და ღირებულებების განვითარებაზე, კრიტიკულ და შემოქმედებით აზროვნებაზე, სწრაფად ცვალებად გარემოში ადაპტირებასა და წიგნიერებაზე ორიენტირებული „ახალი სკოლის“ მოდელის, ასევე ინკლუზიური და სამოქალაქო განათლების პრინციპებზე დაფუძნებული ახალი სასწავლო პროგრამებისა და რესურსების დანერგვა;

სკოლებში თანამედროვე მოთხოვნების და შესაძლებლობების საგანმანათლებლო გარემოს ჩამოყალიბება;

მასწავლებლების პროფესიის პრესტიჟისა და კვალიფიკაციის ამაღლებაზე, მათ ღირსეულ ანაზღაურებაზე ზრუნვა;

სამინისტროს სისტემაში შემავალი სტრუქტურული ერთეულების და საჯარო სამართლის იურიდიული პირების საქმიანობის კოორდინაცია და კონტროლი;

განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის მართვის სისტემების განვითარების ხელშეწყობა;

საგანმანათლებლო, სამეცნიერო, კულტურისა და სპორტული ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება;

განათლების სისტემაში თანამედროვე ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის განვითარება;

განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემებისა და მონაცემთა ბაზების ფორმირება საგანმანათლებლო სისტემაში ბიზნესს პროცესების ეფექტიანი მართვისა და ინფორმაციული უზრუნველყოფისათვის;

საზოგადოებრივ, ეკონომიკურ, კულტურულ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში ახალგაზრდების აქტიური ჩართვის ხელშეწყობა;

ახალგაზრდებისათვის შესაბამისი და მაღალხარისხიანი განათლების მიღების, დასაქმებისა და პროფესიული ზრდის ხელშეწყობა;

განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის პოლიტიკის და მისი აღსრულების ეფექტიანი მექანიზმების შემუშავების, მონიტორინგის „კარგი მმართველობის“ პრინციპით უზრუნველყოფა;

საქართველოს განათლების სისტემაში საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის ხელშეწყობა, ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება და სწავლების პროცესში თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა;

ცხოვრების ჯანსაღი წესის დანერგვასა და ახალგაზრდებისადმი კეთილგანწყობილი გარემოს შექმნა;

კულტურული დიპლომატიის მეშვეობით ქართული კულტურის ინტერნაციონალიზაციასა და ქვეყნის პოპულარიზაციას საერთაშორისო დონეზე ხელშეწყობა

4.7

ინკლუზიური განათლება (პროგრამული კოდი 32 06)

საჯარო სკოლებში სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეთა განათლების ხარისხის გაუმჯობესებაზე ზრუნვა, მათთვის შესაბამისი გარემოს უზრუნველყოფა, შესაბამისი სერვისების შეთავაზება განათლების ყველა საფეხურზე. ინდივიდუალურ საჭიროებებზე მორგებული, ეფექტური და ეფექტიანი საგანმანათლებლო პროცესის უზრუნველყოფა;

საჯარო სკოლების მოსწავლეების, სტუდენტებისა, სოციალური ფაქტორებით გამოწვეული, დევნილი, რეპატრირებული და ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენელი განსაკუთრებული საჭიროებების, საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეების/სტუდენტები/პირების ინტეგრაცია და სოციალიზაცია, სათემო აქტივობების დაგეგმვა და განხორციელება;

რესურსსკოლების მოსწავლეების უზრუნველყოფა სრული სახელმწიფო სადღეღამისო ან დღის მომსახურებით, ასაკისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეებთან აკადემიური, ფუნქციური და სოციალური უნარების განვითარება.

4.8

საბიბლიოთეკო საქმიანობა (პროგრამული კოდი 01 02)

საბიბლიოთეკო ფონდების ორგანიზება, სისტემატური შევსება, დაცვა და მათი საყოველთაო ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

მონაცემთა ბაზების შექმნა და საზღვარგარეთის საბიბლიოთეკო ფონდების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის ორგანიზება ბიბლიოთეკათმცოდნეობის, წიგნთმცოდნეობის და ბიბლიოგრაფიის დარგებში;

საერთაშორისო საბიბლიოთეკო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა;

საბიბლიოთეკო დარგში ინოვაციური პროცესების მართვის ხელშეწყობა;

საბიბლიოთეკო კადრების კვალიფიკაციის ამაღლება;

საქართველოს ეროვნული ელექტრონული ბიბლიოთეკისა და ციფრული მემკვიდრეობის არქივის შექმნა;

საბიბლიოთეკო პროცესებსა და მკითხველთა მომსახურებაში ინტერნეტის გამოყენება;

საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ოფიციალური ვებგვერდის სრულყოფა და მხარდაჭერა.

4.9

სამართალდამცავი სტრუქტურებისათვის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადება, გადამზადება, საარქივო ფონდების დიგიტალიზაცია, სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობა და მოქალაქეთა მომსახურება (პროგრამული კოდი 30 04)

პროფესიული და სპეციალური საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელება, საშუალო რგოლის კვალიფიციური და პროფესიონალი საპოლიციო, ასევე სამოქალაქო უსაფრთხოების საკითხებში, კადრების მომზადება და გადამზადება.

4.10

სახელოვნებო და სასპორტო დაწესებულებების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 08)

სახელოვნებო და სასპორტო საგანმანათლებლო სასწავლებლების ხელშეწყობა,

თითოეული მათგანის მისიის შესაბამისი, შედეგებზე ორიენტირებული პროგრამების მხარდაჭერით (კონცერტები, გამოფენები, სპექტაკლები, კონკურს-ფესტივალები, მასტერკლასები, სპორტული ღონისძიებები);

სახელოვნებო და სასპორტო საგანმანათლებლო დაწესებულებების მდგრადი განვითარების და ხარისხიანი სწავლების უზრუნველყოფის მიზნით შემუშავებული საფეხურეობრივი განვითარების სტრატეგიული გეგმა;

საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი განათლების უზრუნველყოფის მიზნით ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება და სწავლების პროცესში თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა;

ახალგაზრდების დასაქმებისათვის საჭირო უნარებისა და კომპეტენციების განვითარება, პროფესიული შესაძლებლობების ზრდა;

ხარისხზე ორიენტირებული, ახალგაზრდის შემოქმედებით და სპორტულ უნარებზე მორგებული, დაფინანსების მოქნილი მოდელების შემუშავების გზით მაღალკვალიფიციური, შრომის ბაზარზე კონკურენტუნარიანი სახელოვნებო და სასპორტო დარგების სპეციალისტების აღზრდა.

თანამედროვე სასწავლო ინფრასტრუქტურის განვითარება;

ხარისხიანი სწავლების პროცესის უზრუნველსაყოფად სწავლებისათვის აუცილებელი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზით სასწავლებლების აღჭურვა;

პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების პოპულარიზაცია და მხარდაჭერა.

4.11 ინოვაციის, ინკლუზიურობის და ხარისხის პროექტი - საქართველო I2Q (IBRD) (პროგრამული კოდი 32 13)

ჩატარდება სკოლამდელი განათლების სისტემური კვლევა და ანალიზი, რის საფუძველზეც გადაიხედება და დაიხვეწება სასკოლო მზაობის პროგრამები, შემუშავდება პროფესიული განვითარების სისტემა ბავშვების აღზრდელთათვის, შეიქმნება აქტივობები და მასალები, რომელიც ხელს შეუწყობს სკოლამდელი განათლების ხარისხის გაუმჯობესებას;

განხორციელდება „ახალი სკოლის მოდელის“ პროგრამის შეფასება და ანალიზი, შემუშავდება სკოლის ადმინისტრატორთა პროფესიული განვითარების სქემა და მეთოდოლოგია;

უმაღლესი განათლების დონეზე დაიწყება უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების დაფინანსების ახალი მოდელის შემუშავება;

განხორციელდება განათლების სფეროში არსებული ინფორმაციული სისტემების კვლევა, შემუშავდება რეკომენდაციები და აქტივობები, რომელიც ხელს შეუწყობს მონაცემების ინტეგრირებას საგანმანათლებლო პოლიტიკის უკეთ დაგეგმვის მიზნით

4.12 სსიპ - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია (პროგრამული კოდი 48 00)

მეცნიერების განვითარების პროგნოზირება და სახელმწიფო პრიორიტეტების შესახებ წინადადებების მომზადება;

ეკონომიკური და სოციალური პროექტების მეცნიერული შეფასება და რეკომენდაციების წარდგენა;

უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების სამეცნიერო საქმიანობის წლიური შედეგების საექსპერტო შეფასება და რეკომენდაციების წარდგენა;

მეცნიერული მონაპოვრის წარმოებაში დანერგვის ხელშეწყობა;

სამეცნიერო ნაშრომების, სამეცნიერო ჟურნალების, ენციკლოპედიების და ლექსიკონების გამოცემა;

საერთაშორისო სამეცნიერო კონგრესებისა და კონფერენციების გამართვა.

4.13 **პროფესიული განათლება I (KfW) (პროგრამული კოდი 32 14)**

პროექტის განხორციელება დაიწყება 2020 წლის დასაწყისისთვის და დასრულდება 2025 წლის შუა პერიოდში და მიზნად ისახავს პროფესიული განათლების ხარისხის გაუმჯობესებასა და პროფესიული განათლების პროვაიდერების რაოდენობის ზრდას;

სესხი მოიცავს ისეთი ღონისძიების დაფინანსებას, როგორცაა ექსელენსის ცენტრის მშენებლობა, რომელიც ფუნქციაც იქნება საერთაშორისო სტანდარტების შესამაბისი პროგრამების განხორციელება ლოჯისტიკისა და მშენებლობის მიმართულებით, ასევე საქართველოს პროფესიული განათლების სისტემის ფარგლებში „hab სერვისის“ შეთავაზება;

მშენებლობისა და ლოჯისტიკის მიმართულების პროგრამების განმახორციელებელი პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების გაძლიერების მიზნით, განხორციელდება დამატებითი ინვესტიციების გამოყოფა (რომლის პარტნიორიც იქნება ექსელენს ცენტრი რიგი პროგრამების განხორციელებისას)

4.14 **საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს თანამშრომელთა და სხვა დაინტერესებული პირების გადამზადება (პროგრამული კოდი 26 04)**

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს აპარატის, სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიული პირების, პენიტენციური და პრობაციის სისტემების და სხვა ორგანიზაციების თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლება, ტრენინგების სრული ციკლის (ტრენინგსაჭიროებათა ანალიზი, დაგეგმვა, განხორციელება და შეფასება) მართვის, აგრეთვე, საკონკურსო და საკვალიფიკაციო ტესტირებათა ორგანიზების საშუალებით;

საქართველოში მიმდინარე სამართლებრივი რეფორმის და ქართული სამართლის საერთაშორისო სამართლის სტანდარტებსა და ევროპულ სამართალთან ჰარმონიზაციის სახელმწიფო პოლიტიკის ხელშეწყობა სასწავლო პროგრამების განხორციელების გზით;

კერძო სექტორის, ასევე, საბიუჯეტო დაფინანსებზე მყოფი ორგანიზაციების წარმომადგენლების კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით ტესტური დავალებების, ტრენინგმოდულების, სასწავლო კურსებისა და პროგრამების შექმნა და მუდმივად განახლება, მათ შორის, უცხოური სერტიფიცირებული პროგრამების შექმნის გზით;

სპეციფიკითა და შინაარსით ტრენინგების როგორც საჯარო მოხელეების, ისე სამოქალაქო საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და კერძო პირების საჭიროებებზე მორგება, რაც ხელს შეუწყობს მართლშეგნების ამაღლებასა და პიროვნული სამუშაო კომპეტენციების განვითარებას არა მარტო საჯარო

სტრუქტურებში, არამედ ფართო საზოგადოებრივ წრეებშიც;

სერტიფიკატის განახლების მიზნით, კვალიფიკაციის ამაღლებისა და პერიოდული გადამზადების კურსების ჩატარება სპეციალური პენიტენციური სამსახურისა და პენიტენციური დაწესებულებების მოქმედი მოსამსახურეებისათვის.

4.15 **გამოყენებითი კვლევების საგრანტო პროგრამა (IBRD) (პროგრამული კოდი 32 15)**

კერძო, საჯარო და აკადემიური სექტორის თანამშრომლობით ინოვაციურ საქმიანობასა და ციფრული ეკონომიკის განვითარებაში ჩართვა;

ახალგაზრდა მეცნიერთა მიერ კოლაბორაციული გამოყენებითი კვლევების განხორციელება;

კომერციული და ტექნოლოგიური ტრანსფერის პოტენციალის მქონე ინოვაციური კვლევების გამოვლენა, განვითარება და დანერგვა, რომლებიც მიზნად ისახავენ საქართველოს სოციო-ეკონომიკური გამოწვევების გადაჭრას ან/და გვთავაზობენ მსოფლიო მასშტაბის ინოვაციას.

4.16 **მოსამართლეებისა და სასამართლოს თანამშრომლების მომზადება-გადამზადება (პროგრამული კოდი 09 02)**

იუსტიციის მსმენელების (მოსამართლეობის კანდიდატების) პროფესიული სასწავლო კურსის რეგულარული განხორციელება;

მოქმედი მოსამართლეების, მოსამართლეთა თანაშემწეების, სასამართლოს მენეჯერების და სასამართლოს სისტემის სხვა მოხელეების პროფესიული გადამზადება რეგულარული სასწავლო აქტივობების – ტრენინგების საშუალებით;

4.17 **საფინანსო სექტორში დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლება (პროგრამული კოდი 23 05)**

ფინანსთა სამინისტროს სისტემის წარმომადგენელთა კვალიფიკაციის ამაღლება ტრენინგის საჭიროებათა ანალიზის განხორციელების ხელშეწყობისა და გეგმით გათვალისწინებული სასწავლო პროექტების განხორციელების გზით, ასევე, პროფესიულ განვითარებაზე მიმართული პროგრამების ორგანიზების საშუალებით.

ფინანსთა სამინისტროს სისტემის, ასევე, სხვა დაინტერესებულ ორგანიზაციების ხელშეწყობა ახალი კადრების შერჩევაში პროფესიული და საკვალიფიკაციო ტესტირების პროცესების ორგანიზების გზით.

ფინანსთა სამინისტროს მიერ ინიცირებული რეფორმების ხელშეწყობა მათ დანერგვასთან დაკავშირებული ტრენინგების ორგანიზების საშუალებით.

კერძო სექტორის განვითარების, ასევე, საბიუჯეტო დაფინანსებზე მყოფი ორგანიზაციების წარმომადგენლების კვალიფიკაციის ამაღლებისკენ მიმართული სასწავლო - შემეცნებითი, სემინარული და საკონფერენციო ტიპის პროექტების განხორციელება.

პროფესიული ცოდნის დონის ამაღლების მიზნით, საერთაშორისო და უცხოურ ორგანიზაციებთან და სასწავლო დაწესებულებებთან ერთად სასწავლო პროგრამების შემუშავება-განხორციელება, მათ შორის, ნიდერლანდების ფინანსთა სამინისტროსთან გაფორმებული თანამშრომლობის მემორანდუმისა და საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან ერთად განხორციელებული სასწავლო პროგრამის ფარგლებში.

4.18 **მოხელეთა კვალიფიკაციის ამაღლება საერთაშორისო ურთიერთობების დარგში (პროგრამული კოდი 28 02)**

საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს თანამშრომელთა მომზადება გადამზადება და საერთაშორისო ურთიერთობების სფეროში დასაქმებულ სხვა საჯარო მოხელეთა პროფესიული განვითარებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობა;

საქართველოს საგარეო პოლიტიკისა და საერთაშორისო ურთიერთობების ეფექტიანად დაგეგმვისა და წარმართვისთვის საგარეო საქმეთა სამინისტროს, სამთავრობო უწყებებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეებისთვის ანალიტიკური და კვლევითი პროდუქტების შექმნა და მიწოდება.

4.19 **ჰერალდიკური საქმიანობის სახელმწიფო რეგულირება (პროგრამული კოდი 01 03)**

ქვეყანაში ჰერალდიკური ნიშნებისა და სიმბოლოების მოწესრიგება და დამკვიდრება ევროპული სტანდარტების შესაბამისად;

სახელმწიფო ცერემონიების, ოფიციალური ღონისძიებების და სამხედრო აღლუმების ჩატარებისას საჭირო სახელმწიფო სიმბოლოების და სხვა ჰერალდიკური ნიშნების, აგრეთვე საქართველოს სახელმწიფო დაწესებულებათა ჰერალდიკური ნიშნების, საქართველოს სამხედრო და სპეციალურ უწყებათა სპეციალური ფორმის ტანსაცმლის (უნიფორმის) და ემბლემების შექმნისა და გამოყენების წესების დადგენაში მონაწილეობა, სათანადო რეკომენდაციებისა და დასკვნების გაცემა;

საქართველოს ტერიტორიული ჰერალდიკის სისტემური განვითარების უზრუნველყოფა;

ჰერალდიკის საკითხებზე სამოქალაქო განათლების ხელშეწყობა;

ქვეყანაში სახელმწიფო სიმბოლიკისა და მისი მნიშვნელობის პოპულარიზაცია;

ჰერალდიკის საკითხებზე ისტორიული მასალების (წყაროების) მოძიება (საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ) და ანალიზი;

სახელმწიფო სიმბოლოებისა და განმასხვავებელი ნიშნების ნიმუშების ჰერალდიკური ექსპერტიზის, აგრეთვე მათი შექმნისა და გამოყენების შესახებ დასკვნების მომზადება.

4.20 **საზღვაო პროფესიული განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 24 16)**

საერთაშორისო და ნაციონალური საგანმანათლებლო და საზღვაო კანონმდებლობის შესაბამისად, უმაღლესი საზღვაო და მომიჯნავე დარგების კვალიფიციური კადრების მომზადება;

წამყვან ევროპულ უნივერსიტეტებთან ერთად ორმაგი დიპლომირების ინგლისურენოვანი პროგრამების მომზადება. თანამშრომლობის ფარგლებში სასწავლო მასალების, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განახლება და პედაგოგ-მასწავლებლების გადამზადება საერთაშორისო და ევროპული სტანდარტების შესაბამისად;

სასწავლო პროცესის თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი საგანმანათლებლო პროგრამებით უზრუნველყოფა;

სტუდენტებისთვის მართვისა და კვლევისათვის აუცილებელი ანალიზის უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბება.

5 **მაკროეკონომიკური სტაბილურობა და საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესება**

ქვეყნის ეკონომიკური განვითარება ეფუძნება თავისუფალი ბაზრის პრინციპებს, სადაც კერძო სექტორი არის ეკონომიკის ძირითადი მამოძრავებელი ძალა. საქართველოს მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკა მიმართული იქნება ეკონომიკის სტრუქტურულ გაჯანსაღებაზე, ბიზნეს და საინვესტიციო გარემოს შემდგომ განვითარებაზე, მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობასა და ინფრასტრუქტურის სწრაფ განვითარებაზე. საქართველოს მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკის მიზანია ეკონომიკის ფაქტორების, ასევე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული რესურსების მაქსიმალური ჩართვა ეკონომიკურ აქტივობაში. საქართველოს მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკა ეფუძნება მაკროეკონომიკური სტაბილურობის, როგორც ეკონომიკური განვითარების ფუნდამენტის, პრინციპების ერთგულებას. ფისკალური დისციპლინა, უმუშევრობის დაბალი დონე და ფასების სტაბილურობა, მონეტარული პოლიტიკის დამოუკიდებლობა, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ეტაპობრივი შემცირება და ფინანსური სექტორის სტაბილურობის შენარჩუნება ქვეყნის გრძელვადიანი ეკონომიკური ზრდის საყრდენია. ფისკალური ჩარჩო ეფუძნება შემდეგ პრინციპებს:- გაგრძელება ხარჯების ოპტიმიზაციის პროცესი. გამოთავისუფლებული სახსრები მოხმარდება სახელმწიფო ინვესტიციების ზრდას; - სოციალური პოლიტიკის გაუმჯობესებასთან ერთად, შენარჩუნდება საბიუჯეტო დეფიციტის დაბალი მაჩვენებელი;- მთავრობის ვალი მთლიან შიდა პროდუქტთან შენარჩუნდება სტაბილურ დონეზე. ამასთან, ვალის აღება განხორციელდება გრძელვადიანი ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობის საინვესტიციო პროექტების დაფინანსებისთვის. მთავრობის მიზანია შეინარჩუნოს ქვეყნის სუვერენული რეიტინგის გაუმჯობესების ტენდენცია, რაც სამომავლოდ შესაძლებელს გახდის საკრედიტო რეიტინგის საინვესტიციო დონის (BBB-/Baa3) მიღწევას. ეფექტიანი ფისკალური პოლიტიკისათვის აუცილებელი წინაპირობაა საჯარო ფინანსების მართვის ეფექტიანი და გამჭვირვალე სისტემის არსებობა. ბოლო წლებში გადადგმული ნაბიჯების წარმატება დასტურდება ქვეყნის მე-5 ადგილით ბოლო ღია ბიუჯეტის კვლევაში (Open Budget Index), საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების და PEFA მეთოდოლოგიის შეფასების ანგარიშის თანახმად. მიმდინარეობს მუშაობა შიდა ფინანსური კონტროლის და მართვის დანერგვის მიმართულებით, რაც უზრუნველყოფს საბიუჯეტო ორგანიზაციებში სწორი და ეფექტიანი მართვის სისტემების ჩამოყალიბებას და ბიუჯეტის გამჭვირვალობას. დაინერგება საინვესტიციო პროექტების მართვის ერთიანი სისტემა, რაც უზრუნველყოფს საინვესტიციო პროექტების და მათზე მიმართული სახსრების მაქსიმალურ ეფექტურობასა და ეფექტიანობას. გაგრძელება აქტიური მუშაობა ფისკალური რისკების შეფასების, მათი გამოვლენისა და მართვის მიმართულებით. გაძლიერდება არსებული პირობითი ვალდებულებების ანალიზი. მთავრობა განაგრძობს აქტიურ რეფორმებს ბიზნესგარემოს შემდგომი გაუმჯობესებისა და მეწარმეობის ხელშეწყობისათვის:- დაცული იქნება საკუთრების უფლების ხელშეუვალობის პრინციპი;- შენარჩუნებული იქნება და დაიხვეწება მარტივი და სამართლიანი საგადასახადო ადმინისტრირების წესები. ამასთან, საგადასახადო და მაკონტროლებელი ორგანოების მუშაობა ორიენტირებული იქნება გადასახადებისგან თავის არიდების პრევენციაზე;- საგადასახადო ადმინისტრირებაში დაიწყება ავტომატური დეკლარირების სისტემის დანერგვა, რაც მნიშვნელოვნად შეამცირებს საგადასახადო ორგანოებთან ბიზნეს სუბიექტების მუშაობის დროს და საჭირო რესურსს;- მოხდება საქართველოს საგადასახადო და საბაჟო კანონმდებლობის ჰარმონიზება ევროკავშირის კანონმდებლობასთან;- ახალი ბაზრების მოძიების მიზნით, განხორციელდება თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებების არეალის შემდგომი გაფართოება (ისრაელი, ინდოეთი, აშშ, ყურის არაბული ქვეყნები);- საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესების მიზნით, აქტიურად გატარდება „ერთი ფანჯრის პრინციპზე“ აგებული პოლიტიკა. გაძლიერდება საკოორდინაციო მექანიზმები როგორც ცენტრალური ხელისუფლების უწყებებთან, ასევე ადგილობრივ თვითმმართველობებთან. - გადახდის უუნარობის საქმის წარმოებასთან დაკავშირებული პროცედურების დასახვეწად გატარდება

გადახდისუუნარობის სისტემის რეფორმა. გაჩნდება მეტი სტიმული საწარმოების რეაბილიტაციისათვის, მეტი გარანტიები კრედიტორთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების უზრუნველსაყოფად;- ფართოდ დაინერგება რეგულირების გავლენის შეფასების (RIA) ინსტრუმენტი, რაც შექმნის საშუალებას, თითოეული გადაწყვეტილების ბიზნესზე გავლენა წინასწარ იყოს გაანალიზებული, შესაძლო ნეგატიური გავლენების თავიდან არიდების მიზნით.- მიღებულ იქნება „მეწარმეთა შესახებ“ ახალი კანონი, რომელშიც ასახული იქნება ასოცირების შეთანხმებითა და მისი დანართებით გათვალისწინებული ევროკავშირის შესაბამისი რეგულაციების მოთხოვნები, რითაც საქართველოს კორპორაციული სამართალი დაუახლოვდება ევროკავშირის კანონმდებლობას;- კონკურენტული ბიზნესგარემოს ხელშეწყობისთვის მოხდება სახელმწიფოს ეტაპობრივად გამოსვლა ეკონომიკის იმ დარგებიდან, რომლებსაც აქვთ დამოუკიდებლად ფუნქციონირებისა და განვითარების პოტენციალი. მცირე და საშუალო მეწარმეობის განვითარების თვალსაზრისით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის ინსტრუმენტების განვითარება, რომელთა მიზანიც ბიზნესისთვის არასაკმარისი უზრუნველყოფით გამოწვეული შეზღუდვების შემცირებაა, რაც ხელს უშლის სიცოცხლისუნარიან ბიზნესს კრედიტის აღებაში. აღნიშნული მიზნით, საქართველოს მთავრობა განავითარებს საკრედიტო-საგარანტიო სქემას, რაც მნიშვნელოვნად გაუმარტივებს ფინანსებზე წვდომას მცირე და საშუალო ბიზნესს, ხელს შეუწყობს ეკონომიკის დამატებით დაკრედიტებას, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებში ლიკვიდობის გაუმჯობესებას, „აწარმოე საქართველოში“ სააგენტო კვლავ აქტიურად გააგრძელებს ადგილობრივი წარმოებისა და სასტუმრო ინდუსტრიის განვითარების, ექსპორტის ხელშეწყობისა და ინვესტიციების მოზიდვის მიმართულელებით მუშაობას. მოხდება სატრანსპორტო სისტემების სრულყოფა საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის, მულტიმოდალური და ინტერმოდალური გადაზიდვებისა და ლოგისტიკური ცენტრების განვითარების ხელშეწყობის გზით; გაგრძელდება მუშაობა ტრანს-ევროპულ სატრანსპორტო ქსელში (TEN-T) ქვეყნის სატრანსპორტო სისტემების ინტეგრაციაზე, აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების TEN-T-ის საინვესტიციო გეგმის შესრულების გზით. მიმდინარეობს მუშაობა თბილისსა და ქუთაისში თანამედროვე ლოგისტიკური ცენტრების განვითარების მიზნით, რაც ხელს შეუწყობს ლოგისტიკური სერვისების ერთ კლასტერში თავმოყრას და ქვეყნის სატრანზიტო და ლოგისტიკური პოტენციალის სრულად რეალიზებას. ასევე, ქუთაისის ლოგისტიკური ცენტრის მშენებლობა ბიძგს მისცემს ქუთაისის საერთაშორისო აეროპორტში სატვირთო ტერმინალის განვითარებას. ტრანსპორტის სფეროს შემდგომი განვითარებისა და საქართველოს, როგორც რეგიონალური ჰაბის, პოტენციალის სრულად ათვისებისთვის საქართველოს მთავრობა გაატარებს აქტიურ პოლიტიკას, კერძოდ, სატრანზიტო დერეფნის კონკურენტუნარიანობის ასამაღლებლად გაგრძელდება საერთაშორისო სატრანსპორტო სისტემებში ინტეგრაცია და რეგიონალური თანამშრომლობის გაღრმავება. ევროკავშირთან ასოცირების შესახებ შეთანხმების და ერთიანი საჰაერო სივრცის შესახებ შეთანხმების შესაბამისად, მოხდება საქართველოს კანონმდებლობის დაახლოება ტრანსპორტის სფეროში ევროკავშირის დირექტივებსა და რეგულაციებთან, რაც ხელს შეუწყობს სატრანსპორტო ოპერაციების უსაფრთხოების ზრდას და ევროკავშირთან სექტორულ ინტეგრაციას. მთავრობა განსაკუთრებულ ყურადღებას დაუთმობს ახალი აბრეშუმის გზის ფარგლებში კონკურენტული და ეფექტიანი რეგიონალური პროექტების განხორციელებას ტრანსპორტის, კავშირგაბმულობისა და ენერჯეტიკის მიმართულელებით.

5.1 **სახელმწიფო ქონების მართვა (პროგრამული კოდი 24 06)**

სახელმწიფო ქონების მართვა/განკარგვა და სახელმწიფო საწარმოთა მართვა. სააგენტოს მართვაში რიცხული ლიკვიდური, გადახდისუუნარო და მომგებიანი საწარმოების კლასიფიკაცია მისი ქონებრივი და ფინანსური მდგომარეობის მიხედვით. არამომგებიანი საწარმოების რაოდენობის

შემცირება ლიკვიდაციის, გაკოტრების ან რეორგანიზაციის გზით;

გამოუყენებელი აქტივების ეკონომიკურ ბრუნვაში ჩართვისა და მასზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

სახელმწიფო ქონების განკარგვის პროცესების შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება.

სახელმწიფო ქონების მოვლა-პატრონობა და დაცვის უზრუნველყოფა;

სვანეთში, გუდაურსა და ბაკურიანში საბაგიროების და სასრიალო ტრასების მშენებლობა და ინფრასტრუქტურის განვითარება, რაც უზრუნველყოფს ტურისტული სეზონის გახანგრძლივებას, ქვეყნის კულტურული ცხოვრების ხელშეწყობას, რეგიონში ეკონომიკური ფონის ამაღლებას მცირე და საშუალო მეწარმეებისთვის.

5.2

მეწარმეობის განვითარება (პროგრამული კოდი 24 07)

კერძო სექტორის, როგორც ეკონომიკური ზრდისა და განვითარების მთავარი მამოძრავებელი ძალის, ჩამოყალიბებისათვის შესაბამისი გარემოს შექმნა, მისი კონკურენტუნარიანობის გაზრდის ხელშეწყობა და იმ სფეროების ეფექტიანი ფუნქციონირების უზრუნველყოფა, სადაც კერძო სექტორის შესაძლებლობები სუსტი და შეზღუდულია;

ქვეყნის მდგრადი განვითარებისა და ინკლუზიური ზრდის მისაღწევად მეწარმეობის (მათ შორის, მცირე და საშუალო ბიზნესის) განვითარება, კერძო სექტორისათვის ფინანსების ხელმისაწვდომობის გაზრდა, საქართველოს ეკონომიკის რეგიონალური და გლობალური კონკურენტუნარიანობის ზრდის ხელშეწყობა;

ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის გამარტივებისა და ტექნიკური დახმარების გზით საქართველოში არსებული საწარმოების გაფართოება/გადაიარაღების ხელშეწყობა. ახალი საწარმოების შექმნა, რომელიც მოიცავს ფინანსებზე ხელმისაწვდომობისა და ტექნიკური დახმარების კომპონენტებს.

საგარეო სავაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობების განვითარება, DCFTA-ს მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად მცირე და საშუალო ბიზნესის შესაძლებლობების გაზრდა;

ექსპორტზე ორიენტირებული წარმოების და მაღალი დამატებითი ღირებულების მქონე პროდუქციის შექმნისკენ მიმართული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ხელშეწყობა;

თანამედროვე და ინოვაციური ტექნოლოგიების დანერგვა და მომსახურების სფეროს განვითარება, რაც უზრუნველყოფს ეკონომიკური განვითარების პროცესში მოსახლეობის მონაწილეობას;

ექსპორტის ხელშეწყობისათვის ქართული კომპანიების უცხოურ ბაზრებზე წარდგენა და მათი საერთაშორისო გამოფენებში მონაწილეობის უზრუნველყოფა, რაც მნიშვნელოვანია უცხოელ იმპორტიორებთან ურთიერთობების დამყარებისათვის;

ექსპორტზე ორიენტირებულ კომპანიებთან რეგულარული კომუნიკაცია და მათთვის დახმარების გაწევა ექსპორტის დასაგეგმად საჭირო მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მიწოდებით;

საქართველოს საწარმოო პოტენციალის პოპულარიზაცია მასშტაბური საერთაშორისო მარკეტინგული კამპანიების წარმოებით და პროდუქციის/მომსახურების პოპულარიზაციით;

მეწარმეობის განვითარების წახალისება, დამწყები და არსებული მცირე და საშუალო საწარმოების სათანადო ხელშეწყობა პროდუქტიულობისა და კონკურენტუნარიანობის გაზრდისათვის;

საქართველოს საინვესტიციო პოტენციალის პოპულარიზაცია ქვეყნის გარეთ. მიზნობრივი ბაზრების იდენტიფიცირება, პოტენციურ ინვესტორ კომპანიებთან მჭიდრო თანამშრომლობა და ინვესტიციების განხორციელებაში დახმარების გაწევა.

5.3 **შემოსავლების მობილიზება და გადამხდელთა მომსახურების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 23 02)**

მომსახურების პოტენციალის გაძლიერების და გადამხდელთა კმაყოფილების ხარისხის ამაღლების მიზნით, მომსახურების ოფისების თანამედროვე სტანდარტებით მოწყობა, მოძრავი სერვის-ცენტრების პროექტის გაფართოება, ახალი ელექტრონული სერვისების ინიცირება, საჭიროებისამებრ არსებული ელექტრონული სერვისების გაუმჯობესება რაც კიდევ უფრო კომფორტულს გახდის მომსახურების პროცესს გადამხდელებისათვის.

გადამხდელთა მაღალი საგადასახადო კულტურის ჩამოყალიბების მიზნით, საგადასახადო სფეროში სამოქალაქო ცნობიერების ამაღლება;

აუდიტის პროცესის მართვის ელექტრონული სისტემის დანერგვა, რაც საშუალებას მოგვცემს გამარტივდეს ელექტრონული კონტროლი შემოწმების პროცედურებზე და წარიმართოს უფრო ეფექტიანად. აუდიტორთა რიცხოვნობის გაზრდა და კვალიფიკაციის ამაღლება.

საგადასახადო კანონმდებლობის სრულყოფა და ერთიანი მეთოდოლოგიის შემუშავება, რომელიც ხელს შეუწყობს გადასახადის გადამხდელთა ნებაყოფლობითი გადახდევინების მაჩვენებლის გაზრდას და საგადასახადო ადმინისტრირების პროცესის გამარტივებას.

დროული დეკლარირებისთვის უზრუნველსაყოფად საჭირო პროცედურების ჩამოყალიბება, რაც ხელს შეუწყობს დეკლარირების /გაანგარიშებების დროულ და სრულ წარმოდგენას.

არსებული პროგრამული მოდულების დახვეწა და ახალი პროგრამული მოდულების შექმნის ინიცირება, რომლებიც ხელს შეუწყობს საბაჟო კონტროლის ეფექტურობის ამაღლებას და პროცედურების გამარტივებას.

რისკზე დაფუძნებული მიდგომით, საგადასახადო და სახელმწიფო საზღვრის კვეთის შედეგად წარმოშობილი ვალდებულებების შესრულებასთან დაკავშირებული კანონშესაბამისობის უზრუნველყოფა.

შესაბამისი ღონისძიებების გატარება კინოლოგიური მომსახურების გაუმჯობესების მიზნით.

საზღვრის კვეთასთან დაკავშირებული აკრძალვებისა და შეზღუდვების ეფექტური მართვის მიზნით, ფიტოსანიტარული და ვეტერინარული კონტროლის ევროსტანდარტების შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მოწყობა.

საბაჟო-გამშვები პუნქტების და გაფორმების ეკონომიკური ზონების

შეუფერხებელი ფუნქციონირების მიზნით შესაბამისი კაპიტალური და მიმდინარე სამშენებლო-სარემონტო და სამონტაჟო სამუშაოების წარმოება.

საქართველოს ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზების პროცესში მონაწილეობის მიღება, ასოცირების დღის წესრიგით და მთავრობის სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული ვალდებულებების შესრულება.

5.4

სახელმწიფო ფინანსების მართვა (პროგრამული კოდი 23 01)

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მეთოდოლოგიის დახვეწა; საშუალოვადიანი მაკროეკონომიკური პროგნოზების მომზადება და სცენარების შედგენა; მაჩვენებლების არეალის გაფართოება და მაკროეკონომიკური პოლიტიკის ეფექტურად დაგეგმვა; საერთო წონასწორობის დინამიკური სტოქასტური მოდელის (DSGE) დანერგვა პოლიტიკის ანალიზისათვის; საშუალოვადიანი ფისკალური პოლიტიკის შემუშავება და შესაბამისი რეკომენდაციების მომზადება.

სოციალურ-ეკონომიკური გადაწყვეტილებების შეფასებასა და სტრატეგიების შემუშავებაში მონაწილეობა მაკროეკონომიკური პროგნოზირების კუთხით; ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების ტენდენციების შესახებ ანალიტიკური ინფორმაციის მომზადება.

ხარჯების საშუალოვადიანი გეგმებისა და წლიური ბიუჯეტების პროექტების მომზადება, სახელმწიფოს ფუნქციებისა და ვალდებულებების შესასრულებლად სათანადო რესურსების მობილიზებისა და ეფექტურად განაწილების მიზნით.

სახელმწიფო ფინანსების მართვა და ფისკალური წესების შემდგომი რეგულირება სტაბილური ფისკალური პარამეტრების მიღწევის მიზნით, საერთაშორისოდ აღიარებული საუკეთესო გამოცდილების შესაბამისად.

საბიუჯეტო პროცესის კალენდრით გათვალისწინებული ეტაპების შესრულება.

გადამუშავებული პროგრამული ბიუჯეტის მეთოდოლოგიის შესაბამისად მხარჯავი დაწესებულებების, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების მიერ პროგრამული ბიუჯეტის განახლებული ფორმატით მომზადების კოორდინაცია; საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმების შემდგომი ეტაპების დაგეგმვა საბიუჯეტო პროცესის, ბიუჯეტის დაგეგმვისა და აღსრულების შემდგომი განვითარების მიზნით.

ფისკალური რისკების შეფასების და ანალიზის სისტემის დანერგვა, ბიუჯეტის წინაშე მდგარი ფისკალური რისკების იდენტიფიცირება, იდენტიფიცირებული ფისკალური რისკების შემცირების და მართვის მიზნით რეკომენდაციების შემუშავება, ფისკალური რისკების შესახებ ანალიტიკური დოკუმენტის მომზადება და საჯაროობის უზრუნველყოფა.

საგადასახადო კანონმდებლობის შემდგომი სრულყოფა და შესაბამისი საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების პროექტების შემუშავება; ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების ფარგლებში ევროკავშირის დირექტივებთან საგადასახადო კანონმდებლობის ჰარმონიზება; პრიორიტეტულ სახელმწიფოებთან „შემოსავლებსა და კაპიტალზე ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილებისა და გადასახადების გადაუხდელობის აღკვეთის შესახებ“ შეთანხმების გაფორმება, ხოლო პრიორიტეტულ სახელმწიფოებთან არსებული შეთანხმების განახლება.

სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის რეფორმის სრულყოფა, შიდა

აუდიტის სუბიექტების საქმიანობის საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა, ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის სრულყოფილი ფუნქციონირება.

სათანადო ფინანსური რესურსის მობილიზებისათვის დონორ ორგანიზაციებთან და საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან ეფექტური თანამშრომლობის შენარჩუნება საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული პრიორიტეტული პროგრამების და ინფრასტრუქტურული პროექტების დასაფინანსებლად.

დამატებითი საინვესტიციო რესურსების მოზიდვის პარალელურად მთავრობის ვალის მდგრადობის შენარჩუნება, როგორც საშუალოვადიან, ასევე გრძელვადიან პერიოდში.

მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შემდგომი განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, სხვადასხვა ინსტრუმენტების გამოყენება.

ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში საქართველოს ინტეგრაციასთან დაკავშირებული საკითხების შესრულების კოორდინაცია.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს კომპეტენციის ფარგლებში და აღებული ვალდებულებების შესრულების მონიტორინგი.

ქვეყნის საკრედიტო რეიტინგის გაუმჯობესების მიზნით სტრატეგიის დამუშავების კოორდინაცია და საერთაშორისო სარეიტინგო კომპანიებთან ურთიერთობის კოორდინაცია.

დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული საადრიცხვო სისტემის შემოღება და IPSAS სტანდარტებთან სრული შესაბამისობის მიღწევა.

სახელმწიფო ფინანსების მართვის ინტეგრირებული საინფორმაციო სისტემის (PFMS) შემუშავება.

5.5 ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება (პროგრამული კოდი 24 01)

საქართველოს ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობისათვის ეკონომიკური ზრდის პოლიტიკის დაგეგმვის პროცესის წარმართვა, ანალიზი, პოლიტიკის კოორდინაცია, პოლიტიკის განხორციელების მონიტორინგი და შეფასება დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით, ეკონომიკის განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი მიმართულებების იდენტიფიცირება და ქვეყანაში მწვანე ეკონომიკის განვითარების ხელშეწყობა;

სტაბილური მაკროეკონომიკური გარემოს შენარჩუნება;

ეფექტიანი კოორდინაციით მცირე და საშუალო მეწარმეობის განვითარების სტრატეგიის და შესაბამისი სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული ღონისძიებების განხორციელება;

კერძო სექტორის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით საჯარო-კერძო დიალოგის პლატფორმის ფარგლებში კერძო სექტორთან აქტიური თანამშრომლობა და აგრეთვე, კერძო სექტორის განვითარების ხელშეწყობის და სახელმწიფო და კერძო სექტორს შორის თანამშრომლობის გაღრმავების მიზნით შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;

საკანონმდებლო ინიციატივებზე რეგულირების გავლენის შეფასება (RIA);

საერთაშორისო რეიტინგებში საქართველოს პოზიციების გაუმჯობესების/შენარჩუნების/ხელშეწყობის მიზნით სტრატეგიის და შესაბამისი სამოქმედო გეგმის შემუშავება;

შრომის ბაზრის ტენდენციების შესწავლა და ანალიზი, შრომის ბაზრის შესაბამისი კვლევების განხორციელება, შრომის ბაზრის საინფორმაციო სისტემის შემდგომი განვითარება;

ეკონომიკაში მიმდინარე ტენდენციების ანალიზი, გამოწვევებისა და განვითარების შესაძლებლობების იდენტიფიცირება, ეკონომიკურ ზრდაზე ორიენტირებული რეფორმების შემუშავება და განხორციელება, რომელშიც იგულისხმება თანმიმდევრული ნაბიჯების გადადგმა საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესებისა და კერძო სექტორის განვითარებისთვის;

ქვეყნის გრძელვადიანი ეკონომიკური განვითარებისთვის საქართველოს, როგორც საერთაშორისო საინვესტიციო, საკომუნიკაციო, სატრანსპორტო, ლოგისტიკური, ენერგეტიკული, ტექნოლოგიური, ტურისტული და საფინანსო კვანძის პოპულარიზაცია, რაც უზრუნველყოფს ქვეყნის სატრანსპორტო-სატრანზიტო პოტენციალის სრულყოფილ ათვისებას, ეროვნული წარმოების განვითარებას, ესპორტის ზრდას, უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას, ქვეყანაში თანამედროვე ტექნოლოგიებისა და ინოვაციების დანერგვას და საერთაშორისო ეკონომიკურ პროცესებში ქვეყნის სრულფასოვანი მონაწილეობის ხელშეწყობას;

გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენების ხელშეწყობისა და სხვადასხვა საერთაშორისო ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების მიზნით, საყოფაცხოვრებო მოწყობილობების ენერგო ეტიკეტირების კანონმდებლობისა და მისი აღსრულებისათვის საჭირო მარეგულირებელი ნორმატიული აქტების შემუშავება და აღსრულების პროცესის ხელშეწყობა;

ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების ფარგლებში ეროვნული კანონმდებლობის ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან დაახლოების მიზნით შესაბამისი ღონისძიებების (2018 წლის 31 დეკემბრიდან დირექტივა 2010/30/EU-ის მოთხოვნების შესრულების ვალდებულება) გატარება და ეროვნულ კანონმდებლობაში იმპლემენტაცია, „ენერგოეფექტურობისა და მდგარდი ენერგეტიკის მხარდაჭერა საქართველოში“ პროექტზე მუშაობა, რომელიც ევროკავშირის დირექტივების შესაბამისად ითვალისწინებს საყოფაცხოვრებო მოწყობილობების მიერ ენერჯის მოხმარების აღმნიშვნელი მარკირების სისტემის შემუშავებასა და დანერგვას; საქართველოს ბაზარზე განთავსებული ან/და საქართველოში ექსპლუატაციაში გაშვებული ენერგომომხმარებელი პროდუქტის შესაბამისობის უზრუნველყოფა კანონითა და შესაბამისი 16 ტექნიკური რეგლამენტებით განსაზღვრულ მოთხოვნებთან და აღნიშნულის თაობაზე მომხმარებლების ინფორმირება;

საქართველოს საერთაშორისო ეკონომიკურ სივრცეში ინტეგრაციისათვის სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებთან ეკონომიკური ურთიერთობების გაღრმავება;

საქართველოს უარყოფითი სავაჭრო ბალანსის გაუმჯობესება;

საქართველოს ენერგეტიკის სფეროში, ნავთობისა და გაზის რესურსების ათვისების და ნავთობის გადამუშავების სფეროში ინვესტიციების მოზიდვის ხელშეწყობა;

ელექტროენერჯის განახლებადი და ალტერნატიული წყაროების მოძიების, უპირატესი ათვისებისა და ამ კუთხით დარგის სტაბილური განვითარების უზრუნველსაყოფად სამოქმედო გეგმის შემუშავება;

ქარის და მზის ელექტროსადგურების და ბიომასის თბოელექტროსადგურის მშენებლობა;

საქართველოს ენერჯეტიკული ბაზრების მარეგულირებელი კანონმდებლობის ევროკავშირის საკანონმდებლო ბაზასთან დაახლოება და ეტაპობრივი დანერგვა;

მშენებლობაში, მრეწველობასა და ტრანსპორტის სფეროებში ენერგოეფექტურობის საკანონმდებლო ბაზის შექმნა და რესურსდამზოგავი ღონისძიებების განხორციელების ხელშეწყობა, რომელიც უზრუნველყოფს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალურ გამოყენებას, ახლანდელი და მომავალი თაობების ინტერესების გათვალისწინებით;

სამშენებლო სექტორის შემდგომი განვითარება, რომელიც მნიშვნელოვან გავლენას მოახდენს ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაზე, უზრუნველყოფს ქვეყანაში მშენებლობის ხარისხის/უსაფრთხოების გაუმჯობესებას, დასაქმების ზრდასა და მოსახლეობის ადგილებზე შენარჩუნებას;

ქვეყნებს შორის ერთიანი სატრანსპორტო სისტემების შექმნის და ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ხელშეწყობა, კონკურენტუნარიანი გადაზიდვის ტარიფების დაწესება;

ელექტრონული კომუნიკაციების, საინფორმაციო და თანამედროვე ტექნოლოგიების განვითარების, ციფრული ეკონომიკისა და საინფორმაციო საზოგადოების ჩამოყალიბების პროცესების დაჩქარება, საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესების, მეწარმეობის და კონკურენციის განვითარების ხელშეწყობა. ევროპასა და აზიას შორის ფართოზოლოვანი გლობალური ინერნეტ ინფრასტრუქტურის განვითარება;

საფოსტო სფეროს და საფოსტო ინფრასტრუქტურის განვითარების ხელშეწყობა, ფოსტის სფეროში საერთაშორისო ორგანიზაციების მსოფლიოს საფოსტო სტანდარტების შესაბამისი უნივერსალური საფოსტო მომსახურებების დანერგვა, დანიშნული საფოსტო ოპერატორისთვის ერთიანი საფოსტო წესების დადგენა.

5.6 სახელმწიფო ობიექტების მოვლა-შენახვა (პროგრამული კოდი 40 02)

სამთავრობო რეზიდენციებში საქართველოს პრეზიდენტის, პრემიერ-მინისტრის, პრეზიდენტის ადმინისტრაციის, ასევე ქვეყნის უმაღლესი თანამდებობის პირთა უზრუნველყოფა მათი საქმიანობისათვის საჭირო, საერთაშორისო სტანდარტების შესატყვისი პირობებით, სამთავრობო რეზიდენციების აღჭურვა თანამედროვე დონის ინვენტარ დანადგარებით.

5.7 ფინანსების მართვის ელექტრონული და ანალიტიკური უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 23 04)

სახელმწიფო ფინანსების მართვის (ელექტრონული) სისტემის (PFMS) და სხვა საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების მდგრადობის, უსაფრთხოების და საიმედო ფუნქციონირების უზრუნველყოფა, მათ შორის: ბიუჯეტის მართვის ელექტრონული სისტემის მოდერნიზება და ფუნქციონალური განახლება; სახელმწიფო ხაზინის მომსახურების ელექტრონული სისტემის მოდერნიზება და ფუნქციონალური განახლება;

სახელმწიფო ვალის და საინვესტიციო პროექტების მართვის სისტემის დანერგვა ფინანსთა სამინისტროში; ადამიანური რესურსების მართვის სისტემის მოდერნიზება, ფუნქციონალური განახლება, დანერგვა და მხარდაჭერა.

უმრავ-მოდრავი ქონების გაყიდვის ელექტრონული აუქციონის სისტემის მოდერნიზება და ფუნქციონალური განახლება.

საქმისწარმოების ავტომატიზებული სისტემის მოდერნიზება, ფუნქციონალური განახლება, დანერგვა და მხარდაჭერა.

ბუნებრივი რესურსების მართვის სისტემის მოდერნიზება, ფუნქციონალური განახლება, დანერგვა და მხარდაჭერა; ვებგვერდების და სხვა საინფორმაციო სისტემების შემუშავება, დანერგვა და მხარდაჭერა.

საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება, ბიზნეს-უწყვეტობის უზრუნველყოფა და ტექნიკური მხარდაჭერა.

5.8 სტატისტიკური სამუშაოების დაგეგმვა და მართვა (პროგრამული კოდი 47 01)

სტატისტიკური სამუშაოების სახელმწიფო პროგრამის შემუშავება;

სტატისტიკური კვლევების დაგეგმვა, მართვა, წარმოება, გავრცელება და ანგარიშება;

მეთოდოლოგიური და სტატისტიკური სტანდარტების შემუშავება;

დასახული ამოცანებისა და მიზნების მისაღწევად საჭირო საკადრო, ფინანსური, მატერიალურ-ტექნიკური და საინფორმაციო-ტექნოლოგიური რესურსებით უზრუნველყოფა.

5.9 სტატისტიკური სამუშაოების სახელმწიფო პროგრამა (პროგრამული კოდი 47 02)

ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობის ძირითად მახასიათებელს წარმოადგენს მთლიანი შიდა პროდუქტი;

ქვეყნის საგარეო ვაჭრობისა და ქვეყანაში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობის გაანგარიშება;

მომსახურებით საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ მონაცემების მოპოვება;

სამომხმარებლო ფასებისა და მწარმოებელთა ფასების ინდექსების გაანგარიშება;

ფასების საერთაშორისო შედარების განხორციელება;

ბიზნეს სექტორში (აგრეთვე არაკომერციულ ორგანიზაციების სექტორში) მიმდინარე მოვლენების და პროცესების ანალიზი;

ენერგორესურსების მოხმარების შესახებ სტატისტიკური გამოკვლევის განხორციელება და საქართველოს ენერგეტიკული ბალანსის შემუშავება;

არაფინანსური კორპორაციების ფინანსური მაჩვენებლების გაანგარიშება;

სამაცივრე, სასაკლავო მეურნეობებისა და ელექტორების საქმიანობის გამოკვლევა;

საფინანსო საქმიანობით დაკავებული საწარმოების და ლომბარდების საქმიანობის

შესახებ სტატისტიკური ინფორმაციის შეგროვება;

საავტომობილო ტრანსპორტის ნატურალური მაჩვენებლების და ამავე დარგში ენერგორესურსების საბოლოო მოხმარების შესახებ ინფორმაციის შეგროვება;

შინამეურნეობებში ენერგორესურსების მოხმარების შესახებ ინფორმაციის შეგროვება;

შრომის სტატისტიკის მაჩვენებლების გაანგარიშება;

შრომის ბაზრისა და სამუშაო ძალის დეტალური გამოკვლევა;

მიმდინარე დემოგრაფიული გამოკვლევა;

შინამეურნეობების მდგომარეობის შესახებ სტატისტიკური მონაცემების მოპოვება, დამუშავება და გავრცელება (შინამეურნეობების შემოსავლები და ხარჯები, მოსახლეობის სიღარიბის და უთანაბრობის მაჩვენებლები და სხვა);

სოფლის მეურნეობის შესახებ მიმდინარე სტატისტიკური მონაცემების მოპოვება, დამუშავება და გავრცელება;

საქართველოს რეზიდენტი და უცხოელი ვიზიტორების მიერ საქართველოს ტერიტორიაზე განხორციელებული ვიზიტების, ასევე, საქართველოს რეზიდენტების მიერ ქვეყნის გარეთ განხორციელებული ვიზიტების შესახებ მონაცემების მოპოვება, დამუშავება და გავრცელება;

საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება შინამეურნეობებსა და ბიზნესში;

საწარმოთა ინოვაციური აქტივობის გამოკვლევა;

დაუკვირვებადი ეკონომიკის გამოკვლევა სხვადასხვა სექტორში.

5.10

ორმხრივი ხელშეკრულებების ფარგლებში აღიარებული ვალდებულებების დაფარვასთან დაკავშირებული ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 24 18)

საქართველოს მთავრობასა და თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის „ენერჯეტიკის სფეროში თანამშრომლობის შესახებ“ გაფორმებული შეთანხმებისა და „სს „ელექტროენერჯეტიკული სისტემის კომერციულ ოპერატორსა“ და „TURKISH ELECTRICITY TRADING AND CONTRACTING CO.“-ს შორის გასაფორმებელი ოქმის პროექტის მოწონების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის განკარგულების საფუძველზე, სს „ელექტროენერჯეტიკული სისტემის კომერციულ ოპერატორსა“ და თურქეთის ელექტროენერჯით ვაჭრობისა და ხელშემკვრელ კომპანიას (TETAS) შორის გაფორმებული ოქმის საფუძველზე, თურქეთის რესპუბლიკის მიმართ საქართველოს მთავრობის მიერ აღიარებული ელექტროენერჯის დავალიანების (1 000 000 000 კვტ. სთ ელექტროენერჯის) დაბრუნება (2019 წლიდან მომდევნო 17 წლის მანძილზე ყოველწლიურად 50 მლნ კვტ. სთ ელექტროენერჯია).

5.11

სსიპ – კონკურენციის სააგენტო (პროგრამული კოდი 43 00)

თავისუფალი მეწარმეობისა და კონკურენციის ხელშეწყობა;

ბაზრის ლიბერალიზაციის ხელშეწყობისათვის სახელმწიფო, ავტონომიური

რესპუბლიკის ხელისუფლების ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს მიერ ბაზარზე შესვლის ადმინისტრაციული, სამართლებრივი და დისკრიმინაციული ბარიერების დაწესების დაუშვებლობა;

ეკონომიკური აგენტების საქმიანობაში თანასწორუფლებიანობის პრინციპების დაცვა, რაც ითვალისწინებს: დომინირებული მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების დაუშვებლობას; კონკურენციის შემზღვევადი ხელშეკრულებების, გადაწყვეტილებებისა და შეთანხმებული ქმედებების დაუშვებლობას; სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის ხელისუფლების ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს მიერ კონკურენციის არამართლზომიერად შემზღვევადი ექსკლუზიური უფლებამოსილების მინიჭების დაუშვებლობას; კონკურენციის შემაფერხებელი სახელმწიფო დახმარებების დაუშვებლობას;

კონკურენციის სააგენტოს მიერ გადაწყვეტილებების მიღების საჯაროობის, ობიექტურობის, არადისკრიმინაციულობისა და გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა;

ქვეყანაში კონკურენციის მარეგულირებელი კანონმდებლობის სრულყოფა.

5.12 **სსიპ – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური (პროგრამული კოდი 38 00)**

საქართველოში უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის, ტერორიზმის დაფინანსების და მათთან დაკავშირებული სხვა დანაშაულებრივი ფაქტების გამოვლენა და პრევენცია;

საქართველოს კანონმდებლობის საერთაშორისო – ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF) – სტანდარტებთან და ევროკავშირის შესაბამის დირექტივებთან ჰარმონიზაცია;

უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციისა და ტერორიზმის დაფინანსების პრევენციის სფეროში ადგილობრივი და საერთაშორისო თანამშრომლობის გაღრმავება.

5.13 **საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა (პროგრამული კოდი 49 00)**

მცირე და საშუალო საწარმოების მხარდაჭერა და ექსპორტ-იმპორტის ხელშეწყობა რეგიონალურ და საერთაშორისო ბაზრებში მათი ინტეგრაციისათვის;

სხვადასხვა ქვეყნის სავაჭრო-სამრეწველო პალატებთან და ბიზნესგაერთიანებებთან პარტნიორული ურთიერთობების დამყარება და მჭიდრო თანამშრომლობა;

ბიზნესფორუმების, კონფერენციების, გამოფენებისა და ორმხრივი შეხვედრების ორგანიზება ქართული და უცხოური ბიზნესწრეების წარმომადგენელთა მონაწილეობით, აგრეთვე ქართული კომპანიების საერთაშორისო გამოფენებში მონაწილეობის ხელშეწყობა და „როუდშოუების“ ორგანიზება;

ქართულ და უცხოურ კომპანიებს შორის ბიზნესკავშირების დამყარების ხელშეწყობა, პარტნიორის მოძიება და საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატის საერთაშორისო ბიზნესგაერთიანებებში ინტეგრაცია რეგიონალური/საერთაშორისო ფინანსური, ადამიანური და ბუნებრივი რესურსების ხელმისაწვდომობისათვის;

ორმხრივი ეკონომიკური მთავრობათაშორისი კომისიების მუშაობაში მონაწილეობა;

საქართველოში მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობისა და შრომის ბაზრის გაუმჯობესების მიზნით საერთაშორისო პროექტებში მონაწილეობა;

მეწარმე სუბიექტების ინტერესების გათვალისწინებით, არსებული სერვისების გაუმჯობესება/ახალი სერვისების შემუშავება და საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატის ვებგვერდის მეშვეობით ელექტრონული სერვისების დანერგვა;

მეწარმე სუბიექტების ბიზნესკატალოგის შექმნა;

საქართველოს ბიზნესსუბიექტების ინტერესების დაცვისა და მეწარმე სუბიექტების ხელშეწყობის მიზნით სამთავრობო კომისიების, ინვესტორთა საბჭოს, დავების განხილვის საბჭოს და სამინისტროებთან არსებული საკონსულტაციო საბჭოების საქმიანობაში მონაწილეობა;

ერთი ფანჯრის პრინციპზე დაფუძნებული DCFTA-ს საინფორმაციო ცენტრების სრულფასოვანი ამოქმედება, რომლის მიზანია DCFTA-თი გათვალისწინებულ მთავარ საკითხებთან დაკავშირებით საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება, ევროკავშირში საქართველოს ეკონომიკური ინტეგრაციისა და საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ორმხრივი სავაჭრო ურთიერთობების ხელშეწყობა, აგრეთვე კერძო სექტორთან მჭიდრო თანამშრომლობა და საკანონმდებლო ცვლილებებთან ადაპტაციის ხელშეწყობა;

საქართველოს რეგიონების ბიზნესკომპანიებთან შეხვედრების, ტრენინგების, სემინარების, ფორუმებისა და პრეზენტაციების გამართვა, აგრეთვე კონსულტაციების გაწევა მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობისა და პრობლემური საკითხების გაცნობის მიზნით;

კომერციული და საინვესტიციო ხასიათის საერთაშორისო დავების განსახილველად საქართველოს საერთაშორისო საარბიტრაჟო ცენტრის განვითარება;

დუალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების დანერგვისა და განვითარების ხელშეწყობა;

ქვეყნის ფარგლების გარეთ ქართული კულტურის პოპულარიზაციის ხელშეწყობა;

სხვადასხვა კულტურულ ღონისძიებაზე საქართველოს კულტურული ფასეულობების წარდგენა და მათში ხელოვანთა მონაწილეობის ხელშეწყობა;

იმ ღონისძიებათა განხორციელება, რომლებიც ხელს შეუწყობს ქართული ხელოვნებისა და კულტურის შესახებ საერთაშორისო ცნობადობის ამაღლებას;

ქართული კულტურის მოღვაწეთა და ქართული კულტურის განვითარებისთვის უცხო ქვეყნის კულტურის თვალსაჩინო მოღვაწეთა დამსახურებების სხვადასხვა ფორმით აღნიშვნა და წახალისება;

კულტურასა და ბიზნესს შორის პარტნიორული ურთიერთობების გამყარება;

ხელოვნების დარგების წარმომადგენელთა მიერ კავშირების დამყარება

ინსტიტუციურ და კერძო ინვესტორებთან, ბიზნესმენებთან, რომლებიც დაინტერესებული არიან კულტურის სფეროში საინვესტიციო პროექტებით;

სხვადასხვა ქვეყნის კულტურის პალატებთან და შოუბიზნესის წარმომადგენლებთან პარტნიორული ურთიერთობების დამყარება და მჭიდრო თანამშრომლობა.

5.14 **ბულალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა (პროგრამული კოდი 23 06)**

აუდიტისადმი დაქვემდებარებული სუბიექტების ფინანსური ანგარიშგების სანდოობის ამაღლებისათვის აუდიტის ზედამხედველობის ეფექტიანი სისტემის შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს აუდიტორული მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტებთან, აუდიტორების პროფესიული განათლების საერთაშორისო სტანდარტებთან, ეთიკის ნორმებთან და ევროკავშირის სათანადო დირექტივასთან შესაბამისობას.

ფინანსური და მმართველობის ანგარიშგებების პორტალის შექმნა „გარკვეული კატეგორიის საწარმოების წლიური ფინანსური ანგარიშგების, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებისა და დაკავშირებული ანგარიშგებების შესახებ“ 2013 წლის 26 ივნისის ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2013/34/EU დირექტივასთან დაახლოების (ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა, ფინანსური და მმართველობითი ინფორმაციის სანდოობის ამაღლება სწორი ეკონომიკური გადაწყვეტილებების მიღების) მიზნით.

5.15 **სტანდარტიზაციისა და მეტროლოგიის სფეროს განვითარება (პროგრამული კოდი 24 03)**

საქართველოს სტანდარტების და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს მომსახურების სფეროს და დიაპაზონის გაფართოება;

სააგენტოს სტანდარტების დეპარტამენტში ხარისხის მენეჯმენტის სისტემის ზოგადი პრინციპების დანერგვა ISO 9001 სტანდარტის შესაბამისად და ქვეყნის ეკონომიკური პრიორიტეტების შესაბამისად სტანდარტიზაციის სფეროში ტექნიკური კომიტეტების ჩამოყალიბება, საერთაშორისო და ევროპული სტანდარტების მიღება საქართველოს სტანდარტებად;

მეტროლოგიისა და სტანდარტიზაციის სფეროში საერთაშორისო აღიარების მისაღწევად ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის (DCFTA) და ტექნიკური ბარიერები ვაჭრობაში (TBT) ნაწილის მოთხოვნების შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება.

5.16 **საქართველოს ბიზნესომბუდსმენის აპარატი (პროგრამული კოდი 03 00)**

საქართველოს ტერიტორიაზე პირის მიერ სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებასთან დაკავშირებული უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვის ხელშეწყობა.

5.17 **ნავთობისა და გაზის სექტორის რეგულირება და მართვა (პროგრამული კოდი 24 09)**

ნავთობისა და გაზის რესურსებით სარგებლობის გენერალური ლიცენზიის მოსაპოვებლად შავი ზღვის შელფზე (შავი ზღვის პროექტი) და ხმელეთის თავისუფალ ბლოკებზე ღია საერთაშორისო ტენდერის გამოცხადება;

ნავთობის გადამუშავების ლიცენზიის, ბუნებრივი გაზის დამუშავების ლიცენზიის, ნავთობის ტრანსპორტირების ლიცენზიის ან ბუნებრივი გაზის ტრანსპორტირების ლიცენზიის (საქმიანობის ლიცენზია) გაცემა;

ნავთობისა და გაზის სფეროში სტანდარტების შემუშავება;

ნავთობისა და გაზის სფეროში მონაცემებისა და ინფორმაციის ცენტრალური საინფორმაციო ბანკის შექმნა და მართვა;

„წვერი სახელმწიფოებისთვის ნედლი ნავთობის ან/და ნავთობპროდუქტების მინიმალური სარეზერვო მარაგების უზრუნველყოფის ვალდებულების დაცვის შესახებ“ საბჭოს 2009 წლის 14 სექტემბრის 2009/119/EC დირექტივის შესრულება.

5.18 სსიპ - საჯარო და კერძო თანამშრომლობის სააგენტო (პროგრამული კოდი 53 00)

საჯარო და კერძო თანამშრომლობის პროექტის იდენტიფიცირება და უფლებამოსილი ორგანოსთვის შეთავაზება, ასევე უფლებამოსილი ორგანოს და კერძო ინიციატორის მხარდაჭერა შესაძლო საჯარო და კერძო თანამშრომლობის პროექტის იდენტიფიცირებაში და შესაბამისი პროცედურების განხორციელებაში;

უფლებამოსილი ორგანოს მიერ წარდგენილი პროექტის კონცეფციის ბარათების შეფასება, საჭიროებისამებრ შენიშვნების მომზადება და რეკომენდაციების შემუშავება;

საჯარო და კერძო თანამშრომლობის პროექტების ერთიანი და ყოვლისმომცველი მონაცემთა ბაზის შექმნა და ანალიტიკის წარმოება;

ინსტიტუციური პოტენციალის განვითარების მიზნით, საჯარო და კერძო თანამშრომლობის სფეროში უფლებამოსილი ორგანოს ცოდნის ამაღლების ხელშეწყობისათვის შესაბამის ღონისძიებების განხორციელება;

საჯარო და კერძო თანამშრომლობის პროექტების განხორციელებასთან დაკავშირებული ინსტრუქციების და სახელმძღვანელოების შემუშავება, მათ შორის, პროექტის იდენტიფიცირებისა და მომზადების, კერძო პარტნიორის შერჩევის, პროექტის განხორციელების, მონიტორინგისა და შემდგომი შეფასების ეფექტიანობის ხელშესაწყობად;

საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და საფინანსო ინსტიტუტებთან თანამშრომლობა, საჯარო და კერძო თანამშრომლობის მიმართულებით საქართველოს შესაბამის სარეიტინგო მაჩვენებლების გაუმჯობესება.

საჯარო და კერძო თანამშრომლობის სფეროს მარეგულირებელი, სამართლებრივი ჩარჩოს გაუმჯობესების მიზნით ცვლილებების შემუშავება და შესაბამის ორგანოებისთვის წარდგენა.

5.19 აკრედიტაციის პროცესის მართვა და განვითარება (პროგრამული კოდი 24 04)

შესაბამისობის შემფასებელი პირების აკრედიტაციის სამუშაოების წარმართვა კანონით რეგულირებად და ნებაყოფლობით სფეროში საერთაშორისოდ აღიარებული მოთხოვნების შესაბამისად - შესაბამისობის შეფასების ბაზარზე აკრედიტაციის ახალი მიმართულებების შეთავაზება;

ევროპის აკრედიტაციის რეგიონული ორგანიზაციის - EA-ს მიერ აკრედიტაციის საერთაშორისოდ აღიარებული სფეროების შენარჩუნება და აკრედიტაციის ახალი მიმართულებების აღიარება. აკრედიტაციის სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებში აღიარებისთვის დასკვნითი ღონისძიებების განხორციელება;

EA (European Cooperation for Accreditation)-ს მიერ აკრედიტაციის ახალი

სფეროს სსტ ისო 15189: 2012/2015 „სამედიცინო ლაბორატორიები - კერძო მოთხოვნები“ აღიარების შემდეგ, აკრედიტაციის ცენტრის მიერ ILAC-ში (International Laboratory Accreditation Cooperation) განაცხადის გაკეთება ორმხრივ აღიარებაზე.

6 ინსტიტუციონალური განვითარება და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერა

მთავრობის პოლიტიკის განხორციელება დაეყრდნობა სახელმწიფო მმართველობის ეფექტიანობის ამაღლებასა და შედეგზე ორიენტირებულ მუშაობას, რომელიც ხელშესახები იქნება თითოეული მოქალაქისთვის. გაგრძელდება საჯარო სამსახურის რეფორმა, ეფექტიანობის ამაღლების, ფინანსური სტიმულების და მოტივაციის გაზრდის მიზნით. საქართველოს მთავრობა ევროკავშირის წარმომადგენლობასთან მჭიდრო თანამშრომლობითა და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის ქვეყნებთან ერთად განაგრძობს საჯარო მმართველობის რეფორმის განხორციელებას, რაც ფუნდამენტურ როლს თამაშობს საქართველოს ევროკავშირში ინტეგრაციის გზაზე. საჯარო სამსახურის რეფორმის შემდგომ ეტაპად, უზრუნველყოფილი იქნება უწყვეტი პროფესიული განვითარების შესაძლებლობა და კვალიფიკაციის შესაბამისად საჯარო მოხელეთა ანაზღაურების ზრდა. საჯარო სამართლის იურიდიული პირების ფუნქციების პირველადი ანალიზის შედეგების გათვალისწინებით, მოხდება საჯარო სამართლის იურიდიული პირების ოპტიმიზაცია და კატეგორიზაცია. დამატებით განხორციელდება თითოეული სსიპ-ის ფუნქციების ანალიზი, რის შემდგომაც ის ფუნქციები, სადაც შესაძლებელია კერძო სექტორის მართვა იყოს უფრო ეფექტური, ეტაპობრივად გადავა კერძო სექტორში. გაძლიერდება ადგილობრივი თვითმმართველობა. მცირე, მოქნილი და ეფექტიანი მუნიციპალური მმართველობის ჩამოყალიბებასთან ერთად, გაიზრდება მუნიციპალიტეტების უფლებამოსილება და პასუხისმგებლობა ფისკალური დეცენტრალიზაციის გზით. მუნიციპალიტეტების გაზრდილი უფლებამოსილებისა და პასუხისმგებლობის შესაბამისი ფინანსური რესურსით უზრუნველსაყოფად ეტაპობრივად გაიზრდება ადგილობრივი ბიუჯეტების შემოსავლების ხვედრითი წილი ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლებში. ფინანსური რესურსების ზრდასთან ერთად მუნიციპალური მმართველობის გაუმჯობესების მიზნით განხორციელდება ქმედითი პროგრამები, რომელთა ფარგლებში მუნიციპალიტეტების მიერ საჯარო ფინანსების მართვის გაუმჯობესებასთან შედეგების მიხედვით გაიზრდება მათი პროექტების დაფინანსება. ქვეყნის განვითარებისათვის უაღრესად მნიშვნელოვანია ელექტრონული მმართველობის განვითარება. მთავრობის მიზანია, ერთი მხრივ, საჯარო უწყებებში შიდა პროცესების გაციფრება მეტი ეფექტიანობისთვის, ხოლო მეორე მხრივ, მოქალაქეებისა და ბიზნესისთვის გამარტივებული, მომხმარებელზე ორიენტირებული და ხარისხიანი ელექტრონული სახელმწიფო სერვისების შეთავაზება. სახელმწიფო ინსტიტუტებში დაინერგება გამჭვირვალობის მაღალი სტანდარტები და შეიქმნება საზოგადოებრივი კონტროლის ქმედითი მექანიზმები. კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლაში დაინერგება ისეთი ევროპული მიდგომები, როგორცაა კორუფციის პრევენციის მექანიზმების იმპლემენტაცია და საზოგადოებაში ცნობიერების ამაღლება კორუფციულ დანაშაულებებთან მიმართებით. უზრუნველყოფილი იქნება კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის კუთხით გადადგმული ნაბიჯების ქმედითი კოორდინაცია და ამ მიმართულებით სამოქალაქო საზოგადოების ჩართულობა. საქართველოს მთავრობა აქტიურად გააგრძელებს ადამიანის უფლებათა დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმის განხორციელებას, რომელიც დეტალურად გაწერს მთავრობის პრიორიტეტებს ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში. სახელმწიფო კვლავ უზრუნველყოფს საკუთრების უფლების განუხრელ დაცვას. ისევე, როგორც ქონების სანდო და უსაფრთხო სარეგისტრაციო პროცედურებს, მათ შორის, ახალი ტექნოლოგიების დანერგვის გზით. კიდევ უფრო გამარტივდება მიწის რეგისტრაციის რეფორმის ფარგლებში საკუთრების უფლების სარეგისტრაციო პროცედურა. მიწის რეგისტრაციის რეფორმა ხელს შეუწყობს მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა

პირველადი რეგისტრაციის პროცესის დასრულებას. გატარდება ქმედითი ღონისძიებები თანასწორობის უფლების რეალიზებისათვის და ადამიანების ნებისმიერი ნიშნით დისკრიმინაციის თავიდან ასაცილებლად და აღსაკვეთად. განხორციელდება ღონისძიებები საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში გენდერული თანასწორობის დასაცავად. უზრუნველყოფილი იქნება სწრაფი და ქმედითი რეაგირება გენდერული უთანასწორობისა და გენდერული ნიშნით ჩადენილი ძალადობის თითოეულ ფაქტზე. სამართალდამცავი ორგანოების წარმომადგენლების მიერ ჩადენილი სავარაუდო წამების/არასათანადო მოპყრობის ფაქტების ეფექტიანი და დამოუკიდებელი გამოძიების უზრუნველყოფის მიზნით, მთავრობა ხელს შეუწყობს სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურში შექმნილი დამოუკიდებელი საგამოძიებო მექანიზმის ინსტიტუციურ ჩამოყალიბებას და მხარს დაუჭერს მისი განვითარების მიზნით დაგეგმილ რეფორმებს. გაგრძელდება მოქალაქის საჭიროებებზე ორიენტირებული სახელმწიფო სერვისების განვითარება და მათზე დაუბრკოლებელი ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

6.1 **საკანონმდებლო საქმიანობა (პროგრამული კოდი 01 01)**

საქართველოს საკანონმდებლო ბაზის გაუმჯობესება;

ქვეყნის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების განსაზღვრა;

საქართველოს კონსტიტუციით განსაზღვრულ ფარგლებში საქართველოს მთავრობის საქმიანობის კონტროლი და სხვა უფლებამოსილებების განხორციელება;

ევროკავშირის დირექტივებთან ჰარმონიზაცია;

კონსტიტუციური პრინციპების შესაბამისად, ქვეყნის სრული პოლიტიკური სისტემის სტაბილურობა, მის მართვა-გამგეობაში პოლიტიკური ძალების ფართოდ წარმოდგენა;

მოქალაქეთა მდგომარეობის გაუმჯობესების, ქვეყნის მდგრადი განვითარების და ცხოვრების ხარისხის ამაღლების ხელშეწყობა;

საპარლამენტო საქმიანობის ღიაობა, ინფორმაციის გამჭვირვალობა და ხელმისაწვდომობა;

მოქალაქეთა ჩართულობის გაზრდის ხელშეწყობა, ანგარიშვალდებულება;

თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა;

საჯარო ინფორმაციის მიწოდების უზრუნველყოფა.

6.1.1 **საკანონმდებლო, წარმომადგენლობითი და საზედამხედველო საქმიანობა (პროგრამული კოდი 01 01 01)**

საქართველოს მოსახლეობის მიერ საქართველოს პარლამენტისათვის მინდობილი ინტერესების დაცვის უზრუნველყოფა;

კანონშემოქმედებითი საქმიანობის უზრუნველყოფა;

ქვეყნის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების განსაზღვრა;

საქართველოს ოკუპირებული რეგიონების ე. წ. დამოუკიდებლობის

არაღიარების პოლიტიკით და საერთაშორისო თანამეგობრობის ჩართულობით ქვეყნის დეოკუპაციის მისაღწევად შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;

საქართველოს კონსტიტუციით განსაზღვრულ ფარგლებში საქართველოს მთავრობის საქმიანობის კონტროლი და სხვა უფლებამოსილებების განხორციელება;

საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების რატიფიცირება და მათთან შეერთება;

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ კანონის მიღება და მისი შესრულების საპარლამენტო კონტროლი;

საქართველოს პარლამენტის წინაშე ანგარიშვალდებული ორგანოების ყოველწლიური ანგარიშების მოსმენა და შესაბამისი რეკომენდაციების მომზადება;

საერთაშორისო საპარლამენტაშორისო ორგანიზაციებთან და სხვა სახელმწიფოთა პარლამენტების წევრებთან აქტიური თანამშრომლობა;

საქართველოს ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრებისათვის შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება, ევროკავშირსა და ნატოსთან ინტეგრაციის პროცესების გაღრმავება და მათ დირექტივებთან ჰარმონიზაცია.

6.1.2 საპარლამენტო ფრაქციების და მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების ბიუროების საქმიანობა (პროგრამული კოდი 01 01 02)

საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, საქართველოს პარლამენტის ფრაქციების და მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების ბიუროების საქმიანობის ხელშეწყობისათვის შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება, აგრეთვე მათი ხელშეწყობა საქართველოს პარლამენტისა და მისი ორგანოების საქმიანობაში მონაწილეობის მისაღებად, კანონშემოქმედებითი და მაკონტროლებელი (საზედამხედველო) საქმიანობის განსახორციელებლად;

საქართველოს პარლამენტის დროებითი კომისიების საქმიანობის უზრუნველყოფა.

6.1.3 საკანონმდებლო საქმიანობის ადმინისტრაციული მხარდაჭერა (პროგრამული კოდი 01 01 03)

საქართველოს პარლამენტის ბიუროს, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარისა და მისი მოადგილეების, საქართველოს პარლამენტის წევრების, კომიტეტების, ფრაქციების, უმრავლესობისა და უმცირესობის, საგამომიებო და სხვა დროებითი კომისიების საქმიანობის ორგანიზაციული, სამართლებრივი, დოკუმენტური, საინფორმაციო, საფინანსო, მატერიალურ-ტექნიკური და სოციალურ-საყოფაცხოვრებო მომსახურების უზრუნველყოფა;

საქართველოს პარლამენტის პლენარული სხდომების მომზადება, კანონპროექტებით უზრუნველყოფა და საკითხების განხილვისას გამოთქმული წინადადებებისა და შენიშვნების აღრიცხვა;

საქართველოს პარლამენტის წევრების მიერ უფლებამოსილების განხორციელების ხელშეწყობა;

საქართველოს პარლამენტის საქმიანობის მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით გაშუქება და დოკუმენტების გამოქვეყნება;

საქართველოს პარლამენტისა და მისი აპარატის საქმიანობის თანამედროვე ინფორმაციული ინფრასტრუქტურის შექმნის, გამართული მუშაობისა და განვითარების უზრუნველყოფა;

საქართველოს პარლამენტის ვებგვერდის მართვა, განვითარება და ტექნიკური უზრუნველყოფა;

საქართველოს კანონმდებლობით საქართველოს პარლამენტის გამგებლობისთვის მიკუთვნილებული სხვა საკითხების გადაწყვეტის ხელშეწყობა.

6.2 არჩევნების ჩატარების ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 06 04)

არჩევნების დაგეგმვა – სამართლებრივი, ორგანიზაციული, ფინანსური და მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფა;

არჩევნების ჩატარებისათვის საჭირო ინვენტარის შესყიდვა;

კომპეტენციის ფარგლებში საარჩევნო დავების განხილვა;

საარჩევნო პერიოდში საიმიჯო კამპანიის წარმოება;

ამომრჩევლის საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელება;

ინკლუზიური საარჩევნო გარემოს უზრუნველყოფა;

გენდერულად დაბალანსებული და თანაბარი გარემოს ხელშეწყობა;

საოლქო და საუბნო საარჩევნო კომისიების წევრთა კვალიფიკაციის ამაღლება.

6.3 სამართალშემოქმედებისა და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მართვა, მათ შორის, სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის განხორციელება (პროგრამული კოდი 26 01)

ეფექტიანი სამართალშემოქმედებითი საქმიანობის განხორციელება; საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოება; ეროვნულ, ასევე, საერთაშორისო და უცხო ქვეყნების სასამართლოებსა და არბიტრაჟებში სახელმწიფო წარმომადგენლობა; სახელმწიფოსა და სახელმწიფო უწყებების მიერ გასაფორმებელი საერთაშორისო და კერძო ხასიათის (მრავალმილიონიანი ან/და საარბიტრაჟო ინსტიტუტის შემცველი) ხელშეკრულებების სამართლებრივი ექსპერტიზა და ეფექტიანი უწყებათაშორისი კოორდინაცია;

სამართლის ცალკეული დარგის განვითარების აუცილებლობისა და პერსპექტივების შესწავლა; სხვადასხვა პრიორიტეტული სფეროს განვითარების მიზნით საკანონმდებლო ინიციატივების, საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების პროექტების მომზადება; საქართველოსა და ევროკავშირს შორის დადებული ასოცირების შეთანხმების შესაბამისი საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების პროექტების მომზადება; საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის სამართალთან დაახლოებისთვის მომზადებული სახელმძღვანელოს ბოლო რედაქციის დამუშავება და წარდგენა საქართველოს მთავრობისთვის;

სახელმწიფო წარმომადგენლობა არბიტრაჟებსა და უცხო ქვეყნის სასამართლოებში კომერციულ და საინვესტიციო დავებზე, ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოსა და გაერო-ს სახელმწიფოებო ორგანოებში სახელმწიფოთაშორის ან/და ინდივიდუალურ დავებზე. სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოსთან თანამშრომლობა. ეროვნულ სასამართლოში საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს წინააღმდეგ შეტანილ სარჩელებზე სამინისტროს ინტერესების დაცვა, ხოლო ხელისუფლების დაწესებულებების წინააღმდეგ მიმართულ დავებში ჩართვა – საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს კომპეტენციის გათვალისწინებით;

სახელმწიფოსა და სახელმწიფო უწყებების მიერ გასაფორმებელი საერთაშორისო და კერძო ხასიათის (მრავალმილიონიანი ან/და საარბიტრაჟო ინსტიტუტის შემცველი) ხელშეკრულებების პროექტების სამართლებრივი შეფასება/ექსპერტიზა მისი საქართველოს კანონმდებლობასთან შესაბამისობის დადგენის მიზნით. ხელშეკრულების პროექტის სამართლებრივი შეფასება მასში არსებული სამართლებრივი რისკების კონტექსტში და შესაბამისი დასკვნის პროექტის მომზადება;

მართლმსაჯულების სექტორის, არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების, პენიტენციური, პრობაციისა და დანაშაულის პრევენციის სისტემების, ანტიკორუფციული და კარგი მმართველობის მიმართულებით განვითარების აუცილებლობისა და პერსპექტივების შესწავლა, საზღვარგარეთის სახელმწიფოთა კანონმდებლობის შესწავლა და ანალიზი. შედარებით-სამართლებრივი კვლევების მომზადება, სტრატეგიული მნიშვნელობის შესაბამისი საკანონმდებლო აქტების მომზადება და რეფორმების განხორციელება, ასევე, საერთაშორისო ორგანიზაციებში წარმომადგენლობა;

სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოსა და ანტიკორუფციული საბჭოს საქმიანობის ადმინისტრირება, ორგანიზაციული და ანალიტიკური მხარდაჭერა, სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის სექტორული სტრატეგიებისა და სამოქმედო გეგმების ყოველწლიური განახლება, წლიური პროგრესის შესახებ ანგარიშების მომზადება; ანტიკორუფციული საბჭოს სტრატეგიის განახლება და ახალი სამოქმედო გეგმის შემუშავება, წლიური მონიტორინგისა და შეფასების ანგარიშების მომზადება; არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის კომენტარების მომზადება და შესაბამისი ღონისძიებების გატარება, მართლმსაჯულების სექტორის რეფორმის საბიუჯეტო დახმარების პროგრამის ფინანსური შეთანხმების პირობების შესრულების შესახებ ანგარიშის მომზადება და ევროპის კავშირის დელეგაციისათვის წარდგენა; ინფორმაციის თავისუფლების შესახებ კანონის შემუშავება; არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის იმპლემენტაციის ხელშეწყობა; სისხლის სამართლის კოდექსის ცვლილებების (და სისხლის მართლმსაჯულების კანონმდებლობის სხვა ცვლილებების) შემუშავება;

ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ მიმართული პოლიტიკის გაძლიერებაზე ზრუნვა; გენდერული თანასწორობის უზრუნველყოფის, ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის აღმოფხვრის, საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის იმპლემენტაციის ხელშეწყობა; ადამიანთა წამების, არაჰუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ან დასჯის წინააღმდეგ ეფექტიანი ბრძოლის პოლიტიკის შემუშავება, მისი განხორციელების ხელშეწყობა და მონიტორინგი; ადამიანის უფლებების დაცვაზე ორიენტირებული დაბალანსებული ნარკოპოლიტიკის შემუშავება.

6.4

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური (პროგრამული კოდი 05 00)

საქართველოს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის თანამედროვე,

დამოუკიდებელ, უმაღლეს აუდიტორულ ორგანოდ ჩამოყალიბება, რომელიც თავის საქმიანობას წარმართავს საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და სარგებლობს საზოგადოების მაღალი ნდობით;

უმაღლესი აუდიტორული ორგანოების თანამედროვე სანიმუშო პრაქტიკის გაცნობა და აუდიტორთა პროფესიული შესაძლებლობების ამაღლება აუდიტორული ცოდნითა და უნარებით;

გარე აუდიტის შესაძლებლობებისა და საკანონმდებლო მანდატის გაძლიერება;

სახელმწიფო სახსრების, სახელმწიფოს სხვა მატერიალური ფასეულობების ხარჯვისა და გამოყენების კანონიერების მიზნობრიობის დაცვის და ეფექტიანობის ხელშეწყობა;

აუდიტორული საქმიანობით გაცემული რეკომენდაციების შედეგად მოტანილი სარგებლის ზრდა;
ინფორმაციული სისტემების (IT) აუდიტის გაძლიერება;
თანამშრომელთა ანალიტიკური შესაძლებლობების გაუმჯობესება, მათ შორის, დიდ მონაცემთა ანალიტიკის გაძლიერება;

პარლამენტთან თანამშრომლობის გაღრმავება;
შიდა კონტროლის სისტემისა და ინფორმაციული უსაფრთხოების გაუმჯობესება;
საერთაშორისო და დონორ პარტნიორ ორგანიზაციებთან პროფესიული თანამშრომლობის გაღრმავება;

წლიური აუდიტორული გეგმის ფორმირებისას მოქალაქეთა ჩართულობის გაძლიერება;

სექტორის აუდიტორთა სერტიფიცირების სისტემის სრულყოფა, კვალიფიკაციის ასამაღლებელი (მათ შორის, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მოსამსახურეთა კვალიფიკაციის ასამაღლებელი) სასწავლო პროგრამების შემუშავება და განხორციელება.

6.5 **პოლიტიკური პარტიებისა და არასამთავრობო სექტორის დაფინანსება (პროგრამული კოდი 06 03)**

„მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად პოლიტიკური პარტიებისა და არასამთავრობო სექტორის განვითარებისა და ჯანსაღი, კონკურენტუნარიანი პოლიტიკური სისტემის ჩამოყალიბების ხელშეწყობა;

არასამთავრობო ორგანიზაციებისათვის საარჩევნო თემატიკაზე საგრანტო კონკურსების ჩატარება და გრანტებისათვის ბიუჯეტით განსაზღვრული თანხების განაწილების უზრუნველყოფა.

6.6 **საარჩევნო გარემოს განვითარება (პროგრამული კოდი 06 01)**

მიუკერძოებელი, გამჭვირვალე და მაღალ პროფესიულ დონეზე ადმინისტრირებული არჩევნების საქართველოს კანონმდებლობის დაცვით ჩატარება და ყველა პირობის შექმნა, რათა ამომრჩევლებმა და საარჩევნო პროცესებში ჩართულმა სხვა მხარეებმა თავისუფლად განახორციელონ საარჩევნო უფლება;

ინსტიტუციური გაძლიერება: საარჩევნო ადმინისტრაციის დამოუკიდებლობის, პროფესიონალიზმისა და სანდოობის განმტკიცება, ეფექტიანი საბიუჯეტო პოლიტიკის და უწყვეტ ორგანიზაციულ და

პროფესიულ განვითარებაზე ორიენტირებული სისტემის დამკვიდრება, დემოკრატიული პროცესების განვითარებაში წვლილის შეტანა;

სამოქალაქო და ამომრჩევლის განათლება: საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელებით საარჩევნო პროცესებში სამოქალაქო ჩართულობის გაზრდა, ამომრჩეველთა აქტივობის ზრდის და ინფორმირებული არჩევანის გაკეთების ხელშეწყობა;

საარჩევნო გარემო: საარჩევნო პროცესებში ჩართული მხარეების აქტიური მონაწილეობით მაქსიმალურად ინკლუზიური საარჩევნო გარემოს შექმნა, საქართველოს კანონმდებლობის დახვეწის პროცესის ხელშეწყობა;

საარჩევნო პროცესების დაგეგმვა, ყველა ტიპის არჩევნების ჩატარების ორგანიზაციული, სამართლებრივი და ტექნიკური უზრუნველყოფა.

6.7 მიწის ბაზრის განვითარება (WB) (პროგრამული კოდი 26 09)

მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური რეგისტრაცია; სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს საინფორმაციო სისტემის განახლება და განვითარება;

5 მუნიციპალიტეტის (საგარეჯო, თეთრიწყარო, გარდაბანი, გორი და ქარელი) 74 დასახლების მიწის ნაკვეთზე (საერთო ფართობი 110 ათასი ჰექტარი) უფლებათა სისტემური წესით რეგისტრაცია (საკადასტრო აზომვითი/აგეგმვითი სამუშაოების განხორციელება, სხვადასხვა სახელმწიფო ორგანოდან საარქივო, უფლების დამდგენი დოკუმენტაციის გამოთხოვა, დამუშავებული მონაცემების გამოქვეყნება და გადამოწმება, სარეგისტრაციო წარმოების შედეგად უფლებათა სისტემური რეგისტრაცია);

სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს საინფორმაციო სისტემის (უძრავი ქონების რეგისტრაციის, დოკუმენტბრუნვის ელექტრონული და სტატისტიკისა და მონიტორინგის სისტემები) განახლება საირიგაციო არელების სისტემური რეგისტრაციის მიზნებისთვის, ბიზნეს-პროცესის ანალიზის (BPA) და GAP ანალიზის დოკუმენტების მომზადება, საჯარო რეესტრის IT შესაძლებლობების ზრდა და სერვერული მეხსიერების შექმნა;

საკადასტრო აზომვითი/აგეგმვითი სამუშაოების ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით, აზომველების (რომელთა ხელსაწყოც ჩართულია საჯარო რეესტრის ადმინისტრირებად CORS სისტემაში) სწავლება და სერტიფიცირება.

6.8 საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი (პროგრამული კოდი 41 00)

საქართველოს ტერიტორიაზე, თავისუფლების შეზღუდვის ადგილებში ადამიანის უფლებათა დაცვის მდგომარეობაზე გეგმიური და მოულოდნელი (დაუგეგმავი) მონიტორინგის განხორციელება;

წამებისა და სხვა სასტიკი, არაადამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობის ან სასჯელის პრევენციის მიზნით რეკომენდაციების შემუშავება;

მონიტორინგის ანგარიშების მომზადება და მათი წარდგენა;

საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიშების გამოცემა და საერთაშორისო ორგანიზაციებისათვის, საქართველოს პარლამენტისთვის, სახელმწიფო და ადგილობრივი ორგანოებისა და ფართო საზოგადოებისთვის წარდგენა;

ადამიანის უფლებათა სავარაუდო დარღვევების შესახებ განცხადების/საჩივრების მიღება, განხილვა და შესაბამისი რეაგირება;

შემუშავებული რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგი, მათი განხორციელების შეფასება;

ადამიანის უფლებათა სფეროში საგანმანათლებლო კამპანიების განხორციელება, მათ შორის სოციალური რეკლამის დამზადება და მედიის საშუალებით გავრცელება;

სამიზნე აუდიტორიებისთვის საგანმანათლებლო აქტივობების განხორციელება;

ადამიანის უფლებათა თემატიკაზე კონკურსების ჩატარება, სხვადასხვა პუბლიკაციების გამოცემა და გავრცელება;

ადამიანის უფლებათა სწავლებისათვის ხელშეწყობა;

ტოლერანტობის კულტურის განვითარებისა და თანასწორუფლებიანი გარემოს ჩამოყალიბების ხელშეწყობა;

უმრავლესობისა და უმცირესობის ჯგუფებს შორის მრავალმხრივი დიალოგის ხელშეწყობა;

ეროვნული და რელიგიური უმცირესობების ინტეგრაციის პროცესის ხელშეწყობა;

რელიგიური და ეთნიკური უმცირესობების მდგომარეობის მონიტორინგი, არსებული ტენდენციების გამოკვეთა და ანალიზი, ტოლერანტობის საკითხებზე რეკომენდაციებისა და წინადადებების მომზადება და წარდგენა შესაბამისი სახელმწიფო უწყებებისთვის;

სხვადასხვა სტრატეგიებისა და სამოქმედო გეგმების მონიტორინგი;

ბავშვთა უფლებრივი მდგომარეობის ზედამხედველობა;

არასრულწლოვანთა სასჯელადსრულების დაწესებულებების მონიტორინგის გაძლიერება;

სკოლამდელი და ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების მონიტორინგი;

24 საათიანი სახელმწიფო ზრუნვის ქვეშ მყოფი არასრულწლოვნების მომზადების ზედამხედველობა სამზრუნველო დაწესებულებიდან გასვლის მიმართულებით;

საქართველოში გენდერული თანასწორობის დაცვის კუთხით არსებული ეროვნული და საერთაშორისო აქტების შესრულების მონიტორინგი, სახალხო დამცველის აპარატში შემოსული გენდერული თანასწორობის საკითხის დარღვევასთან დაკავშირებული განცხადება/საჩივრების შესწავლა და შესაბამისი დასკვნების/რეკომენდაციების/წინადადებების პროექტების მომზადება;

საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ გენდერული თანასწორობის სფეროში მოქმედ სახელმწიფო თუ არასახელმწიფო ორგანოების და ორგანიზაციების საქმიანობის, გამოცდილების განზოგადება და საქართველოში დანერგვის ორგანიზება;

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების უფლებრივი მდგომარეობის მონიტორინგი; შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა მიმართ ეფექტური

სახელმწიფო პოლიტიკის ჩამოყალიბების ხელშეწყობა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ინტერესების ადვოკატირება;

გაეროს „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციით“ დადგენილი მოთხოვნების შესრულებაზე მონიტორინგის განხორციელება;

საკუპაციო ხაზის მიმდებარე სოფლებში ადამიანის უფლებათა მდგომარეობის შესწავლა და მონიტორინგი; „დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ფუნქციების შესრულება;

ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის მონიტორინგის განხორციელება თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროში;

სტრატეგიული სამართალწარმოების კომპეტენციის განხორციელება.

6.9

სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახური (პროგრამული კოდი 51 00)

სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურის მიერ პერსონალური მონაცემების დამუშავების კანონიერების კონტროლი, ფარული საგამომიებო მოქმედებებისა და ელექტრონული კომუნიკაციის მაიდენტიფიცირებელ მონაცემთა ცენტრალურ ბანკში განხორციელებული აქტივობების კონტროლი და დანაშაულთა მოუკერძოებელი და ეფექტიანი გამოძიება;

სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურის ქვემდებარე სისხლის სამართლის დანაშაულთა გამოძიება, მათ შორის სამართალდამცავი ორგანოს წარმომადგენლის, მოხელის ან მასთან გათანაბრებული პირის მიერ ჩადენილი ისეთი დანაშაულების გამოძიებას, როგორცაა წამება, დამამცირებელი ან არაადამიანური მოპყრობა, სამსახურებრივი უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენება ან უფლებამოსილების გადამეტება ჩადენილი ძალადობით, იარაღის გამოყენებით ან დაზარალებულის პირადი ღირსების შეურაცხყოფით და სხვა;

დაინტერესებული პირებისთვის კონსულტაციების გაწევა პერსონალურ მონაცემთა დამუშავებასა და დაცვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

პერსონალურ მონაცემთა დაცვასთან დაკავშირებული განცხადებების განხილვა;

პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შემოწმება (ინსპექტირება);

საზოგადოების ინფორმირება პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მდგომარეობისა და მასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი მოვლენების შესახებ.

6.10

იუსტიციის სახლის მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა (პროგრამული კოდი 26 07)

სახელმწიფო სერვისების მიწოდების მაღალი სტანდარტის შენარჩუნება და შემდგომი გაუმჯობესება, ახალი პროდუქტების/სერვისების დანერგვა და დაინტერესებული პირებისთვის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

სახელმწიფო სერვისებზე ხელმისაწვდომობა და ადმინისტრაციულ პროცედურებზე გაწეული დროითი დანახარჯების შემცირება. დამატებით რამდენიმე კერძო და სახელმწიფო სერვისის ინტეგრაცია: სსიპ - სოციალური მომსახურების სააგენტოს, ენერგეტიკისა და წყლის კომპანიების, სსიპ - შსს

მომსახურების სააგენტოსა და კერძო სექტორის სერვისები. იუსტიციის სახლის სერვისების პოპულარიზაცია, ცნობადობის ამაღლება და იუსტიციის სახლის კონცეფციის ექსპორტი დაინტერესებულ ქვეყნებში;

არსებული სერვისების ოპტიმიზაცია და რედიზაინი, სერვისის მიწოდების პროცესის აღწერის დოკუმენტების შექმნა, ორგანიზაციის პროცესების ურთიერთქმედების რუკის შემუშავება, საოპერაციო პროცედურების განახლდება.

იუსტიციის სახლების და საზოგადოებრივი ცენტრების მეშვეობით, სახელმწიფო სერვისების ხელმისაწვდომობა თითოეული მოქალაქისთვის როგორც, დიდ ადმინისტრაციულ ტერიტორიულ ერთეულებში, ასევე, მრავალმოსახლე და მუნიციპალური ცენტრებიდან მოშორებულ სოფლებში, სადაც მოსახლეობას საშუალება ექნება, სოფლიდან გაუსვლელად ისარგებლოს საჯარო და კერძო სექტორის სერვისით.

იუსტიციის სახლის გარდაბანის, ქარელის, წყალტუბოს, სამტრედიისა და ხაშურის ფილიალების, ასევე, კასპის საზოგადოებრივი ცენტრის გახსნა.

6.11 **სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური (პროგრამული კოდი 36 00)**

საქართველოს თითქმის მთელ ტერიტორიაზე, სოციალურად დაუცველი პირებისათვის, არასრულწლოვნებისათვის და კანონით გათვალისწინებული სხვა პირებისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ შემთხვევებში, მათ შორის, სამოქალაქო სამართლის და ადმინისტრაციული სამართლის გარკვეულ საქმეებზე, იურიდიული დახმარების გაწევა.

მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდისათვის ინფრასტრუქტურის, ინფორმაციული ტექნოლოგიების და საერთაშორისო ურთიერთობების განვითარება.

იურიდიული დახმარების სამსახურის მანდატის გაფართოების და საკანონმდებლო ცვლილებების გათვალისწინებით, სამსახურში დასაქმებული ადვოკატების სათანადო პროფესიული გადამზადების უზრუნველყოფა.

იურიდიული დახმარების სისტემის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება.

6.12 **ეროვნული საარქივო ფონდის დაცულობის, მომსახურების თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის და დოკუმენტების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 26 03)**

ეროვნული საარქივო ფონდის შევსება მატერიალური ან/და ელექტრონულ მატარებელზე გადატანილი დოკუმენტებით, საარქივო ფონდის დოკუმენტების ელექტრონული ბაზის ფორმირება და მისი მუდმივი განახლება, დოკუმენტების აღწერა და ცენტრალიზებული აღრიცხვა, ფონდის დოკუმენტების დაცვისა და შენახვის სათანადო პირობების უზრუნველყოფა;

საარქივო დოკუმენტების ელექტრონულ მატარებლებზე გადაყვანა, რაც უზრუნველყოფს დოკუმენტების დედნების დაუზიანებლად შენარჩუნებასა და ეროვნული მემკვიდრეობის დაცულობას, ეროვნული საარქივო ფონდის დოკუმენტების ელექტრონული ასლების ხელმისაწვდომობას. ადგილობრივ არქივებში დაცული დოკუმენტების გადატანა/განთავსება რეგიონული არქივების გარემონტებულ შენობებში, სადაც საარქივო დოკუმენტების დაცვისა და შენახვის სათანადო პირობებია შექმნილი;

მოქალაქეზე ორიენტირებული მომსახურების დანერგვისა და დოკუმენტების

ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით მოქალაქეთა მომსახურების ელექტრონული სისტემის, მკვლევართა აღრიცხვისა და მართვის, გენეალოგიური მონაცემების აღრიცხვისა და ეროვნული საარქივო ფონდის დოკუმენტებში არსებული მონაცემების აღრიცხვის ელექტრონული სისტემის და ეროვნული საარქივო ფონდის დოკუმენტების (ტექსტური, ფოტოფონოვიდეოდოკუმენტები, რუკები) ელექტრონული კატალოგების შექმნა და განვითარება;

ერთიანი ელექტრონული საარქივო ფონდის შექმნისა და ელექტრონული დოკუმენტაციის მაქსიმალური ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით ეროვნული არქივის დაკომპლექტების წყარო ორგანიზაციებიდან და ეროვნული საარქივო ფონდისადმი მიკუთვნებული დოკუმენტების მფლობელი სხვა პირებიდან ელექტრონული დოკუმენტების აღწერის, აღრიცხვისა და არქივირების ავტომატიზებული სისტემის შექმნა.

6.13

სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა (პროგრამული კოდი 26 08)

უძრავ ნივთებზე უფლებათა, საჯარო-სამართლებრივი შეზღუდვის, საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის, მოძრავ ნივთებსა და არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეზე უფლებათა, მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირებისა და სამისამართო რეესტრების, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების (პარტიების) რეესტრისა და მუნიციპალიტეტების რეესტრის ფორმირება და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა;

ეროვნული სივრცითი მონაცემების ინფრასტრუქტურის (NSDI) შექმნა და განვითარება. მონაცემების გახსნილი, დეცენტრალიზებული, მაგრამ, ამავე დროს, კოორდინირებული მართვა, რომელიც ორიენტირებულია მრავალფუნქციურ მოხმარებასა და გაზიარებაზე. მაღალი ხარისხის ჰარმონიზებული სივრცითი მონაცემების წარმოება და ხელმისაწვდომობა ვებპორტალის (გეოპორტალის) საშუალებით სახელმწიფო უწყებების, ბიზნესსექტორის, აკადემიური წრეებისა და მოქალაქეებისთვის;

ეროვნული სანავიგაციო სისტემის შექმნა, რომელიც დააკმაყოფილებს სანავიგაციო სისტემის მიმართ შიდა და გარე მომხმარებლების არსებულ მოთხოვნებს და თავსებადი იქნება გლობალურ სანავიგაციო სისტემებთან. მომხმარებლებისთვის ადგილმდებარეობის იდენტიფიცირების გაადვილება, დახმარება დანიშნულების ადგილამდე მისასვლელი ოპტიმალური მარშრუტის შერჩევაში მინიმალური დროის ან მინიმალური მანძილის კრიტერიუმების გათვალისწინებით;

მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიულ პირთა რეესტრში რეგისტრირებული იურიდიული პირების სარეგისტრაციო მასალების დამუშავება, ბაზებში არსებული არაზუსტი მონაცემების შესწორება და ციფრულ მატარებლებზე გადატანა, რაც უზრუნველყოფს სარეგისტრაციო დოკუმენტაციაზე ხელმისაწვდომობის ზრდას და დისტანციური გადაწყვეტილებების მიღების შესაძლებლობას. მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიულ პირთა დიგიტალიზებული საარქივო დოკუმენტაციის განთავსება სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე და მათი ხელმისაწვდომობა ნებისმიერი დაინტერესებული პირისთვის;

IT ინფრასტრუქტურის სრულყოფა, რაც უზრუნველყოფს არსებული ელექტრონული სერვისების უწყვეტად და სწრაფად მიწოდებას და სამომავლო მზარდი დატვირთვებისთვის ინფრასტრუქტურის გაფართოებას;

საქართველოს ეროვნული გეოდეზიური (გეგმურ-სიმაღლური) საფუძველის (ქსელის) შექმნა და განახლება, რომელიც წარმოადგენს ყველა მასშტაბის ტოპოგრაფიული აგეგმვების მთავარ გეოდეზიურ საფუძველს და ქმნის ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიაზე კოორდინატებისა და სიმაღლეების განვრცობის ერთიან სისტემას;

აეროგადაღების სამოქმედო გეგმის მიხედვით საქართველოს ტერიტორიის ურბანული არელების (სადაც აქტიურად მიმდინარეობს ცვლილებები) დაფარვა ახალი აეროგადაღების მასალებით და მათი დამუშავების შედეგად ზუსტი ორთოფოტოგეგმების შექმნა;

სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 1 100-მდე თანამშრომლის ცენტრალიზებულად განთავსების და შესაბამისად ხარჯების ოპტიმიზაციის მიზნით, სათავო ოფისის მშენებლობის დასრულება და აღჭურვა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს შენობის მიმდებარე ტერიტორიაზე.

საქართველოს მაღალმთიან 14 გეოგრაფიულ არეალში მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური რეგისტრაციის მიზნით მიწის ნაკვეთების საკადასტრო აგეგმვითი/აზომვითი სამუშაოების ჩატარება, უფლებამოსილ პირთა იდენტიფიცირების მიზნით, სხვადასხვა სახელმწიფო ორგანოში დაცული საარქივო დოკუმენტაციის მოძიება, სავსე სამუშაოების და მონაცემების გადამოწმებით მიღებული ინფორმაციის ურთიერთშეჯერებისა და ანალიზის საფუძველზე შესაბამისი სარეგისტრაციო გადაწყვეტილების მიღება.

6.14

ელექტრონული მმართველობის განვითარება (პროგრამული კოდი 26 05)

სახელმწიფო თუ არასამთავრობო ორგანიზაციების, კერძო სექტორისა და მოქალაქეებისათვის ელექტრონული სერვისების და მონაცემთა გაცვლის ეფექტიანად და უსაფრთხოდ უზრუნველყოფა ერთი ფანჯრის პრინციპით;

ინფორმაციული უსაფრთხოების აუდიტის განხორციელება; ინფორმაციული უსაფრთხოების შეღწევადობის (მდგრადობის) ტესტირება; კომპიუტერული ინციდენტების აღმოჩენაზე გამიზნული ქსელური სენსორის დაყენება და მართვა; კიბერუსაფრთხოების საკითხების რეგულირება; ინციდენტებზე დახმარების ეროვნული ჯგუფის მიერ კომპიუტერული ინციდენტების გამოვლენა, პრევენცია და შედეგების მართვა;

მონაცემთა გაცვლის ინფრასტრუქტურის გამოყენება, რომლის შემადგენელი კომპონენტებია სამი სახის აპარატურულ-პროგრამული მიმართულება/ინსტრუმენტი: „საქართველოს სამთავრობო კარიბჭე“ - ელექტრონული სერვისების მეშვეობით უსაფრთხო გარემოში სხვადასხვა სახის ინფორმაციის გაცვლა; „მოქალაქის პორტალი“ - სახელმწიფო და ბიზნესსექტორის მიერ რეალიზებული სხვადასხვა სახის ელექტრონული სერვისები, რომლებზეც შესაძლებელია ყველა დაინტერესებული პირის უსაფრთხოდ წვდომა ერთი ფანჯრის პრინციპით და „საერთაშორისო ვაჭრობის მხარდაჭერი სისტემა“ - ამ ეტაპზე ინტეგრირებულია საკონტენერო გადაზიდვები და ეტაპობრივად დაემატება სახმელეთო და საჰაერო გადაზიდვები (სისტემა ინტეგრირებულია მსგავსი პროფილის საერთაშორისო სისტემებთან);

ვებგვერდის (data.gov.ge) სრული მხარდაჭერა, რომელზეც სამოქალაქო და ბიზნესსექტორისთვის კრიტიკულად მნიშვნელოვანი საჯარო, სტრუქტურული ინფორმაცია ქვეყნდება;

ინფორმაციის ერთიანი სახელმწიფო რეესტრის - „რეესტრთა რეესტრის პორტალის“, ეფექტური ფუნქციონირების ხელშეწყობა. რეესტრის სუბიექტის

მონაცემთა ბაზების, რეესტრების, მომსახურებისა და ინფორმაციული სისტემების წარმოების ერთიანი სტანდარტების დადგენისა და შესრულების კოორდინაცია. რეესტრის სუბიექტის მიერ მომსახურების შექმნის, გაუმჯობესებისა და ოპტიმიზაციის შესახებ რეკომენდაციების შემუშავება და წარდგენა, პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარება, პირველადი მხარდაჭერის ქსელის აწყობა და სახელმწიფო დაწესებულებების ტრენინგმოდულებით მხარდაჭერა.

6.15 **სსიპ - საჯარო სამსახურის ბიურო (პროგრამული კოდი 35 00)**

საჯარო სამსახურში ადამიანური რესურსების მართვის და ადამიანური რესურსების წლიური გეგმის შემუშავების პროცესების კოორდინაცია, საჯარო სამსახურის ინსტიტუციური მოწყობის სრულყოფა, მოხელისა და მის მიერ შესრულებული სამუშაოს შეფასების და მოხელეთა სწავლების ერთიანი სისტემის, აგრეთვე მოხელეთა კლასიფიკაციისა და ანაზღაურების ერთიანი სისტემის დანერგვა;

თანამდებობის პირთა ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციების კანონით გათვალისწინებული სავალდებულო რაოდენობის მონიტორინგი;

საჯარო სამსახურის ბიუროს თანამშრომელთა გადამზადება.

6.16 **საარჩევნო ინსტიტუციის განვითარების და სამოქალაქო განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 06 02)**

საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავება და განხორციელება არჩევნებში ჩართული მხარეებისათვის;

ადგილობრივ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობა;

საარჩევნო ადმინისტრაციის მოხელეთა სერტიფიცირების ჩატარება;

„მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით გათვალისწინებული ფონდის ფუნქციების შესრულება.

6.17 **საქართველოს პარლამენტის ანალიტიკური და კვლევითი საქმიანობის გაძლიერება (პროგრამული კოდი 01 04)**

საქართველოს საპარლამენტო სუბიექტებისა და პარლამენტის აპარატის მიმართებებზე/შეკითხვებზე პასუხებისა და მათთან დაკავშირებული საინფორმაციო-ანალიტიკური მასალების მომზადება;

პროაქტიული საქმიანობის განხორციელება;

პოლიტიკის კვლევის დოკუმენტის შექმნა;

ინტეგრირებული, ინტერდისციპლინური კვლევის წარმოება და განხილვის პროცესში მყოფ საკითხებზე პოლიტიკის კვლევის დოკუმენტის შექმნა, მიმდინარე აქტუალურ თემებზე, რომლებიც შეეხება საჯარო პოლიტიკის საკითხებს, ანალიტიკური მიმოხილვების მომზადება.

6.18 **სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაციები (პროგრამული კოდები 11 00 – 19 00)**

სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაციების მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებთან კოორდინაციით თვითმმართველი ერთეულების განვითარების სტრატეგიებისა და პრიორიტეტების დოკუმენტების შემუშავება;

ადგილობრივი ინფრასტრუქტურის განვითარების და ტურისტული

პოტენციალის წარმოჩენის მიზნით წინადადებების მომზადება;

სამხედრო სავალდებულო სამსახურში გაწვევის პროცესისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობის მონიტორინგი.

6.19

სსიპ - სახელმწიფო ენის დეპარტამენტი (პროგრამული კოდი 52 00)

სახელმწიფო ენის კონსტიტუციური სტატუსის დაცვა;

ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დადგენა და დამკვიდრება;

სახელმწიფო ენის ფლობის დონის ამაღლების ხელშეწყობა;

ქართველური ენობრივი მრავალფეროვნების დაცვა, შენახვა, სიტემური კვლევა და განვითარება;

საქართველოში და საერთაშორისო ასპარეზზე ქართული ენის როგორც უნიკალური კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და წარმოჩენა.

7

იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა სახელმწიფო მხარდაჭერა და რეინტეგრაციის ხელშეწყობა

საქართველოს მთავრობა გაააქტიურებს დევნილთა საცხოვრებელი ფართებით უზრუნველყოფის ეფექტიან პოლიტიკას. გაგრძელდება დევნილი ოჯახებისათვის მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლების მშენებლობა, ასევე „სოფლად სახლის“ პროექტის ფარგლებში მოხდება დევნილი ოჯახებისთვის საცხოვრებელი სახლების შექმნა. გაგრძელდება კერძო მესაკუთრეებისგან იმ საცხოვრებელი ფართების გამოსყიდვა, რომლებიც დევნილებს აქვთ დაკავებული. დაიხურება ყველა ნგრევადი, სიცოცხლისათვის საშიში ობიექტი, რომელზეც არსებობს შესაბამისი საექსპერტო დასკვნა. 2019-2020 წლებში, დევნილთა ბინებით უზრუნველყოფაზე სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაიხარჯება 200 მლნ. ლარზე მეტი. გაძლიერდება სახელმწიფოს მხრიდან დევნილებისთვის საარსებო წყაროებზე წვდომის, მცირე სამეწარმეო საქმიანობისა და დევნილთა კოოპერაციის ხელშეწყობა. გაგრძელდება ეკომიგრანტი ოჯახებისთვის სახლების შექმნა ქვეყნის მასშტაბით, ასევე გასულ წლებში გადაცემული საცხოვრებელი სახლებისა და მიწის ნაკვეთების ეკომიგრანტი ოჯახებისთვის საკუთრებაში რეგისტრაციის პროცესი. კონფლიქტის მშვიდობიანი დარეგულირების პოლიტიკის ფარგლებში, განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა შერიგებისა და ჩართულობის პოლიტიკის განხორციელებას. აღნიშნული გულისხმობს მშვიდობის მშენებლობას, ადამიანზე ორიენტირებული პოლიტიკის წარმოებას, კონფლიქტით დაზარალებული მოსახლეობის მხარდაჭერას გამყოფი ხაზის როგორც ერთ, ისე მეორე მხარეს, მათ დახმარებას და სოციალურ-ეკონომიკურ გაძლიერებას, ასევე მავთულხლართებით ხელოვნურად დაშორებულ მოსახლეობას შორის ნდობის აღდგენას. პრიორიტეტული იქნება საქართველოს მთავრობის სამშვიდობო ინიციატივის - „ნაბიჯი უკეთესი მომავლისკენ“ ეფექტიანი განხორციელება. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა გაყოფილ საზოგადოებებს შორის პირდაპირი დიალოგისა და საერთო ინტერესებზე დაფუძნებული თანამშრომლობის გაშლას და განვითარებას. გაგრძელდება აქტიური მუშაობა საერთაშორისო მხარდაჭერის შემდგომი მობილიზებისთვის.

7.1

იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 27 06)

საქართველოში დაბრუნებულ მიგრანტთა სარეინტეგრაციო დახმარება;

ეკომიგრანტების საცხოვრებელი სახლებით უზრუნველყოფა;

დევნილთა გრძელვადიანი განსახლება;

იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევენილთათვის სოციალური და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება;

საერთაშორისო დაცვის, თავშესაფრის მაძიებლებისა და საქართველოში სტატუსის მქონე, მოქალაქეობის არმქონე პირთა ინტეგრაციის მიზნით, სხვადასხვა სახის სერვისების შექმნა და განვითარება;

სხვადასხვა ღონისძიებების განხორციელება მესაკუთრეთა უფლებების აღდგენის ხელშეწყობის მიზნით.

7.1.1

სარეინტეგრაციო დახმარება საქართველოში დაბრუნებული მიგრანტებისათვის (პროგრამული კოდი 27 06 01)

ევროკავშირის ქვეყნებიდან და სხვა გეოგრაფიული არეალიდან დაბრუნებული ქართველი მიგრანტების სოციალურ-ეკონომიკური რეინტეგრაციის ხელშეწყობა, მათ შორის სხვადასხვა სახის სარეინტეგრაციო მომსახურებების გაწევა: სამედიცინო მომსახურებისა და მედიკამენტების დაფინანსება, ასევე ფსიქო-სოციალური რეაბილიტაცია;

შემოსავლის წყაროს გაჩენისა და თვითდასაქმების ხელშეწყობის მიზნით სოციალური პროექტების დაფინანსება;

პროფესიული მომზადება-გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობა;

საცხოვრისით დროებითი უზრუნველყოფა.

7.1.2

ეკომიგრანტთა მიგრაციის მართვა (პროგრამული კოდი 27 06 02)

სტიქიური მოვლენებით გამოწვეული ეკომიგრაციული პროცესების ეფექტიანი მართვა, დაზარალებული ოჯახებისთვის სამინისტროს მიერ 2012 წლამდე შესყიდული სახლების კერძო საკუთრებაში გადაცემა;

ეკომიგრანტთათვის საცხოვრებელი სახლების შექმნა.

7.1.3

განსახლების ადგილებში დევენილთა შენახვა და მათი საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 27 06 03)

იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევენილთა მიმართ სახელმწიფო სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის განხორციელება;

იძულებით გადაადგილებულ პირთა განსახლების, სოციალური და საცხოვრებელი პირობების შექმნა, რომელიც ითვალისწინებს: სავალალო მდგომარეობაში მყოფ დევენილთა ყოფილი კომპაქტურად ჩასახლების ობიექტების შესწავლას და შემდგომში მათ რეაბილიტაციას;

ქართველი მენაშენებისაგან ბინების (კორპუსების) შესყიდვას ქვეყნის მასშტაბით;

სახლების შესყიდვას და საკუთრებაში გადაცემას დევენილი ოჯახებისათვის სულადობის მიხედვით;

ობიექტების (კოლექტიური ცენტრების იდენტიფიცირება, რომლებიც წარმოადგენენ კერძო საკუთრებას, მაგრამ მისაღებია დევენილთა გრძელვადიანი განსახლებისათვის) გამოსყიდვას კერძო მესაკუთრებისაგან და დევენილებისათვის საკუთრებაში გადაცემას;

ფულადი დახმარების გაწევას იმ დევენილი ოჯახებისათვის, ვინც იპოთეკური სესხის საშუალებით შეიძინა საცხოვრებელი და აქვთ

იპოთეკური ვალდებულება;

ყოფილი ორგანიზებულად განსახლების ობიექტების ადმინისტრაციული ხარჯის დაფინანსება;

საცხოვრებელი ფართობების დაქირავების მიზნით დევნილთა ოჯახებისთვის ყოველთვიური სოციალური და ფულადი დახმარებების გაწევას;

დევნილთა საკუთრებაში არსებულ ობიექტებში ჩასატარებელი სამუშაოების ღირებულების თანადაფინანსება და მათ მიერ შექმნილი ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების განვითარების ხელშეწყობა.

7.1.4 **საერთაშორისო დაცვის მქონე პირთა ინტეგრაციის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 27 06 04)**

საქართველოში საერთაშორისო დაცვის, თავშესაფრის მძიებლებისა და საქართველოში სტატუსის მქონე, მოქალაქეობის არმქონე პირების ინტეგრაციის უზრუნველსაყოფად, ისეთი სერვისების შექმნა და განვითარება, რომლებიც აღნიშნული ჯგუფების წარმომადგენლებს დაეხმარება საზოგადოებაში ინტეგრაციის პროცესთან დაკავშირებული სირთულეების დაძლევაში.

7.1.5 **საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის პროგრამა (პროგრამული კოდი 27 06 05)**

იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა და ეკომიგრანტთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებისა და ინტეგრაციის მიზნით, მიზნობრივი პროექტების/პროგრამების შემუშავება და განხორციელება.

7.2 **იძულებით გადაადგილებული პირების მხარდაჭერა (პროგრამული კოდი 25 06)**

იძულებით გადაადგილებულ პირთათვის საცხოვრებელი პირობების გასაუმჯობესებლად და გრძელვადიანი განსახლების მიზნით, მრავალბინიანი საცხოვრებელი კორპუსების მშენებლობა.

7.3 **შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი (პროგრამული კოდი 22 00)**

კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების, შერიგებისა და ჩართულობის პოლიტიკის განხორციელება და კოორდინირება, ჩართულობის სახელმწიფო სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის განხორციელება, სამშვიდობო ინიციატივის „ნაბიჯი უკეთესი მომავლისკენ“ განხორციელების კოორდინირება, ჩართულობის სახელმწიფო უწყებათაშორისი კომისიის საქმიანობის ხელმძღვანელობა და სააკორდინაციო მექანიზმის ფუნქციონირების უზრუნველყოფა;

ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობა, გამყოფი ხაზების გასწვრივ ვაჭრობის წახალისება, საქართველოს კონტროლირებად ტერიტორიაზე რეგისტრაციის და სამეწარმეო საქმიანობაში ჩართვის ახალი სტატუს-ნეიტრალური მექანიზმების გამოყენებით, გაყოფილ საზოგადოებებს შორის ეკონომიკური კავშირების ხელშეწყობა, მათ შორის სპეციალური დამოუკიდებელი ფონდის საშუალებით. გამყოფი ხაზების გასწვრივ მომსახურების და ინფრასტრუქტურის განვითარების, ახალი სერვისების დანერგვის და ამოქმედების ხელშეწყობა. ოკუპირებულ ტერიტორიებზე გარემოს დაცვის ხელშეწყობა; ტერიტორიების მოსახლეობისათვის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მასალის და ტექნიკის, მცენარეთა მოვლის საშუალებების მიწოდების და სხვადასხვა პარაზიტებთან/მწერებთან

ბრძოლაში დახმარების ხელშეწყობა. საკოორდინაციო მექანიზმის ფუნქციონირების ხელშეწყობა და კოორდინაცია;

ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობის საქართველოს კონტროლირებად ტერიტორიაზე განათლების ყველა საფეხურისადმი წვდომის გამარტივების, განათლების სისტემაში ჩართვის ახალი სტატუს-ნეიტრალური მექანიზმის შექმნის ხელშეწყობა. საქართველოს უმაღლეს სასწავლებლებში და საქართველოში მოქმედ საერთაშორისო საგანმანათლებლო დაწესებულებებში ჩარიცხვის გამარტივების და ახალი შესაძლებლობების შექმნის, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მიღებული განათლების აღიარების გამარტივების, პროფესიულ განათლებაში ჩართვის ხელშეწყობის, აფხაზური ენის დაცვის და განვითარების ხელშეწყობა;

ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მშობლიურ ენაზე განათლების მიღებისა და საერთაშორისო საგანმანათლებლო პროგრამებში მონაწილეობის ხელშეწყობა;

ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირების სახელმწიფო პროგრამებისა და სერვისებისადმი წვდომის გამარტივება და გაუმჯობესება, ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამებში მონაწილეობის შესაძლებლობების გაზრდა, ოკუპირებული ტერიტორიებისთვის სხვადასხვა მედიკამენტებისა და სამედიცინო ტექნიკის მიწოდება. საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შესახებ შეთანხმებიდან, მათ შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმებიდან და საქართველო-ევროკავშირის შორის უვიზო მიმოსვლიდან გამომდინარე ყველა სარგებლისა და შესაძლებლობის შეთავაზება/გაზიარება ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობისათვის, ცნობიერების ამაღლება ევროინტეგრაციის საკითხებზე. ოკუპირებული ტერიტორიების მოსახლეობისათვის საქართველოს მოქალაქის პასპორტის ხელმისაწვდომობის და სამოქალაქო აქტების გაცემის გამარტივების ხელშეწყობა;

საერთაშორისო ორგანიზაციების ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ჩართულობის და საქმიანობის ხელშეწყობა, საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და დონორებთან ურთიერთობის კოორდინაცია, საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან შეხვედრების ორგანიზება, ჟენევის დისკუსიების მეორე სამუშაო ჯგუფის ხელმძღვანელობა, გალში და ერგენტში გამართული ინცინდენტების პრევენციისა და მათზე რეაგირების მექანიზმის (IPRM) შეხვედრებში მონაწილეობა;

საქართველოში და საზღვარგარეთ გამართულ ღონისძიებებში, საერთაშორისო ფორუმებში და ფორმატებში მონაწილეობა, პარტნიორებთან მჭიდრო თანამშრომლობა;

შერიგებისა და ჩართულობის პოლიტიკის საერთაშორისო მხარდაჭერის უზრუნველყოფა, ფინანსური დახმარების მობილიზება;

გამყოფ ხაზებთან მცხოვრები მოსახლეობის დახმარების სახელმწიფო კომისიის თანა-თავმჯდომარეობა; გამყოფი ხაზების მიმდებარედ მცხოვრები მოსახლეობის დახმარების უწყებათაშორისი კომისიის თანა-თავმჯდომარეობა; გამყოფი ხაზის სიახლოვეს მდებარე რეგიონების განვითარების ხელშეწყობა; გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლებში დაზარალებული მოსახლეობის დახმარება, მათი ზამთრის პერიოდში გათბობით უზრუნველყოფა; ჯანდაცვის სერვისებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა; სტუდენტებისთვის და მოსწავლეებისთვის განათლების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა; მოსახლეობის საჯარო სერვისებთან ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

დაზარალებულ სოფლებში ინფრასტრუქტურული ღონისძიებების განხორციელება; მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობა;

„სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიისა და 2015 - 2020 წწ. სამოქმედო გეგმის“ განხორციელების კოორდინირება; სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის ეფექტურად განხორციელების მიზნით შექმნილი უწყებათაშორისი კომისიის საქმიანობის კოორდინირება; კომისიის ფარგლებში არსებული თემატური ჯგუფების მუშაობის წარმართვა;

„სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიისა და 2015-2020 წწ. სამოქმედო გეგმის“ შუალედური შეფასების მომზადება და წარდგენა;

სამოქალაქო ინტეგრაციის ხელშეწყობის პროცესში აქტიური კომუნიკაცია/თანამშრომლობა როგორც ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებთან, ისე ეთნიკურ უმრავლესობასთან;

სახელმწიფო ენის ცოდნის გაუმჯობესება ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებში და ამ მიზნით სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამების განხორციელებაში ხელშეწყობა;

ეთნიკური უმცირესობების მედიასა და ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება და არაქართულენოვანი ბეჭდვითი მედიის ხელშეწყობა;

კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის და პოპულარიზაციის, კულტურული მრავალფეროვნების წახალისების და თვითმყოფადობის შენარჩუნების ხელშეწყობა. კონკრეტული კულტურულ-საგანმანათლებლო და ინტერკულტურული პროექტების, პროგრამებისა და ღონისძიებების ხელშეწყობა/განხორციელება;

ეთნიკური უმცირესობებით კომპაქტურად დასახლებულ რეგიონებში სხვადასხვა სახელმწიფო პროგრამებსა და სერვისებზე საინფორმაციო/ცნობიერების ამაღლების კამპანიის გამართვა;

რეპატრიანტის სტატუსის მქონე, ყოფილი სსრკ-ის მიერ XX საუკუნის 40-იან წლებში საქართველოს სსრ-იდან იძულებით გადასახლებულ პირთა ფაქტობრივი რეპატრიაციის შემდგომ მიმდინარე პროცესების რეგულირება;

კონფლიქტით დაშორიშორებულ მოსახლეობას შორის დიალოგის, შერიგებისა და ნდობის აღდგენის მიზნით, საერთო ინტერესებზე დაფუძნებული ორმხრივი პროექტებისა და ინიციატივების განხორციელების ხელშეწყობა;

საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და დონორებთან ურთიერთობების კოორდინაცია, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მათი ჩართულობისა და საქმიანობის ხელშეწყობა, საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან შეხვედრების ორგანიზება;

კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების უზრუნველყოფის მიზნით კონფლიქტის შედეგად წარმოქმნილ არასწორ/უარყოფით სტერეოტიპებთან და პროპაგანდასთან გამკლავების, მავთულხლართებისა თუ სხვა ბარიერების, ასევე ხელოვნური დაშორიშორების შედეგად ადამიანთა შორის ჩამოყალიბებული გაუცხოების აღმოფხვრა, გამყოფი ხაზის ორივე მხარეს მცხოვრები მოსახლეობის საერთო ინტერესების გარშემო გაერთიანება;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის გულირიფშის რაიონში ოჯახების დაბრუნების პროცესის ხელშეწყობა, ნებაყოფლობით დაბრუნებული მოსახლეობის ეკონომიკური და სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება და მათი საოჯახო მეურნეობების განვითარების მიზნით მატერიალური დახმარების გაცემა;

ეთნიკური უმცირესობის მიმართ ეფექტური სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება, ეთნიკური უმცირესობის უფლებების დაცვის ხელშეწყობა და საზოგადოებაში მათი სრულფასოვანი ინტეგრაცია. მედიასა და ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება. „ეროვნულ უმცირესობათა დაცვის შესახებ“ ჩარჩო კონვენციით საქართველოს მიერ აღებული ვალდებულების შესრულების ხელშეწყობა. სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიითა და 2015-2020 წწ. სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული არაქართულენოვანი მედია საშუალებების, კერძოდ სომხურენოვანი გაზეთის შპს „ვრასტანის“ და აზერბაიჯანულენოვანი გაზეთის შპს „გურჯისტანის“ მხარდაჭერა;

1990-იანი წლებისა და 2008 წლის შეიარაღებულ კონფლიქტებთან დაკავშირებით გაუჩინარებული ადამიანების ადგილსამყოფლის დადგენის მიზნით, წითელი ჯვრის საერთაშორისო კომიტეტის ეგიდით ჩამოყალიბებულ საკოორდინაციო მექანიზმში ჩართულობა;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკასა და დანარჩენ საქართველოში არსებული სამარხებიდან ექსპუმირებული ნეშტების ამოცნობის პროცესის ხელშეწყობა და გადმოსვენების ღონისძიებების ორგანიზება;

უზო-უკვლოდ დაკარგულ პირთა მოძიების პროგრამის ფარგლებში დაკარგულ პირთა ადგილსამყოფელზე ინფორმაციის შეგროვება. დაკარგული პირების გარდაცვალების დადასტურების შემთხვევაში პოტენციური სამარხების მდებარეობის განსაზღვრა, სამარხების გახსნის დაგეგმვა, ნეშტების ექსპუმირება და იდენტიფიცირება;

კონფლიქტით დაზარალებული მოსახლეობის მხარდაჭერაზე ორიენტირებული ა(ა)იპ „მშვიდობის ფონდი უკეთესი მომავლისთვის“ ფუნქციონირების ხელშეწყობა.

8

კულტურა, რელიგია, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

კულტურული მიმართულებით სახელმწიფო პროგრამები ძირითადად დაეფუძნება „კულტურის სტრატეგია 2025-ს“, რომელიც განსაზღვრავს სახელმწიფოს ხედვას, მიზნებსა და ამოცანებს კულტურის სექტორში. გაგრძელდება მუშაობა კულტურის სფეროს დაფინანსების დივერსიფიკაციისთვის. დაიხვეწება კულტურასა და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვასთან დაკავშირებული კანონმდებლობა; გაგრძელდება მუშაობა კულტურული მემკვიდრეობის მართვისა და დაფინანსების ეფექტიანი მექანიზმების შემუშავებისთვის. გაიზრდება კულტურის ხელმისაწვდომობა ფართო საზოგადოებისათვის, ხელი შეეწყობა ეთნიკურ უმცირესობათა კულტურული თვითმყოფადობის შენარჩუნებასა და შშმ პირთა შემოქმედებითი უნარების განვითარებას. გაგრძელდება ევროპასთან ინტეგრაციის პროცესი კულტურის ევროპულ ორგანიზაციებსა და პროგრამებში, პლატფორმებში გაწევრიანებით და მონაწილეობით. კულტურული დიპლომატიის მეშვეობით, ხელი შეეწყობა ქართული კულტურის ინტერნაციონალიზაციასა და ქვეყნის პოპულარიზაციას საერთაშორისო დონეზე; ხელი შეეწყობა საერთაშორისო კულტურული ურთიერთობების გაღრმავებას, ხელოვანთა საერთაშორისო მობილობას, კულტურათაშორის დიალოგს, ერთობლივი პროექტების განხორციელებას ინსტიტუციონალურ, ორგანიზაციულ და ინდივიდუალურ დონეზე. განხორციელდება მასშტაბური კულტურული პროექტები, რომელიც

ხელს შეუწყობს ქვეყნის მიმზიდველობის და საერთაშორისო ცნობადობის გაზრდას, ტურიზმის და რეგიონულ განვითარებას. შემუშავდება სახელოვნებო განათლების პოლიტიკა და სტრატეგიული განვითარების გეგმა, დაიწყება მუშაობა სახელოვნებო განათლების მიმართულებით საკანონმდებლო და ნორმატიული ბაზის სრულყოფაზე, სახელოვნებო განათლების ფართო ხელმისაწვდომობის, განათლების ხარისხის და კონკურენტუნარიანობის ამაღლებისა და სახელოვნებო განათლების დაფინანსების ახალი მოდელის შექმნის მიმართულებით. გაგრძელდება სახელოვნებო-შემოქმედებითი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურული მოდერნიზება და ტექნიკური გადაიარაღება. სახელმწიფო განახორციელებს ქმედით პოლიტიკას, პროფესიულ და მასობრივ სპორტში ჩაბმულ პირთა რაოდენობის გასაზრდელად. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა სპორტის სხვადასხვა სახეობაში ბავშვებისა და მოზარდების ჩართვას. უზრუნველყოფილი იქნება სასპორტო განათლების ხელმისაწვდომობა და მწვრთნელთა პროფესიული გადამზადება; გაგრძელდება მაღალმთიან დასახლებებში მომუშავე მწვრთნელთა მხარდაჭერა. აშენდება საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სპორტული მოედნები, დარბაზები და სპორტის სასახლეები, ასევე მასობრივი სპორტის ობიექტები. შეიქმნება სპორტული ინფრასტრუქტურის მართვის ეფექტიანი მოდელი, რომელიც საჯარო და კერძო სექტორების თანამშრომლობაზე იქნება დაფუძნებული. გაიზრდება სპორტული განათლების ხელმისაწვდომობის დონე და შეიქმნება დარგის პროფესიონალი კადრებით მომარაგების მყარი საფუძვლები. სპორტულ ორგანიზაციებთან და სხვადასხვა უწყებებთან კოორდინაციით შემუშავდება სპორტული ტურიზმის განვითარების სტრატეგია, რაც ქვეყნის პოპულარიზაციასთან ერთად განაპირობებს დამატებითი ინვესტიციების მოზიდვას. ამ მიზნით გაგრძელდება მუშაობა საერთაშორისო სპორტული ღონისძიებების მასპინძლობის მიმართულებით და შემუშავდება საერთაშორისო სპორტული ღონისძიებების გამართვის სტანდარტები. მთავრობის მიზანია გაიზარდოს ახალგაზრდების ჩართულობა ეკონომიკურ, საზოგადოებრივ, კულტურულ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში, განავითაროს ახალგაზრდების მხრიდან ეკონომიკის სხვადასხვა დარგებში თვითრეალიზების შესაძლებლობები, რაც ხელს შეუწყობს მათ პროფესიულ განვითარებასა და კონკურენტუნარიანობის ზრდას, საკუთარი პოტენციალის სრულფასოვნად რეალიზებისა და დასაქმების შესაძლებლობების გაუმჯობესების მიზნით. განსაკუთრებული ყურადღება მიექცევა ახალგაზრდული საქმიანობის ინტერნაციონალიზაციას, ქართველ და უცხოელ ახალგაზრდებს შორის პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბებასა და ერთობლივი საერთაშორისო პროექტების განხორციელებას. ახალგაზრდების ცნობიერების ამაღლებისა და რესურსებთან წვდომის გაუმჯობესების მიზნით, უზრუნველყოფილი იქნება საინფორმაციო მხარდაჭერა. ადგილობრივ თვითმმართველობებთან თანამშრომლობით გაუმჯობესდება ახალგაზრდული პოლიტიკის განსაზღვრისა და შესაბამისი ახალგაზრდული სერვისების შექმნის პროცესი. გაგრძელდება ახალგაზრდული სამოქმედო გეგმების შემუშავება და ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდების მონაწილეობის მექანიზმებისა და მოდელების დანერგვა.

8.1 მასობრივი და მაღალი მიღწევების სპორტის განვითარება და პოპულარიზაცია (პროგრამული კოდი 32 11)

საქართველოში სპორტის შემდგომი განვითარების მიზნით, ქვეყნის ნაკრები გუნდების მზადება და მონაწილეობა საერთაშორისო სპორტულ ღონისძიებებში (მსოფლიოსა და ევროპის ჩემპიონატები, პირველობები, საერთაშორისო ტურნირები და სხვ.). მზადების ეტაპზე სასწავლო-საწვრთნელი შეკრებების მოწყობა, საქართველოს ჩემპიონატებისა და პირველობების ჩატარება; სპორტის სახეობების პოპულარიზაცია და სპორტის ეროვნული სახეობების განვითარების ხელშეწყობა.

მასობრივი სპორტისა და ცხოვრების ჯანსაღი წესის დანერგვა; „სპორტი ყველასათვის“ მოძრაობის განვითარება; მასობრივ სპორტული ღონისძიებების

გამართვა; ოლიმპიური, პარალიმპიური, სურდლიმპიური, სპეციალური ოლიმპიური და სხვა მოძრაობების განვითარების ხელშეწყობა.

სპორტულ ორგანიზაციებში „კარგი მმართველობის“ პრინციპების დანერგვის მიზნით, დაგეგმვის ეტაპზე მონაწილეობა და სპორტული ორგანიზაციების საქმიანობის მონიტორინგის განხორციელება.

სპორტული ფედერაციებისთვის და რეგიონული სპორტული ორგანიზაციებისთვის გადასაცემად სპორტული ინვენტარის და ეკიპირების შექმნა.

საქართველოში სპორტის სხვადასხვა სახეობაში საერთაშორისო შეჯიბრებების მასპინძლობა და მასობრივი სპორტული ღონისძიებების მაღალ დონეზე ორგანიზება. საერთაშორისო მასშტაბით ქვეყნის ცნობადობის და იმიჯის ამაღლება, სპორტული ტურიზმის განვითარება;

საქართველოში ფეხბურთის განვითარების მიზნით, საქართველოს ეროვნულ ჩემპიონატში ფეხბურთში მონაწილე კლუბების საბაზისო დაფინანსება და ფინანსური სტიმულირება;

საქართველოს ეროვნულ ჩემპიონატში ფეხბურთში მონაწილე კლუბების საპრიზო და პრემიალური ფონდის განკარგვა;

მასობრივი სახის საფეხბურთო ღონისძიებები და საფეხბურთო განათლების ხელშეწყობი პროგრამების განხორციელება;

8.2 კულტურის განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 09)

სახელოვნებო დარგების განვითარების, სახელოვნებო ტრადიციების შენარჩუნებისა და ხელოვნებაში უახლესი ტექნოლოგიების, შემოქმედებითი ინდუსტრიების განვითარების, ინოვაციური პროექტების მხარდაჭერა;

ქვეყანაში კულტურული ცხოვრების გააქტიურება, ქვეყნის კულტურულ ცხოვრებაში ეთნიკურ უმცირესობათა და შშმ პირთა ჩართულობის მხარდაჭერა;

პროექტ „Check in Georgia“-ს ფარგლებში ქვეყნის მასშტაბით ტურისტულად მნიშვნელოვანი კულტურული ღონისძიებების ორგანიზება და მხარდაჭერა;

ევროპასთან, სხვა პარტნიორ ქვეყნებთან, საერთაშორისო ორგანიზაციებსა და ფონდებთან ურთიერთანამშრომლობით კულტურული პროგრამების განხორციელება და კულტურათაშორისი დიალოგის გაღრმავება, როგორც საქართველოში, ასევე საზღვარგარეთ;

კულტურის ხელშეწყობის მიზნით გრანტების გაცემა კონკურსის წესით ღია, გამჭვირვალე და თავისუფალი კონკურენციის პრინციპების შესაბამისად;

ქართული კულტურისა და ხელოვნების ცნობადობის ამაღლება და საერთაშორისო სახელოვნებო სივრცეში ინტეგრირება;

„კულტურის სტრატეგია - 2025“-ის შესაბამისად კულტურისა და შემოქმედებითი ინდუსტრიების განვითარების, ინტერნაციონალიზაციის ხელშეწყობა;

სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი სსიპ სახელოვნებო ორგანიზაციების პროგრამების მხარდაჭერა;

ქვეყნის კულტურულ ცხოვრებაში მოქალაქეთა შეუზღუდავი, თანაბარი ხელმისაწვდომობისა და ჩართულობის უზრუნველყოფა;

საქართველოს ცენტრსა და რეგიონებში კულტურული პროგრამების, პროექტების მხარდაჭერით ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაში წვლილის შეტანა, ადგილობრივი კულტურული მარშრუტების განვითარება, ახალი თემატური კულტურული მარშრუტების ინიცირება და „ევროპის საბჭოს კულტურული მარშრუტები“-ს პროგრამაში ინტეგრაციის ხელშეწყობა

8.3 მალწეობის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 42 00)

საზოგადოების ინტერესების გათვალისწინებით გადაცემების, მათ შორის, საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გადაცემების, ფილმებისა და სპორტული ღონისძიებების მომზადება და მათი გაშუქების უზრუნველყოფა.

8.4 კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და სამუზეუმო სისტემის სრულყოფა (პროგრამული კოდი 32 10)

„კულტურის სტრატეგია - 2025“ დოკუმენტისა და შესაბამისი სამოქმედო გეგმის ფარგლებში შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;

კულტურული მემკვიდრეობის ორგანიზაციების (სსიპ) სრულყოფილი ფუნქციონირებისათვის შესაბამისი პირობების შექმნა, სამუზეუმო ფასულობათა დაცვისთვის პრევენციული ზომების გატარება, მუზეუმების/მუზეუმ-ნაკრძალების პოპულარიზაცია, საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი მართვის სისტემის ჩამოყალიბება, საერთაშორისო კონვენციებით აღებული ვალდებულებების შესრულება, ეროვნულ უმცირესობათა კულტურის წარმოჩენა, უნარშეზღუდულ პირთა ქვეყნის კულტურულ ცხოვრებაში ინტეგრირება;

საქართველოს არქიტექტურული კომპლექსების კულტურული მემკვიდრეობის ცალკეული ნიმუშების დაცვა და საერთაშორისო და ორმხრივი ურთიერთობების წარმართვა-განვითარება კულტურული მემკვიდრეობის სფეროში საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვის, გამოცდილების გაზიარებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით;

UNESCO-ს წინაშე ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება;

მენეჯმენტის გეგმის მომზადება მსოფლიო კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებისათვის;

არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების/ძეგლების ინვენტარიზაცია, დაცვისა და სისტემატიზაციის მექანიზმების შემუშავება. UNESCO-ს „არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის“ კონვენციასთან კანონმდებლობის ჰარმონიზაციისათვის შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება, საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ერთიანი საინფორმაციო სისტემის/სივრცის შექმნის მიზნით, კულტურული მემკვიდრეობის მონაცემთა ერთიანი ბაზის შექმნა;

კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე უნებართვო სამუშაოების აღკვეთა, კულტურული ტურიზმის განვითარებისა და მისთვის მიმზიდველი გარემოს შექმნისათვის ხელშეწყობა.

8.5 კულტურისა და სპორტის მოღვაწეთა სოციალური დაცვისა და ხელშეწყობის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 32 12)

საქართველოში მცხოვრები ოლიმპიური ჩემპიონებისთვის, საქართველოს ეროვნული, ოლიმპიური და ასაკობრივი ნაკრებების წევრებისთვის,

მწვრთნელებისთვის, ადმინისტრაციული და საექიმო პერსონალისთვის და პერსპექტიული სპორტსმენებისთვის ყოველთვიური სტიპენდიის გაცემა.

ვეტერანი სპორტსმენებისა და სპორტის მუშაკებისთვის ყოველთვიური სოციალური დახმარებების გაცემა; მაღალმთიან დასახლებებში სპორტის სფეროში დასაქმებული მწვრთნელებისთვის ყოველთვიური ფინანსური დახმარების გაცემა;

სახალხო არტისტების, სახალხო მხატვრების, რუსთაველის პრემიის ლაურეატების და ხელოვნების მუშაკთა სოციალური დაცვა.

8.6 სასულიერო განათლების ხელშეწყობის გრანტი (პროგრამული კოდი 45 01)

ახალგაზრდების ქრისტიანული ღირებულებებით აღზრდისათვის საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში (მათ შორის, მაღალმთიან რეგიონებში) საქართველოს საპატრიარქოს 70-ზე მეტი საგანმანათლებლო-კულტურული და საქველმოქმედო ორგანიზაციის (სასულიერო აკადემიები და სემინარიები, უნივერსიტეტი, სკოლა-გიმნაზიები, დედათა და ბავშვთა სახლები, ობოლ და მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა პანსიონები, სმენადაქვეითებულ ბავშვთა რეაბილიტაციისა და ადაპტაციის ცენტრი, პროფესიული კოლეჯი და სახელობო სასწავლებლები) დაფინანსება.

8.7 სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო (პროგრამული კოდი 50 00)

საქართველოში რელიგიის სფეროში არსებული მდგომარეობის კვლევა და შესაბამისი ინფორმაციის საქართველოს მთავრობისათვის წარდგენა;

რელიგიური გაერთიანებების პრობლემებისა და რელიგიის სფეროში განათლების შესახებ რეკომენდაციებისა და წინადადებების შემუშავება;

საქართველოში არსებული რელიგიური გაერთიანებებისათვის საბჭოთა, ტოტალიტარული რეჟიმის დროს მიყენებული ზიანის ნაწილობრივ ანაზღაურების უზრუნველყოფა.

8.8 სსიპ - ახალგაზრდობის სააგენტო (პროგრამული კოდი 54 00)

ახალგაზრდული პოლიტიკის განხორციელების ხელშეწყობა, სხვადასხვა ქვეყნის სახელმწიფო ახალგაზრდულ სტრუქტურებთან თანამშრომლობა, ბავშვთა და ახალგაზრდული კავშირების სახელმწიფოებრივი მხარდაჭერა და წახალისება, არაფორმალური განათლების ხელშეწყობით ახალგაზრდებში სხვადასხვა უნარებისა და კომპეტენციების განვითარება, თავისუფალი დროის შინაარსიანად და ეფექტურად ხარჯვის ორგანიზება, საქართველოს ახალგაზრდობის ინტელექტუალური, სულიერი და ფიზიკური პოტენციალის გამოვლენა, ფორმირება და სრულყოფა;

ახალგაზრდული საქმიანობის განვითარების მხარდაჭერა, ახალგაზრდული მუშაკების გადამზადება და სერტიფიცირება, ახალგაზრდებში მოხალისეობრივი უნარ-ჩვევების განვითარება და კულტურის პოპულარიზება;

ბავშვთა და ახალგაზრდობის გონებრივ, ფიზიკურ, ზნეობრივ, ესთეტიკურ და სოციალურ-ემოციურ განვითარებაზე, ასევე ეთნიკური/ეროვნული უმცირესობებისა და სხვადასხვა მოწყვლადი ჯგუფის მოზარდებსა და ახალგაზრდებზე ზრუნვა;

მოზარდთა ინტერესების შესაბამისად პროფილური წრეების, ცენტრების, კლუბების და სტუდიების შექმნის ხელშეწყობა, ბავშვებისა და ახალგაზრდების შემეცნებით/შემოქმედებითი და დასვენება/გაჯანსაღების ფართომასშტაბიანი პროგრამების განხორციელება;

ქართველი და უცხოელი ახალგაზრდების აქტიური დასვენებით უზრუნველყოფა;

ბანაკების ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება.

9

საერთაშორისო ურთიერთობები და ევროატლანტიკურ სივრცეში ინტეგრაცია

ქვეყნის უსაფრთხოებისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება საქართველოს საგარეო პრიორიტეტების ეფექტიან რეალიზებას, თანამშრომლობის გაღრმავებას სტრატეგიულ პარტნიორებთან, საერთაშორისო თანამეგობრობის ჩართულობას ქვეყნის დეოკუპაციისა და ტერიტორიული მთლიანობის განმტკიცებისთვის. საქართველოს მთავრობის უმთავრესი საგარეო-პოლიტიკური პრიორიტეტია ქვეყნის სუვერენიტეტის განმტკიცება და ტერიტორიული მთლიანობის მშვიდობიანი გზით აღდგენა საერთაშორისოდ აღიარებული საზღვრების ფარგლებში. საქართველოს მთავრობა გააგრძელებს ძალისხმევას რუსეთის ფედერაციის მიერ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების ფაქტობრივი ანექსიისაკენ მიმართული ნაბიჯების შეკავებისა და აღკვეთის, აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონების დეოკუპაციის, კონფლიქტის ესკალაციის პრევენციისა და ადგილზე მშვიდობისა და უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით. საქართველო გააგრძელებს კონსტრუქციულ და აქტიურ მონაწილეობას ჟენევის საერთაშორისო მოლაპარაკებებში, რომელიც წარმოადგენს უმნიშვნელოვანეს ფორმატს ევროკავშირის, გაეროს, ეუთოს თანათავმჯდომარეობით და აშშ-ის მონაწილეობით საქართველოსა და რუსეთს შორის კონფლიქტიდან მომდინარე უსაფრთხოებისა და ჰუმანიტარული პრობლემების გადასაჭრელად. პროაქტიულად გაგრძელდება მუშაობა ევროკავშირის სადამკვირვებლო მისიის მანდატის სრულად განხორციელების მიზნით საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე წვდომის უზრუნველსაყოფად. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა საქართველოს ოკუპირებულ რეგიონებში მოსახლეობის ჰუმანიტარული მდგომარეობისა და ადამიანის უფლებების დაცვის უზრუნველყოფას, რისთვისაც გაგრძელდება საერთაშორისო ძალისხმევის კონსოლიდაცია და მოლაპარაკებების ფორმატების ეფექტიანი გამოყენება. პარტნიორი ქვეყნებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების მხარდაჭერის შემდგომი მობილიზების მიზნით, გაგრძელდება საერთაშორისო თანამეგობრობის მუდმივი ინფორმირება საქართველოს ოკუპირებულ რეგიონებში შექმნილი ვითარებისა და სამშვიდობო პოლიტიკის ფარგლებში საქართველოს მთავრობის ნაბიჯების შესახებ. გაგრძელდება აქტიური მუშაობა ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ადამიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო მექანიზმების წვდომის უზრუნველსაყოფად. კონფლიქტის მშვიდობიანი დარეგულირების პოლიტიკის ფარგლებში განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა შერიგებისა და ჩართულობის პოლიტიკის განხორციელებას. პრიორიტეტული იქნება საქართველოს მთავრობის სამშვიდობო ინიციატივის - „ნაბიჯი უკეთესი მომავლისკენ“ ეფექტიანი განხორციელება. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა გაყოფილ საზოგადოებებს შორის პირდაპირი დიალოგისა და საერთო ინტერესებზე დაფუძნებული თანამშრომლობის გაშლას და განვითარებას. გაგრძელდება აქტიური მუშაობა საერთაშორისო მხარდაჭერის შემდგომი მობილიზებისთვის. მთავრობის საგარეო პოლიტიკა აქტიურად იქნება მიმართული საქართველოს ევროპულ და ევროატლანტიკურ სივრცეში ინტეგრაციაზე. ევროკავშირში სრულფასოვანი ინტეგრაციის მიზნით, მთავრობა გამოიყენებს ევროკავშირთან თანამშრომლობის ყველა არსებულ მექანიზმს. ევროკავშირში ინტეგრაციის დღის წესრიგი ეფუძნება საგზაო რუკას, რომელიც განსაზღვრავს კონკრეტულ მიმართულებებსა და ძირითად პრიორიტეტებს და ამგვარად უზრუნველყოფს ევროინტეგრაციის პროცესის მეტ სისტემურობას, თანამიმდევრულობას, პროგნოზირებადობასა და გამჭვირვალობას. მთავრობა მოწოდებულია გააღრმავოს პოლიტიკური დიალოგი ევროკავშირსა და ევროკავშირის წევრ ქვეყნებთან საქართველოს ევროპული ინტეგრაციის მიზნების მისაღწევად. მთავრობა ასევე შეისწავლის ინტეგრაციის ახალ შესაძლებლობებს,

რომლებიც საქართველოს კიდევ უფრო დაახლოვებს ევროპულ ინსტიტუტებთან. ნატოში ინტეგრაცია საქართველოს საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის უმნიშვნელოვანესი ამოცანა და ერთ-ერთი უმთავრესი ხელშეწყობი ფაქტორია ქვეყნის უსაფრთხოების განმტკიცებისა და სტაბილური განვითარებისთვის, რომელიც მხარდაჭერილია მოსახლეობის უდიდესი უმრავლესობის მიერ და განმტკიცებულია საქართველოს კონსტიტუციით. საქართველო ასევე უზრუნველყოფს ნატოს მისიებსა და ოპერაციებში მონაწილეობას, რათა ქმედითი წვლილი შეიტანოს საერთო ევროატლანტიკურ უსაფრთხოებაში. საგარეო პოლიტიკის ფარგლებში დასახული მიზნების მისაღწევად გამოყენებული იქნება ორმხრივი და მრავალმხრივი დიპლომატიის მექანიზმები. გაგრძელდება და კიდევ უფრო გაღრმავდება სტრატეგიული პარტნიორობა ამერიკის შეერთებულ შტატებთან, როგორც საქართველოს მთავარ მოკავშირესთან, მათ შორის, დეოკუპაციის, ქვეყნის სუვერენიტეტისა და უსაფრთხოების განმტკიცების, ნატოში ინტეგრაციის, დემოკრატიული და ეკონომიკური რეფორმების განხორციელების მიმართულებით. უმნიშვნელოვანესი იქნება დასავლეთ ევროპის ქვეყნებთან ორმხრივი პარტნიორობის სტრატეგიულ დონეზე აყვანა და ტრადიციულად მოკავშირე ევროპულ ქვეყნებთან პარტნიორული ურთიერთობის გაგრძელება და შემდგომი გაღრმავება. გაგრძელდება რეგიონალური სტაბილურობის ხელშეწყობა და რეგიონში დაბალანსებული პოლიტიკის გატარება/ხელშეწყობა. ახლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის კონტინენტის, ასევე ლათინური ამერიკისა და კარიბის ზღვის აუზის რეგიონის ქვეყნებთან ორმხრივ დონეზე გაღრმავდება პოლიტიკური, ეკონომიკური, კულტურული და სხვა სექტორული სახელშეკრულებო-სამართლებრივი ურთიერთობები. აზიისა და ოკეანეთის ქვეყნებთან გაგრძელდება აქტიური თანამშრომლობა ორმხრივ და მრავალმხრივ ფორმატებში. გაგრძელდება მუშაობა ცენტრალური და სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიის სახელმწიფოებთან არსებული ურთიერთობების განმტკიცების, ასევე თანამშრომლობის მდგრადი პოზიტიური დინამიკის განვითარების კუთხით. საგარეო პოლიტიკის მნიშვნელოვანი მიმართულებაა საერთაშორისო ორგანიზაციებში (გაერო, ეუთო, ევროპის საბჭო) აქტიური ჩართულობა და ქვეყნის ეროვნული ინტერესების შესაბამისი პოლიტიკის გატარება/პოზიციონირება. საქართველო მაქსიმალურად გამოიყენებს საერთაშორისო ორგანიზაციებს ოკუპირებულ რეგიონებში ადამიანის უფლებათა კუთხით არსებულ მდგომარეობასა და მიმდინარე დარღვევებზე წვერი სახელმწიფოების ყურადღების გასამახვილებლად. 2019-2020 წლებში საქართველო ხდება ევროპის საბჭოს თავმჯდომარე ქვეყანა. მთავრობა მაქსიმალურ ძალისხმევას მიმართავს თავმჯდომარეობის წარმატებით დაგეგმვისა და განხორციელების პროცესში. საქართველოს შესახებ საზღვარგარეთ ცნობადობის ამაღლების მიზნით, ასევე, ქვეყნის მოსახლეობის მხრიდან საგარეო კურსის მიმართ მაღალი და გაცნობიერებული მხარდაჭერის უზრუნველსაყოფად, სტრატეგიული კომუნიკაციების ფარგლებში განხორციელდება თემატური საინფორმაციო კამპანიები და სხვა შესაბამისი ღონისძიებები. საქართველოს საგარეო პოლიტიკის ერთ-ერთი პრიორიტეტია ერთიანი, ძლიერი და სამშობლოსთან მჭიდრო კავშირის მქონე დიასპორის განვითარების ხელშეწყობა. აღნიშნულის განსახორციელებლად აუცილებელია დიასპორასთან ისეთი მდგრადი კავშირის განვითარება, რომელიც თანამემამულეებისათვის სახელმწიფოს შესაძლებლობებზე ფართო წვდომას, საქართველოსათვის კი სახელმწიფო ინტერესების ეფექტიან განხორციელებას უზრუნველყოფს. მთავრობა ხელს შეუწყობს თანამემამულეებისა და დიასპორული ორგანიზაციების საერთო ინტერესების განხორციელებას, ეროვნული იდენტობისა და კულტურული თვითმყოფადობის შენარჩუნებას, დიასპორული ორგანიზაციების საქმიანობის ეფექტიანად წარმართვას, სახელმწიფო, არასამთავრობო, საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და თანამემამულეთა ადგილსამყოფელ ქვეყნებთან მჭიდრო თანამშრომლობას. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაში დიასპორის ჩართულობას და უცხოეთში მცხოვრები საქართველოს მოქალაქეების

სამშობლოში ღირსეულად დაბრუნების ხელშეწყობას.

9.1

საგარეო პოლიტიკის განხორციელება (პროგრამული კოდი 28 01)

საქართველოს სუვერენიტეტის განმტკიცება და ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის ხელშეწყობა; საერთაშორისო თანამეგობრობის ჩართულობით კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების პოლიტიკის განხორციელება;

ევროკავშირში სრულფასოვანი ინტეგრაციის მიზნით ევროკავშირთან თანამშრომლობის ყველა არსებული მექანიზმის გამოყენება;

ნატო-ს ინტეგრაციული მექანიზმების (ნატო-საქართველოს კომისია, წლიური ეროვნული პროგრამა და ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტი) ეფექტური გამოყენება ნატო-ში გაწევრიანების საბოლოო მიზნის მისაღწევად;

ქვეყნის ინტერესების გატარების მიზნით ორმხრივი თანამშრომლობის ინტენსიფიკაცია აშშ, ევროპის, აზიისა და ოკეანეთის, ახლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის, ლათინური ამერიკისა და კარიბის ზღვის აუზის ქვეყნებთან;

რეგიონული სტაბილურობის ხელშეწყობა და დაბალანსებული რეგიონული პოლიტიკის გატარება;

მრავალმხრივ ფორმატებში თანამშრომლობის ინტენსიფიკაცია, საერთაშორისო ორგანიზაციებში აქტიური ჩართულობა და ქვეყნის ეროვნული ინტერესების შესაბამისი პოლიტიკის გატარება/პოზიციონირება;

აქტიური ეკონომიკური დიპლომატიის განხორციელება;

საზღვარგარეთ საქართველოს პოზიტიური იმიჯის პოპულარიზაციის ხელშეწყობა, ქართული კულტურისა და ინტელექტუალური პოტენციალის წარმოჩენის ხელშეწყობა;

დიასპორის ერთიანობის, სიძლიერისა და სამშობლოსთან მჭიდრო კავშირის განვითარების უზრუნველყოფა.

საზღვარგარეთ საქართველოს მოქალაქეთა ეფექტური მომსახურება და კრიზისულ სიტუაციებში შესაბამისი დახმარების გაწევა, მათი კანონიერი უფლებებისა და ინტერესების დაცვის კუთხით მუშაობის გაუმჯობესება;

9.1.1

საგარეო პოლიტიკის დაგეგმვა და მართვა (პროგრამული კოდი 28 01 01)

ორმხრივ, ასევე მრავალმხრივ ფორმატში, რუსეთ-საქართველოს კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების აუცილებლობის საკითხის გააქტიურება;

ჟენევის საერთაშორისო მოლაპარაკებებში კონსტრუქციული მონაწილეობა დღის წესრიგით გათვალისწინებულ საკითხებზე, მათ შორის ძალის არ გამოყენების, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე უსაფრთხოების საერთაშორისო მექანიზმების შექმნის, ლტოლვილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა დაბრუნების თემებზე, წინსვლის მიზნით;

საერთაშორისო საზოგადოების ძალისხმევით მობილიზება საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების დეოკუპაციის, ლტოლვილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა დაბრუნებისა და ოკუპირებულ ტერიტორიებზე უსაფრთხოებისა და ადამიანის უფლებების დაცვის უზრუნველყოფის მიზნით. რუსეთ-საქართველოს კონფლიქტთან, რუსეთის მიერ ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმების შესრულების

აუცილებლობასთან, ანექსისკენ გადადგმულ ნაბიჯებთან, ადგილზე არსებულ უსაფრთხოების, ადამიანის უფლებებისა და ჰუმანიტარულ მდგომარეობასთან დაკავშირებით საერთაშორისო თანამეგობრობის მუდმივი ინფორმირება; საკითხების განხილვა შესაბამის ორმხრივ და მრავალმხრივ ფორმატებში და სხვადასხვა ორმხრივ თუ მრავალ მხრივ ფორმატში პოლიტიკური თუ სამართლებრივი ხასიათის გადაწყვეტილებების, რეზოლუციების, დეკლარაციების, ანგარიშებისა თუ რეკომენდაციების მიღების ხელშეწყობა. ოთხოზორია-ტატუნაშვილის სიაში შემავალ პირებზე პარტნიორების მიერ შემზღუდავი ზომების დაწესებისთვის მხარდაჭერის მოპოვებაზე მუშაობა;

არადიარების პოლიტიკის მიმართულებით არსებული რისკების პრევენცია და ცალკეულ შემთხვევებზე რეაგირება;

საოკუპაციო ხაზებით გაყოფილ საზოგადოებებს შორის შერიგებისა და ნდობის აღდგენის პროცესებში პარტნიორი ქვეყნებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების ეფექტიანი ჩართულობის უზრუნველყოფა;

კონსულტაციების წარმართვა გაეროს დარჩენილ წევრ ქვეყნებთან დიპლომატიური ურთიერთობების დასამყარებლად, არსებული საელჩოებიდან დიპლომატიური გადაფარვის გაგრძელება და გაფართოება;

საქართველოს ევროკავშირში ინტეგრაციის საგზაო რუკის (Roadmap2EU) განხორციელება; საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ასოცირების შეთანხმების და ასოცირების დღის წესრიგის ეფექტიანი განხორციელება; ევროკავშირთან სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ვალდებულებების შემდგომი შესრულება და აღნიშნულ საკითხზე აქტიური თანამშრომლობა ევროკომისიასთან და ევროკავშირის წევრ ქვეყნებთან;

ევროკავშირის დახმარების პროგრამების ეფექტიანი დაგეგმვა და განხორციელება; ევროკავშირის პროგრამებში საქართველოს მონაწილეობის ეფექტიანობის გაზრდა და ახალ პროგრამებში ჩართვა; ევროკავშირის სპეციალიზირებულ სააგენტოებთან გაძლიერებული თანამშრომლობა; „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ მრავალმხრივი თანამშრომლობის ფორმატებში მახსიმალური ჩართულობა;

საქართველო-ევროკავშირის პოლიტიკური დიალოგის ეფექტიანი წარმართვა და გაღრმავება, მათ შორის ფორმალური ინსტიტუციების სხდომების, უსაფრთხოების საკითხებზე სტრატეგიული დიალოგისა და სექტორული ინტეგრაციის საკითხებზე საქართველოს მთავრობისა და ევროკომისიის უმაღლესი დონის შეხვედრების გამართვა; ევროინტეგრაციის საკითხებზე ევროკავშირის ინსტიტუციებსა და წევრ ქვეყნებთან აქტიური თანამშრომლობა.

საქართველოს ინტეგრაციული მექანიზმების - ნატო-საქართველოს კომისიის, წლიური ეროვნული პროგრამის და ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტის ეფექტიანი გამოყენება ნატო-ში გაწევრიანებისთვის მოსამზადებლად; ნატო-საქართველოს კომისიის, როგორც ალიანსთან პოლიტიკური დიალოგისა და პრაქტიკული თანამშრომლობის მნიშვნელოვანი ფორმატის სრულყოფილად გამოყენება; წლიური ეროვნული პროგრამის შემუშავება და იმპლემენტაცია; ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტის პაკეტით გათვალისწინებული პროექტების ეფექტიანი განხორციელების ხელშეწყობა;

ნატო-სთან შავი ზღვის უსაფრთხოების კუთხით არსებული თანამშრომლობის გაღრმავება და ბრიუსელის სამიტზე, ისევე როგორც ვაშინგტონში, საგარეო მინისტრიალის შედეგად შავი ზღვის უსაფრთხოების საკითხზე ამ კონტექსტში მიღებული გადაწყვეტილებების იმპლემენტაცია (თანამშრომლობის კონკრეტული ინიციატივების შემუშავების თაობაზე); შავი ზღვის რეგიონის უსაფრთხოების განმტკიცების კუთხით ნატოსთან თანამშრომლობის გაღრმავება; ნატო-საქართველოს დღის წესრიგით გათვალისწინებული პრაქტიკული თანამშრომლობის გაღრმავების ხელშეწყობა; ორმხრივ და მრავალმხრივ ფორმატებში ნატო-ს წევრ ქვეყნებთან თანამშრომლობა საქართველოს ალიანსში გაწევრიანების მიმართ მათი მხარდაჭერის უზრუნველყოფის მიზნით; საქართველოს მიერ ნატო-ს სწავლებებში მონაწილეობის ხელშეწყობა, ალიანსის მაღალი დონის თანამდებობის პირების ვიზიტების ორგანიზება, ნატოსთან თანამშრომლობის პოზიტიური დინამიკის შენარჩუნება და გაზრდა.

ნატო-ში ინტეგრაციის სახელმწიფო კომისიის ფორმატის გამოყენება, ეროვნულ დონეზე ნატო-ში გაწევრიანების პროცესის კოორდინირებულად წარმართვის მიზნით.

შეერთებულ შტატებთან მაღალი და უმაღლესი დონის პოლიტიკური დიალოგის გაფართოება; აშშ-სთან ურთიერთობების გაღრმავება საქართველო-აშშ-ის სტრატეგიული პარტნიორობის ქარტიის კომისიით გათვალისწინებული ოთხი სამუშაო ჯგუფისა (თავდაცვისა და უსაფრთხოების; ეკონომიკის, ენერჯეტიკისა და ვაჭრობის; დემოკრატიისა და მმართველობის; ხალხთაშორისი ურთიერთობებისა და კულტურული გაცვლების) და ყოველწლიური შემაჯამებელი/ომნიბუს შეხვედრის ფარგლებში.

აშშ-ის როლის გაზრდა საქართველოს სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის განმტკიცების, ოკუპირებული რეგიონების არაღიარების, დეოკუპაციის, ქვეყნის ევროატლანტიკური მისწრაფებების და ქვეყანაში მიმდინარე დემოკრატიული და ეკონომიკური რეფორმების მხარდაჭერის საქმეში; ორ ქვეყანას შორის მრავალმხრივ ფორმატებში არსებული ტრადიციული წარმატებული თანამშრომლობის შემდგომი განმტკიცება; აშშ-ის კონგრესში არსებული საქართველოს ძლიერი ორპარტიული მხარდაჭერის შენარჩუნება და გაზრდა, მათ შორის საქართველოს თაობაზე მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების, საკანონმდებლო აქტების, რეზოლუციების, განცხადებების მიღების გზით.

თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროში ორმხრივი ურთიერთობების გაღრმავება, ასევე, ორმხრივი სამართლებრივი ჩარჩოს განვრცობა; ქვეყნებს შორის სავაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობების გაღრმავების მიზნით, მუშაობის გაგრძელება აშშ-ის სავაჭრო წარმომადგენლის ოფისთან, აღმასრულებელ და საკანონმდებლო ხელისუფლებასთან, ორმხრივი სავაჭრო და საინვესტიციო ურთიერთობების გაღრმავების, მათ შორის, თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმების გაფორმების შესაძლებლობების განხილვის კუთხით; მცირე და საშუალო ზომის, ასევე, მსხვილი ამერიკული კომპანიების დაინტერესება საქართველოს ბაზრითა და მზარდი შესაძლებლობებით.

აშშ-ის პოლიტიკურ დღის წესრიგში საქართველოს საკითხის აქტუალურობის შენარჩუნებისა და აშშ-ის საზოგადოებაში ქვეყნის შესახებ ცნობადობის ამაღლების მიზნით, აშშ-ის წამყვან აკადემიურ და ბიზნეს-

წრებთან, არასამთავრობო და კვლევით ორგანიზაციებთან, მედიასთან, საქართველოს მხარდამჭერ ჯგუფებთან, აშშ-ში ქართულ დიასპორასა და ახალგაზრდულ გაერთიანებებთან აქტიური თანამშრომლობა.

ევროპის ქვეყნებთან როგორც ორმხრივი, ისე მრავალმხრივი თანამშრომლობის შემდგომი განვითარება და ახალ საფეხურზე აყვანა; ევროპის ქვეყნებთან არსებული ურთიერთობების გაღრმავების ხელშეწყობა პოლიტიკურ, სავაჭრო-ეკონომიკურ, ენერგეტიკის, ტრანსპორტის, განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის სფეროებში; უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების განხორციელება; სტრატეგიული თანამშრომლობის არსებული ფორმატების ეფექტური გამოყენება და ფართო სპექტრის თანამშრომლობის მქონე ქვეყნებთან დიალოგის ახალი პლატფორმების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა; ორმხრივი პოლიტიკური კონსულტაციების რეგულარულად წარმოება; ევროპის სკეპტიკოსი ქვეყნების მხარდაჭერის მოპოვება საქართველოს ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციასთან დაკავშირებით.

რეგიონალური სტაბილურობის ხელშეწყობის, ასევე რეგიონის მიზიდველობის გაზრდის მიზნით ქმედითი და დაბალანსებული რეგიონული პოლიტიკის გაგრძელება, რომელიც მოიცავს პარტნიორული ურთიერთობების გაძლიერებას და ხელსაყრელი საინვესტიციო გარემოს შექმნას; სტრატეგიული და კეთილმეზობლური ურთიერთობების გაღრმავება თურქეთთან და აზერბაიჯანთან, რის პარალელურად შენარჩუნებულ იქნება მეგობრული ურთიერთობები სომხეთთან, პირველ რიგში სოციალურ-ეკონომიკურ და კულტურულ სფეროებში; ნაბიჯების გადადგმა არსებულ ორმხრივ და მრავალმხრივ ფორმატების განვითარებისკენ, მათ შორის გარე მოთამაშეების ჩართულობით; უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების განხორციელება, რეგიონული და საერთაშორისო ეკონომიკურ პროექტებში რეგიონის ქვეყნების ჩართულობის უზრუნველყოფას; საქართველო-აზერბაიჯანის და საქართველო - სომხეთის სახელმწიფო საზღვრის დელიმიტაციის საკითხზე აქტიური მოლაპარაკებების გაგრძელება;

რუსეთის ფედერაციასთან, რაციონალური და დეესკალაციის პოლიტიკის ფარგლებში, სავაჭრო-ეკონომიკური, კულტურული და ხალხთაშორისი კონტაქტების ხელშეწყობა; რუსეთის ფედერაციიდან მომდინარე საფრთხეებზე დროული რეაგირება და შესაძლებლობების ფარგლებში პრევენცია.

აზიისა და ოკეანეთის ქვეყნებთან აქტიური თანამშრომლობა ორმხრივ და მრავალმხრივ ფორმატებში. ტრადიციულ პარტნიორებთან არსებული ურთიერთობების განმტკიცება, სხვადასხვა სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავებისა და გაფართოების ხელშეწყობა; თანამშრომლობის განვითარება და წახალისება აზიის და ოკეანეთის იმ ქვეყნებთან, რომლებთანაც საქართველოს შედარებით დაბალი ინტენსივობის ურთიერთობა გააჩნია; მაღალი და უმაღლესი დონის ვიზიტების სიხშირის ზრდა; თანამშრომლობა სატრანსპორტო და სატრანზიტო პროექტებში; არსებული რეგიონული მნიშვნელობის პროექტების მაქსიმალური გამოყენების ხელშეწყობა; საქართველოს შესახებ ცნობადობის ამაღლება, წარმატებული რეფორმების გაზიარება და პოპულარიზაცია და შედეგზე ორიენტირებული სამომავლო თანამშრომლობის კონკრეტული მიმართულებების დაგეგმვა;

ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის შემდგომი განვითარება, როგორც ახლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის კონტინენტის

სახელმწიფოებთან, ასევე რეგიონულ ორგანიზაციებთან, მათ შორის აფრიკის კავშირთან, ყურის თანამშრომლობის საბჭოსთან და არაბული სახელმწიფოების ლიგასთან; არსებული ურთიერთობების გაღრმავება პოლიტიკურ, სავაჭრო-ეკონომიკურ, ენერგეტიკის, ტრანსპორტის, განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და ჰუმანიტარულ სფეროებში; უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების განხორციელება; საგარეო საქმეთა სამინისტროებს შორის ორმხრივი პოლიტიკური კონსულტაციების რეგულარულად ჩატარება; ახლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის ქვეყნებში საქართველოს შესახებ ცნობადობის ამაღლება; საქართველოს სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის მხარდაჭერა ახლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის ქვეყნებიდან ასევე მუშაობის გაგრძელება არაღიარების პოლიტიკის მიმართულებით; მუშაობის გაგრძელება საერთაშორისო ფორმატებში საქართველოსათვის მნიშვნელოვან საკითხებზე მხარდაჭერის მოსაპოვებლად, საერთაშორისო ორგანიზაციებში კანდიდატა ურთიერთმხარდაჭერის ზრდის, საერთაშორისო ფორმატებში საქართველოს მიერ ინიცირებულ საკითხებზე რეგიონის ქვეყნების მხარდაჭერის მოპოვების მიზნით; ყურადღების დათმობა რეგიონის ქვეყნებიდან საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებისა და ვიზიტორთა ზრდის მიმართულებით.

ორმხრივ, რეგიონულ და მრავალმხრივ ფორმატებში ლათინური ამერიკისა და კარიბის ზღვის აუზის რეგიონის ქვეყნებთან ურთიერთსასარგებლო თანამშრომლობის წარმართვა. რეგიონის ქვეყნების მხრიდან საქართველოს მიმართ პოლიტიკური მხარდაჭერის უზრუნველყოფა; არაღიარების პოლიტიკის წარმოება; ამერიკულ სახელმწიფოთა ორგანიზაციასა (OAS) და სხვა რეგიონულ ორგანიზაციებთან - კარიბეთის ქვეყნების გაერთიანებასა (CARICOM) და წყნარი ოკეანეთის ალიანსთან (Pacific Alliance), ცენტრალური ამერიკის ინტეგრაციის სისტემასთან (SICA) თანამშრომლობის გააქტიურება და არსებული ფორმატების ეფექტიანი გამოყენება; საქართველოში მიმდინარე პროცესების შესახებ ობიექტური ინფორმაციის მიწოდება, მათ შორის უწყებათაშორისი თანამშრომლობისა და კულტურული და საგანმანათლებლო გაცვლების მეშვეობით; საქართველოს ბიზნეს გარემოს წარმოჩენის ხელშეწყობა ბიზნეს-ფორუმების და სავაჭრო მისიების ორგანიზების საშუალებით, ტურისტული გაცვლების ხელშეწყობა, მათ შორის რეგიონის ქვეყნებთან უვიზო მიმოსვლის შესახებ შეთანხმებების გაფორმებისა და ქვეყნის მიმზიდველ დანიშნულებად წარმოჩენის გზით.

საერთაშორისო ორგანიზაციების - გაერო-ს, ევროპის საბჭოს, ეუთო-ს დღის წესრიგში საქართველოსთვის მნიშვნელოვანი საკითხების შენარჩუნება; აქტიური თანამშრომლობა აღნიშნული ორგანიზაციების ფარგლებში, მათ შორის სხვადასხვა კომიტეტის სხდომებში/სესიებში/დებატებში მონაწილეობის მიღება; გაერო-ს უშიშროების საბჭოს ღია დებატების ფორმატში, გენერალურ ასამბლეასა და ადამიანის უფლებათა საბჭოში საქართველოს აქტიური მონაწილეობა და აღნიშნული ფორუმების მაქსიმალურად გამოყენება საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებთან დაკავშირებული პრობლემის წარმოსაჩენად; უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების განხორციელება/ორგანიზება;

საერთაშორისო ორგანიზაციების არჩევით სტრუქტურებში საქართველოს/საქართველოს წარმომადგენლობითობის გაზრდა;

2020 წლის მაისის ჩათვლით ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტში საქართველოს თავმჯდომარეობის განხორციელება და ამ მიზნით,

კონკრეტული ღონისძიებების გატარება;

სხვადასხვა რეგიონულ ორგანიზაციებთან მუდმივი კავშირების და ურთიერთობების შენარჩუნება; ორმხრივი მაღალი და უმაღლესი დონის ვიზიტების გაცვლა; საქართველოში საერთაშორისო ორგანიზაციების ადამიანური რესურსების დეპარტამენტების წარმომადგენელთა ვიზიტების დაგეგმვა და ორგანიზება.

შეიარაღებაზე კონტროლის, განიარაღების, გაუფრცვლებლობის, ნდობისა და უსაფრთხოების განმტკიცებასთან დაკავშირებული რეჟიმებით საქართველოს მიერ ნაკისრი ვალდებულებების სრული და დროული შესრულების ხელშეწყობა/უზრუნველყოფა. პარტნიორ სახელმწიფოებთან და შესაბამის საერთაშორისო და რეგიონულ ორგანიზაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობა; საერთაშორისო ფორუმებში აქტიური ჩართულობა;

თანამედროვე საერთაშორისო ეკონომიკურ ურთიერთობებში საქართველოს სრულფასოვანი ჩაბმა და ამ პროცესებში დიპლომატიური ურთიერთობების აქტიური გამოყენება; ენერგომომარაგების ალტერნატიული წყაროების განვითარების, ასევე ენერგორესურსების იმპორტის დივერსიფიცირების უზრუნველყოფის და ენერგომატარებლების სატრანზიტო ქვეყნის სტატუსის განმტკიცების ხელშეწყობა; ერთობლივ რეგიონულ და რეგიონთაშორის სატრანსპორტო პროექტებზე მუშაობა;

სამთავრობათაშორისო ეკონომიკური კომისიების გამართვის ხელშეწყობა; საქსპორტო ბაზრების დივერსიფიცირების და ექსპორტის ზრდის ხელშეწყობა, მეტი პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების და ინოვაციური ტექნოლოგიების მოზიდვის ხელშეწყობა ქვეყანაში; ტურიზმის, მათ შორის კონვენციური ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა და სტიმულირება.

ქართული სტარტაპების და ინოვაციური სექტორის ხელშეწყობა, საქართველოს რეგიონებსა და უცხო ქვეყნის რეგიონებს შორის თანამშრომლობის განვითარების ხელშეწყობა, შესაძლებლობების ფარგლებში უცხოეთში ქართული ბიზნესის ინტერესების დაცვა და ქართული პროდუქციის ფალსიფიკაციისგან დაცვის ხელშეწყობა.

პროფესიული განათლების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა; საერთაშორისო საფინანსო და ეკონომიკურ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის ხელშეწყობა, გააქტიურება და ახალი შესაძლებლობების გამოვლენა; საერთაშორისო ორგანიზაციებში ყოველწლიურად არსებული ფინანსური ვალდებულებების მონიტორინგი და შესრულება.

კულტურული დიპლომატიის აქტიური გამოყენება საგარეო ურთიერთობებში; საქართველოს, როგორც სტაბილური, უსაფრთხო, ევროპული კულტურული იდენტობის მქონე, დემოკრატიული და წარმატებული ქვეყნის წარმოჩენა;

საქართველოში გატარებული რეფორმებისა და მიღწევების საზღვარგარეთ აქტიური პოპულარიზაცია და ამ მხრივ საზღვარგარეთის სხვადასხვა ქვეყნებისთვის შესაბამისი გამოცდილების გაზიარება ორმხრივ და მრავალმხრივ ფორმატებში;

საზღვარგარეთ ქართული კულტურისა და ინტელექტუალური პოტენციალის წარმოჩენის ხელშეწყობა; აქტიური თანამშრომლობა

გაერთიანებული ერების განათლების, კულტურის და მეცნიერების ორგანიზაციასთან (UNESCO) და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან; საქართველოს მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლების და არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის პოპულარიზაცია და ახალი ძეგლების ნომინირების პროცესის ხელშეწყობა;

საქართველოს შესახებ საზღვარგარეთ ცნობადობის ამაღლების მიზნით, ასევე, ქვეყნის მოსახლეობის მხრიდან საგარეო კურსის მიმართ მაღალი და გაცნობიერებული მხარდაჭერის უზრუნველსაყოფად თემატური საინფორმაციო კამპანიების განხორციელება, მათ შორის, ქვეყნის დემოკრატიული და ეკონომიკური განვითარების, ნატოსა და ევროკავშირში ინტეგრაციის პროცესში მიღწეული პროგრესის, ასევე, ამ კუთხით ქვეყნის წინაშე არსებული გამოწვევების თაობაზე.

აქტიური თანამშრომლობა მედია საშუალებებთან, ჟურნალისტებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, სამეცნიერო, აკადემიურ და ანალიტიკურ ცენტრებთან; განსაკუთრებული ყურადღება საინფორმაციო გარემოს აქტიურ მონიტორინგსა და ანალიზზე, შესაძლო დეზინფორმაციის ფაქტების გამოვლენასა და შესაბამისი საპასუხო ღონისძიებების დაგეგმვაზე როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე ქვეყნის ფარგლებს გარეთ.

საკონსულო საქმიანობის განხორციელების სამოქმედო არეალის გაფართოება, საქართველოს ახალი საკონსულო დაწესებულებების გახსნის გზით; საპატიო კონსულის ქსელის გაფართოება; სათანადო სტანდარტების შესაბამისად საკონსულოების აღჭურვის საკითხების მიმართულებით მუშაობის გაგრძელება.

კვალიფიციური საკონსულო მომსახურების და ოპერატიული საკონსულო დაცვის უზრუნველყოფის მიზნით, თანამედროვე ტექნოლოგიებისა და ახალი მექანიზმების დანერგვა და არსებულის განვითარება;

საქართველოს მოქალაქეებისა და იურიდიული პირების უფლებების უკეთ რეალიზების სამართლებრივი ბაზის შექმნის მიზნით, უცხო ქვეყნებთან საკონსულო ურთიერთობების გაღრმავება; საქართველოს მოქალაქეებისთვის თავისუფალი გადაადგილების არეალის გაფართოება; საკონსულო თანამდებობის პირთა კვალიფიკაციის ამაღლება.

9.1.2 **საერთაშორისო ორგანიზაციებში არსებული ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 28 01 02)**

საერთაშორისო ორგანიზაციებში ყოველწლიურად არსებული ფინანსური ვალდებულებების შესრულების განხორციელება, მრავალმხრივი დიპლომატიის მიზნებისა და ამოცანების უზრუნველყოფის მიზნით;

საერთაშორისო ორგანიზაციებში ყოველწლიურად არსებული ფინანსური ვალდებულებების შესრულება.

9.1.3 **საერთაშორისო ხელშეკრულებების და სხვა დოკუმენტების თარგმნა და დამოწმება (პროგრამული კოდი 28 01 03)**

საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და სხვა ოფიციალური დოკუმენტების თარგმნა/დამოწმება;

სათარგმნი მასალის რაოდენობის და სხვადასხვა ოფიციალური შეხვედრის სინქრონული თარგმნით მომსახურების გაზრდა;

გასაფორმებელი კონტრაქტების რაოდენობის გაზრდა;

თარჯიმანთა კვალიფიკაციისა და გამოცდილების დონის ამაღლება;

მთარგმნელებისთვის პერიოდულად პრაქტიკული სემინარების და ტრენინგების ჩატარება;

მაღალი ხარისხის თანამედროვე, სინქრონული და ციფრული აპარატურის შეძენა;

საქართველოს სამინისტროებისა და სხვა სახელმწიფო უწყებებისაგან, აგრეთვე საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს სტრუქტურული ქვედანაყოფებისაგან ინფორმაციის მიღება იმ ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების შესახებ, რომლებიც შესაძლოა/უნდა იქნეს დადებული, აგრეთვე კონვენციებთან და სხვა საერთაშორისო დოკუმენტებთან შეერთების თაობაზე, სავარაუდო დროისა და მოცულობის მითითებით, შესაბამისი ბიუროს მუშაობის კოორდინაციისა და ძალების უკეთესად განაწილების მიზნით;

მთარგმნელებისთვის პერიოდულად პრაქტიკული სემინარების, კონსულტაციების ჩატარება უცხოური ენის მცოდნე იმ სპეციალისტების მოწვევით, რომლებიც მუშაობენ სხვადასხვა სფეროში, აგრეთვე დიპლომატიური თანამშრომლების მოწვევით, რომლებიც მუშაობენ უცხო ქვეყნების საერთაშორისო ორგანიზაციებში, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს ცენტრალურ აპარატში, თარგმნის პროცესში წარმოქმნილი კონკრეტული უზუსტობებისა და სიძნელების გასარკვევად;

თანამედროვე განმარტებითი და ტექნოლოგიური ლექსიკონების, საცნობარო და მეთოდური ლიტერატურის შეძენა (უცხო ქვეყანაში საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების მეშვეობით), თანამედროვე ელექტრონული ლექსიკონების შეძენა;

საქართველოს სამინისტროებისა და სახელმწიფო უწყებებისაგან აგრეთვე სამინისტროს სტრუქტურული ქვედანაყოფებისაგან ინფორმაციის მიღება იმ ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების შესახებ, რომლებიც სავარაუდოდ დადებულ უნდა იქნეს, ასევე კონვენციებთან და სხვა საერთაშორისო დოკუმენტებთან მიერთების თაობაზე, სავარაუდო დროისა და მოცულობის მითითებით-ბიუროს მუშაობის კოორდინაციისა და ძალების უკეთესად განაწილების მიზნით;

მაღალი ხარისხის თანამედროვე, სინქრონული და ციფრული აპარატურის შეძენა.

9.1.4

დიასპორული პოლიტიკა (პროგრამული კოდი 28 01 04)

საზღვარგარეთ ქართულ დიასპორასთან ურთიერთობისა და კავშირების ინტენსიფიკაცია, სისტემატიზაცია და არსებული პრობლემების ერთიანი ძალისხმევით მოგვარება შესაბამის სტრატეგიაზე დაყრდნობით;

საზღვარგარეთ საქართველოს დიასპორის იდენტობისა და კულტურული თვითმყოფადობის შენარჩუნების ხელშეწყობა, დიასპორის ჩართულობა მსოფლიოს მასშტაბით ქვეყნის პოპულარიზაციისა და საქართველოს პოზიტიური იმიჯის განმტკიცების საკითხში;

ქვეყნის განვითარების პროცესში უცხოეთში მცხოვრები საქართველოს

მოქალაქეების მაქსიმალური ჩართულობა.

9.1.5

ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში საქართველოს ინტეგრაციის თაობაზე საზოგადოების ინფორმირება (პროგრამული კოდი 28 01 05)

საქართველოს ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრების უპირატესობის, სარგებლისა და შესაძლებლობის წარმოჩენა ქვეყნის მოსახლეობისთვის მარტივად გასაგები, ობიექტური ინფორმაციის რეგულარული მიწოდებით და მისი ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფით;

საერთო დასავლური ღირებულებების შესახებ საქართველოს მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობა;

სახელმწიფოს მიერ მოსახლეობისთვის ევროპულ და ევროატლანტიკურ სივრცეში ინტეგრაციის პროცესში განხორციელებული, მიმდინარე და დაგეგმილი რეფორმების შესახებ ობიექტური და ამომწურავი ინფორმაციის მიწოდება;

მოსახლეობაზე ანტიდასავლური პროპაგანდის ზეგავლენის თავიდან აცილებისა და შემცირების მიზნით შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;

საზოგადოებაში ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრებასთან დაკავშირებული მოლოდინის მართვა;

დასახული მიზნების განხორციელებისთვის სხვადასხვა სამთავრობო და არასამთავრობო უწყებასთან, დიპლომატიურ კორპუსთან და მედიასთან აქტიური თანამშრომლობა;

ინფორმაციის გამავრცელებელ ჯგუფებთან, მოსწავლეებთან/სტუდენტებთან, მასწავლებლებთან, საჯარო მოხელეებთან/ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებთან, სასულიერო პირებთან, მასმედიასთან, ეთნიკურ უმცირესობებთან, გამყოფ ხაზებთან ახლოს მდებარე სოფლების მოსახლეობასთან, სამხედრო მოსამსახურეებთან, ფერმერებთან/მეწარმეებთან და სხვა პირებთან აქტიური კომუნიკაციის გაგრძელება საჯარო დისკუსიების, სემინარების, სამუშაო შეხვედრების, საზაფხულო სკოლების, სასწავლო ვიზიტების და საინფორმაციო კამპანიების მეშვეობით.

10

სოფლის მეურნეობა

საქართველოს მთავრობა გააგრძელებს აქტიურ სოფლის მეურნეობის განვითარების პოლიტიკას, რომლის მიზანი იქნება მდგრადი განვითარების პრინციპებზე დაყრდნობით აგროსასურსათო სექტორში კონკურენტუნარიანობის ამაღლება, მაღალხარისხიანი პროდუქციის წარმოების სტაბილური ზრდა, სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, სურსათის უვნებლობა და სოფლის განვითარება. კლიმატკონივრული სოფლის მეურნეობის განვითარების ხელშეწყობა ერთდროულად პასუხობს სამ ურთიერთგადამკვეთ გამოწვევას, კერძოდ ესენია: სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაცია და კლიმატის ცვლილების შერბილების ხელშეწყობა. სოფლის განვითარების ერთიანი პოლიტიკის ფარგლებში სოფლად ცხოვრების დონის ამაღლებისა და ეკონომიკური აქტიურობის ზრდის მიზნით განხორციელდება:- სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა;- მსხვილფეხა პირუტყვის რძისა და ხორცის საბაზრო სისტემის განვითარება, დანაკარგების შემცირება, სურსათის უვნებლობისა და ხარისხის გაზრდა, კონკურენტუნარიანობისა და პროდუქტიულობის ამაღლება, ასევე სავაჭრო პოტენციალის გაზრდა;- დამატებული ღირებულების შემქმნელი სრული

ციკლის შემადგენელი კომპონენტების ინტეგრაციის მიზნით, სახელმწიფო ხელს შეუწყობს მოსავლის შემნახველი, დამახარისხებელი, შემფუთავი, გადამამუშავებელი და სადისტრიბუციო სექტორების განვითარებას, გაგრძელდება აგროდაზღვევის პროექტი, ხელი შეეწყობა სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის ხელმისაწვდომობის ამაღლებას;- გაიზრდება მელიორირებული (წყალურუნველყოფილი და დრენირებული) მიწების ფართობები. განვითარდება და გაუმჯობესდება სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემები. შეიქმნება ახალი საკანონმდებლო ბაზა, რითაც ხელი შეეწყობა საირიგაციო სისტემების მართვის თანამედროვე დეცენტრალიზებული სისტემების დანერგვას. კერძოდ, ფერმერთა გაერთიანების გზით, ჩამოყალიბდება წყალმომხმარებელთა ორგანიზაციები;- განხორციელდება დეგრადირებული ნიადაგების კვლევა და მათი ნაყოფიერების აღდგენა გაუმჯობესების ღონისძიებები;- შეიქმნება ქარსაფარი ზოლების მართვისა და გაშენების საკანონმდებლო ბაზა და დაიწყება ქარსაფარი ზოლების გაშენება. გაგრძელდება სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის სფეროებში სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი, მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბება და მისი შემდგომი სრულყოფა. სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და ფიტოსანიტარიის სფეროები დაუახლოვდება DCFTA-ის გეგმით გათვალისწინებულ ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობას. აღნიშნული უზრუნველყოფს შიდა ბაზარზე ევროპული სტანდარტების დამკვიდრებასა და აგროსასურსათო პროდუქტების საექსპორტო პოტენციალის ზრდას, რაც მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს ეკონომიკის განვითარებაში და ქვეყნის, როგორც საიმედო სავაჭრო პარტნიორის, იმიჯის დამკვიდრებაში.

10.1

ერთიანი აგროპროექტი (პროგრამული კოდი 31 05)

სოფლის მეურნეობის პირველადი წარმოების გადამამუშავების და შენახვარეალიზაციის რგოლების უზრუნველყოფა იაფი და ხელმისაწვდომი ფულადი სახსრებით;

აგროსექტორში დაზღვევის განვითარების ხელშეწყობა;

სანერგე მეურნეობების მოწყობის და მრავალწლიანი კულტურების ბაღების გაშენების ხელშეწყობა;

კერძო და სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული გავლურებული ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაციის ხელშეწყობა;

სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების განვითარების ხელშეწყობა;

ფერმათა/ფერმერთა ერთიანი რეესტრის სისტემის მოსაწესრიგებლად სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობით დაკავებული პირების ერთიანი ელექტრონული ბაზის შექმნა;

ქვეყანაში სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკაზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა, მოსავლის ამღები სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შესყიდვის საგრანტო თანადაფინანსების გზით;

პროექტების ტექნიკური მხარდაჭერა;

მეფუტკრე სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ფუტკრის სკებით, თაფლის საწურებით, ფიჭის სათლელით და სხვა მოწყობილობებით უზრუნველყოფა;

რძის მწარმოებელი და მევენახეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების

ხელშეწყობა;

შერჩეული ღირებულებათა ჯაჭვების (ვაშლი, ატამი/ნექტარინი, კივი, ხურმა, დაფნა, ბოსტნეული, კენკრა, თაფლი) ხელშეწყობა; მცირე გრანტების გაცემა პირველადი წარმოებისათვის მოსავლიანობის ზრდის და პროდუქციის ხარისხის ამაღლების მიზნით; მსხვილი გრანტების გაცემა აგრობიზნესისთვის მოქმედი საწარმოების მოდერნიზაცია/განახლებისთვის, მათ მიერ წარმოებული პროდუქტის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით;

რძის მწარმოებელ მცირე ზომის შინამეურნეობების და ფერმერების, მერძეეობის სექტორისთვის მომსახურების მიმწოდებლების, რძის შემგროვებელი ცენტრებისა და რძის გადამამუშავებლების ხელშეწყობა; რძის ხარისხის გაუმჯობესება, ინოვაციური სადემონსტრაციო/სამოდელიო ფერმების შექმნა და მათი ცოდნა-უნარებითა და დანადგარებით აღჭურვა.

10.1.1 სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვა (პროგრამული კოდი 31 05 01)

სოფლის მეურნეობის დარგში დაგეგმილი და მიმდინარე პროექტების მართვა და ეფექტური განხორციელება.

10.1.2 შეღავათიანი აგროკრედიტები (პროგრამული კოდი 31 05 02)

სოფლის მეურნეობის პირველადი წარმოების, გადამამუშავების და შენახვა-რეალიზაციის საწარმოების უზრუნველყოფა იაფი და ხელმისაწვდომი ფულადი სახსრებით. ბენეფიციარებზე სესხები (ან ლიზინგი) გაიცემა პროექტში მონაწილე საფინანსო ინსტიტუტებიდან, ხოლო ა(ა)იპ - სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო განახორციელებს ამ სესხების (ლიზინგის) საპროცენტო სარგებელის თანადაფინანსებას და ზოგ შემთხვევაში, მონაწილეობას მიიღებს როგორც სესხების უზრუნველყოფაში, ასევე უზრუნველყოფის სახით წარდგენილი მიწის ნაკვეთების გამოსყიდვაში. სესხის (ლიზინგის) მიზნობრიობაა სოფლის მეურნეობის პირველადი და გადამამუშავებელი წარმოების ძირითადი საშუალებების დაფინანსება, საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

10.1.3 აგროდაზღვევა (პროგრამული კოდი 31 05 03)

აგროსექტორში სადაზღვევო ბაზრის განვითარება, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის ხელშეწყობა, კონკურენტუნარიანობის ამაღლება, ფერმერებისთვის შემოსავლების შენარჩუნება და რისკების შემცირება;

სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაზღვევა ხორციელდება სადაზღვევო კომპანიების მიერ, ხოლო ა(ა)იპ - სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო განახორციელებს სადაზღვევო პრემიების თანადაფინანსებას საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

10.1.4 დანერგე მომავალი (პროგრამული კოდი 31 05 04)

სანერგე მეურნეობების განვითარების და ინტენსიური ბაღების გაშენების ხელშეწყობა, საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად;

მრავალწლოვანი ბაღების გაშენების მსურველ ფიზიკური/იურიდიული პირებისთვის ტექნიკური და ფინანსური დახმარების გაწევა; სანერგე მეურნეობების შექმნის სტიმულირება ფინანსური დახმარების საშუალებით; პროექტში მონაწილე ბენეფიციართათვის ტრენინგების ჩატარების უზრუნველყოფა;

ფიზიკური პირებისა და კოოპერატივებისათვის, ტექნიკური და

ფინანსური დახმარების გაწევა მრავალწლიანი კენკროვანების ბაღის გაშენების მიზნით. საქართველოში არსებული აუთვისებელი მიწის ფართობების ათვისება, გავრცელებული დაბალ შემოსავლიანი ერთწლიანი კულტურების გაცილებით მაღალშემოსავლიანი მრავალწლიანი კენკროვანი კულტურებით ჩანაცვლება და ადგილობრივი მოსახლეობის ფინანსური კეთილდღეობის ზრდის ხელშეწყობა.

10.1.5

ქართული ჩაი (პროგრამული კოდი 31 05 05)

საქართველოში არსებული ჩაის პლანტაციების პოტენციალის მაქსიმალური გამოყენება, ჩაის წარმოების სექტორში ეფექტური კოოპერაციის ხელშეწყობა, მაღალი ხარისხის ჩაის (მათ შორის ბიო ჩაის) წარმოების ხელშეწყობა, საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

კერძო და სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაციის ხარჯის თანადაფინანსება, როგორც კომპანიებისათვის ასევე კოოპერატივებისათვის;

სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ჩაის პლანტაციების ეფექტური გამოყენების ხელშეწყობა მათი ბიზნეს ოპერატორებზე იჯარის წესით გადაცემის გზით;

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებისთვის ჩაის გადამამუშავებელი დანადგარების დაფინანსება.

10.1.6

სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება (პროგრამული კოდი 31 05 06)

იმპორტის ჩამანაცვლებელი პროდუქციის წარმოების, აგრეთვე ადგილობრივი სანედლეულო ბაზის განვითარების მიზნით სოფლის მეურნეობის პროდუქციის ახალი გადამამუშავებელი და შემნახველი ინფრასტრუქტურის შექმნა და თანამედროვე საწარმოო ხაზით/ტექნოლოგიებით აღჭურვა, საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

10.1.7

ფერმათა/ფერმერთა რეესტრაციის პროექტი (პროგრამული კოდი 31 05 07)

ფერმათა/ფერმერთა ერთიანი რეესტრის სისტემის მოსაწესრიგებლად სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობით დაკავებული პირების ერთიანი ელექტრონული ბაზის შექმნა. ამით სახელმწიფოს ექნება სტატისტიკური ინფორმაცია სამიზნე ჯგუფების სწორად შესარჩევად და მათთვის სხვადასხვა მასტიმულირებელი პროექტის/პროგრამის საჭიროებისამებრ დასაგეგმად და განსახორციელებლად.

10.1.8

მოსავლის ამღები ტექნიკის თანადაფინანსების პროექტი (პროგრამული კოდი 31 05 08)

ქვეყანაში სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკაზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა მოსავლის ამღები სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შესყიდვის საგრანტო თანადაფინანსების გზით, საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

10.1.9

პროექტების ტექნიკური მხარდაჭერის პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 05 09)

მარკეტინგულ სერვისებზე წვდომის მიზნით, ბრენდინგსა და შეფუთვის დიზაინში დახმარება;

გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების საკვანძო პერსონალისა და მენეჯმენტის ტრენინგის ჩატარების ხელშეწყობა;

სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სისტემების და სტანდარტების დანერგვის ხელშეწყობა;

უცხოელი დარგობრივი ექსპერტების გრძელვადიანი ვიზიტების დაფინანსება.

რეგიონალური და მუნიციპალური საკონსულტაციო სამსახურების თანამშრომლების კვალიფიკაციისა და პროფესიული უნარ-ჩვევების ამაღლება:

10.1.10 **მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერა (პროგრამული კოდი 31 05 10)**

მეფუტკრე სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ფუტკრის სკვებით, თაფლის საწურებით, ფიჭის სათლელით და სხვა მოწყობილობებით უზრუნველყოფა, საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

10.1.11 **სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ინფრასტრუქტურული განვითარება (პროგრამული კოდი 31 05 11)**

რძის მწარმოებელი კოოპერატივების ხელშეწყობა, მევენახეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობა, საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

10.1.12 **აგროსექტორის განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 31 05 12)**

შერჩეული ღირებულებათა ჯაჭვების (ვაშლი, ატამი/ნექტარინი, ხურმა, დაფნა, ბოსტნეული, კენკრა, თაფლი, ყვავილები, კაკალი) განვითარების ხელშეწყობა;

შერჩეულ კულტურებთან დაკავშირებულ საირიგაციო სისტემების შიდა სამეურნეო ქსელის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;

ნიადაგის აღდგენა და დაცვა ეროზიებისგან ნაპირსამაგრებისა და ქარსაცავების მეშვეობით;

თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი სადემონსტრაციო ნაკვეთების მოწყობა; ფერმერთა თეორიული და პრაქტიკული სწავლება;

კლიმატთან დაკავშირებული პოლიტიკისთვის საჭირო სხვადასხვა ინიციატივების ხელშეწყობა; სოფლად მცირე ინფრასტრუქტურის (გზები, ხიდები) რეაბილიტაცია/მშენებლობა;

ორი სახის გრანტების გაცემა: მცირე გრანტები პირველადი წარმოებისათვის (თანხის მაქსიმალური ოდენობა 15,000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარში), რომლის მიზანია მოსავლიანობის ზრდა და პროდუქციის ხარისხის ამაღლება გაუმჯობესებული ტექნოლოგიებისა და მიდგომების გამოყენებით და მსხვილი გრანტები აგრობიზნესისთვის (მაქსიმალური ოდენობა 100,000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარში), რომლის მიზანია მოქმედი საწარმოების მოდერნიზაცია/განახლება, მათ მიერ წარმოებული პროდუქტის ხარისხისა და მოცულობის გაუმჯობესების მიზნით;

ქვეყნის სოფლის მეურნეობის სექტორისათვის ეროვნული საადაპტაციო გეგმის მომზადება;

რძის მწარმოებელ მცირე ზომის შინამეურნეობების და ფერმერების, მერძეეობის სექტორისთვის მომსახურების მიმწოდებლების, რძის

შემგროვებელი ცენტრებისა და რძის გადამამუშავებლების ხელშეწყობა.

ქალებისა და ახალგაზრდების ჩართულობის ხელშეწყობა, საკანონმდებლო ბაზის გაუმჯობესება, ინფრასტრუქტურისა და საკვები ბაზების მოწესრიგება, სამოვრების მართვის ეფექტური სისტემის შექმნა/განვითარება.

რძის ხარისხის გაუმჯობესება, ინოვაციური სადემონსტრაციო/სამოდელი ფერმების შექმნა და მათი დანადგარებით აღჭურვა, გრანტების გაცემა ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისი რძის წარმოების, შემკრები პუნქტებისა და რძის გადამამუშავებელი საწარმოების შექმნის კუთხით.

შერჩეული ბენეფიციარების სწავლება რძის წარმოების, შეგროვებისა და წარმოების ტექნოლოგიებში, სურსათის უვნებლობის საკითხებში, HACCP სტანდარტებში, ფერმერთათვის ევრო რეგულაციებთან შესაბამისობის რძის ხარისხის გაუმჯობესებაში, თანამედროვე საკვები ბაზისა და დაავადებების მართვის საკითხებში. პროექტის ბენეფიციარები იქნებიან როგორც ინდივიდუალური ფერმერები, ასევე კოოპერატივები და საწარმოები.

10.1.12.1

სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD) (პროგრამული კოდი 31 05 12 01)

შერჩეული ღირებულებათა ჯაჭვების (ვაშლი, ატამი/ნექტარინი, ხურმა, დაფნა, ბოსტნეული, კენკრა, თაფლი, ყვავილები, კაკალი) განვითარების ხელშეწყობა;

შერჩეულ კულტურებთან დაკავშირებულ საირიგაციო სისტემების შიდა სამეურნეო ქსელის სარეაბილიტაციო სამუშაოები; ნიადაგის აღდგენა და დაცვა ეროზიებისგან ნაპირსამაგრებისა და ქარსაცავების მეშვეობით;

თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი სადემონსტრაციო ნაკვეთების მოწყობა;

ფერმერთა თეორიული და პრაქტიკული სწავლება; კლიმატთან დაკავშირებული პოლიტიკისთვის საჭირო სხვადასხვა ინიციატივების ხელშეწყობა;

სოფლად მცირე ინფრასტრუქტურის (გზები, ხიდები) რეაბილიტაცია/მშენებლობა;

მცირე გრანტები პირველადი წარმოებისათვის (თანხის მაქსიმალური ოდენობა 15,000 აშშ დოლარის ექვივალენტი ლარში), რომლის მიზანია მოსავლიანობის ზრდა და პროდუქციის ხარისხის ამაღლება გაუმჯობესებული ტექნოლოგიებისა და მიდგომების გამოყენებით;

მსხვილი გრანტები აგრობიზნესისთვის (მაქსიმალური ოდენობა 100,000 აშშ დოლარის ექვივალენტი ლარში), რომლის მიზანია მოქმედი საწარმოების მოდერნიზაცია/განახლება, მათ მიერ წარმოებული პროდუქტის ხარისხისა და მოცულობის გაუმჯობესების მიზნით.

10.1.12.2

სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტის საგრანტო კომპონენტი (GEF, IFAD) (პროგრამული კოდი 31 05 12 02)

შერჩეული ღირებულებათა ჯაჭვების (ვაშლი, ატამი/ნექტარინი, კივი,

ხურმა, დაფნა, ბოსტნეული, კენკრა, თაფლი) ხელშეწყობა;

მცირე გრანტების გაცემა პირველადი წარმოებისათვის (თანხის მაქსიმალური ოდენობა 15,000 აშშ დოლარის ექვივალენტი ლარში), რომლის მიზანია მოსავლიანობის ზრდა და პროდუქციის ხარისხის ამაღლება;

მსხვილი გრანტების გაცემა აგრობიზნესისთვის (მაქსიმალური ოდენობა 100,000 აშშ დოლარის ექვივალენტი ლარში), რომლის მიზანია მოქმედი საწარმოების მოდერნიზაცია/განახლება, მათ მიერ წარმოებული პროდუქტის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით.

10.1.12.3

მერძევეობის დარგის მოდერნიზაციის და ბაზარზე წვდომის პროგრამა (DiMMA) (IFAD) (პროგრამული კოდი 31 05 12 03)

რძის მწარმოებელ მცირე ზომის შინამეურნეობების და ფერმერების, მერძევეობის სექტორისთვის მომსახურების მიმწოდებლების, რძის შემგროვებელი ცენტრებისა და რძის გადამამუშავებლების ხელშეწყობა;

ქალებისა და ახალგაზრდების ჩართულობის ხელშეწყობა, საკანონმდებლო ბაზის გაუმჯობესება, ინფრასტრუქტურისა და საკვები ბაზების მოწესრიგება, საძოვრების მართვის ეფექტური სისტემის შექმნა/განვითარება;

რძის ხარისხის გაუმჯობესება, ინოვაციური სადემონსტრაციო/სამოდელო ფერმების შექმნა და მათი ცოდნა-უნარებითა და დანადგარებით აღჭურვა, გრანტების გაცემა ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისი რძის წარმოების, შემკრები პუნქტებისა და რძის გადამამუშავებელი საწარმოების შექმნის კუთხით. შერჩეული ბენეფიციარების სწავლება რძის წარმოების, შეგროვებისა და წარმოების ტექნოლოგიებში, სურსათის უვნებლობის საკითხებში, HACCP სტანდარტებში, ფერმერთათვის ევრო რეგულაციებთან შესაბამისობის რძის ხარისხის გაუმჯობესებაში, თანამედროვე საკვები ბაზისა და დაავადებების მართვის საკითხებში. პროექტის ბენეფიციარები იქნებიან როგორც ინდივიდუალური ფერმერები, ასევე კოოპერატივები და საწარმოები;

მერძევეობის სექტორში არსებული ინსტიტუციონალური თუ საკანონმდებლო საკითხების იდენტიფიცირება და მათი გადაწყვეტის ხელშეწყობა, საძოვრებთან დაკავშირებული და დარგისათვის საჭირო საკანონმდებლო ბაზის შექმნა;

პროგრამა პირველ ეტაპზე განხორციელდება, სამ რეგიონში: იმერეთში, სამეგრელო-ზემო სვანეთში და სამცხე-ჯავახეთში.

10.2

სამელიორაციო სისტემების მოდერნიზაცია (პროგრამული კოდი 31 06)

სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მოდერნიზაციის მიზნით: წყალსაცავების, სარწყავი და დამშრობი სისტემის რეაბილიტაცია;

სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის ტექნიკური ექსპლუატაცია და სამელიორაციო დანიშნულების ტექნიკით უზრუნველყოფა;

სადემონსტრაციო ნაკვეთების მოწყობა და ფერმერების სწავლება;

მიწის აღდგენითი სამუშაოების განხორციელება.

სამელიორაციო სისტემების ინსტიტუციონალური გაძლიერების ხელშეწყობა.

10.2.1

**სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაცია და ტექნიკის შეძენა
(პროგრამული კოდი 31 06 01)**

საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში წყალსაცავების, სარწყავი და დამშრობი სისტემების რეაბილიტაცია;

შესაბამისი საინჟინრო კვლევების, დაპროექტების, ზედამხედველობისა და ექსპერტიზის განხორციელება;

სპეციალური ტექნიკის, სატრანსპორტო საშუალებების, მანქანა-მექანიზმების, მოწყობილობებისა და დამხმარე საშუალებების შეძენა სამელიორაციო ობიექტებზე საექსპლუატაციო და სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩასატარებლად.

10.2.2

**სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მიმდინარე ტექნიკური ექსპლუატაცია
(პროგრამული კოდი 31 06 02)**

შპს „საქართველოს მელიორაციის“ სუბსიდირება სარწყავი და დამშრობი სისტემების ინფრასტრუქტურის ტექნიკური ექსპლუატაციის ღონისძიებების, მექანიკური სატუმბი სადგურების ფუნქციონირებისათვის მოსახმარი ელექტროენერჯის, სამელიორაციო დანიშნულების ტექნიკის, სატრანსპორტო საშუალებებისა და სხვა მანქანა-მექანიზმების მოვლა-შენახვის ღონისძიებების დაფინანსება.

10.2.3

ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB) (პროგრამული კოდი 31 06 03)

ზედა რუს მაგისტრალური არხის, ტბისი-კუმისის მაგისტრალური არხისა და ქვემო სამგორის მარჯვენა მაგისტრალური არხის სრული რეაბილიტაცია, რომელიც მოიცავს სათავე ნაგებობების, მაგისტრალური არხების, პირველი და მეორე რიგის გამანაწილებელი არხებისა და შიდა სამეურნეო ქსელების აღდგენა-რეაბილიტაციას.

შპს „საქართველოს მელიორაციის“ ინსტიტუციონალური გაძლიერება და თანამდროვე ტექნიკით აღჭურვა.

10.3

**სურსათის უვნებლობა, მცენარეთა დაცვა და ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობა
(პროგრამული კოდი 31 02)**

სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი;

ცხოველთა დაავადებების საწინააღმდეგო პროფილაქტიკური, იძულებითი ღონისძიებებისა და ლაბორატორიული კვლევების განხორციელება;

ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია;

სახელმწიფო ვეტერინარული კონტროლი მიმოქცევაში მყოფ ვეტერინარულ პრეპარატებსა და ცხოველებში არსებული ვეტპრეპარატების და სხვა დამაბინძურებლების ნარჩენების გამოსავლენად;

საკარანტინო და განსაკუთრებით საშიში მავნე ორგანიზმების გავრცელების საწინააღმდეგო ღონისძიებების განხორციელება;

პესტიციდების/აგროქიმიკატების ხარისხის კონტროლი და ვეტერინარული ავთიაქებისა და სამკურნალოების მონიტორინგი;

სურსათის ხარისხისა და უსაფრთხოების მაჩვენებლების, ცხოველთა

განსაკუთრებით საშიში დაავადებების, მცენარეთა საკარანტინო და სხვა მავნე ორგანიზმების და სასოფლო-სამეურნეო კულტურების ლაბორატორიული კვლევა;

ქვეყნის ტერიტორიის მონიტორინგის (მავნებლის გამოჩენის და მისი რიცხოვნობის დაფიქსირება ფერომონიანი ხაფანგების საშუალებით) საფუძველზე, თანამედროვე სპეციფიკური შესასხურებელი ტექნიკის გამოყენებით, აზიური ფაროსანას პოპულაციის რიცხოვნობის შემცირებისათვის შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება, კერების ლოკალიზაცია/ლიკვიდაცია.

10.4 მევენახეობა-მეღვინეობის განვითარება (პროგრამული კოდი 31 03)

ქართული ღვინოპროდუქციის საერთაშორისო და ადგილობრივი დეგუსტაციების, კონკურსების, გამოფენებისა და პრესტურების მოწყობა;

სპეციალიზებული უცხოური ჟურნალებისათვის საქართველოს მევენახეობა-მეღვინეობის შესახებ სტატიების მომზადება და მათი გამოქვეყნება;

სარეკლამო რგოლების დამზადება და ქართული ღვინის პოპულარიზაციისათვის საჭირო სხვა ღონისძიებების განხორციელება;

ქართული ღვინისა და კულინარიის შესახებ საგანმანათლებლო ღონისძიებების მოწყობა საქართველოს და საერთაშორისო ბაზრებზე;

ალკოჰოლიანი სასმელების სასერტიფიკაციო ნიმუშების ან/და სერტიფიცირებული პარტიებიდან აღებული ნიმუშების შედარების უზრუნველსაყოფად ლაბორატორიული კვლევის ჩატარება;

მევენახეობის კადასტრის დანერგვა;

ვენახების ფართობების აღრიცხვა;

საქართველოს ტერიტორიაზე აღმოჩენილი წიპწებისა და მერქნის მოლეკულური გენეტიკის და ამპელოგრაფიის მეთოდებით შესწავლის ხელშეწყობა და წიპწების მოპოვებისათვის არქეოლოგიურ გათხრებში თანამონაწილეობა;

მევენახეობის სფეროში დასაქმებული ფიზიკური პირების მიერ მიღებული ყურძნის მოსავლის რეალიზაციის ხელშეწყობა;

ქართული ღვინის ადგილწარმოშობის დასახელებების სისტემის განვითარების ხელშეწყობის და ქართულ ღვინოსთან დაკავშირებული აღნიშვნების დაცვის ღონისძიებების განხორციელება.

10.5 სოფლის მეურნეობის დარგში სამეცნიერო-კვლევითი ღონისძიებების განხორციელება (პროგრამული კოდი 31 04)

აგრარულ სფეროში დასაქმებულთათვის თანამედროვე აგროტექნოლოგიების გამოყენების შესახებ ცნობიერების ღონის ამალღების ხელშეწყობა;

საქართველოში გავრცელებული სასოფლო-სამეურნეო ცხოველების, ფრინველების, თევზებისა და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშებისა და პოპულაციების მიკროსასელებელი გუნდების შექმნა;

ერთწლიანი და მრავალწლიანი კულტურების გენოფონდის მოძიება, აღდგენა,

კონსერვაცია, საკოლექციო და სადედე ნარგაობების შექმნა; ერთწლიანი კულტურების პირველადი მეთესლეობის განვითარება;

საერთაშორისო სტანდარტების შესამაბისი თესლისა და სარგავი მასალის სერთიფიცირების სისტემის მხარდაჭერა;

ბიოაგროწარმოების დანერგვის ხელშეწყობა;

სურსათის უვნებლობის სფეროში რისკის შეფასება;

ხილისა და ბოსტნეულის შენახვის უნარიანობისა და ნედლად შენახვის მეთოდების კვლევა და რეკომენდაციების შემუშავება;

ნიადაგების ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის ნიადაგების მდგომარეობის შესწავლა და სათანადო ღონისძიებების განხორციელება.

10.6 **კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა (პროგრამული კოდი 31 14)**

ISO 17025 და ISO 9001 სტანდარტის მოთხოვნების შესაბამისად: ცხოველთა განსაკუთრებით საშიში ინფექციური და არაინფექციური დაავადებების ლაბორატორიული დიაგნოსტიკა; მცენარეთა საკარანტინო და სხვა საშიში მავნე ორგანიზმების ლაბორატორიული დიაგნოსტიკა; სასოფლო-სამეურნეო კულტურების ლაბორატორიული კვლევა ქვეყნის მამულებით; სურსათის/ცხოველის საკვების და სასმელი წყლის ხარისხისა და უსაფრთხოების მაჩვენებლების ლაბორატორიული კვლევა და ამ პროდუქტებში არსებული მიკრობიოლოგიური, ქიმიური და რადიაციული დაბინძურების გამოვლენა.

10.7 **მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის სახელმწიფო პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 15)**

მიწის რაციონალური გამოყენებისა და დაცვის უზრუნველყოფის, მიწის ბაზრის განვითარების ხელშეწყობის, მიწის ბალანსის შედგენის, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის რესურსების აღრიცხვის, მიზნობრივი გამოყენებისა და სახელმწიფო მონიტორინგის სამართლებრივი საფუძვლების შექმნა;

მიწის ბალანსის შედგენის, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის რესურსების აღრიცხვისა და მონაცემთა ერთიანი ბაზის ჩამოყალიბება.

11 **სასამართლო სისტემა**

გაძლიერდება ადამიანის უფლებათა დაცვის ინსტიტუციური მექანიზმები. საქართველოს მთავრობის მოქმედებები მიმართული იქნება სასამართლო სისტემის მიმართ ნდობის ამაღლებისკენ. საქართველოს მთავრობის პრიორიტეტია ქართული მართლმსაჯულებისადმი თითოეული მოქალაქის და კერძო სექტორის რწმენის განმტკიცება. ხელი შეეწყობა ინსტიტუციურ დონეზე სასამართლოს დამოუკიდებლობას. დაიხვეწება მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის წესი და დისციპლინური წარმოების პროცედურები. საქმეები შემთხვევითობის წესით, ელექტრონული ფორმით განაწილდება. საერთო სასამართლოების სისტემაში შეიქმნება კომერციული კოლეგიები და პალატები, რომლებიც სპეციალიზებული იქნება კომერციული და საგადასახადო საქმეების განხილვაზე. რეფორმის შედეგად მკვეთრად გაუმჯობესდება კომერციულ და საგადასახადო დავებზე მართლმსაჯულების ხარისხი და სისწრაფე, საკანონმდებლო და ინსტიტუციური მექანიზმებით ხელი შეეწყობა მედიაციის, როგორც დავების მოგვარების ალტერნატიული საშუალების, დამკვიდრებასა და განვითარებას, რამაც, თავის მხრივ, ხელი უნდა შეუწყოს საინვესტიციო კლიმატის გაუმჯობესებას, პირდაპირი

უცხოური ინვესტიციების მოცულობის ზრდას და ეკონომიკის წინსვლას.

11.1 **სასამართლო სისტემა (პროგრამული კოდები 07 00–10 00)**

სასამართლოთა შენობების სამშენებლო და სარემონტო-სარეკონსტრუქციო სამუშაოების ჩატარება;

ნაფიცი მსაჯულებისა და მსაჯულობის კანდიდატებისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ყველა ხარჯის ანაზღაურების უზრუნველყოფა, რომლებიც დაკავშირებულია მათ მიერ საკუთარი მოვალეობის შესრულებასთან;

მოსამართლეთა ჯანმრთელობის დაზღვევით უზრუნველყოფა;

საქართველოს უზენაესი და საკონსტიტუციო სასამართლოების გამჭვირვალობისა და საჯაროობის პროცესის გაგრძელება.

11.2 **სსიპ – ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო (პროგრამული კოდი 46 00)**

საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, კვალიფიციური ექსპერტების მეშვეობით განსაზღვრული ექსპერტიზისა და გამოკვლევების ჩატარება, შესაბამისი დასკვნის შედგენა და გაცემა საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე.

საერთაშორისოდ აღიარებული სამედიცინო კვლევის მეთოდების გამოყენება და ხარისხის უზრუნველყოფის პროგრამის განხორციელება.

ექსპერტიზის ახალი მეთოდოლოგიების დანერგვა და აკრედიტაციის სფეროს გაფართოება.

სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს მიერ მიწოდებული სერვისების სანდოობის მაღალი ხარისხის შენარჩუნება.

რეგიონალური სამსახურების ინფრასტრუქტურის განვითარება.

კადრების კვალიფიკაციის ამაღლება, გადამზადება და საერთაშორისო პროფესიულ და ლაბორატორიათმორის ტესტირებებში რეგულარული მონაწილეობა.

12 **გარემოს დაცვა და ბუნებრივი რესურსების მართვა**

გარემოს დაცვა, მისი მდგრადობის შენარჩუნება და ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენება მნიშვნელოვან გამოწვევას წარმოადგენს, განსაკუთრებით კლიმატის ცვლილების მიმდინარე პროცესში და საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა. მთავრობა გააგრძელებს აქტიურ გარემოს დაცვის განვითარების პოლიტიკას, რომლის მიზანიც იქნება მდგრადი და ჯანსაღი გარემოს უზრუნველყოფა, ეკოლოგიური გარემოს გაუმჯობესება, გაუმჯობესდება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესი. დაინერგება გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებების გაცემის ელექტრონული სისტემა. ელექტრონული მმართველობის დანერგვა უფრო გამჭვირვალეს გახდის არსებულ პროცედურებს და გააადვილებს ინვესტორთან ურთიერთობებს. ამასთან, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მოსახლეობის მონაწილეობა უფრო ეფექტიანი გახდება. გარემოს დაზიანების პრევენციისა და აღმოფხვრის (კომპენსაციის) მიზნით ჩამოყალიბდება გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის ეფექტიანი სისტემა. დაინერგება ახალი მარეგულირებელი ნორმები ბიომრავალფეროვნების დაცვა-შენარჩუნებისა და ბიოლოგიური რესურსებით მდგრადი სარგებლობის მიზნით. სახელმწიფო უზრუნველყოფს დაცული ტერიტორიების გაფართოებასა და ეკოტურიზმის ხელშეწყობას. ტყის მდგრადი

მართვის პრაქტიკის დანერგვისა და ხელშეწყობის მიზნით, დამკვიდრდება ტყეების მოვლის, დაცვისა და აღდგენის ეფექტიანი მექანიზმები, რაც ხელს შეუწყობს ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლების შენარჩუნება-გაუმჯობესებას. გაუმჯობესდება ტყეზე კონტროლის მექანიზმები. კლიმატის ცვლილებით განპირობებული ბუნებრივი კატასტროფების საფრთხეების რისკების შემცირების მიზნით გაფართოვდება ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების ქსელი, გაძლიერდება მოდელირების შესაძლებლობები და დაინერგება ადრეული შეტყობინების ეროვნული სისტემა. გაუმჯობესდება ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემა, ასევე, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევისა და წყლის გამოყენების აღრიცხვის სისტემები. გაგრძელდება წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვის სისტემაზე გადასვლა, რომელიც ეფუძნება წყლის რესურსების მდგრადი მართვისა და სააუზო მართვის ევროპულ პრინციპებს. გაუმჯობესდება ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემა. ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისად დაინერგება სხვადასხვა მექანიზმები, რაც წახალისებს ნარჩენების წარმოქმნის პრევენციას და ნარჩენების ხელახალ გამოყენებას. გაუმჯობესდება ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების ხარისხი, შეიქმნება რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის ახალი სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს მოსახლეობისა და გარემოს დაცვას რადიაციის შესაძლო მავნე ზეგავლენისგან. მთავრობის ხედვაა, რომ ყველა ბუნებრივი რესურსი მაქსიმალური ეფექტიანობით იყოს გამოყენებული და იმავდროულად მოხდეს გარემოს დაცვით პრინციპებზე დაყრდნობით რესურსების მდგრადი მართვა. მნიშვნელოვანია მიმდინარე და დაგეგმილი ინიციატივების განხორციელება: - სამართლებრივი ჩარჩოს განახლება - ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (EBRD) მიერ მხარდაჭერილი რეფორმის II ფაზის ფარგლებში, სექტორის მარეგულირებელი განახლებული ნორმატიული ბაზის შემუშავება; - ინტეგრირებული სალიცენზიო სისტემის დანერგვა; - გეოლოგიურ მონაცემთა მართვის თანამედროვე სისტემის დანერგვა; - სალიცენზიო რეჟიმის გადახედვა და გაუმჯობესება; - საზედამხებდევლო ფუნქციის გაძლიერება - რისკების შეფასებაზე დაფუძნებული მონიტორინგის სისტემის დანერგვა; - გარემოსდაცვითი მონიტორინგის მექანიზმების გაუმჯობესება - საბადოთა რეკულტივაციის სისტემის გაუმჯობესება; - ქვეყანაში არსებული სასარგებლო წიაღისეულის გეოლოგიური და ეკონომიკური პოტენციალის შეფასება თანამედროვე სტანდარტებისა და მეთოდოლოგიის გათვალისწინებით.

12.1

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობა (პროგრამული კოდი 31 07)

გარემოს დაბინძურებისა და ბუნებრივი რესურსებით უკანონო სარგებლობის პრევენცია, გამოვლენა და აღკვეთა. მათ შორის ხე-ტყის კონტროლის გაუმჯობესება - ხე-ტყის უკანონო მოპოვების, ტრანსპორტირებისა და გადამუშავების ფაქტების პრევენცია, გამოვლენა, აღკვეთა;

გარემოსდაცვითი სახელმწიფო კონტროლის სისტემის სრულყოფა, რომელიც უზრუნველყოფს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში კანონმდებლობის მოთხოვნათა ჯეროვან შესრულებას.

კანონდარღვევათა ეფექტური შემაკავებელი პირობების შექმნა და რეგულირების ობიექტების მიერ გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის ნებაყოფლობითი შესრულების სათანადო დონის მიღწევა.

12.2

გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 01)

ქვეყნის აგრარულ და გარემოს დაცვის სექტორში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და რეფორმების განხორციელება;

აგრარული სექტორის და გარემოს დაცვის განვითარების პრიორიტეტულ მიმართულებათა განსაზღვრა და შესაბამისი პროგრამების შემუშავება;

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებების მართვა და ადმინისტრირება;

2017-2021 წწ. გარემოს დაცვის მოქმედებათა ეროვნული პროგრამის განხორციელების შეფასება და 2022-2026 წწ. გარემოს დაცვის მოქმედებათა ეროვნული პროგრამის შემუშავება;

ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDGs) 15.1 და 15.5 ამოცანების შესაბამისად, ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ფარგლებში განხორციელებული მცენარეთა და ცხოველთა (მათ შორის საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი სახეობების) აღრიცხვის და მდგომარეობის შეფასების საფუძველზე მონაცემთა ერთიანი ბაზის შექმნა;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDGs) 15.1 ამოცანის შესაბამისად: წითელი ნუსხის მიღმა დარჩენილი ცხოველთა სახეობების მდგომარეობის შეფასება, სანადირო სახეობებად განსაზღვრისა და რიგ შემთხვევაში დაცვის უფრო ქმედითი ზომების დანერგვა;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDGs) ნაციონალიზაციის პროცესში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მიმართულებით პრიორიტეტული ამოცანების განსაზღვრა და შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება.

12.2.1

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 31 01 01)

აგრარული სექტორის და გარემოს დაცვის განვითარების პრიორიტეტული მიმართულებათა განსაზღვრა და შესაბამისი პროგრამების შემუშავება;

2017-2021 წწ. გარემოს დაცვის მოქმედებათა ეროვნული პროგრამის განხორციელების შეფასება და 2022-2026 წწ. გარემოს დაცვის მოქმედებათა ეროვნული პროგრამის შემუშავება;

სოფლის მეურნეობის განვითარების და სოფლის განვითარების სტრატეგიის შესაბამისად სამოქმედო გეგმების შემუშავება.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებების მართვა და ადმინისტრირება;

ასოცირების შესახებ შეთანხმების/ასოცირების დღის წესრიგის ფარგლებში ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება.

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDGs) ნაციონალიზაციის პროცესში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მიმართულებით პრიორიტეტული ამოცანების განსაზღვრა და შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;

საერთაშორისო ორგანიზაციების საწევრო გადასახადის გადახდა.

12.2.2

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 31 01 02)

გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების მქონე ობიექტების შესახებ სტატისტიკური მონაცემების დამუშავება;

გადაწყვეტილების მიღების პროცესში დაინტერესებული მხარეებისა და შესაბამისი უწყებების მონაწილეობის უზრუნველყოფა;

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ამ საქმიანობის პოტენციური ეკოლოგიური საშიშროების შეფასება;

გარემოსდაცვითი მოთხოვნებისა და ნორმების გათვალისწინებით, ექსპერტიზისადმი დაქვემდებარებულ საქმიანობებზე შესაბამისი საექსპერტო დასკვნების მომზადება.

12.2.3

ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია (პროგრამული კოდი 31 01 03)

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ხელშეწყობით შემდეგ ღონისძიებებში მონაწილეობის მიღება: საერთაშორისო გამოფენა „GREEN WEEK“, გერმანიაში, ქ. ბერლინი (2020-2023); საერთაშორისო გამოფენა „ANUGA“, გერმანია, ქ. ბერლინი (2021, 2023); საერთაშორისო გამოფენა „FRUIT LOGISTICA“, გერმანია, ქ. ბერლინი (2020-2023); საერთაშორისო გამოფენა „BIOFACH“, გერმანია ქ. ნიუმბერგი (2020-2023); საერთაშორისო გამოფენა Caspian Agro, აზერბაიჯანი, ქ. ბაქო (2020-2023); საერთაშორისო გამოფენა „Riga Food“, ლატვია, ქ. რიგა (2020-2023); მეფუტკრეობის საერთაშორისო კონგრესი „Apimondia 2019“ კანადა ქ. მონრიალი (2023); საერთაშორისო გამოფენა „EXPOVINA“, შვეიცარიის ქ. ციურიხი (2020-2023); ევროპის კულინარიის შესარჩევი კონკურსი, ესტონეთის ქ. ტალინი (2020); კულინარიის კონკურსი „ბოკუზ დორი“, საფრანგეთის ქ. ლიონი (2021);

საქართველოში და საზღვარგარეთ საქართველოს საელჩოების მიერ ორგანიზებული საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილი მიღებები, ყველისა და კულინარიის ფესტივალი, ჩაისა და თაფლის ფესტივალი, სოფლის მეურნეობის კვების მრეწველობის გადამამუშავებელი და შემფუთველი ტექნოლოგიების გამოფენა;

ქართული პროდუქციის პოპულარიზაციის, დამატებითი გასაღების ბაზრების მოპოვების, ბიზნეს კონტაქტების დამყარებისა და საკვებ-პროდუქტების საექსპორტო პოტენციალის გაზრდის ხელშეწყობა.

12.2.4

ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 31 01 04)

თეთრყვავილას შერჩეული პოპულაციების შესახებ საბაზისო ინფორმაციის მოძიება რესურსის მოპოვების ზეგავლენის დადგენის მიზნით, მისი მდგრადი მოპოვების კვოტების დასადგენად;

შერჩეულ ცხოველთა სახეობების მონიტორინგი;

ფრინველთა შერჩეული სახეობების აღრიცხვა და მონაცემთა ანალიზი ;

ეკონომიკური მნიშვნელობის მქონე მცენარეთა სახეობების რესურსის წინასწარი შეფასება;

საქართველოში გავრცელებული უცხო, ინვაზიური სახეობებისა და ქვესახეობების პოპულაციების მდგომარეობის შესწავლა-შეფასება და პრევენციული ღონისძიებების შემუშავება;

ზურმუხტის ქსელის შერჩეული ტერიტორიების მართვის გეგმების

შემუშავება;

მტაცებლებისგან (მგელი, ტურა, დათვი) მოსახლეობის დაცვის ღონისძიებების განხორციელების უზრუნველყოფა.

12.3

სატყეო სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 31 09)

ტყის მართვის ქმედითი სისტემის ჩამოყალიბების მიზნით ეროვნული სატყეო კონცეფციის დოკუმენტით გათვალისწინებული ქმედებების ეტაპობრივი განხორციელება;

მდგრადი ტყითსარგებლობის განხორციელება;

ხე-ტყის დამზადების მიზნით შესაბამისი ფართობების გამოვლენა და სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებების განხორციელება (მ. შ. სატყეო-სამეურნეო გზების მოწყობა მოსახლეობისა და საბიუჯეტო ორგანიზაციების მერქნულ რესურსზე (მ.შ. სათბობი შემა) მოთხოვნილების დაკმაყოფილების უზრუნველყოფა;

ტყის მოვლის (მათ შორის ხანძარსაწინააღმდეგო პრევენციული) და აღდგენის ღონისძიებების განხორციელება;

ტყის აღრიცხვის ღონისძიებების განხორციელება, ტყის მართვის გეგმების შემუშავება და ტყეების მდგომარეობის შესახებ მონაცემების მიღების, ანალიზისა და სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებების დაგეგმვის ეფექტური სისტემის დანერგვა;

მერქნული რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემის მართვისა და განვითარების უზრუნველყოფა.

12.4

დაცული ტერიტორიების სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 31 08)

დაცული ტერიტორიების ქსელის განვითარება - ტერიტორიების განვითარება-გაფართოება, ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების დაცვა/მოვლა/აღდგენა;

დაცული ტერიტორიების სისტემის მართვა, დაცვა/მონიტორინგი - დაცული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობა, მეთვალყურეობა, არსებული ინფრასტრუქტურული ელემენტებისა და ბუნებრივი რესურსების დაცვა/მოვლა/შენარჩუნება;

დაცული ტერიტორიების ტყეების სანიტარული მდგომარეობის გაუმჯობესება - დაზიანებული ფართობების აღდგენა და შესაბამისი მეთოდებით მავნებლებთან ბრძოლა;

დაცულ ტერიტორიების დაცვა, ხანძრების პრევენცია - საჭირო აღჭურვილობის გამოყენება და ხანძრის გავრცელების საშიშროების აღკვეთა, დაცულ ტერიტორიებზე გადაადგილების და ქვევის წესების შესახებ საზოგადოების ინფორმირებულობა;

ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვა - ტყეების ინვენტარიზაცია და მართვის გეგმების მომზადება;

დაცული ტერიტორიების პოპულარიზაცია, საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება;

ეკოტურიზმის განვითარება - ეკოტურისტული სერვისების დანერგვა-

განვითარება და ვიზიტორების მოზიდვა-დაინტერესება.

12.5

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მიმართულებით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის და განათლება მდგრადი განვითარებისთვის ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 11)

საზოგადოების გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლების ხელშეწყობა და ცნობიერების ამაღლება, შესაბამისი ინფორმაციისა და ცოდნის უზრუნველყოფა მდგრადი განვითარების და ბუნებასთან ჰარმონიული ცხოვრების წესის შესახებ;

გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების ჩართულობის ხელშეწყობა და ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

მონაცემების სისტემატიზაციის, მათზე ხელმისაწვდომობის გაზრდისა და გამარტივების მიზნით ინფორმაციული ტექნოლოგიებისა და მონაცემთა ერთიანი სისტემის უზრუნველყოფა.

12.6

გარემოს დაცვის სფეროში მონიტორინგი, პროგნოზირება და პრევენცია (პროგრამული კოდი 31 13)

საქართველოს ტერიტორიაზე ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების წარმოება, დაკვირვების სტაციონალური ქსელის გაფართოება; მონაცემთა ბაზების სრულყოფა; მონაცემთა სტატისტიკური დამუშავება; გამზომი საშუალებების საკალიბრაციო უზრუნველყოფა;

ამინდის და ჰიდროლოგიური პროგნოზების ხარისხის ამაღლება და მოსალოდნელი სტიქიური ჰიდრომეტეოროლოგიური მოვლენების შესახებ დროული და ეფექტური გაფრთხილებების მომზადება და გავრცელება;

გეოლოგიური მონიტორინგი და სტიქიური გეოლოგიური პროცესების შეფასება;

თბილისის ტერიტორიაზე გეოლოგიური საფრთხეების ზონირების რუკის შედგენა და მონიტორინგი;

მიწისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლების მონიტორინგი;

სახელმწიფო გეოლოგიური რუკების შედგენა;

გარემოს დაბინძურების დონის შეფასებისათვის ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის არსებული მონიტორინგის სისტემის გაუმჯობესება. მდგრადი განვითარების მიზნების (SDGs) 11.6 ამოცანის შესაბამისად, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების მონიტორინგის თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისი ახალი ავტომატური სადგურების შექმნა-დამონტაჟება;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDGs) 14.4 ამოცანის შესაბამისად, საქართველოს შავი ზღვის ტერიტორიული წყლების, ექსკლუზიური ეკონომიკური ზონისა და შიდა წყალსატევების სარეწაო ობიექტების პოპულაციათა მარაგების შეფასება, სარეწაო პროგნოზირება და კვოტების განსაზღვრა;

საქართველოს შავი ზღვის სანაპიროს, შიდა წყალსატევების თევზჭერის სტატისტიკური ანალიზი, ბიოლოგიური კვლევა-მონიტორინგი და გარემოსდაცვითი სტატუსის განსაზღვრა;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDGs) 14.4 ამოცანის შესაბამისად, თევზებისა და სხვა ჰიდრობიონტების კონსერვაციული სტატუსის შეფასება; აქვაკულტურის, მარიკულტურის და მდგრადი მეთევზეობის დანერგვის ხელშეწყობა.

12.7

ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოს სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 31 10)

სააგენტოს საქმიანობის მართვის უზრუნველყოფა, მისი ძირითადი სფეროების უწყვეტი და შეუფერხებელი განვითარება;

ველური ბუნების სახეობათა კვლევის, მონიტორინგის, ჰაბიტატების აღდგენისა და აღწარმოების ღონისძიებების განხორციელება;

საქართველოს ფაუნის ადგილობრივი იშვიათი სახეობების (პირველ ეტაპზე მსხვილი და საშუალო სახეობების), მათ შორის გადაშენების პირას მყოფი სახეობების არსებული მდგომარეობის შეფასება;

სამონადირეო და სათევზაო მეურნეობებისთვის ხელსაყრელი ტერიტორიების შერჩევა, სათევზაო და სამონადირეო მეურნეობებისათვის პერსპექტიული ადგილების დაგეგმვა და სახელმწიფოსთვის ეროვნულ დონეზე მნიშვნელოვანი პრიორიტეტული მოსაშენებელი სახეობების განსაზღვრა;

ენდემური და ადგილობრივი იშვიათი ქათმისებრთა ოჯახის სახეობების რაოდენობის ყოველწლიური ზრდის უზრუნველყოფის ხელშეწყობა;

იქტიოფაუნის ერთ-ერთი იშვიათი წარმომადგენლის - ნაკადულის კალმახის გამრავლება თანამედროვე სტანდარტებით მოწყობილ საკალმახეში (აღნიშნული სახეობის გამრავლების და მათი ბუნებრივ პირობებში გაშვების მიზნით);

საქართველოს ფლორისა და ფაუნის იშვიათი სახეობების (56 სახეობა) შენარჩუნების და გამრავლების ღონისძიებების განხორციელება.

12.8

ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების დაცვა (პროგრამული კოდი 31 12)

ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სფეროში განსაზღვრული სახელმწიფო პოლიტიკის შესაბამისად, სააგენტოს მიერ სახელმწიფო რეგულირებისა და კონტროლის განხორციელება;

რადიოაქტიური მასალების, მაიონებელი გამოსხივების გენერატორების, რადიოაქტიური ნარჩენების, მათი მფლობელი ორგანიზაციების და პროფესიული დოზების უწყებრივი რეესტრის განახლება და მისი წარმოება;

რადიოაქტიური ნარჩენების მართვა;

საქართველოში გარემოს რადიაციული მდგომარეობის მონიტორინგი და კონტროლი;

ბირთვული და რადიაციული ავარიის, ინციდენტის, ბირთვული და რადიოაქტიური ნივთიერებების არალეგალური მიმოქცევის, სასაზღვრო-გამშვებ პუნქტებზე, საბაჟო და სატრანსპორტო ტერმინალებზე რადიაციული განგაშის შემთხვევებზე რეაგირება;

ქვეყანაში არსებული რადიაციული მდგომარეობის შესახებ საქართველოს მთავრობისათვის წარსადგენი ყოველწლიური ანგარიშის მომზადება;

ბირთვული და რადიაციული საქმიანობების ავტორიზაცია;

ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის სახელმწიფო კონტროლი
ინსპექტირების განხორციელების გზით.

თავი VI

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ასიგნებები

მუხლი 16. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ასიგნებები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ასიგნებები საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მიხედვით თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
00 00	სულ ჯამი	12,590,181.6	13,313,115.0	14,432,865.7	13,203,665.7	46,900.0	1,182,300.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	113,613.0	112,143.0	112,214.0	112,214.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,543,712.7	9,999,052.9	10,846,529.2	10,739,920.2	33,585.0	73,024.0
	შრომის ანაზღაურება	1,407,624.2	1,469,483.7	1,575,965.0	1,575,345.0	620.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,912,171.3	2,137,593.1	2,221,365.5	1,441,014.5	13,315.0	767,036.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	381,098.4	209,390.0	342,240.0	0.0	0.0	342,240.0
	ვალდებულებების კლება	753,199.3	967,079.0	1,022,731.0	1,022,731.0	0.0	0.0
01 00	საქართველოს პარლამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	61,154.2	64,736.0	64,736.0	64,736.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,126.0	1,126.0	1,131.0	1,131.0	0.0	0.0
	ხარჯები	54,721.4	57,687.9	58,407.9	58,407.9	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	29,428.4	31,224.0	31,824.0	31,824.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6,432.7	7,048.1	6,328.1	6,328.1	0.0	0.0
01 01	საკანონმდებლო საქმიანობა	51,481.2	54,696.0	53,696.0	53,696.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	670.0	670.0	658.0	658.0	0.0	0.0
	ხარჯები	47,343.9	49,952.9	48,952.9	48,952.9	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	23,725.4	25,298.0	24,723.0	24,723.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,137.3	4,743.1	4,743.1	4,743.1	0.0	0.0
01 01 01	საკანონმდებლო, წარმომადგენლობითი და საზღვარგარეთული საქმიანობა	17,394.5	18,530.4	18,427.7	18,427.7	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	385.0	385.0	387.0	387.0	0.0	0.0
	ხარჯები	17,394.5	18,530.4	18,427.7	18,427.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	14,724.5	15,353.1	15,293.0	15,293.0	0.0	0.0
01 01 02	საპარლამენტო ფრაქციების და მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების ბიუროების საქმიანობა	6,450.5	6,934.5	7,238.5	7,238.5	0.0	0.0
	ხარჯები	6,450.5	6,934.5	7,238.5	7,238.5	0.0	0.0
01 01 03	საკანონმდებლო საქმიანობის ადმინისტრაციული მხარდაჭერა	27,636.1	29,231.1	28,029.8	28,029.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	285.0	285.0	271.0	271.0	0.0	0.0
	ხარჯები	23,498.8	24,488.0	23,286.7	23,286.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	9,000.9	9,944.9	9,430.0	9,430.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,137.3	4,743.1	4,743.1	4,743.1	0.0	0.0
01 01 03 01	საკანონმდებლო საქმიანობის ადმინისტრაცია	27,636.1	29,231.1	27,939.8	27,939.8	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	285.0	285.0	271.0	271.0	0.0	0.0
	ხარჯები	23,498.8	24,488.0	23,196.7	23,196.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	9,000.9	9,944.9	9,430.0	9,430.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,137.3	4,743.1	4,743.1	4,743.1	0.0	0.0
01 01 03 02	საკანონმდებლო საქმიანობის სასწავლო ცენტრი	0.0	0.0	90.0	90.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	90.0	90.0	0.0	0.0
01 02	საბიბლიოთეკო საქმიანობა	9,223.9	9,590.0	9,590.0	9,590.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	441.0	441.0	445.0	445.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,928.4	7,290.0	8,010.0	8,010.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	5,417.3	5,640.0	6,240.0	6,240.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,295.4	2,300.0	1,580.0	1,580.0	0.0	0.0
01 03	ჰერალდიკური საქმიანობის სახელმწიფო რეგულირება	449.1	450.0	450.0	450.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	15.0	15.0	15.0	15.0	0.0	0.0
	ხარჯები	449.1	445.0	445.0	445.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	285.7	286.0	286.0	286.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	5.0	5.0	5.0	0.0	0.0
01 04	საქართველოს პარლამენტის ანალიტიკური და კვლევითი საქმიანობის გაძლიერება	0.0	0.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	0.0	13.0	13.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	0.0	575.0	575.0	0.0	0.0
02 00	საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია	13,529.0	8,200.0	7,000.0	7,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	140.0	60.0	61.0	61.0	0.0	0.0
	ხარჯები	13,479.2	8,100.0	6,900.0	6,900.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,211.0	2,520.0	2,600.0	2,600.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	49.9	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0
03 00	საქართველოს ბიზნესომზღვდსმენის აპარატი	562.4	750.0	700.0	700.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	13.0	13.0	13.0	13.0	0.0	0.0
	ხარჯები	562.4	750.0	698.0	698.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	396.1	547.0	505.0	505.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	2.0	2.0	0.0	0.0
04 00	საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია	20,150.7	16,800.0	16,500.0	16,500.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	227.0	227.0	227.0	227.0	0.0	0.0
	ხარჯები	19,608.8	16,210.0	16,000.0	16,000.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	6,727.8	7,430.0	7,200.0	7,200.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	541.8	590.0	500.0	500.0	0.0	0.0
05 00	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური	14,123.5	16,170.8	16,455.0	16,455.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	339.0	353.0	351.0	351.0	0.0	0.0
	ხარჯები	13,909.5	15,502.8	16,320.0	16,320.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	11,407.8	12,697.3	13,128.0	13,128.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	214.0	668.0	135.0	135.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
06 00	საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია	77,214.5	27,687.1	72,569.7	72,569.7	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	500.0	531.0	531.0	531.0	0.0	0.0
	ხარჯები	76,304.0	27,672.1	70,354.3	70,354.3	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	36,237.2	10,019.4	29,524.2	29,524.2	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	910.5	15.0	2,215.4	2,215.4	0.0	0.0
06 01	საარჩევნო გარემოს განვითარება	10,993.8	11,998.9	14,078.3	14,078.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	475.0	506.0	506.0	506.0	0.0	0.0
	ხარჯები	10,982.7	11,983.9	12,680.4	12,680.4	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	9,037.6	9,141.4	9,247.1	9,247.1	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	11.1	15.0	1,397.9	1,397.9	0.0	0.0
06 02	საარჩევნო ინსტიტუციის განვითარების და სამოქალაქო განათლების ხელშეწყობა	1,080.7	1,179.5	1,422.0	1,422.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	25.0	25.0	25.0	25.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,070.3	1,179.5	1,412.0	1,412.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	655.0	678.0	745.8	745.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10.3	0.0	10.0	10.0	0.0	0.0
06 03	პოლიტიკური პარტიებისა და არასამთავრობო სექტორის დაფინანსება	14,324.1	14,308.7	14,308.7	14,308.7	0.0	0.0
	ხარჯები	14,324.1	14,308.7	14,308.7	14,308.7	0.0	0.0
06 04	არჩევნების ჩატარების ღონისძიებები	50,816.0	200.0	42,760.7	42,760.7	0.0	0.0
	ხარჯები	49,926.9	200.0	41,953.2	41,953.2	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	26,544.6	200.0	19,531.3	19,531.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	889.1	0.0	807.5	807.5	0.0	0.0
07 00	საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო	3,849.5	4,150.0	4,250.0	4,250.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	73.0	73.0	73.0	73.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,821.9	4,050.0	4,150.0	4,150.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,658.9	2,762.0	2,762.0	2,762.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	27.6	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0
08 00	საქართველოს უზენაესი სასამართლო	8,307.8	9,500.0	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	184.0	196.0	225.0	225.0	0.0	0.0
	ხარჯები	8,019.6	8,945.0	11,500.0	11,500.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	5,096.0	6,385.0	8,830.0	8,830.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	288.2	555.0	500.0	500.0	0.0	0.0
09 00	საერთო სასამართლოები	66,845.7	77,750.0	84,380.0	84,380.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,658.0	1,739.0	1,865.0	1,865.0	0.0	0.0
	ხარჯები	58,474.6	64,738.0	68,585.0	68,585.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	42,791.8	47,400.0	50,501.0	50,501.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	8,371.1	13,012.0	15,795.0	15,795.0	0.0	0.0
09 01	საერთო სასამართლოების სისტემის განვითარება და ხელშეწყობა	65,375.9	75,880.0	82,510.0	82,510.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,620.0	1,701.0	1,827.0	1,827.0	0.0	0.0
	ხარჯები	57,261.6	62,958.0	66,805.0	66,805.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	42,174.5	46,750.0	49,850.0	49,850.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	8,114.4	12,922.0	15,705.0	15,705.0	0.0	0.0
09 02	მოსამართლეებისა და სასამართლოს თანამშრომლების მომზადება-გადამზადება	1,469.7	1,870.0	1,870.0	1,870.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	38.0	38.0	38.0	38.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,213.0	1,780.0	1,780.0	1,780.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	617.3	650.0	651.0	651.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	256.7	90.0	90.0	90.0	0.0	0.0
10 00	საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო	3,456.5	6,050.0	6,620.0	6,620.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	93.0	93.0	93.0	93.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,325.2	4,395.0	5,140.0	5,140.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,530.7	2,900.0	2,900.0	2,900.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	131.3	1,655.0	1,480.0	1,480.0	0.0	0.0
11 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია აბაშის, ზუგდიდის, მარტვილის, მესტიის, სენაკის, ჩხოროწყუს, წალენჯიხის, ხობის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტში	786.2	870.0	890.0	890.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	33.0	30.0	30.0	30.0	0.0	0.0
	ხარჯები	780.2	865.0	885.0	885.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	504.9	600.0	600.0	600.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6.0	5.0	5.0	5.0	0.0	0.0
12 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ლანჩხუთის, ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებში	607.5	650.0	680.0	680.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31.0	31.0	27.0	27.0	0.0	0.0
	ხარჯები	607.5	645.0	675.0	675.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	420.7	435.0	450.0	450.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	5.0	5.0	5.0	0.0	0.0
13 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ბაღდათის, ვანის, ზესტაფონის, თერჯოლის, სამტრედიის, საჩხერის, ტყიბულის, წყალტუბოს, ჭიათურის, ხარაგაულის, ხონის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტში	727.9	780.0	790.0	790.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	32.0	31.0	31.0	31.0	0.0	0.0
	ხარჯები	722.9	770.0	780.0	780.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	491.6	540.0	545.0	545.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5.0	10.0	10.0	10.0	0.0	0.0
14 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ახმეტის, გურჯაანის, დედოფლისწყაროს, თელავის, ლაგოდეხის, საგარეჯოს, სიღნაღისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტებში	695.2	735.0	760.0	760.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	32.0	25.0	24.0	24.0	0.0	0.0
	ხარჯები	689.3	732.0	755.0	755.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	450.2	500.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6.0	3.0	5.0	5.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
15 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია დღემთის, თიანეთის, მცხეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში	594.6	625.0	650.0	650.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31.0	31.0	31.0	31.0	0.0	0.0
	ხარჯები	591.2	622.0	645.0	645.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	423.6	450.0	450.0	450.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3.4	3.0	5.0	5.0	0.0	0.0
16 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ამბროლაურის, ლენტეხის, ონისა და ცაგერის მუნიციპალიტეტებში	582.7	620.0	640.0	640.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31.0	31.0	31.0	31.0	0.0	0.0
	ხარჯები	578.2	620.0	635.0	635.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	426.0	460.0	460.0	460.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4.5	0.0	5.0	5.0	0.0	0.0
17 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ადიგენის, ასპინძის, ახალციხის, ახალქალაქის, ბორჯომისა და ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტებში	536.6	610.0	650.0	650.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31.0	25.0	25.0	25.0	0.0	0.0
	ხარჯები	530.1	606.0	645.0	645.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	360.2	440.0	447.0	447.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6.5	4.0	5.0	5.0	0.0	0.0
18 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ბოლნისის, გარდაბნის, დმანისის, თეთრი წყაროს, მარნეულის, წალკის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტში	832.9	865.0	880.0	880.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	32.0	30.0	30.0	30.0	0.0	0.0
	ხარჯები	827.2	865.0	875.0	875.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	517.7	555.0	560.0	560.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5.7	0.0	5.0	5.0	0.0	0.0
19 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია გორის, კასპის, ქარელისა და ხაშურის მუნიციპალიტეტებში	592.4	630.0	660.0	660.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	32.0	30.0	29.0	29.0	0.0	0.0
	ხარჯები	589.3	628.0	655.0	655.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	400.6	470.0	465.0	465.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3.1	2.0	5.0	5.0	0.0	0.0
20 00	საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური	128,891.5	136,000.0	137,500.0	137,500.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,850.0	3,850.0	3,850.0	3,850.0	0.0	0.0
	ხარჯები	116,497.7	122,630.0	125,586.0	125,586.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	77,971.3	83,000.0	84,500.0	84,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	12,393.8	13,370.0	11,914.0	11,914.0	0.0	0.0
20 01	სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა	111,660.0	119,920.0	119,300.0	119,300.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,452.0	3,452.0	3,452.0	3,452.0	0.0	0.0
	ხარჯები	100,166.2	107,550.0	109,456.0	109,456.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	შრომის ანაზღაურება	70,602.7	75,750.0	76,800.0	76,800.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	11,493.8	12,370.0	9,844.0	9,844.0	0.0	0.0
20 02	ოპერატიულ-ტექნიკური საქმიანობის უზრუნველყოფა	17,231.5	16,080.0	18,200.0	18,200.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	398.0	398.0	398.0	398.0	0.0	0.0
	ხარჯები	16,331.5	15,080.0	16,130.0	16,130.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	7,368.6	7,250.0	7,700.0	7,700.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	899.9	1,000.0	2,070.0	2,070.0	0.0	0.0
21 00	სსიპ - საპენსიო სააგენტო	377.2	3,800.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	58.0	75.0	75.0	0.0	0.0
	ხარჯები	238.7	3,300.0	4,530.0	4,530.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	130.8	2,000.0	3,200.0	3,200.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	138.5	500.0	470.0	470.0	0.0	0.0
22 00	შერეგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	2,191.1	2,965.0	2,950.0	2,950.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	36.0	46.0	46.0	46.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,171.4	2,930.0	2,940.0	2,940.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	768.3	1,165.0	1,175.0	1,175.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	19.7	35.0	10.0	10.0	0.0	0.0
23 00	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	76,380.4	91,000.0	93,000.0	93,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	5,070.0	5,070.0	5,168.0	5,168.0	0.0	0.0
	ხარჯები	67,536.2	73,845.0	74,135.0	74,135.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	49,358.8	47,505.0	47,240.0	47,240.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	8,844.3	17,155.0	18,865.0	18,865.0	0.0	0.0
23 01	სახელმწიფო ფინანსების მართვა	21,170.5	22,120.0	20,745.0	20,745.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	368.0	337.0	337.0	337.0	0.0	0.0
	ხარჯები	17,773.2	18,410.0	18,280.0	18,280.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	7,866.8	8,900.0	8,600.0	8,600.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,397.3	3,710.0	2,465.0	2,465.0	0.0	0.0
23 02	შემოსავლების მოზილიზება და გადამხდელთა მომსახურების გაუმჯობესება	26,772.6	37,600.0	40,800.0	40,800.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,900.0	3,893.0	4,013.0	4,013.0	0.0	0.0
	ხარჯები	23,312.7	26,600.0	26,800.0	26,800.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	21,799.9	16,600.0	16,500.0	16,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,459.9	11,000.0	14,000.0	14,000.0	0.0	0.0
23 03	ეკონომიკური დანაშაულის პრევენცია	18,787.1	21,485.0	21,485.0	21,485.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	660.0	710.0	681.0	681.0	0.0	0.0
	ხარჯები	18,787.1	21,485.0	21,485.0	21,485.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	15,948.2	18,000.0	18,000.0	18,000.0	0.0	0.0
23 04	ფინანსების მართვის ელექტრონული და ანალიტიკური უზრუნველყოფა	7,581.6	7,900.0	7,900.0	7,900.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	99.0	87.0	87.0	87.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,669.4	5,530.0	5,540.0	5,540.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	შრომის ანაზღაურება	2,616.8	2,800.0	2,800.0	2,800.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,912.2	2,370.0	2,360.0	2,360.0	0.0	0.0
23 05	საფინანსო სექტორში დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლება	1,109.5	895.0	935.0	935.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	22.0	22.0	22.0	22.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,034.6	820.0	895.0	895.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	355.7	375.0	375.0	375.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	75.0	75.0	40.0	40.0	0.0	0.0
23 06	ბუნებრივი ადრინცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა	959.2	1,000.0	1,135.0	1,135.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	21.0	21.0	28.0	28.0	0.0	0.0
	ხარჯები	959.2	1,000.0	1,135.0	1,135.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	771.4	830.0	965.0	965.0	0.0	0.0
24 00	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	226,442.4	253,050.0	364,000.0	293,000.0	7,000.0	64,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	929.0	755.0	740.0	740.0	0.0	0.0
	ხარჯები	136,326.9	238,705.0	313,980.0	287,780.0	7,000.0	19,200.0
	შრომის ანაზღაურება	13,231.2	15,965.0	15,705.0	15,705.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,473.0	3,245.0	2,295.0	1,495.0	0.0	800.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	87,642.4	11,100.0	44,000.0	0.0	0.0	44,000.0
	ვალდებულებების კლება	0.0	0.0	3,725.0	3,725.0	0.0	0.0
24 01	ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება	14,248.6	20,230.0	15,860.0	15,860.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	325.0	248.0	220.0	220.0	0.0	0.0
	ხარჯები	14,077.7	20,030.0	15,760.0	15,760.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	5,311.1	6,720.0	6,200.0	6,200.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	170.9	200.0	100.0	100.0	0.0	0.0
24 02	ტექნიკური და სამშენებლო სფეროს რეგულირება	1,234.4	1,900.0	1,600.0	1,600.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	58.0	62.0	45.0	45.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,206.4	1,815.0	1,555.0	1,555.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	902.4	1,400.0	1,080.0	1,080.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	27.9	85.0	45.0	45.0	0.0	0.0
24 03	სტანდარტიზაციისა და მეტროლოგიის სფეროს განვითარება	835.6	850.0	980.0	980.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	70.0	70.0	70.0	70.0	0.0	0.0
	ხარჯები	644.9	690.0	820.0	820.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	503.0	525.0	655.0	655.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	190.7	160.0	160.0	160.0	0.0	0.0
24 04	აკრედიტაციის პროცესის მართვა და განვითარება	140.0	140.0	140.0	140.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	14.0	16.0	16.0	16.0	0.0	0.0
	ხარჯები	140.0	140.0	140.0	140.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	110.0	110.0	110.0	110.0	0.0	0.0
24 05	ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა	45,552.5	51,940.0	31,680.0	31,680.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	93.0	63.0	63.0	63.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	ხარჯები	44,334.4	50,640.0	30,650.0	30,650.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,430.0	1,560.0	1,600.0	1,600.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,218.1	1,300.0	1,030.0	1,030.0	0.0	0.0
24 06	სახელმწიფო ქონების მართვა	60,842.1	28,750.0	91,105.0	91,105.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	221.0	198.0	198.0	198.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,241.8	28,750.0	91,105.0	91,105.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,854.5	2,860.0	2,760.0	2,760.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	51,600.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
24 07	მეწარმეობის განვითარება	39,229.1	52,940.0	57,550.0	57,550.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	89.0	59.0	54.0	54.0	0.0	0.0
	ხარჯები	39,168.9	52,890.0	57,530.0	57,530.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,262.8	1,860.0	1,700.0	1,700.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	60.2	50.0	20.0	20.0	0.0	0.0
24 08	საქართველოში ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების განვითარება	3,841.9	4,820.0	3,680.0	3,680.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	30.0	10.0	10.0	10.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,757.3	4,670.0	3,680.0	3,680.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	261.0	430.0	300.0	300.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	84.5	150.0	0.0	0.0	0.0	0.0
24 09	ნავთობისა და გაზის სექტორის რეგულირება და მართვა	569.9	580.0	580.0	580.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	29.0	29.0	29.0	29.0	0.0	0.0
	ხარჯები	569.9	580.0	580.0	580.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	496.5	500.0	500.0	500.0	0.0	0.0
24 10	ტრანსპორტის სფეროში საერთაშორისო ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებების დაფარვა და ტრანსპორტირების ხარჯების სუბსიდირება	6,482.4	13,000.0	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,482.4	13,000.0	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0
24 11	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიანი სოფლების მოსახლეობისათვის მიწოდებული ბუნებრივი აირის ღირებულების ანაზღაურების ღონისძიება	7,363.3	8,000.0	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,363.3	8,000.0	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0
24 12	საქართველოს ეროვნული ინოვაციების ეკოსისტემის პროექტი (IBRD)	3,301.5	10,000.0	20,000.0	0.0	0.0	20,000.0
	ხარჯები	2,580.8	8,700.0	19,200.0	0.0	0.0	19,200.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	720.6	1,300.0	800.0	0.0	0.0	800.0
24 13	ვარდნილისა და ენგურის ჰიდროელექტროსადგურების რეაბილიტაციის პროექტი (EBRD, EIB, EU)	2,588.3	500.0	15,000.0	0.0	5,000.0	10,000.0
	ხარჯები	815.6	0.0	5,000.0	0.0	5,000.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	1,772.7	500.0	10,000.0	0.0	0.0	10,000.0
24 14	სასისტემო მნიშვნელობის ელექტროგადამცემი ქსელის განვითარება	34,269.5	14,900.0	41,500.0	5,500.0	2,000.0	34,000.0
	ხარჯები	0.0	4,300.0	7,500.0	5,500.0	2,000.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	ფინანსური აქტივების ზრდა	34,269.5	10,600.0	34,000.0	0.0	0.0	34,000.0
24 14 01	ელექტროგადამცემი ქსელის გაძლიერების პროექტი	16,787.7	6,000.0	10,000.0	1,500.0	0.0	8,500.0
	ხარჯები	0.0	3,000.0	1,500.0	1,500.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	16,787.7	3,000.0	8,500.0	0.0	0.0	8,500.0
24 14 01 01	220 კვ ხაზის "ახალციხე-ბათუმი" მშენებლობა (WB)	16,787.7	6,000.0	10,000.0	1,500.0	0.0	8,500.0
	ხარჯები	0.0	3,000.0	1,500.0	1,500.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	16,787.7	3,000.0	8,500.0	0.0	0.0	8,500.0
24 14 02	საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელის გაფართოების ღია პროგრამა	17,481.9	7,400.0	5,000.0	0.0	0.0	5,000.0
	ხარჯები	0.0	1,300.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	17,481.9	6,100.0	5,000.0	0.0	0.0	5,000.0
24 14 02 01	500 კვ ეგზ-ის "ქსანი-სტეფანწმინდა" მშენებლობა (EBRD, EU, KfW)	12,405.5	6,000.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	1,300.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	12,405.5	4,700.0	0.0	0.0	0.0	0.0
24 14 02 02	ელექტროგადამცემი ხაზი "ჯვარი ხორგა" (EBRD, EU, KfW)	5,076.3	1,400.0	5,000.0	0.0	0.0	5,000.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	5,076.3	1,400.0	5,000.0	0.0	0.0	5,000.0
24 14 03	რეგიონალური ელექტროგადამცემის გაუმჯობესების პროექტი	0.0	1,500.0	26,500.0	4,000.0	2,000.0	20,500.0
	ხარჯები	0.0	0.0	6,000.0	4,000.0	2,000.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	1,500.0	20,500.0	0.0	0.0	20,500.0
24 14 03 01	500 კვ ეგზ "წყალტუბო-ახალციხე-თორთუმი" (KfW)	0.0	0.0	7,000.0	1,000.0	2,000.0	4,000.0
	ხარჯები	0.0	0.0	3,000.0	1,000.0	2,000.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	4,000.0	0.0	0.0	4,000.0
24 14 03 02	ჩრდილოეთის რგოლი (EBRD), ნამახვანის - წყალტუბო - ლაჯანური (EBRD, KfW)	0.0	1,500.0	4,000.0	500.0	0.0	3,500.0
	ხარჯები	0.0	0.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	1,500.0	3,500.0	0.0	0.0	3,500.0
24 14 03 03	500 კვ ეგზ ჯვარი-წყალტუბო (WB)	0.0	0.0	4,000.0	500.0	0.0	3,500.0
	ხარჯები	0.0	0.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	3,500.0	0.0	0.0	3,500.0
24 14 03 04	გურიის ელგადამცემის ხაზების ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW)	0.0	0.0	4,500.0	500.0	0.0	4,000.0
	ხარჯები	0.0	0.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	4,000.0	0.0	0.0	4,000.0
24 14 03 05	კახეთის ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW)	0.0	0.0	4,000.0	1,000.0	0.0	3,000.0
	ხარჯები	0.0	0.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	3,000.0	0.0	0.0	3,000.0
24 14 03 06	ხელედულა-ლაჯანური-ონი (KfW)	0.0	0.0	3,000.0	500.0	0.0	2,500.0
	ხარჯები	0.0	0.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	2,500.0	0.0	0.0	2,500.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
24 15	მოსახლეობის ელექტროენერჯითა და ბუნებრივი აირით მომარაგების გაუმჯობესება	5,116.1	43,800.0	62,800.0	62,800.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,116.1	43,800.0	62,800.0	62,800.0	0.0	0.0
24 16	საზღვაო პროფესიული განათლების ხელშეწყობა	741.2	400.0	400.0	400.0	0.0	0.0
	ხარჯები	741.2	400.0	400.0	400.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
24 17	ბაქო - თბილისი - ყარსის სარკინიგზო მაგისტრალის მშენებლობისათვის მარაბდა - ახალქალაქი - კარწახის მონაკვეთზე კერძო საკუთრებაში არსებული მიწების გამოსყიდვა-კომპენსაცია	86.2	300.0	200.0	200.0	0.0	0.0
	ხარჯები	86.2	300.0	200.0	200.0	0.0	0.0
24 18	ორმხრივი ხელშეკრულებების ფარგლებში აღიარებული ვალდებულებების დაფარვასთან დაკავშირებული ღონისძიებები	0.0	0.0	3,725.0	3,725.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	0.0	0.0	3,725.0	3,725.0	0.0	0.0
24 19	ბაზარზე ზედამხედველობის სფეროს რეგულირება და განხორციელების ღონისძიებები	0.0	0.0	1,200.0	1,200.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	0.0	35.0	35.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	1,060.0	1,060.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	0.0	800.0	800.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	140.0	140.0	0.0	0.0
25 00	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო	1,668,777.2	2,000,000.0	2,071,600.0	1,190,900.0	13,700.0	867,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	391.0	339.0	339.0	339.0	0.0	0.0
	ხარჯები	177,463.5	357,800.0	338,510.0	323,360.0	5,850.0	9,300.0
	შრომის ანაზღაურება	8,989.0	10,865.0	10,325.0	10,325.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,302,619.6	1,476,300.0	1,601,850.0	867,540.0	7,850.0	726,460.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	188,694.1	165,900.0	131,240.0	0.0	0.0	131,240.0
25 01	რეგიონებისა და ინფრასტრუქტურის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და მართვა	6,458.0	8,400.0	9,200.0	9,200.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	165.0	150.0	150.0	150.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,434.7	8,330.0	9,130.0	9,130.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,617.7	4,885.0	4,545.0	4,545.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	23.2	70.0	70.0	70.0	0.0	0.0
25 02	საგზაო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ღონისძიებები	1,204,329.6	1,302,050.0	1,315,250.0	718,070.0	5,000.0	592,180.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	226.0	189.0	189.0	189.0	0.0	0.0
	ხარჯები	151,681.7	125,920.0	117,800.0	114,550.0	50.0	3,200.0
	შრომის ანაზღაურება	5,236.3	5,980.0	5,780.0	5,780.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,052,647.9	1,176,130.0	1,197,450.0	603,520.0	4,950.0	588,980.0
25 02 01	საავტომობილო გზების პროგრამების მართვა	7,382.2	8,200.0	8,100.0	8,100.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	226.0	189.0	189.0	189.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,266.8	8,000.0	7,850.0	7,850.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	შრომის ანაზღაურება	5,236.3	5,980.0	5,780.0	5,780.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	115.4	200.0	250.0	250.0	0.0	0.0
25 02 02	საავტომობილო გზების მშენებლობა და მოვლა-შენახვა	468,916.1	588,200.0	602,500.0	521,650.0	0.0	80,850.0
	ხარჯები	121,392.7	101,300.0	100,700.0	99,900.0	0.0	800.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	347,523.4	486,900.0	501,800.0	421,750.0	0.0	80,050.0
25 02 03	ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის მშენებლობა	728,031.4	705,650.0	704,650.0	188,320.0	5,000.0	511,330.0
	ხარჯები	23,022.2	16,620.0	9,250.0	6,800.0	50.0	2,400.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	705,009.2	689,030.0	695,400.0	181,520.0	4,950.0	508,930.0
25 03	რეგიონული და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია	246,977.6	258,200.0	262,130.0	119,130.0	4,800.0	138,200.0
	ხარჯები	17,444.1	40,600.0	21,330.0	11,630.0	3,800.0	5,900.0
	შრომის ანაზღაურება	135.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	228,875.7	217,600.0	240,080.0	107,500.0	1,000.0	131,580.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	657.7	0.0	720.0	0.0	0.0	720.0
25 04	წყალმომარაგების ინფრასტრუქტურის აღდგენა-რეაბილიტაცია	195,229.0	262,425.0	256,800.0	126,300.0	1,200.0	129,300.0
	ხარჯები	148.6	92,000.0	127,000.0	126,200.0	800.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	14,787.8	5,000.0	500.0	100.0	400.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	180,292.6	165,425.0	129,300.0	0.0	0.0	129,300.0
25 05	მყარი ნარჩენების მართვის პროგრამა	9,861.0	19,425.0	24,220.0	21,800.0	1,200.0	1,220.0
	ხარჯები	1,754.4	18,950.0	23,000.0	21,800.0	1,200.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	362.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	7,743.7	475.0	1,220.0	0.0	0.0	1,220.0
25 06	იძულებით გადაადგილებული პირების მხარდაჭერა	5,922.0	66,500.0	55,000.0	55,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5,922.0	66,500.0	55,000.0	55,000.0	0.0	0.0
25 07	ზოგადსაგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა და რეაბილიტაცია	0.0	83,000.0	149,000.0	141,400.0	1,500.0	6,100.0
	ხარჯები	0.0	72,000.0	40,250.0	40,050.0	0.0	200.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	11,000.0	108,750.0	101,350.0	1,500.0	5,900.0
26 00	საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო	200,316.2	191,130.0	224,000.0	210,000.0	0.0	14,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	5,212.0	5,098.0	5,079.0	5,079.0	0.0	0.0
	ხარჯები	171,751.6	163,740.0	191,950.0	180,596.0	0.0	11,354.0
	შრომის ანაზღაურება	74,223.6	78,147.0	83,444.0	83,444.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	28,564.6	27,390.0	32,050.0	29,404.0	0.0	2,646.0
26 01	სამართალშემოქმედებისა და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მართვა, მათ შორის, სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის განხორციელება	28,686.2	18,490.0	22,835.0	22,835.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	201.0	198.0	198.0	198.0	0.0	0.0
	ხარჯები	26,748.4	18,420.0	22,390.0	22,390.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,026.2	4,800.0	4,500.0	4,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,937.8	70.0	445.0	445.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
26 02	საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პენიტენციური სისტემის ჩამოყალიბება	143,045.6	146,745.0	157,245.0	157,245.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	4,175.0	4,070.0	4,070.0	4,070.0	0.0	0.0
	ხარჯები	119,053.5	121,745.0	132,745.0	132,745.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	60,405.1	62,335.0	67,335.0	67,335.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	23,992.1	25,000.0	24,500.0	24,500.0	0.0	0.0
26 02 01	პენიტენციური სისტემის მართვა და ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა ყოფითი პირობების გაუმჯობესება	113,653.5	116,245.0	126,745.0	126,745.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	4,175.0	4,070.0	4,070.0	4,070.0	0.0	0.0
	ხარჯები	113,653.5	116,245.0	126,745.0	126,745.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	60,405.1	62,335.0	67,335.0	67,335.0	0.0	0.0
26 02 02	ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა ეკვივალენტური სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა	5,400.0	5,500.0	6,000.0	6,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,400.0	5,500.0	6,000.0	6,000.0	0.0	0.0
26 02 03	პენიტენციური სისტემის ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება	23,992.1	25,000.0	24,500.0	24,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	23,992.1	25,000.0	24,500.0	24,500.0	0.0	0.0
26 03	ეროვნული საარქივო ფონდის დაცულობის, მომსახურების თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის და დოკუმენტების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა	4,853.2	7,450.0	5,900.0	5,900.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	385.0	385.0	385.0	385.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,477.9	6,280.0	5,900.0	5,900.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,557.4	4,246.0	4,245.0	4,245.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	375.3	1,170.0	0.0	0.0	0.0	0.0
26 04	საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს თანამშრომელთა და სხვა დაინტერესებული პირების გადამზადება	2,635.8	2,795.0	2,795.0	2,795.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	79.0	76.0	76.0	76.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,631.1	2,780.0	2,780.0	2,780.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,084.2	1,215.0	1,182.0	1,182.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4.7	15.0	15.0	15.0	0.0	0.0
26 05	ელექტრონული მმართველობის განვითარება	2,909.5	2,435.0	2,525.0	2,525.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	43.0	43.0	43.0	43.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,427.5	2,135.0	2,525.0	2,525.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,105.0	1,300.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	482.0	300.0	0.0	0.0	0.0	0.0
26 06	დანაშაულის პრევენცია, პრობაციის სისტემის განვითარება და ყოფილ პატიმართა რესოციალიზაცია	6,830.0	6,685.0	6,685.0	6,685.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	329.0	326.0	307.0	307.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,691.4	6,550.0	6,641.0	6,641.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,045.7	4,251.0	5,182.0	5,182.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	138.6	135.0	44.0	44.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
26 07	იუსტიციის სახლის მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა	4,303.6	4,430.0	7,615.0	7,615.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,938.6	3,730.0	4,115.0	4,115.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	365.0	700.0	3,500.0	3,500.0	0.0	0.0
26 08	სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა	385.5	0.0	4,400.0	4,400.0	0.0	0.0
	ხარჯები	385.5	0.0	3,500.0	3,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	900.0	900.0	0.0	0.0
26 09	მიწის ბაზრის განვითარება (WB)	2,700.0	2,100.0	14,000.0	0.0	0.0	14,000.0
	ხარჯები	2,412.5	2,100.0	11,354.0	0.0	0.0	11,354.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	287.5	0.0	2,646.0	0.0	0.0	2,646.0
26 10	ერთიანი სახელმწიფო საინფორმაციო ტექნოლოგიების განვითარება	319.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	319.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
26 11	სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა	3,646.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,665.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	981.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
27 00	საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	3,688,462.4	3,978,400.0	4,363,000.0	4,363,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	2,876.0	2,667.0	2,439.0	2,439.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,573,553.2	3,930,965.0	4,294,720.0	4,294,720.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	35,469.2	33,210.0	36,924.0	36,924.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	114,909.1	47,435.0	68,280.0	68,280.0	0.0	0.0
27 01	ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროგრამების მართვა	65,314.7	57,803.0	60,238.0	60,238.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	2,876.0	2,667.0	2,439.0	2,439.0	0.0	0.0
	ხარჯები	62,310.7	57,306.0	59,588.0	59,588.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	35,307.8	33,210.0	36,924.0	36,924.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,004.0	497.0	650.0	650.0	0.0	0.0
27 01 01	ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროში პოლიტიკის შემუშავება და მართვა	15,794.6	11,850.0	11,015.0	11,015.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	306.0	237.0	237.0	237.0	0.0	0.0
	ხარჯები	15,627.6	11,755.0	10,915.0	10,915.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	7,263.9	5,400.0	5,200.0	5,200.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	167.0	95.0	100.0	100.0	0.0	0.0
27 01 02	სამედიცინო საქმიანობის რეგულირების პროგრამა	3,515.6	4,020.0	4,575.0	4,575.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	174.0	174.0	184.0	184.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,515.6	4,000.0	4,555.0	4,555.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,383.3	2,930.0	3,058.0	3,058.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	20.0	20.0	20.0	0.0	0.0
27 01 03	დაავადებათა კონტროლისა და ეპიდემიოლოგიური უსაფრთხოების პროგრამის მართვა	17,803.8	11,258.0	11,300.0	11,300.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	311.0	306.0	306.0	306.0	0.0	0.0
	ხარჯები	16,257.8	11,228.0	11,210.0	11,210.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	6,500.7	3,508.0	3,560.0	3,560.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,546.0	30.0	90.0	90.0	0.0	0.0
27 01 04	სოციალური და ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამების მართვა	22,765.9	26,290.0	21,577.0	21,577.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,962.0	1,843.0	1,275.0	1,275.0	0.0	0.0
	ხარჯები	21,873.8	25,970.0	21,357.0	21,357.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	16,853.2	18,976.0	16,007.0	16,007.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	892.1	320.0	220.0	220.0	0.0	0.0
27 01 05	სახელმწიფო ზრუნვის, ადამიანთა ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების მართვა	2,038.8	1,100.0	1,100.0	1,100.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	37.0	37.0	37.0	37.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,801.1	1,088.0	1,095.0	1,095.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	748.8	806.0	810.0	810.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	237.8	12.0	5.0	5.0	0.0	0.0
27 01 06	საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების მართვა	2,812.4	2,600.0	5,353.0	5,353.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	76.0	62.0	170.0	170.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,651.3	2,585.0	5,143.0	5,143.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,415.8	1,440.0	3,814.0	3,814.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	161.1	15.0	210.0	210.0	0.0	0.0
27 01 07	დევნილთა, ეკომიგრანტთა და საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა	583.5	685.0	4,215.0	4,215.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	10.0	8.0	178.0	178.0	0.0	0.0
	ხარჯები	583.5	680.0	4,210.0	4,210.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	142.0	150.0	3,500.0	3,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	5.0	5.0	5.0	0.0	0.0
27 01 08	დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა მართვა	0.0	0.0	1,103.0	1,103.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	0.0	52.0	52.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	1,103.0	1,103.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	0.0	975.0	975.0	0.0	0.0
27 02	მოსახლეობის სოციალური დაცვა	2,439,064.9	2,783,892.0	3,126,000.0	3,126,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,438,983.2	2,783,787.0	3,125,910.0	3,125,910.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	81.7	105.0	90.0	90.0	0.0	0.0
27 02 01	მოსახლეობის საპენსიო უზრუნველყოფა	1,716,759.8	1,925,000.0	2,230,000.0	2,230,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,716,759.8	1,925,000.0	2,230,000.0	2,230,000.0	0.0	0.0
27 02 02	მოსახლეობის მიზნობრივი ჯგუფების სოციალური დახმარება	643,349.4	770,002.0	793,000.0	793,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	643,349.4	770,002.0	793,000.0	793,000.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
27 02 03	სოციალური რეაბილიტაცია და ბავშვზე ზრუნვა	26,500.8	35,890.0	37,400.0	37,400.0	0.0	0.0
	ხარჯები	26,500.8	35,890.0	37,400.0	37,400.0	0.0	0.0
27 02 04	სოციალური შეღავათები მაღალმთიან დასახლებაში	46,391.2	46,500.0	58,300.0	58,300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	46,391.2	46,500.0	58,300.0	58,300.0	0.0	0.0
27 02 05	სახელმწიფო ზრუნვის, ადამიანთა ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების უზრუნველყოფა	6,063.8	6,500.0	7,300.0	7,300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,982.1	6,395.0	7,210.0	7,210.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	81.7	105.0	90.0	90.0	0.0	0.0
27 03	მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა	1,031,573.0	1,044,565.0	1,078,627.0	1,078,627.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,029,223.5	1,044,332.0	1,078,442.0	1,078,442.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	161.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,349.6	233.0	185.0	185.0	0.0	0.0
27 03 01	მოსახლეობის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვა	760,375.1	754,000.0	757,136.0	757,136.0	0.0	0.0
	ხარჯები	760,375.1	754,000.0	757,136.0	757,136.0	0.0	0.0
27 03 02	საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვა	91,676.0	89,400.0	90,387.0	90,387.0	0.0	0.0
	ხარჯები	89,961.8	89,300.0	90,287.0	90,287.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	161.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,714.2	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0
27 03 02 01	დაავადებათა ადრეული გამოვლენა და სკრინინგი	1,289.8	1,800.0	2,800.0	2,800.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,289.8	1,800.0	2,800.0	2,800.0	0.0	0.0
27 03 02 02	იმუნიზაცია	21,802.8	22,400.0	23,000.0	23,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	21,128.2	22,300.0	22,900.0	22,900.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	674.6	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0
27 03 02 03	ეპიდზედამხედველობა	1,671.4	1,700.0	1,700.0	1,700.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,671.4	1,700.0	1,700.0	1,700.0	0.0	0.0
27 03 02 04	უსაფრთხო სისხლი	1,469.5	1,800.0	3,890.0	3,890.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,469.5	1,800.0	3,890.0	3,890.0	0.0	0.0
27 03 02 05	საზოგადოებრივი ჯანდაცვის, გარემოსა და პროფესიულ დაავადებათა ჯანმრთელობის სფეროში არსებული ვალდებულებების ხელშეწყობა	226.5	260.0	260.0	260.0	0.0	0.0
	ხარჯები	226.5	260.0	260.0	260.0	0.0	0.0
27 03 02 06	ტუბერკულოზის მართვა	20,370.0	15,670.0	16,867.0	16,867.0	0.0	0.0
	ხარჯები	19,406.8	15,670.0	16,867.0	16,867.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	59.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	963.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
27 03 02 07	აივ ინფექციის/შიდსის მართვა	21,504.5	12,520.0	13,480.0	13,480.0	0.0	0.0
	ხარჯები	21,462.1	12,520.0	13,480.0	13,480.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	შრომის ანაზღაურება	102.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	42.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
27 03 02 08	დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა	5,885.1	8,000.0	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,885.1	8,000.0	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0
27 03 02 09	ნარკომანიით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობა	8,456.0	12,150.0	12,150.0	12,150.0	0.0	0.0
	ხარჯები	8,456.0	12,150.0	12,150.0	12,150.0	0.0	0.0
27 03 02 10	ჯანმრთელობის ხელშეწყობა	1,181.9	2,100.0	1,240.0	1,240.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,181.9	2,100.0	1,240.0	1,240.0	0.0	0.0
27 03 02 11	C ჰეპატიტის მართვა	6,368.9	11,000.0	7,000.0	7,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,335.0	11,000.0	7,000.0	7,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	33.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
27 03 02 12	ინფექციური დაავადებების მართვა	1,449.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,449.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
27 03 03	მოსახლეობისათვის სამედიცინო მომსახურების მიწოდება პრიორიტეტულ სფეროებში	179,351.0	200,365.0	230,604.0	230,604.0	0.0	0.0
	ხარჯები	178,715.7	200,232.0	230,519.0	230,519.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	635.3	133.0	85.0	85.0	0.0	0.0
27 03 03 01	ფსიქიკური ჯანმრთელობა	20,550.2	24,000.0	27,500.0	27,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	20,550.2	24,000.0	27,500.0	27,500.0	0.0	0.0
27 03 03 02	დიაბეტის მართვა	11,290.4	13,500.0	15,000.0	15,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	11,290.4	13,500.0	15,000.0	15,000.0	0.0	0.0
27 03 03 03	ბავშვთა ონკოპათოლოგიური მომსახურება	2,000.0	2,000.0	2,000.0	2,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,000.0	2,000.0	2,000.0	2,000.0	0.0	0.0
27 03 03 04	დიალიზი და თირკმლის ტრანსპლანტაცია	33,811.4	36,340.0	38,640.0	38,640.0	0.0	0.0
	ხარჯები	33,811.4	36,340.0	38,640.0	38,640.0	0.0	0.0
27 03 03 05	ინკურაბელურ პაციენტთა პალიატიური მზრუნველობა	2,851.7	3,000.0	2,300.0	2,300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,851.7	3,000.0	2,300.0	2,300.0	0.0	0.0
27 03 03 06	იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებულ პაციენტთა მკურნალობა	8,534.2	9,800.0	11,200.0	11,200.0	0.0	0.0
	ხარჯები	8,534.2	9,800.0	11,200.0	11,200.0	0.0	0.0
27 03 03 07	პირველადი და გადაუდებელი სამედიცინო დახმარების უზრუნველყოფა	65,123.4	70,725.0	112,964.0	112,964.0	0.0	0.0
	ხარჯები	64,488.1	70,592.0	112,879.0	112,879.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	635.3	133.0	85.0	85.0	0.0	0.0
27 03 03 08	რეფერალური მომსახურება	26,874.3	20,000.0	20,000.0	20,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	26,874.3	20,000.0	20,000.0	20,000.0	0.0	0.0
27 03 03 09	თავდაცვის ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა სამედიცინო შემოწმება	698.4	1,000.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	ხარჯები	698.4	1,000.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
27 03 03 10	ქრონიკული დაავადებების სამკურნალო მედიკამენტებით უზრუნველყოფა	7,616.9	20,000.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,616.9	20,000.0	0.0	0.0	0.0	0.0
27 03 04	დიპლომის შემდგომი სამედიცინო განათლება	170.9	800.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	170.9	800.0	500.0	500.0	0.0	0.0
27 04	სამედიცინო დაწესებულებათა რეაბილიტაცია და აღჭურვა	23,300.9	20,000.0	25,000.0	25,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,016.4	6,100.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	14,284.5	13,900.0	24,500.0	24,500.0	0.0	0.0
27 05	შრომისა და დასაქმების სისტემის რეფორმების პროგრამა	3,287.1	4,290.0	6,000.0	6,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,228.2	4,290.0	5,845.0	5,845.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	58.9	0.0	155.0	155.0	0.0	0.0
27 06	იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა ხელშეწყობა	125,921.7	67,850.0	67,135.0	67,135.0	0.0	0.0
	ხარჯები	30,791.2	35,150.0	24,435.0	24,435.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	95,130.5	32,700.0	42,700.0	42,700.0	0.0	0.0
27 06 01	სარეინტეგრაციო დახმარება საქართველოში დაბრუნებული მიგრანტებისათვის	650.0	650.0	650.0	650.0	0.0	0.0
	ხარჯები	650.0	650.0	650.0	650.0	0.0	0.0
27 06 02	ეკომიგრანტთა მიგრაციის მართვა	4,063.1	4,500.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,063.1	4,500.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
27 06 03	განსახლების ადგილებში დევნილთა შენახვა და მათი საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება	121,208.6	62,700.0	61,000.0	61,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	26,078.1	30,000.0	18,300.0	18,300.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	95,130.5	32,700.0	42,700.0	42,700.0	0.0	0.0
27 06 04	საერთაშორისო დაცვის მქონე პირთა ინტეგრაციის ხელშეწყობა	0.0	0.0	85.0	85.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	85.0	85.0	0.0	0.0
27 06 05	საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის პროგრამა	0.0	0.0	400.0	400.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	400.0	400.0	0.0	0.0
28 00	საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო	143,707.1	143,500.0	159,000.0	159,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	835.0	784.0	784.0	784.0	0.0	0.0
	ხარჯები	125,242.7	141,490.0	156,490.0	156,490.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	9,308.1	9,915.0	9,715.0	9,715.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	18,464.4	2,010.0	2,510.0	2,510.0	0.0	0.0
28 01	საგარეო პოლიტიკის განხორციელება	143,140.5	142,955.0	158,150.0	158,150.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	830.0	779.0	779.0	779.0	0.0	0.0
	ხარჯები	124,699.6	140,950.0	155,645.0	155,645.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	9,234.0	9,795.0	9,595.0	9,595.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	18,440.9	2,005.0	2,505.0	2,505.0	0.0	0.0
28 01 01	საგარეო პოლიტიკის დაგეგმვა და მართვა	135,357.4	134,085.0	148,170.0	148,170.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	810.0	759.0	759.0	759.0	0.0	0.0
	ხარჯები	117,131.0	133,085.0	147,170.0	147,170.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	8,910.1	9,400.0	9,200.0	9,200.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	18,226.3	1,000.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
28 01 02	საერთაშორისო ორგანიზაციებში არსებული ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველყოფა	5,925.0	5,690.0	6,300.0	6,300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,925.0	5,690.0	6,300.0	6,300.0	0.0	0.0
28 01 03	საერთაშორისო ხელშეკრულებების და სხვა დოკუმენტების თარგმნა და დამოწმება	125.0	125.0	125.0	125.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	2.0	2.0	2.0	2.0	0.0	0.0
	ხარჯები	125.0	125.0	125.0	125.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	48.5	60.0	60.0	60.0	0.0	0.0
28 01 04	დიასპორული პოლიტიკა	748.4	2,200.0	2,700.0	2,700.0	0.0	0.0
	ხარჯები	535.4	1,200.0	1,200.0	1,200.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	213.0	1,000.0	1,500.0	1,500.0	0.0	0.0
28 01 05	ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში საქართველოს ინტეგრაციის თაობაზე საზოგადოების ინფორმირება	984.8	855.0	855.0	855.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	18.0	18.0	18.0	18.0	0.0	0.0
	ხარჯები	983.2	850.0	850.0	850.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	275.4	335.0	335.0	335.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1.6	5.0	5.0	5.0	0.0	0.0
28 02	მოხელეთა კვალიფიკაციის ამაღლება საერთაშორისო ურთიერთობების დარგში	566.6	545.0	850.0	850.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	5.0	5.0	5.0	5.0	0.0	0.0
	ხარჯები	543.1	540.0	845.0	845.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	74.1	120.0	120.0	120.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	23.5	5.0	5.0	5.0	0.0	0.0
29 00	საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო	814,737.7	835,000.0	880,000.0	845,000.0	0.0	35,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	41,992.0	41,896.0	40,646.0	40,646.0	0.0	0.0
	ხარჯები	662,945.7	631,523.0	679,489.0	679,489.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	365,940.4	376,394.0	395,389.0	395,389.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	131,679.1	203,477.0	200,511.0	165,511.0	0.0	35,000.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	20,112.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
29 01	თავდაცვის მართვა	307,468.8	314,250.0	327,264.0	327,264.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	37,893.0	37,893.0	37,893.0	37,893.0	0.0	0.0
	ხარჯები	307,425.4	314,220.0	327,264.0	327,264.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	283,056.7	296,300.0	309,248.0	309,248.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	43.4	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0
29 02	პროფესიული სამხედრო განათლება	43,541.3	46,860.0	51,620.0	51,620.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,668.0	1,670.0	1,671.0	1,671.0	0.0	0.0
	ხარჯები	42,548.9	46,183.0	50,886.0	50,886.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	35,833.4	39,208.0	43,846.0	43,846.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	992.4	677.0	734.0	734.0	0.0	0.0
29 03	ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა	52,555.2	55,450.0	58,380.0	58,380.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	544.0	446.0	446.0	446.0	0.0	0.0
	ხარჯები	52,063.2	52,590.0	56,050.0	56,050.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,506.6	4,545.0	4,500.0	4,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	492.0	2,860.0	2,330.0	2,330.0	0.0	0.0
29 04	მართვის, კონტროლის, კავშირგაბმულობისა და კომპიუტერული სისტემები	14,143.0	9,500.0	9,800.0	9,800.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31.0	31.0	31.0	31.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,093.4	4,404.0	3,838.0	3,838.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	535.5	890.0	1,112.0	1,112.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10,049.6	5,096.0	5,962.0	5,962.0	0.0	0.0
29 05	ინფრასტრუქტურის განვითარება	20,168.3	26,500.0	100,000.0	100,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,222.0	800.0	3,000.0	3,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	18,946.3	25,700.0	97,000.0	97,000.0	0.0	0.0
29 06	საერთაშორისო სამშვიდობო მისიები	38,207.3	42,750.0	41,850.0	41,850.0	0.0	0.0
	ხარჯები	38,207.3	41,195.0	41,850.0	41,850.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	310.8	765.0	765.0	765.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	1,555.0	0.0	0.0	0.0	0.0
29 07	სამეცნიერო კვლევა და სამხედრო მრეწველობის განვითარება	50,353.3	33,530.0	33,530.0	33,530.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,856.0	1,856.0	605.0	605.0	0.0	0.0
	ხარჯები	27,556.5	27,590.0	27,644.0	27,644.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	16,614.7	8,016.0	6,043.0	6,043.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,683.9	5,940.0	5,886.0	5,886.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	20,112.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
29 08	თავდაცვის შესაძლებლობების შენარჩუნება/განვითარება	124,550.4	141,200.0	51,600.0	51,600.0	0.0	0.0
	ხარჯები	26,968.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	97,581.9	141,200.0	51,600.0	51,600.0	0.0	0.0
29 09	ლოჯისტიკური უზრუნველყოფა	140,868.9	149,960.0	170,956.0	170,956.0	0.0	0.0
	ხარჯები	139,979.3	144,541.0	168,957.0	168,957.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	26,082.7	26,670.0	29,875.0	29,875.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	889.6	5,419.0	1,999.0	1,999.0	0.0	0.0
29 10	საქართველოს თავდაცვის ძალების შესაძლებლობის გაძლიერება (SG)	22,881.1	15,000.0	35,000.0	0.0	0.0	35,000.0
	ხარჯები	22,881.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	15,000.0	35,000.0	0.0	0.0	35,000.0
30 00	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	690,530.2	766,600.0	770,000.0	770,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	29,871.0	29,418.0	30,418.0	30,418.0	0.0	0.0
	ხარჯები	601,683.2	658,264.0	700,000.0	700,000.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	416,982.7	467,825.0	498,000.0	498,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	88,847.0	108,336.0	70,000.0	70,000.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
30 01	საზოგადოებრივი წესრიგი და საერთაშორისო თანამშრომლობის განვითარება/გაღრმავება	489,722.6	553,040.0	584,834.0	584,834.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	19,855.0	19,854.0	20,854.0	20,854.0	0.0	0.0
	ხარჯები	442,402.8	483,060.0	520,192.6	520,192.6	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	307,967.0	342,000.0	367,445.0	367,445.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	47,319.8	69,980.0	64,641.4	64,641.4	0.0	0.0
30 02	სახელმწიფო საზღვრის დაცვა	93,748.9	94,900.0	90,900.0	90,900.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,657.0	3,657.0	3,657.0	3,657.0	0.0	0.0
	ხარჯები	77,841.8	86,900.0	88,900.0	88,900.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	53,699.3	64,000.0	66,050.0	66,050.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	15,907.1	8,000.0	2,000.0	2,000.0	0.0	0.0
30 03	ფიზიკურ და იურიდიულ პირთა (მათ შორის, კონების), დიპლომატიური წარმომადგენლობების, ეროვნული საგანმურის დაცვის და უსაფრთხოების დონის ამაღლება	9,614.5	10,160.0	10,660.0	10,660.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,178.0	1,178.0	1,178.0	1,178.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,572.4	10,110.0	10,610.0	10,610.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	7,983.1	8,195.0	8,695.0	8,695.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	42.1	50.0	50.0	50.0	0.0	0.0
30 04	სამართალდამცავი სტრუქტურებისათვის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადება, გადამზადება, საარქივო ფონდების დიגיტალიზაცია, სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობა და მოქალაქეთა მომსახურება	6,429.5	6,800.0	6,874.0	6,874.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	124.0	121.0	121.0	121.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,485.7	6,500.0	6,574.0	6,574.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,497.5	2,800.0	2,874.0	2,874.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	943.8	300.0	300.0	300.0	0.0	0.0
30 05	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემისა და საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის მოსამსახურეთა ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებით უზრუნველყოფა	4,827.8	4,100.0	4,123.0	4,123.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	35.0	35.0	35.0	35.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,379.1	4,100.0	4,120.4	4,120.4	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	585.4	630.0	727.0	727.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	448.7	0.0	2.6	2.6	0.0	0.0
30 06	სამოქალაქო უსაფრთხოების დონის ამაღლება, სახელმწიფო მატერიალური რეზერვების შექმნა და მართვა	86,186.9	97,600.0	72,609.0	72,609.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	5,022.0	4,573.0	4,573.0	4,573.0	0.0	0.0
	ხარჯები	62,001.3	67,594.0	69,603.0	69,603.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	44,250.6	50,200.0	52,209.0	52,209.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	24,185.6	30,006.0	3,006.0	3,006.0	0.0	0.0
31 00	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	263,009.2	340,100.0	353,000.0	317,400.0	8,600.0	27,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,568.0	3,467.0	3,539.0	3,539.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	ხარჯები	213,553.7	322,094.0	324,615.0	293,410.0	5,035.0	26,170.0
	შრომის ანაზღაურება	42,580.8	42,842.0	47,353.0	46,733.0	620.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	16,589.5	18,006.0	28,385.0	23,990.0	3,565.0	830.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	32,865.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 01	გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამა	15,305.7	16,072.0	14,015.0	14,015.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	521.0	454.0	257.0	257.0	0.0	0.0
	ხარჯები	14,938.4	15,567.0	12,285.0	12,285.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	9,345.9	9,612.0	6,770.0	6,770.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	367.3	505.0	1,730.0	1,730.0	0.0	0.0
31 01 01	გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და მართვა	9,343.5	10,172.0	11,185.0	11,185.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	292.0	225.0	225.0	225.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,056.2	9,907.0	9,455.0	9,455.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	5,644.4	6,282.0	6,000.0	6,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	287.3	265.0	1,730.0	1,730.0	0.0	0.0
31 01 02	გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ღონისძიებები	414.5	0.0	930.0	930.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	0.0	32.0	32.0	0.0	0.0
	ხარჯები	414.5	0.0	930.0	930.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	376.0	0.0	770.0	770.0	0.0	0.0
31 01 03	ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია	1,448.9	1,400.0	1,500.0	1,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,448.9	1,400.0	1,500.0	1,500.0	0.0	0.0
31 01 04	ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვის ღონისძიებები	99.0	400.0	400.0	400.0	0.0	0.0
	ხარჯები	99.0	400.0	400.0	400.0	0.0	0.0
31 01 05	ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის ღონისძიებები	80.0	200.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	80.0	200.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 01 06	სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამის მართვა და ადმინისტრირება რეგიონებში	3,870.8	3,900.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	229.0	229.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,870.8	3,860.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,325.5	3,330.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	40.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 01 07	გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებები	49.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	49.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 02	სურსათის უვნებლობა, მცენარეთა დაცვა და ეპიზოტოტიური კეთილსამედიცინო	35,916.4	63,834.0	36,600.0	36,600.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	513.0	509.0	509.0	509.0	0.0	0.0
	ხარჯები	32,894.7	63,519.0	36,600.0	36,600.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	6,623.5	6,151.0	6,700.0	6,700.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,021.6	315.0	0.0	0.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
31 03	მევენახეობა-მეღვინეობის განვითარება	9,168.1	13,830.0	12,700.0	12,700.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	50.0	50.0	50.0	50.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,051.1	13,730.0	12,430.0	12,430.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	845.0	1,000.0	1,200.0	1,200.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	116.9	100.0	270.0	270.0	0.0	0.0
31 04	სოფლის მეურნეობის დარგში სამეცნიერო-კვლევითი ღონისძიებების განხორციელება	6,041.8	5,492.0	7,050.0	7,050.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	121.0	119.0	119.0	119.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,558.9	4,595.0	4,486.0	4,486.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,779.4	1,785.0	1,785.0	1,785.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	952.9	897.0	2,564.0	2,564.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	530.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05	ერთიანი აგროპროექტი	118,783.7	117,940.0	142,500.0	131,500.0	4,000.0	7,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	145.0	139.0	368.0	368.0	0.0	0.0
	ხარჯები	97,110.4	116,760.0	141,805.0	131,300.0	3,605.0	6,900.0
	შრომის ანაზღაურება	3,730.3	3,930.0	7,300.0	7,300.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,773.8	1,180.0	695.0	200.0	395.0	100.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	19,899.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 01	სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვა	20,415.5	5,090.0	10,000.0	10,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	145.0	139.0	368.0	368.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,215.5	5,060.0	9,910.0	9,910.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,730.3	3,930.0	7,300.0	7,300.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	30.0	90.0	90.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	16,200.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 02	შელავათიანი აგროკრედიტები	60,160.0	56,800.0	74,000.0	74,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	60,160.0	56,800.0	74,000.0	74,000.0	0.0	0.0
31 05 03	აგროდაზღვევა	4,787.5	8,000.0	9,000.0	9,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,787.5	8,000.0	9,000.0	9,000.0	0.0	0.0
31 05 04	დანერგე მომავალი	9,562.8	13,000.0	13,000.0	13,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,562.8	13,000.0	13,000.0	13,000.0	0.0	0.0
31 05 05	ქართული ჩაი	795.3	500.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	795.3	500.0	500.0	500.0	0.0	0.0
31 05 06	სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება	5,967.6	13,000.0	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,967.6	13,000.0	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
31 05 07	ფერმათა/ფერმერთა რეგისტრაციის პროექტი	0.0	300.0	300.0	300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	300.0	300.0	300.0	0.0	0.0
31 05 08	მოსავლის ამღები ტექნიკის თანადაფინანსების პროექტი	0.0	4,000.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	4,000.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
31 05 09	პროექტების ტექნიკური მხარდაჭერის პროგრამა	0.0	1,500.0	1,500.0	1,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	1,500.0	1,500.0	1,500.0	0.0	0.0
31 05 10	მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერა	0.0	200.0	100.0	100.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	200.0	100.0	100.0	0.0	0.0
31 05 11	სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ინფრასტრუქტურული განვითარება	0.0	0.0	4,500.0	4,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	4,500.0	4,500.0	0.0	0.0
31 05 12	აგროსექტორის განვითარების ხელშეწყობა	17,038.9	13,250.0	12,600.0	1,600.0	4,000.0	7,000.0
	ხარჯები	11,565.6	12,100.0	11,995.0	1,490.0	3,605.0	6,900.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,773.8	1,150.0	605.0	110.0	395.0	100.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	3,699.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 12 01	სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD)	12,040.9	7,450.0	5,800.0	1,200.0	3,000.0	1,600.0
	ხარჯები	6,567.6	6,300.0	5,295.0	1,090.0	2,605.0	1,600.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,773.8	1,150.0	505.0	110.0	395.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	3,699.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 12 02	სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტის საგრანტო კომპონენტი (GEF, IFAD)	4,998.1	5,800.0	2,800.0	0.0	1,000.0	1,800.0
	ხარჯები	4,998.1	5,800.0	2,800.0	0.0	1,000.0	1,800.0
31 05 12 03	მერძევეობის დარგის მოდერნიზაციის და ბაზარზე წვდომის პროგრამა (DiMMA) (IFAD)	0.0	0.0	4,000.0	400.0	0.0	3,600.0
	ხარჯები	0.0	0.0	3,900.0	400.0	0.0	3,500.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0
31 05 13	იმერეთის აგროზონა	0.0	2,000.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	2,000.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 14	კოოპერატივებში საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა და წარმოებული პროდუქციის პოპულარიზაცია	56.1	300.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	56.1	300.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 06	სამელიორაციო სისტემების მოდერნიზაცია	28,923.8	64,650.0	75,700.0	55,700.0	0.0	20,000.0
	ხარჯები	16,133.4	64,450.0	74,970.0	55,700.0	0.0	19,270.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	354.0	200.0	730.0	0.0	0.0	730.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	12,436.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 06 01	სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაცია და ტექნიკის შექმნა	0.0	36,000.0	36,000.0	36,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	36,000.0	36,000.0	36,000.0	0.0	0.0
31 06 02	სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მიმდინარე ტექნიკური ექსპლუატაცია	14,500.0	17,000.0	19,000.0	19,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	14,500.0	17,000.0	19,000.0	19,000.0	0.0	0.0
31 06 03	ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB)	13,887.9	11,000.0	20,700.0	700.0	0.0	20,000.0
	ხარჯები	1,633.4	10,800.0	19,970.0	700.0	0.0	19,270.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	354.0	200.0	730.0	0.0	0.0	730.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	ფინანსური აქტივების ზრდა	11,900.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 06 04	ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია (ORIO)	535.9	650.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	650.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	535.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 07	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობა	11,136.6	19,020.0	20,340.0	20,340.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	411.0	870.0	870.0	870.0	0.0	0.0
	ხარჯები	10,002.4	14,815.0	17,640.0	17,640.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	6,288.0	9,652.0	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,134.2	4,205.0	2,700.0	2,700.0	0.0	0.0
31 08	დაცული ტერიტორიების სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	8,504.1	11,520.0	13,020.0	8,420.0	4,600.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	574.0	573.0	573.0	573.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,827.4	5,645.0	6,450.0	5,020.0	1,430.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,351.6	3,955.0	3,970.0	3,350.0	620.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,676.7	5,875.0	6,570.0	3,400.0	3,170.0	0.0
31 09	სატყეო სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	10,195.1	10,395.0	13,780.0	13,780.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	972.0	502.0	501.0	501.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,717.9	6,345.0	6,600.0	6,600.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	6,899.8	2,362.0	2,500.0	2,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	477.2	4,050.0	7,180.0	7,180.0	0.0	0.0
31 10	ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოს სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	815.7	620.0	1,700.0	1,700.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	12.0	12.0	12.0	12.0	0.0	0.0
	ხარჯები	648.1	620.0	700.0	700.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	170.6	150.0	150.0	150.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	167.6	0.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
31 11	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მიმართულებით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის და განათლება მდგრადი განვითარებისთვის ხელშეწყობის პროგრამა	2,090.2	4,641.0	4,870.0	4,870.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	17.0	41.0	41.0	41.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,419.1	4,561.0	2,800.0	2,800.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	321.1	1,151.0	1,120.0	1,120.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	671.2	80.0	2,070.0	2,070.0	0.0	0.0
31 12	ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების დაცვა	1,014.4	1,000.0	1,050.0	1,050.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	24.0	28.0	28.0	28.0	0.0	0.0
	ხარჯები	999.8	986.0	1,044.0	1,044.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	541.4	638.0	638.0	638.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	14.5	14.0	6.0	6.0	0.0	0.0
31 13	გარემოს დაცვის სფეროში მონიტორინგი, პროგნოზირება და პრევენცია	210.4	1,350.0	2,600.0	2,600.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	34.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	210.4	850.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	176.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	500.0	2,600.0	2,600.0	0.0	0.0
31 14	კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა	3,847.8	3,752.0	4,715.0	4,715.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	144.0	141.0	141.0	141.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,719.3	3,727.0	4,615.0	4,615.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,960.0	1,912.0	1,920.0	1,920.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	128.6	25.0	100.0	100.0	0.0	0.0
31 15	მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის სახელმწიფო პროგრამა	0.0	0.0	2,360.0	2,360.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	0.0	70.0	70.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	2,190.0	2,190.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	0.0	1,300.0	1,300.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	170.0	170.0	0.0	0.0
31 16	სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობის ღონისძიებები	11,055.4	5,984.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	30.0	29.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,322.6	5,924.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	548.1	544.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,732.8	60.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 00	საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო	1,506,703.5	1,634,650.0	1,666,545.0	1,656,345.0	1,900.0	8,300.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	8,424.0	8,215.0	8,369.0	8,369.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,340,848.5	1,452,461.0	1,517,265.0	1,510,265.0	0.0	7,000.0
	შრომის ანაზღაურება	78,718.0	80,670.0	86,257.0	86,257.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	149,379.9	182,189.0	145,323.0	142,123.0	1,900.0	1,300.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	16,475.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	0.0	0.0	3,957.0	3,957.0	0.0	0.0
32 01	განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა	37,749.5	35,159.0	35,415.0	35,415.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	852.0	785.0	785.0	785.0	0.0	0.0
	ხარჯები	34,846.3	32,319.0	32,755.0	32,755.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	13,621.3	15,432.0	15,117.0	15,117.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,903.2	2,840.0	2,660.0	2,660.0	0.0	0.0
32 02	სკოლამდელი და ზოგადი განათლება	702,334.6	845,460.0	927,300.0	927,300.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	125.0	111.0	111.0	111.0	0.0	0.0
	ხარჯები	699,252.8	827,971.0	910,270.0	910,270.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,007.7	2,182.0	2,130.0	2,130.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,081.8	17,489.0	17,030.0	17,030.0	0.0	0.0
32 02 01	ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების დაფინანსება	596,139.4	712,230.0	782,000.0	782,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	596,139.4	712,230.0	782,000.0	782,000.0	0.0	0.0
32 02 02	მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა	12,619.0	11,755.0	11,640.0	11,640.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	35.0	25.0	25.0	25.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	ხარჯები	12,507.4	11,730.0	11,620.0	11,620.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	618.9	650.0	600.0	600.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	111.7	25.0	20.0	20.0	0.0	0.0
32 02 03	უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფა	12,550.4	17,755.0	19,340.0	19,340.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	90.0	86.0	86.0	86.0	0.0	0.0
	ხარჯები	12,538.1	17,645.0	19,330.0	19,330.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,388.8	1,532.0	1,530.0	1,530.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	12.3	110.0	10.0	10.0	0.0	0.0
32 02 03 01	უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფის პროგრამის ადმინისტრირება	12,550.4	2,496.0	2,340.0	2,340.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	90.0	86.0	86.0	86.0	0.0	0.0
	ხარჯები	12,538.1	2,386.0	2,330.0	2,330.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,388.8	1,532.0	1,530.0	1,530.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	12.3	110.0	10.0	10.0	0.0	0.0
32 02 03 02	უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფა	0.0	15,259.0	17,000.0	17,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	15,259.0	17,000.0	17,000.0	0.0	0.0
32 02 04	წარმატებულ მოსწავლეთა წახალისება	562.3	730.0	890.0	890.0	0.0	0.0
	ხარჯები	562.3	730.0	890.0	890.0	0.0	0.0
32 02 05	განსაკუთრებით ნიჭიერ მოსწავლეთა საგანმანათლებლო და საცხოვრებელი პირობებით უზრუნველყოფა	235.6	240.0	250.0	250.0	0.0	0.0
	ხარჯები	235.6	240.0	250.0	250.0	0.0	0.0
32 02 06	მოსწავლეების სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფა	23,558.9	19,000.0	23,000.0	23,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	23,558.9	19,000.0	23,000.0	23,000.0	0.0	0.0
32 02 07	დავისვენოთ და ვისწავლოთ ერთად	1,318.2	1,650.0	1,565.0	1,565.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,318.2	1,650.0	1,565.0	1,565.0	0.0	0.0
32 02 08	ოკუპირებული რეგიონების მასწავლებლებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარება	3,147.5	4,140.0	4,185.0	4,185.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,147.5	4,140.0	4,185.0	4,185.0	0.0	0.0
32 02 09	ბრალდებული და მსჯავრდებული პირებისათვის ზოგადი განათლების მიღების ხელმისაწვდომობა	169.2	210.0	230.0	230.0	0.0	0.0
	ხარჯები	169.2	210.0	230.0	230.0	0.0	0.0
32 02 10	ეროვნული სასწავლო გეგმის განვითარება და დანერგვის ხელშეწყობა	440.3	435.0	330.0	330.0	0.0	0.0
	ხარჯები	440.3	435.0	330.0	330.0	0.0	0.0
32 02 11	საჯარო სკოლის მოსწავლეების ტრანსპორტით უზრუნველყოფა	22,343.8	22,500.0	23,550.0	23,550.0	0.0	0.0
	ხარჯები	22,343.8	22,500.0	23,550.0	23,550.0	0.0	0.0
32 02 12	პროგრამა "ჩემი პირველი კომპიუტერი"	24,361.9	27,920.0	33,000.0	33,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	24,361.9	27,920.0	33,000.0	33,000.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
32 02 13	ზოგადი განათლების ხელშეწყობა	1,797.2	1,580.0	1,620.0	1,620.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,797.2	1,580.0	1,620.0	1,620.0	0.0	0.0
32 02 14	ზოგადი განათლების რეფორმის ხელშეწყობა	0.7	25,315.0	25,700.0	25,700.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.7	7,961.0	8,700.0	8,700.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	17,354.0	17,000.0	17,000.0	0.0	0.0
32 02 15	ელექტრონული სწავლება (eLearning)	1,324.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	90.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,234.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 02 16	საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფორმაციულ - საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებით უზრუნველყოფა	1,765.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	42.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,723.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 03	პროფესიული განათლება	32,179.0	48,690.0	52,850.0	52,850.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	113.0	11.0	11.0	11.0	0.0	0.0
	ხარჯები	30,969.5	47,570.0	51,830.0	51,830.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	820.6	270.0	270.0	270.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,209.5	1,120.0	1,020.0	1,020.0	0.0	0.0
32 03 01	პროფესიული განათლების განვითარების ხელშეწყობა	29,389.9	46,300.0	50,000.0	50,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	102.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	28,265.1	45,200.0	49,000.0	49,000.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	550.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,124.8	1,100.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
32 03 02	მსჯავრდებული პირებისათვის და ყოფილი პატიმრებისათვის პროფესიული განათლების მიღების ხელმისაწვდომობა	124.5	185.0	150.0	150.0	0.0	0.0
	ხარჯები	124.5	185.0	150.0	150.0	0.0	0.0
32 03 03	ეროვნული უმცირესობების პროფესიული გადამზადება	2,664.6	2,205.0	2,700.0	2,700.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	11.0	11.0	11.0	11.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,580.0	2,185.0	2,680.0	2,680.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	270.0	270.0	270.0	270.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	84.7	20.0	20.0	20.0	0.0	0.0
32 04	უმაღლესი განათლება	170,481.7	168,960.0	145,015.0	145,015.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,320.0	1,314.0	1,314.0	1,314.0	0.0	0.0
	ხარჯები	165,121.5	167,459.0	144,290.0	144,290.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	12,778.7	13,006.0	13,006.0	13,006.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5,360.1	1,501.0	725.0	725.0	0.0	0.0
32 04 01	გამოცდების ორგანიზება	11,499.3	11,935.0	12,800.0	12,800.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	143.0	143.0	143.0	143.0	0.0	0.0
	ხარჯები	11,342.6	11,745.0	12,200.0	12,200.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,057.4	3,200.0	3,200.0	3,200.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	156.6	190.0	600.0	600.0	0.0	0.0
32 04 02	სახელმწიფო სასწავლო, სამაგისტრო გრანტები და ახალგაზრდების ხელშეწყობა	124,634.9	135,385.0	111,780.0	111,780.0	0.0	0.0
	ხარჯები	124,606.2	135,385.0	111,780.0	111,780.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	28.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 04 03	უმადლესი განათლების ხელშეწყობა	153.2	170.0	260.0	260.0	0.0	0.0
	ხარჯები	153.2	170.0	257.0	257.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	3.0	3.0	0.0	0.0
32 04 04	საზღვარგარეთ განათლების მიღების ხელშეწყობა	7,675.2	6,910.0	6,980.0	6,980.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	12.0	11.0	11.0	11.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,665.8	6,900.0	6,970.0	6,970.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	320.5	381.0	381.0	381.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	9.4	10.0	10.0	10.0	0.0	0.0
32 04 05	უმადლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელშეწყობა	26,519.1	14,560.0	13,195.0	13,195.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,165.0	1,160.0	1,160.0	1,160.0	0.0	0.0
	ხარჯები	21,353.8	13,259.0	13,083.0	13,083.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	9,400.9	9,425.0	9,425.0	9,425.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5,165.4	1,301.0	112.0	112.0	0.0	0.0
32 05	მეცნიერებისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა	63,800.1	65,470.0	65,540.0	65,540.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	453.0	444.0	568.0	568.0	0.0	0.0
	ხარჯები	60,632.9	65,333.0	62,665.0	62,665.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,430.5	4,415.0	5,627.0	5,627.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,167.2	137.0	2,875.0	2,875.0	0.0	0.0
32 05 01	სამეცნიერო გრანტების გაცემისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა	31,787.6	33,180.0	33,190.0	33,190.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	40.0	35.0	35.0	35.0	0.0	0.0
	ხარჯები	30,902.5	33,160.0	33,170.0	33,170.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	714.6	753.0	755.0	755.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	885.1	20.0	20.0	20.0	0.0	0.0
32 05 02	სამეცნიერო დაწესებულებების პროგრამები	4,433.6	4,190.0	5,840.0	5,840.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	377.0	373.0	497.0	497.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,342.7	4,114.0	5,710.0	5,710.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,816.2	2,757.0	3,967.0	3,967.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	90.8	76.0	130.0	130.0	0.0	0.0
32 05 03	საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ხელშეწყობა	1,097.4	1,050.0	1,110.0	1,110.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	36.0	36.0	36.0	36.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,028.1	1,009.0	1,085.0	1,085.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	899.6	905.0	905.0	905.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	69.3	41.0	25.0	25.0	0.0	0.0
32 05 04	სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა	22,661.1	26,650.0	25,000.0	25,000.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	ხარჯები	20,545.4	26,650.0	22,300.0	22,300.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,115.6	0.0	2,700.0	2,700.0	0.0	0.0
32 05 05	მეცნიერების პოპულარიზაცია	3,820.4	400.0	400.0	400.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,814.2	400.0	400.0	400.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 06	ინკლუზიური განათლება	4,827.4	17,710.0	20,525.0	20,525.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,738.3	17,515.0	20,420.0	20,420.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	89.1	195.0	105.0	105.0	0.0	0.0
32 07	ინფრასტრუქტურის განვითარება	85,942.9	135,500.0	136,800.0	136,800.0	0.0	0.0
	ხარჯები	39,404.2	33,045.0	28,400.0	28,400.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	46,238.7	102,455.0	108,400.0	108,400.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	300.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 07 01	ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება	54,711.9	80,000.0	80,600.0	80,600.0	0.0	0.0
	ხარჯები	18,655.8	14,500.0	4,000.0	4,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	36,056.1	65,500.0	76,600.0	76,600.0	0.0	0.0
32 07 02	პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება	13,395.2	18,000.0	20,000.0	20,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,088.4	2,185.0	5,200.0	5,200.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,306.7	15,815.0	14,800.0	14,800.0	0.0	0.0
32 07 03	სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირებისა და ტერიტორიული ორგანოების ინფრასტრუქტურის განვითარება	703.9	1,200.0	3,300.0	3,300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	201.0	200.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	502.8	1,000.0	2,800.0	2,800.0	0.0	0.0
32 07 04	უმადლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება	4,256.3	5,000.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,256.3	5,000.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
32 07 05	საჯარო სკოლების ოპერირებისა და მოვლა-პატრონობის სისტემის განვითარება	2,064.9	4,000.0	2,900.0	2,900.0	0.0	0.0
	ხარჯები	8.0	0.0	100.0	100.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,056.8	4,000.0	2,800.0	2,800.0	0.0	0.0
32 07 06	კულტურაში ინვესტიციებისა და ინფრასტრუქტურული პროექტების მხარდაჭერა	6,246.6	16,000.0	10,000.0	10,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,246.6	10.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	15,990.0	10,000.0	10,000.0	0.0	0.0
32 07 07	სპორტში ინვესტიციებისა და ინფრასტრუქტურული პროექტების მხარდაჭერა	4,564.2	11,300.0	15,000.0	15,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	948.0	11,150.0	13,600.0	13,600.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,316.2	150.0	1,400.0	1,400.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	300.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 08	სახელოვნებო და სასპორტო დაწესებულებების ხელშეწყობა	6,267.2	6,670.0	6,780.0	6,780.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	817.0	802.0	802.0	802.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,224.0	6,629.0	6,757.0	6,757.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,397.5	4,416.0	4,414.0	4,414.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	43.2	41.0	23.0	23.0	0.0	0.0
32 09	კულტურის განვითარების ხელშეწყობა	79,257.7	68,702.0	88,699.0	88,699.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,368.0	3,372.0	3,372.0	3,372.0	0.0	0.0
	ხარჯები	70,536.7	61,648.0	82,663.0	82,663.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	31,657.9	31,839.0	34,939.0	34,939.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	8,721.0	7,054.0	2,079.0	2,079.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	0.0	0.0	3,957.0	3,957.0	0.0	0.0
32 10	კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და სამუზეუმო სისტემის სრულყოფა	27,347.7	21,064.0	25,401.0	25,401.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,371.0	1,371.0	1,401.0	1,401.0	0.0	0.0
	ხარჯები	16,899.8	14,907.0	18,195.0	18,195.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	8,850.5	8,932.0	10,576.0	10,576.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10,447.9	6,157.0	7,206.0	7,206.0	0.0	0.0
32 11	მასობრივი და მაღალი მიღწევების სპორტის განვითარება და პოპულარიზაცია	151,877.2	116,200.0	130,400.0	130,400.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	5.0	5.0	5.0	5.0	0.0	0.0
	ხარჯები	151,876.0	116,200.0	130,400.0	130,400.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	153.3	178.0	178.0	178.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 12	კულტურისა და სპორტის მოღვაწეთა სოციალური დაცვისა და ხელშეწყობის ღონისძიებები	12,888.7	32,170.0	21,120.0	21,120.0	0.0	0.0
	ხარჯები	12,888.7	32,170.0	21,120.0	21,120.0	0.0	0.0
32 13	ინოვაციის, ინკლუზიურობის და ხარისხის პროექტი - საქართველო I2Q (IBRD)	0.0	0.0	5,000.0	0.0	0.0	5,000.0
	ხარჯები	0.0	0.0	5,000.0	0.0	0.0	5,000.0
32 14	პროფესიული განათლება I (KfW)	0.0	0.0	3,700.0	500.0	1,900.0	1,300.0
	ხარჯები	0.0	0.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	3,200.0	0.0	1,900.0	1,300.0
32 15	გამოყენებითი კვლევების საგრანტო პროგრამა (IBRD)	0.0	0.0	2,000.0	0.0	0.0	2,000.0
	ხარჯები	0.0	0.0	2,000.0	0.0	0.0	2,000.0
32 16	ახალგაზრდობის სფეროში სახელმწიფო ხელშეწყობის ღონისძიებები	366.8	2,550.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	366.8	2,550.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 17	ათასწლეულის გამოწვევა საქართველოს - მეორე პროექტი	111,357.9	70,345.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	47,090.8	27,145.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	64,267.1	43,200.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 18	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სტრუქტურაში ჰიდროტექნიკური კვლევების ლაბორატორიის ჩამოყალიბების პროექტი (Unicredit Bank)	20,025.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,850.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	ფინანსური აქტივების ზრდა	16,175.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
33 00	საქართველოს პროკურატურა	36,581.2	37,270.0	41,300.0	41,300.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	860.0	860.0	874.0	874.0	0.0	0.0
	ხარჯები	34,561.8	34,300.0	38,330.0	38,330.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	24,975.4	25,310.0	28,810.0	28,810.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,019.4	2,970.0	2,970.0	2,970.0	0.0	0.0
34 00	საქართველოს დაზვერვის სამსახური	13,491.2	13,500.0	13,500.0	13,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	13,491.2	13,500.0	13,500.0	13,500.0	0.0	0.0
35 00	სსიპ - საჯარო სამსახურის ბიურო	1,483.2	1,600.0	1,600.0	1,600.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	36.0	36.0	36.0	36.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,451.1	1,588.0	1,590.0	1,590.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	839.6	1,132.0	1,135.0	1,135.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	32.1	12.0	10.0	10.0	0.0	0.0
36 00	სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური	5,347.7	6,400.0	6,800.0	6,800.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	211.0	211.0	225.0	225.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,315.0	6,345.0	6,690.0	6,690.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,552.3	4,430.0	4,725.0	4,725.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	32.8	55.0	110.0	110.0	0.0	0.0
37 00	სსიპ - ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური	5,657.3	8,000.0	8,300.0	8,300.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	106.0	143.0	143.0	143.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,941.8	7,310.0	7,890.0	7,890.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,763.2	2,430.0	2,430.0	2,430.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	715.5	690.0	410.0	410.0	0.0	0.0
38 00	სსიპ - საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური	1,623.5	2,150.0	2,150.0	2,150.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31.0	31.0	31.0	31.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,606.8	1,835.0	1,995.0	1,995.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,168.0	1,420.0	1,420.0	1,420.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	16.6	315.0	155.0	155.0	0.0	0.0
39 00	ა(ა)იპ - საქართველოს სოლიდარობის ფონდი	237.0	260.0	260.0	260.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	7.0	7.0	7.0	7.0	0.0	0.0
	ხარჯები	230.1	260.0	260.0	260.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	179.9	186.0	186.0	186.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
40 00	საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახური	59,773.5	58,300.0	58,500.0	58,500.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,634.0	3,634.0	3,634.0	3,634.0	0.0	0.0
	ხარჯები	52,072.3	54,900.0	55,600.0	55,600.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	37,659.2	39,885.0	40,885.0	40,885.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	7,701.2	3,400.0	2,900.0	2,900.0	0.0	0.0
40 01	დასაცავ პირთა და ობიექტთა უსაფრთხოების უზრუნველყოფა	48,956.7	50,000.0	50,500.0	50,500.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,550.0	3,550.0	3,550.0	3,550.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	ხარჯები	44,527.1	47,000.0	48,000.0	48,000.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	36,499.6	38,500.0	39,500.0	39,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,429.6	3,000.0	2,500.0	2,500.0	0.0	0.0
40 02	სახელმწიფო ობიექტების მოვლა-შენახვა	10,705.6	8,300.0	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	84.0	84.0	84.0	84.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,524.0	7,900.0	7,600.0	7,600.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,159.6	1,385.0	1,385.0	1,385.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,181.6	400.0	400.0	400.0	0.0	0.0
40 03	სსიპ სახელისუფლებო სპეციალური კავშირგაბმულობის სააგენტო	111.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	21.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	90.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
41 00	საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი	7,375.6	6,400.0	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	123.0	123.0	123.0	123.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,060.9	6,290.0	6,850.0	6,850.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,987.2	3,390.0	3,690.0	3,690.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	314.7	110.0	1,150.0	1,150.0	0.0	0.0
42 00	სსიპ – საზოგადოებრივი მაუწყებელი	53,124.6	58,200.0	68,700.0	68,700.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	184.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	47,862.3	58,200.0	68,700.0	68,700.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,981.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5,262.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
43 00	სსიპ – კონკურენციის სააგენტო	1,861.5	2,200.0	2,200.0	2,200.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	43.0	43.0	43.0	43.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,861.0	2,150.0	2,150.0	2,150.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,249.6	1,450.0	1,450.0	1,450.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.6	50.0	50.0	50.0	0.0	0.0
44 00	ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაცია - სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაცია	2,431.6	2,460.0	2,460.0	2,460.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	90.0	85.0	85.0	85.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,401.9	2,415.0	2,440.0	2,440.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,325.0	1,360.0	1,360.0	1,360.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	29.8	45.0	20.0	20.0	0.0	0.0
45 00	საქართველოს საპატრიარქო	25,535.4	25,000.0	25,000.0	25,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	23,154.4	24,038.0	24,091.0	24,091.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,299.1	883.0	860.0	860.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	82.0	79.0	49.0	49.0	0.0	0.0
45 01	სასულიერო განათლების ხელშეწყობის გრანტი	15,273.5	14,738.0	14,738.0	14,738.0	0.0	0.0
	ხარჯები	14,177.4	14,308.0	14,366.0	14,366.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,096.1	430.0	372.0	372.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
45 02	ა(ა)იპ – საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა სვიმონ კანანელის სახელობის სასულიერო სწავლების ცენტრი	645.0	645.0	645.0	645.0	0.0	0.0
	ხარჯები	545.0	645.0	645.0	645.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
45 03	ა(ა)იპ – ბათუმისა და ლაზეთის ეპარქიის საგანმანათლებლო ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	1,767.9	1,768.0	1,768.0	1,768.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,520.0	1,520.0	1,490.0	1,490.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	248.0	248.0	278.0	278.0	0.0	0.0
45 04	ა(ა)იპ – საქართველოს საპატრიარქოს ჯავახეთის ე. ნინოწმინდის წმიდა ნინოს ობოლ, უპატრონო და მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა პანსიონატი	959.0	685.0	685.0	685.0	0.0	0.0
	ხარჯები	580.0	615.0	615.0	615.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	379.0	70.0	70.0	70.0	0.0	0.0
45 05	ა(ა)იპ – ბათუმის წმიდა მოწამე ეკატერინეს სახელობის სათნოების სავანისათვის გადასაცემი გრანტი	261.0	261.0	261.0	261.0	0.0	0.0
	ხარჯები	251.0	251.0	251.0	251.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10.0	10.0	10.0	10.0	0.0	0.0
45 06	ა(ა)იპ – საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის სასულიერო სწავლების ცენტრი	447.0	870.0	870.0	870.0	0.0	0.0
	ხარჯები	440.0	870.0	870.0	870.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	7.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
45 07	ა(ა)იპ – წმინდა გიორგი მთაწმინდელის მონასტერთან არსებული სარეაბილიტაციო ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	230.0	230.0	230.0	230.0	0.0	0.0
	ხარჯები	230.0	230.0	230.0	230.0	0.0	0.0
45 08	ა(ა)იპ – საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტისათვის გადასაცემი გრანტი	1,945.0	1,945.0	1,945.0	1,945.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,945.0	1,945.0	1,945.0	1,945.0	0.0	0.0
45 09	ა(ა)იპ – საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ტბელ აბუსერისძის სახელობის სასწავლო უნივერსიტეტისათვის გადასაცემი გრანტი	1,954.0	1,805.0	1,805.0	1,805.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,605.0	1,775.0	1,775.0	1,775.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	349.0	30.0	30.0	30.0	0.0	0.0
45 10	ა(ა)იპ – სმენადაქვეითებულ ბავშვთა რეაბილიტაციის და ადაპტაციის ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0
	ხარჯები	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0
45 11	საქართველოს საპატრიარქოს ტელევიზიის სუბსიდირების ღონისძიებები	800.0	800.0	800.0	800.0	0.0	0.0
	ხარჯები	800.0	800.0	800.0	800.0	0.0	0.0
45 12	ა(ა)იპ – ახალქალაქისა და კუმურდოს ეპარქიის სასწავლო ცენტრისთვის გადასაცემი გრანტი	500.0	500.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	308.0	326.0	351.0	351.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	110.0	95.0	100.0	100.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	82.0	79.0	49.0	49.0	0.0	0.0
45 13	ა(ა)იპ – ფოთის საგანმანათლებლო და კულტურულ-გამაჯანსაღებელი ცენტრი	653.0	653.0	653.0	653.0	0.0	0.0
	ხარჯები	653.0	653.0	653.0	653.0	0.0	0.0
46 00	სსიპ – ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო	4,199.7	8,700.0	7,000.0	7,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,700.0	3,700.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,499.7	5,000.0	2,000.0	2,000.0	0.0	0.0
47 00	სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი	9,328.7	10,000.0	10,580.0	10,580.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	221.0	214.0	214.0	214.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,263.0	9,950.0	10,500.0	10,500.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,816.4	4,400.0	4,400.0	4,400.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	65.6	50.0	80.0	80.0	0.0	0.0
47 01	სტატისტიკური სამუშაოების დაგეგმვა და მართვა	4,836.0	5,500.0	5,730.0	5,730.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	221.0	214.0	214.0	214.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,797.6	5,450.0	5,680.0	5,680.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,816.4	4,400.0	4,400.0	4,400.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	38.3	50.0	50.0	50.0	0.0	0.0
47 02	სტატისტიკური სამუშაოების სახელმწიფო პროგრამა	4,492.7	4,500.0	4,850.0	4,850.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,465.4	4,500.0	4,820.0	4,820.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	27.3	0.0	30.0	30.0	0.0	0.0
48 00	სსიპ - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია	3,796.4	4,050.0	4,250.0	4,250.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	167.0	167.0	167.0	167.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,796.4	3,955.0	4,220.0	4,220.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,577.1	1,640.0	1,640.0	1,640.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	95.0	30.0	30.0	0.0	0.0
49 00	საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა	1,356.8	1,180.0	1,530.0	1,530.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	43.0	51.0	51.0	51.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,334.6	1,170.0	1,520.0	1,520.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	769.5	770.0	770.0	770.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	22.2	10.0	10.0	10.0	0.0	0.0
50 00	სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო	5,180.1	5,330.0	5,330.0	5,330.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	22.0	22.0	22.0	22.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,165.7	5,320.0	5,320.0	5,320.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	426.3	588.0	588.0	588.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	14.4	10.0	10.0	10.0	0.0	0.0
51 00	სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახური	1,880.4	4,400.0	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	43.0	116.0	125.0	125.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,700.4	3,735.0	7,300.0	7,300.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	შრომის ანაზღაურება	1,364.5	2,050.0	5,100.0	5,100.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	180.0	665.0	700.0	700.0	0.0	0.0
52 00	სსიპ - სახელმწიფო ენის დეპარტამენტი	492.6	500.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	15.0	14.0	14.0	14.0	0.0	0.0
	ხარჯები	488.1	500.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	387.1	435.0	447.8	447.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
53 00	სსიპ - საჯარო და კერძო თანამშრომლობის სააგენტო	0.0	500.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	0.0	10.0	10.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	500.0	496.0	496.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	0.0	450.0	450.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	4.0	4.0	0.0	0.0
54 00	სსიპ - ახალგაზრდობის სააგენტო	5,076.7	4,850.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	50.0	48.0	44.0	44.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,052.6	4,840.0	4,870.0	4,870.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	747.8	770.0	1,150.0	1,150.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	24.2	10.0	130.0	130.0	0.0	0.0
55 00	ეროვნული უსაფრთხოების საბჭოს აპარატი	0.0	0.0	3,200.0	3,200.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	0.0	46.0	46.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	3,102.0	3,102.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	0.0	1,850.0	1,850.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	98.0	98.0	0.0	0.0
56 00	საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები	2,656,227.0	2,437,491.1	2,766,800.0	2,584,100.0	15,700.0	167,000.0
	ხარჯები	1,867,801.8	1,438,101.1	1,584,800.0	1,569,100.0	15,700.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	35,307.9	32,390.0	167,000.0	0.0	0.0	167,000.0
	ვალდებულებების კლება	753,117.3	967,000.0	1,015,000.0	1,015,000.0	0.0	0.0
56 01	საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	983,556.2	1,273,000.0	1,350,000.0	1,350,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	268,671.5	346,000.0	375,000.0	375,000.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	714,884.7	927,000.0	975,000.0	975,000.0	0.0	0.0
56 02	საშინაო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	279,334.3	318,000.0	416,000.0	416,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	244,334.3	278,000.0	376,000.0	376,000.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	35,000.0	40,000.0	40,000.0	40,000.0	0.0	0.0
56 03	საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობიდან გამომდინარე ვალდებულებები	17,192.0	10,215.0	10,000.0	10,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	17,192.0	10,215.0	10,000.0	10,000.0	0.0	0.0
56 04	ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები	1,241,708.1	180,600.0	131,000.0	131,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,241,708.1	180,600.0	131,000.0	131,000.0	0.0	0.0
56 04 01	ავტონომიური რესპუბლიკებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები	8,040.3	8,000.0	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
	ხარჯები	8,040.3	8,000.0	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0
56 04 02	ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები	1,233,667.8	172,600.0	123,000.0	123,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,233,667.8	172,600.0	123,000.0	123,000.0	0.0	0.0
56 05	საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდი	0.0	50,000.0	50,000.0	50,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	50,000.0	50,000.0	50,000.0	0.0	0.0
56 06	წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი	5,011.7	20,000.0	20,000.0	20,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,011.7	20,000.0	20,000.0	20,000.0	0.0	0.0
56 07	საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდი	0.0	410,000.0	350,000.0	350,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	410,000.0	350,000.0	350,000.0	0.0	0.0
56 08	მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდი	0.0	20,000.0	20,000.0	20,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	20,000.0	20,000.0	20,000.0	0.0	0.0
56 09	საქართველოს სახელმწიფო ჯილდოებისათვის დაწესებული ერთდროული ფულადი პრემიების გაცემის ფინანსური უზრუნველყოფა	180.4	200.0	200.0	200.0	0.0	0.0
	ხარჯები	180.4	200.0	200.0	200.0	0.0	0.0
56 10	საერთაშორისო ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე საოპერაციო ხარჯებისა და სხვა ვალდებულებების თანადაფინანსება	681.1	670.0	700.0	700.0	0.0	0.0
	ხარჯები	681.1	670.0	700.0	700.0	0.0	0.0
56 11	დაგროვებითი საპენსიო სქემის თანადაფინანსება	79,601.7	110,000.0	200,000.0	200,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	79,601.7	110,000.0	200,000.0	200,000.0	0.0	0.0
56 12	საერთაშორისო პარტნიორებთან თანამშრომლობით მუნიციპალიტეტებში დაგეგმილი რეფორმების ფინანსური მხარდაჭერა	0.0	0.0	13,000.0	13,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	13,000.0	13,000.0	0.0	0.0
56 13	დონორების მიერ დაფინანსებული საერთო-სახელმწიფოებრივი გადასახდელები	45,728.9	44,806.1	205,900.0	23,200.0	15,700.0	167,000.0
	ხარჯები	10,421.0	12,416.1	38,900.0	23,200.0	15,700.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	35,307.9	32,390.0	167,000.0	0.0	0.0	167,000.0
56 13 01	ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია - III ფაზა (EU, KfW)	19,759.3	21,050.0	2,450.0	200.0	750.0	1,500.0
	ხარჯები	9,073.3	7,650.0	950.0	200.0	750.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	10,685.9	13,400.0	1,500.0	0.0	0.0	1,500.0
56 13 02	KfW - ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია - IV ფაზა (KfW)	16,854.3	19,456.1	40,300.0	3,000.0	13,300.0	24,000.0
	ხარჯები	1,347.6	4,766.1	16,300.0	3,000.0	13,300.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	15,506.7	14,690.0	24,000.0	0.0	0.0	24,000.0
56 13 03	აჭარის მყარი ნარჩენების პროექტი (EBRD)	0.0	3,000.0	2,000.0	0.0	0.0	2,000.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	3,000.0	2,000.0	0.0	0.0	2,000.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის გეგმა	2020 წლის პროექტი			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
56 13 04	ბათუმის ავტობუსების პროექტი (E5P, EBRD)	8,749.3	1,300.0	4,150.0	0.0	1,650.0	2,500.0
	ხარჯები	0.0	0.0	1,650.0	0.0	1,650.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	8,749.3	1,300.0	2,500.0	0.0	0.0	2,500.0
56 13 05	თბილისის ავტობუსების პროექტი (ფაზა II) (EBRD)	0.0	0.0	120,000.0	20,000.0	0.0	100,000.0
	ხარჯები	0.0	0.0	20,000.0	20,000.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	100,000.0	0.0	0.0	100,000.0
56 13 06	თბილისის მყარი ნარჩენების მართვის პროექტი (EBRD)	0.0	0.0	37,000.0	0.0	0.0	37,000.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	37,000.0	0.0	0.0	37,000.0
56 13 07	თბილისის ავტობუსების პროექტი (E5P, EBRD)	366.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	366.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
56 14	ორმხრივი ხელშეკრულებების ფარგლებში აღიარებული ვალდებულებების დაფარვასთან დაკავშირებული ღონიძირებები	3,232.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	3,232.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
57 00	საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატი	1,847.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	35.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,847.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,315.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
58 00	სსიპ - ქუთაისის საერთაშორისო უნივერსიტეტი	597.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	597.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	385.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

თავი VII

ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები

მუხლი 17. ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები

1. ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები განისაზღვროს 131 000.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათასი ლარი

ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების დასახელება	სულ ტრანსფერი	მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად*	სპეციალური ტრანსფერი
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა	8 000,0		8 000,0
ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტი	90 460,0	460,0	90 000,0
აჭარის მუნიციპალიტეტი	1 110,0	30,0	1 080,0
შუაქვეის მუნიციპალიტეტი	2 400,0		2 400,0
ხულოს მუნიციპალიტეტი	2 000,0		2 000,0
ახმეტის მუნიციპალიტეტი	150,0	150,0	
გურჯაანის მუნიციპალიტეტი	220,0	220,0	
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტი	185,0	185,0	
თელავის მუნიციპალიტეტი	280,0	280,0	
ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი	230,0	230,0	
საგარეჯოს მუნიციპალიტეტი	220,0	220,0	
სიღნაღის მუნიციპალიტეტი	145,0	145,0	
ყვარლის მუნიციპალიტეტი	160,0	160,0	
ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტი	250,0	250,0	
ჭიათურის მუნიციპალიტეტი	230,0	230,0	
ტყიბულის მუნიციპალიტეტი	1 870,0	170,0	1 700,0
წყალტუბოს მუნიციპალიტეტი	170,0	170,0	
ბაღდათის მუნიციპალიტეტი	130,0	130,0	
ვანის მუნიციპალიტეტი	145,0	145,0	
ზესტაფონის მუნიციპალიტეტი	240,0	240,0	
თერჯოლის მუნიციპალიტეტი	160,0	160,0	
სამტრედიის მუნიციპალიტეტი	190,0	190,0	
საჩხერის მუნიციპალიტეტი	190,0	190,0	
ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი	140,0	140,0	
ხონის მუნიციპალიტეტი	160,0	160,0	
ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტი	260,0	260,0	
ზუგდიდის მუნიციპალიტეტი	350,0	350,0	
აბაშის მუნიციპალიტეტი	150,0	150,0	
მარტვილის მუნიციპალიტეტი	155,0	155,0	
მესტიის მუნიციპალიტეტი	125,0	125,0	
სენაკის მუნიციპალიტეტი	195,0	195,0	
ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტი	175,0	175,0	
წალენჯიხის მუნიციპალიტეტი	200,0	200,0	
ხობის მუნიციპალიტეტი	210,0	210,0	
გორის მუნიციპალიტეტი	300,0	300,0	
ქუთაისის მუნიციპალიტეტი	2 170,0	90,0	2 080,0
ერედვის მუნიციპალიტეტი	2 015,0	45,0	1 970,0

ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების დასახელება	სულ ტრანსფერი	მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად*	სპეციალური ტრანსფერი
კასპის მუნიციპალიტეტი	175,0	175,0	
ქარელის მუნიციპალიტეტი	215,0	215,0	
თიღვის მუნიციპალიტეტი	1 680,0	30,0	1 650,0
ხაშურის მუნიციპალიტეტი	225,0	225,0	
ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტი	500,0	500,0	
ბოლნისის მუნიციპალიტეტი	305,0	305,0	
გარდაბნის მუნიციპალიტეტი	260,0	260,0	
დმანისის მუნიციპალიტეტი	130,0	130,0	
თეთრი წყაროს მუნიციპალიტეტი	215,0	215,0	
მარნეულის მუნიციპალიტეტი	250,0	250,0	
წალკის მუნიციპალიტეტი	110,0	110,0	
ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტი	220,0	220,0	
ოზურგეთის მუნიციპალიტეტი	250,0	250,0	
ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტი	185,0	185,0	
ადიგენის მუნიციპალიტეტი	140,0	140,0	
ასპინძის მუნიციპალიტეტი	880,0	130,0	750,0
ახალქალაქის მუნიციპალიტეტი	215,0	215,0	
ახალციხის მუნიციპალიტეტი	670,0	270,0	400,0
ბორჯომის მუნიციპალიტეტი	200,0	200,0	
ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტი	180,0	180,0	
ახალგორის მუნიციპალიტეტი	2 660,0	90,0	2 570,0
დუშეთის მუნიციპალიტეტი	110,0	110,0	
თიანეთის მუნიციპალიტეტი	135,0	135,0	
მცხეთის მუნიციპალიტეტი	365,0	365,0	
ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი	85,0	85,0	
ამბროლაურის მუნიციპალიტეტი	135,0	135,0	
ლენტეხის მუნიციპალიტეტი	105,0	105,0	
ონის მუნიციპალიტეტი	105,0	105,0	
ცაგერის მუნიციპალიტეტი	155,0	155,0	
სხვადასხვა მუნიციპალიტეტები	4 400,0	4 400,0	
სულ	131 000,0	16 400,0	114 600,0

შენიშვნა (*): დელეგირებულ უფლებამოსილებებს განეკუთვნება „საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის შესახებ“, „სამხედრო ვალდებულებისა და სამხედრო სამსახურის შესახებ“, „თავდაცვის ძალების რეზერვისა და სამხედრო სარეზერვო სამსახურის შესახებ“, „საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა შესახებ“, „სამშობლოს დაცვისას დადუკულთა და ომის შემდეგ გარდაცვლილ მეომართა ხსოვნის უკვდავყოფის შესახებ“, „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“, „ბავშვის უფლებათა კოდექსით“ და სხვა საქართველოს კანონებით განსაზღვრული უფლებამოსილებებით გათვალისწინებულ ღონისძიებათა დაფინანსება. ამ მუხლით გათვალისწინებული დელეგირებული უფლებამოსილებების გარდა, 2020 წელს შესამღებელია განხორციელდეს მუნიციპალიტეტებისთვის საჯარო სკოლების ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების მიზნით საქონლის, მომსახურების და სამუშაოების შესყიდვის (25 07 – ზოგადსაგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა და რეაბილიტაცია) და მოსწავლეთა ტრანსპორტით უზრუნველყოფის (32 02 11 – საჯარო სკოლის მოსწავლეების ტრანსპორტით უზრუნველყოფა) უფლებამოსილებების დელეგირება.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით სხვადასხვა მუნიციპალიტეტებისათვის მიზნობრივი ტრანსფერის სახით განსაზღვრული 4 400.0 ათასი ლარის განკარგვა განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების შესაბამისად.

მუხლი 18. მუნიციპალიტეტის კუთვნილი დამატებული ღირებულების გადასახადის განაწილების წესი

1. „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ 114^ე-ე მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, 2020 წელს დამატებული ღირებულების გადასახადის განაწილების შედეგად თითოეული მუნიციპალიტეტის მიერ მისაღები შემოსავლების საპროგნოზო მოცულობის, წინა წელთან შედარებით ზრდის მაქსიმალური პროცენტული მაჩვენებელი განისაზღვროს 25%-ით.

2. „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ 71-ე და 114^ე-ე მუხლების შესაბამისად თითოეული მუნიციპალიტეტის მიერ მისაღები დამატებული ღირებულების გადასახადის პროცენტული მაჩვენებელი განისაზღვროს ცხრილის შესაბამისად:

მუნიციპალიტეტების დასახელება	დამატებული ღირებულების გადასახადის პროცენტული განაწილება
ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტი	46,72%
ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტი	4,69%
ქობულეთის მუნიციპალიტეტი	1,13%
ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტი	0,78%
ქედის მუნიციპალიტეტი	0,74%
შუახევის მუნიციპალიტეტი	0,03%
ხულოს მუნიციპალიტეტი	0,26%
ახმეტის მუნიციპალიტეტი	0,80%
გურჯაანის მუნიციპალიტეტი	1,04%
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტი	0,17%
თელავის მუნიციპალიტეტი	1,42%
ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი	1,04%
საგარეჯოს მუნიციპალიტეტი	0,95%
სიღნაღის მუნიციპალიტეტი	0,46%
ყვარლის მუნიციპალიტეტი	0,50%
ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტი	3,48%
ჭიათურის მუნიციპალიტეტი	0,91%
ტყიბულის მუნიციპალიტეტი	0,44%
წყალტუბოს მუნიციპალიტეტი	0,95%
ბაღდათის მუნიციპალიტეტი	0,56%
ვანის მუნიციპალიტეტი	0,62%
ზესტაფონის მუნიციპალიტეტი	1,06%
თერჯოლის მუნიციპალიტეტი	0,81%
სამტრედიის მუნიციპალიტეტი	0,85%
საჩხერის მუნიციპალიტეტი	1,18%
ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი	0,54%
ხონის მუნიციპალიტეტი	0,64%
ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტი	0,41%
ზუგდიდის მუნიციპალიტეტი	2,42%
აბაშის მუნიციპალიტეტი	0,52%
მარტვილის მუნიციპალიტეტი	0,81%

მუნიციპალიტეტების დასახელება	დამატებული ღირებულების გადასახადის პროცენტული განაწილება
მესტიის მუნიციპალიტეტი	0,41%
სენაკის მუნიციპალიტეტი	0,79%
ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტი	0,55%
წალენჯიხის მუნიციპალიტეტი	0,63%
ხობის მუნიციპალიტეტი	0,39%
გორის მუნიციპალიტეტი	3,19%
კასპის მუნიციპალიტეტი	0,69%
ქარელის მუნიციპალიტეტი	1,03%
ხაშურის მუნიციპალიტეტი	1,20%
ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტი	2,61%
ბოლნისის მუნიციპალიტეტი	0,11%
გარდაბნის მუნიციპალიტეტი	0,23%
დმანისის მუნიციპალიტეტი	0,60%
თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი	0,60%
მარნეულის მუნიციპალიტეტი	1,41%
წალკის მუნიციპალიტეტი	0,17%
ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტი	0,74%
ოზურგეთის მუნიციპალიტეტი	1,45%
ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტი	0,37%
ადიგენის მუნიციპალიტეტი	0,52%
ასპინძის მუნიციპალიტეტი	0,08%
ახალქალაქის მუნიციპალიტეტი	0,08%
ახალციხის მუნიციპალიტეტი	1,05%
ბორჯომის მუნიციპალიტეტი	0,12%
ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტი	0,34%
დუშეთის მუნიციპალიტეტი	0,58%
თიანეთის მუნიციპალიტეტი	0,50%
მცხეთის მუნიციპალიტეტი	0,50%
ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი	0,01%
ამბროლაურის მუნიციპალიტეტი	0,69%
ლენტეხის მუნიციპალიტეტი	0,38%
ონის მუნიციპალიტეტი	0,45%
ცაგერის მუნიციპალიტეტი	0,63%

თავი VIII
მარეგულირებელი ნორმები

მუხლი 19. საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების განკარგვა

1. ამ კანონით დამტკიცებული საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების – „56 01 – საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა“, „56 02 – საშინაო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა“, „56 03 – საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობიდან გამომდინარე ვალდებულებები“, „56 04 – ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები“, „56 09 – საქართველოს სახელმწიფო ჯილდოებისათვის დაწესებული ერთდროული ფულადი პრემიების გაცემის ფინანსური უზრუნველყოფა“, „56 10 – საერთაშორისო ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე საოპერაციო ხარჯებისა და სხვა ვალდებულებების თანადაფინანსება“, „56 12 – საერთაშორისო პარტნიორებთან თანამშრომლობით მუნიციპალიტეტებში დაგეგმილი რეფორმების ფინანსური მხარდაჭერა“ და „56 13 – დონორების მიერ დაფინანსებული საერთო-სახელმწიფოებრივი გადასახდელები“ – საბიუჯეტო სახსრების განკარგვა განხორციელოს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ.

2. „56 12 – საერთაშორისო პარტნიორებთან თანამშრომლობით მუნიციპალიტეტებში დაგეგმილი რეფორმების ფინანსური მხარდაჭერის“ ფარგლებში გათვალისწინებული ასიგნებების განკარგვა განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების შესაბამისად.

მუხლი 20. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ფონდები

1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებული გადასახდელების დაფინანსების მიზნით საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში შეიქმნას საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდი 50 000.0 ათასი ლარის ოდენობით.

2. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში შეიქმნას საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდი 350 000.0 ათასი ლარის ოდენობით და მისი განკარგვა განხორციელდეს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

3. საქართველოს მთავრობა საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდის ფარგლებში ამტკიცებს „სოფლის მხარდაჭერის პროგრამას“ და მისი განკარგვის წესს.

4. საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული პროცედურებისა და კრიტერიუმების შესაბამისად შერჩეული მუნიციპალური და რეგიონული პროექტების დასაფინანსებლად საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან თანხა გამოიყოფა მხოლოდ მუნიციპალიტეტის მიერ თანადაფინანსების შემთხვევაში.

5. მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდი განისაზღვროს 20 000.0 ათასი ლარის ოდენობით და მისი განკარგვა განხორციელდეს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

6. წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი განისაზღვროს 20 000.0 ათასი ლარის ოდენობით და მისი განკარგვა განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებებისა და საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად. საქართველოს

ფინანსთა სამინისტრომ ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, იძულებით ჩამოჭრილი თანხები ასახოს წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდით გათვალისწინებულ ასიგნებებში.

7. საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდიდან ან/და საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან თანხის გამოყოფის თაობაზე წინადადებებს საბიუჯეტო ორგანიზაციების, აგრეთვე მუნიციპალიტეტებისა და ავტონომიური რესპუბლიკების შესაბამისი ორგანოების მოთხოვნის საფუძველზე საქართველოს პრემიერ-მინისტრს ან საქართველოს მთავრობას წარუდგენს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო.

მუხლი 21. დაგროვებითი საპენსიო სქემის თანადაფინანსება

ამ კანონით დამტკიცებული საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელის – „56 11 – დაგროვებითი საპენსიო სქემის თანადაფინანსება“ – პროგრამული კოდით გათვალისწინებული ასიგნებების განკარგვა განხორციელდეს „დაგროვებითი პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე, საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი წესით.

მუხლი 22. დავალიანებების დაფარვა

წინა წლებში წარმოქმნილი ფაქტობრივი დავალიანებების დასაფარავად საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფმა საბიუჯეტო ორგანიზაციებმა შესაძლებელია გამოიყენონ 2020 წელს მათთვის გამოყოფილი ასიგნებები იმ პირობით, რომ არ დაიშვება ახალი დავალიანების დაგროვება, რისთვისაც მთელი პასუხისმგებლობა ეკისრებათ აღნიშნულ ორგანიზაციებს.

მუხლი 23. სახელმწიფო ვალი

1. საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვისათვის საქართველოს 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებულია 1 350 000.0 ათასი ლარი:

ა) ძირითადი თანხის დაფარვისათვის – 975 000.0 ათასი ლარი, მათ შორის:

ა.ა) ორმხრივი კრედიტებისათვის – 265 000.0 ათასი ლარი;

ა.ბ) მრავალმხრივი კრედიტებისათვის – 710 000.0 ათასი ლარი;

ბ) პროცენტის გადახდისათვის – 375 000 ათასი ლარი, მათ შორის:

ბ.ა) ორმხრივი კრედიტებისათვის – 62 000.0 ათასი ლარი;

ბ.ბ) მრავალმხრივი კრედიტებისათვის – 211 000.0 ათასი ლარი;

ბ.გ) სახელმწიფოს მიერ საგარეო ფასიანი ქაღალდების გამოშვებით წარმოქმნილი ვალდებულებების მომსახურებისათვის – 102 000.0 ათასი ლარი.

2. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიეცეს უფლება, ამ კანონით საგარეო ვალის მომსახურებისა და დაფარვისათვის გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში, კრედიტორი ქვეყნის მთავრობის თანხმობის შემთხვევაში, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული წესით განახორციელოს საქართველოს იურიდიული პირებისათვის აღნიშნული სახსრებიდან თანხების ანაზღაურება ან შესაბამისი პროგრამების დაფინანსება ამ იურიდიული პირების მიერ კრედიტორი ქვეყნისათვის საგარეო ვალის

მომსახურებისა და დაფარვის ანგარიშში პროდუქციის რეალიზაციისათვის და მომსახურების გაწევისათვის.

3. „საქართველოს მთავრობის საქართველოს ეროვნული ბანკისადმი დავალიანების დაფარვის ღონისძიებების შესახებ“ საქართველოს მთავრობისა და საქართველოს ეროვნული ბანკის 2006 წლის 20 მარტის შეთანხმებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ შეთანხმების შესაბამისად საქართველოს ეროვნული ბანკისთვის გადასახდელი პროცენტის მოცულობა განისაზღვროს 35 000.0 ათასი ლარით (დაზუსტდება საქართველოს მთავრობასა და საქართველოს ეროვნულ ბანკს შორის დამატებითი შეთანხმების საფუძველზე), ხოლო დასაფარავი ძირითადი თანხის მოცულობა – 40 000.0 ათასი ლარით.

4. „საქართველოს მთავრობის საქართველოს ეროვნული ბანკისადმი დავალიანების დაფარვის ღონისძიებების შესახებ“ საქართველოს მთავრობისა და საქართველოს ეროვნული ბანკის 2006 წლის 20 მარტის შეთანხმებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ შეთანხმების შესაბამისად განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის მიერ 2019 წლის 15 მარტს გამოშვებული 240 846.0 ათასი ლარის სახელმწიფო ობლიგაციების განახლება და 40 000.0 ათასი ლარის ფასიანი ქაღალდების გადაფორმება სახელმწიფო ობლიგაციებად ღია ბაზრის ოპერაციებისათვის.

5. სახაზინო ვალდებულებებისა და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვებით საშინაო ვალდებულებების ცვლილება განისაზღვროს არაუმეტეს 1 200 000.0 ათასი ლარის ზრდით. სახაზინო ვალდებულებებისა და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვება განხორციელდეს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ „სახელმწიფო ვალის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ სახაზინო ვალდებულებებისა და სახაზინო ობლიგაციების დაფარვის აღრიცხვა განხორციელდეს ბიუჯეტის შემოსულობების შესაბამისი მუხლის შემცირებით.

6. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო უფლებამოსილია სახაზინო ვალდებულებებისა და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვების ნაცვლად გამოიყენოს ხაზინის ერთიან ანგარიშზე არსებული თავისუფალი ნაშთი. ამასთანავე, სახაზინო ვალდებულებებისა და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვებით მიღებული სახსრების წმინდა მოცულობა და მათი გამოშვების ნაცვლად ხაზინის ერთიან ანგარიშზე არსებული თავისუფალი ნაშთის გამოყენება ჯამურად არ უნდა აღემატებოდეს 1 200 000.0 ათას ლარს.

მუხლი 24. საჯარო დაწესებულებებში დასაქმებულთა შრომის ანაზღაურება

1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის განმკარგავ საბიუჯეტო ორგანიზაციებში დასაქმებულთა შრომის ანაზღაურება განისაზღვრება „საჯარო დაწესებულებაში შრომის ანაზღაურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

2. 2020 წელს საჯარო დაწესებულებებში დასაქმებულთა შრომის ანაზღაურების განსაზღვრის მიზნით საბაზო თანამდებობრივი სარგო განისაზღვროს 1000 ლარის ოდენობით.

3. 2020 წლის განმავლობაში საქართველოს სახელმწიფო, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა და თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების დაფინანსებაზე მყოფ საჯარო დაწესებულებებში დასაქმებულ პირებზე საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული ფულადი ჯილდო, დანამატი და სხვა ანაზღაურება გაიცეს მათთვის შესაბამისი ბიუჯეტებით დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში.

4. 2020 წლის განმავლობაში საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი დაწესებულებების მიერ, გარდა ამ მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისა, მათთვის ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის „შრომის ანაზღაურების“ მუხლით დამტკიცებული ასიგნებების გაზრდა შესაძლებელია მხოლოდ საქართველოს მთავრობის თანხმობით, არაუმეტეს იმავე მუხლით დამტკიცებული ასიგნების 1/12-ისა.

5. საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ არჩევნების ჩატარებასთან დაკავშირებული ღონისძიებების ფარგლებში „შრომის ანაზღაურების“ მუხლით დამტკიცებული ასიგნებების გაზრდაზე არ ვრცელდება ამ მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული შეზღუდვები.

მუხლი 25. საჯარო დაწესებულებაში ადმინისტრაციული ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა და შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობის შეზღუდვა

1. საჯარო დაწესებულებაში ადმინისტრაციული ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა და საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე, დამხმარე ამოცანების შესასრულებლად შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობა განისაზღვრება „საჯარო დაწესებულებაში შრომის ანაზღაურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობის შეზღუდვიდან გამონაკლისი საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფ საჯარო დაწესებულებებში დაიშვება საქართველოს მთავრობასთან შეთანხმებით, მუნიციპალიტეტების (გარდა ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტისა) შემთხვევაში – მუნიციპალიტეტის საკრებულოსთან შეთანხმებით, ხოლო ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტისა და აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების საჯარო დაწესებულებებში – შესაბამის აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოსთან შეთანხმებით.

3. არამუდმივი ამოცანების შესასრულებლად შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობა საჭიროებს ამ მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრულ შესაბამის ორგანოსთან შეთანხმებას, თუ საჯარო დაწესებულებაში 30 დღეზე მეტი ვადით გაფორმებული შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობა აღემატება შტატით გათვალისწინებულ თანამდებობებზე ფაქტობრივად დასაქმებულ თანამშრომელთა რიცხოვნობის 1%-ს. იმ საჯარო დაწესებულებაში, სადაც საშტატო რიცხოვნობის 1% 5 ერთეულზე ნაკლებია, შეთანხმებას საჭიროებს შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობა, რომელიც 5 ერთეულზე მეტია.

მუხლი 26. საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი მაკროეკონომიკური პარამეტრების ზღვრების დაცვის მიზნით განსახორციელებელი ღონისძიებები და შეზღუდვები

„ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით დადგენილი მაკროეკონომიკური პარამეტრების მაქსიმალური ზღვრების დაცვის მიზნით, საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ 155¹ მუხლის საფუძველზე მინიჭებული უფლებამოსილების გათვალისწინებით:

ა) საქართველოს მთავრობა უფლებამოსილია შეაჩეროს საქართველოს სამინისტროებისათვის საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებული თანხების ფარგლებში გადახდის განხორციელება საბიუჯეტო კლასიფიკაციის კოდექსისა და მუხლების მიხედვით;

ბ) საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის 31-ე მუხლით განსაზღვრული წესით წლიური ბიუჯეტის დაზუსტებისას საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტებისათვის გათვალისწინებული გადასახდელების მიმდინარე დანიშნულების ხარჯებში გადატანა დასაშვებია მხოლოდ საქართველოს მთავრობასთან შეთანხმებით, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ცვლილება იმავე საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების განხორციელებასთანაა დაკავშირებული;

გ) საქართველოს მთავრობა უფლებამოსილია განსაზღვროს შესყიდვების ერთიანი ლექსიკონის (CPV) კოდექსის მიხედვით კლასიფიკატორის კოდექსი, რომელთა ფარგლებში შემსყიდველი ორგანიზაციების მიერ სახელმწიფო შესყიდვების განხორციელება საქართველოს მთავრობის წინასწარ თანხმობას საჭიროებს;

დ) საქართველოს სამინისტროებმა ყოველი კვარტალის დასრულებიდან 10 დღის ვადაში საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს წარუდგინონ ინფორმაცია მათ მიერ და მათი კონტროლისადმი დაქვემდებარებული საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ამ კანონით მათთვის გათვალისწინებული საბიუჯეტო სახსრებით, „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად განხორციელებული ტენდერების შედეგად წარმოქმნილი ეკონომიის და ამ ეკონომიის შემდგომი გამოყენების თაობაზე;

ე) საქართველოს სამინისტროებს მიეცეთ უფლება, ამ მუხლის „დ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ტენდერების შედეგად წარმოქმნილი ეკონომია მიმართონ ინფრასტრუქტურული პროექტების დასაფინანსებლად, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან შეთანხმებით;

ვ) საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო საქართველოს მთავრობას წარუდგენს ამ მუხლის „დ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ ინფორმაციას. საქართველოს მთავრობის შესაბამისი გადაწყვეტილების საფუძველზე შესაძლებელია იმავე ქვეპუნქტით განსაზღვრული ეკონომიის ან მისი ნაწილის მიმართვა ამ კანონით გათვალისწინებულ საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელებში, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 27. საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საკონსულო დაწესებულებების შემოსულობათა ხარჯვა

„საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს სისტემაში შემავალი ბიუჯეტის მხარჯავი ერთეულების მიერ მიღებული საკონსულო მოსაკრებლის, დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში საკონსულო თანამდებობის პირის მიერ გაწეული მომსახურების საფასურისა და ბიუჯეტის სხვა შემოსულობების აღრიცხვისა და გამოყენების წესის შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2010 წლის 15 ოქტომბრის №835 ბრძანებულების შესაბამისად, საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საკონსულო დაწესებულებების მიერ მიღებული საკონსულო მოსაკრებლის, დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში საკონსულო თანამდებობის პირის მიერ გაწეული მომსახურების საფასურისა და ბიუჯეტის სხვა შემოსულობების ხარჯვა განხორციელდეს ადგილზე, შესაბამისი წარმომადგენლობისა და დაწესებულებისათვის ამ კანონით დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში.

მუხლი 28. საქართველოს პარლამენტის მიერ ზოგიერთი ღონისძიების დაფინანსება

საქართველოს პარლამენტს მიეცეს უფლება, პარლამენტის წევრის გარდაცვალების შემთხვევაში, ამ კანონით მისთვის დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში დააფინანსოს დაკრძალვასთან და სასაფლაოს მოწყობასთან დაკავშირებული ყველა ღონისძიება.

მუხლი 29. საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მიერ ზოგიერთი ღონისძიების დაფინანსება

1. საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მიეცეს უფლება, 2019 წელს „ხარჯების“ და „არაფინანსური აქტივების ზრდის“ მუხლებით გათვალისწინებული ასიგნებებით შესრულებული სამუშაოების დაფინანსება, რომელთა უწყვეტი განხორციელებაც აუცილებელია თავდაცვის ძალების აღმშენებლობისა და თავდაცვისუნარიანობის ამაღლების მიზნით სახელმწიფოს მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესასრულებლად, განხორციელოს ამ კანონით საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსათვის „ხარჯების“ და „არაფინანსური აქტივების ზრდის“ მუხლებით დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში.

2. საქართველოს თავდაცვის მინისტრის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით განსაზღვრულ შემთხვევაში და დაწესებული ლიმიტის ფარგლებში საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს ქვედანაყოფების (ერთეულების) მიერ შესასყიდ საქონელზე, სამუშაოსა და მომსახურებაზე საქართველოს თავდაცვის მინისტრის იმავე აქტით განსაზღვრული სტრუქტურული ქვედანაყოფები (ერთეულები) ითვლებიან შემსყიდველ ორგანიზაციებად და აქვთ სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული უფლება-მოვალეობები და პასუხისმგებლობა.

მუხლი 30. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებები

1. ამ კანონით საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსათვის დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემაში განსახორციელებელ ცალკეულ ღონისძიებებში გაგრძელდეს და, აუცილებლობის შემთხვევაში, შემოდებულ იქნეს ღონისძიებათა ნაწილის ანაზღაურება მოსახლეობის მიერ თანაგადახდის პრინციპით. თანაგადახდის წესს, ფორმასა და მოცულობას განსაზღვრავს საქართველოს მთავრობა.

2. ამ კანონით საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო პროგრამებისათვის – „მოსახლეობის სოციალური დაცვა“, „მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა“, „სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზა და კონტროლი“, „სამკურნალო საშუალებების ხარისხის სახელმწიფო კონტროლი“, „სამედიცინო დაწესებულებათა რეაბილიტაცია და აღჭურვა“, „შრომისა და დასაქმების სისტემის რეფორმების პროგრამა“ – გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში განსახორციელებელ ღონისძიებათა დაფინანსების, თანადაფინანსების, ანგარიშსწორების წესებსა და ძირითად პრინციპებს განსაზღვრავს საქართველოს მთავრობა, თუ საქართველოს კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

3. „მოსახლეობის საპენსიო უზრუნველყოფის“ ფარგლებში გაიცეს სახელმწიფო პენსია და სახელმწიფო კომპენსაცია.

4. სახელმწიფო პენსიის ოდენობა განისაზღვროს:

- ა) 2020 წლის 1 იანვრიდან 1 ივლისამდე ყველა ასაკით პენსიონერისათვის 220 ლარით;
- ბ) 2020 წლის 1 ივლისიდან 70 წლის და მეტი ასაკის პენსიონერებისათვის 250 ლარით, ხოლო სხვა დანარჩენი ასაკით პენსიონერებისათვის 220 ლარით;

5. „მოსახლეობის მიზნობრივი ჯგუფების სოციალური დახმარების“ ფარგლებში:

ა) გაიცეს „სოციალური პაკეტი“ „სოციალური პაკეტის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის №279 დადგენილებით დამტკიცებული წესითა და პირობებით;

ბ) გაიცეს საყოფაცხოვრებო სუბსიდია „სოციალური შეღავათების მონეტიზაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2007 წლის 11 იანვრის №4 დადგენილების შესაბამისად;

გ) გაგრძელდეს „სოციალური დახმარების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2006 წლის 28 ივლისის №145 დადგენილებით დამტკიცებული „სოციალური დახმარების პროგრამის განხორციელების ძირითადი პრინციპები, რეინტეგრაციის შემწეობის ოდენობა, მინდობით აღზრდის ანაზღაურების ოდენობა, სრულწლოვანზე ოჯახური მზრუნველობის ანაზღაურების ოდენობა, სოციალური დახმარების ოდენობის გაანგარიშების, ღონისძიებათა დაფინანსებისა და ანგარიშსწორების, აგრეთვე საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა, ასევე ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსის მქონე პირთა ყოველთვიური შემწეობის დაფინანსების წესი“;

დ) გაგრძელდეს დევნილთა, ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსების მქონე პირთა შემწეობების გაცემა: ერთ დევნილზე, ლტოლვილის ან ჰუმანიტარული სტატუსის მქონე პირზე გასაცემი ყოველთვიური შემწეობა განისაზღვროს 45 ლარით;

ე) გაგრძელდეს ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, აგრეთვე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო და დროებითი შრომისუუნარობის გამო დახმარებების გაცემა საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის მიერ დადგენილი წესითა და პირობებით;

ვ) დაფინანსდეს დახმარება შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობისათვის ვნების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურებისათვის „შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობისათვის ვნების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურების დახმარების დანიშვნისა და გაცემის წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 1 მარტის №45 დადგენილებით განსაზღვრული წესითა და პირობებით;

ზ) დაფინანსდეს ამ პუნქტით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელებასთან დაკავშირებული ყველა საჭირო ღონისძიება;

თ) დაფინანსდეს საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული სხვა ღონისძიებები.

6. საქართველოს მთავრობას მიეცეს უფლება, განსაზღვროს 2019 წლის შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის ის სახელმწიფო პროგრამები/მათი ღონისძიებები/მოცულობები, რომელთა განხორციელებაც უწყვეტად გაგრძელდება 2020 წლის 1 იანვრიდან საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემაში განსახორციელებელი 2020 წლის სახელმწიფო პროგრამების დამტკიცებამდე და ამ პროგრამებით გათვალისწინებული მიმწოდებლების გამოვლენამდე „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად ან ვაუჩერის პირობების გათვალისწინებით.

7. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემაში ამ კანონით გათვალისწინებული შესაბამისი ასიგნებების ფარგლებში განსახორციელებელი ღონისძიებებისა და მათი კომპონენტების დამტკიცებამდე ან/და „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნათა შესრულებამდე ან ვაუჩერის პირობების შესაბამისად შესაბამისი მიმწოდებლების გამოვლენამდე გაგრძელდეს 2019 წლის შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სახელმწიფო პროგრამებით განსაზღვრული ის ღონისძიებები, რომელთა უწყვეტი განხორციელებაც აუცილებელია სახელმწიფოს მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესასრულებლად, და ხელშეკრულებები გაფორმდეს იმავე მიმწოდებლებთან, თუ საქართველოს კანონმდებლობით სხვა რამ არ იქნა განსაზღვრული. ამასთანავე, აღნიშნულის შესახებ ეცნობოთ საქართველოს პარლამენტის ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალურ საკითხთა კომიტეტს და საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს – სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს.

8. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო პროგრამების ფარგლებში 2019 წელს შესრულებული სამუშაოები დაფინანსდეს ამ კანონით საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსათვის დამტკიცებული ასიგნებებიდან.

9. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო პროგრამების ფარგლებში 2019 წელს გაცემული ვაუჩერები (შესაბამისი ვაუჩერის პირობების გათვალისწინებით) და „რეფერალური მომსახურების“ სახელმწიფო პროგრამის „სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების, საგანგებო სიტუაციების, კონფლიქტების რეგიონებში დაზარალებულ მოქალაქეთათვის და საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული სხვა შემთხვევების დროს მოსახლეობისათვის სამედიცინო დახმარების გაწევის“ კომპონენტის ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილებები, რომლებიც ვერ დაფინანსდა 2019 წელს, დაფინანსდეს ამ კანონით შესაბამისი პროგრამებისათვის გათვალისწინებული ასიგნებებიდან.

10. ამ კანონით დამტკიცებული პროგრამული კოდის „27 03 02 02 – იმუნიზაცია“ ფარგლებში ვაქცინების, შპრიცების, მალარიის სამკურნალო მედიკამენტებისა და ცივი ჯაჭვის აღჭურვილობების შესყიდვა განხორციელდეს გაეროს ბავშვთა ფონდის მეშვეობით, გამარტივებული შესყიდვით, ხოლო იმ ვაქცინების, შპრიცების, მალარიის სამკურნალო მედიკამენტების და ცივი ჯაჭვის აღჭურვილობების შესყიდვა, რომელთა შესყიდვაც ვერ ხორციელდება გაეროს ბავშვთა ფონდის მეშვეობით, – „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

11. ამ კანონით დამტკიცებული პროგრამული კოდის „27 03 02 06 – ტუბერკულოზის მართვა“ ფარგლებში, მათ შორის, „საქართველოში ყველა ფორმის ტუბერკულოზის ხარისხიან დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაზე უნივერსალური ხელმისაწვდომობის მდგრადობის პროგრამის“ (GEO-T-NCDC) ღონისძიებებისათვის, და პროგრამული კოდის „27 03 02 07 – აივ ინფექციის/შიდსის მართვა“ ფარგლებში, მათ შორის, „საქართველოში აივ ინფექციის/შიდსის პრევენციის, მკურნალობისა და მოვლის ღონისძიებების გაძლიერებისა და მდგრადობის უზრუნველყოფის პროგრამის“ (GEO-H-NCDC) ღონისძიებებისათვის, ფარმაცევტული და სხვა სამედიცინო დანიშნულების საქონლის შესყიდვა, მათ შორის, აივ ინფექციის/შიდსის და ტუბერკულოზის სამკურნალო პირველი რიგის და მეორე რიგის მედიკამენტების შეძენა, ამ კანონით გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში განხორციელდეს აივ ინფექციის/შიდსის, ტუბერკულოზისა და მალარიის წინააღმდეგ ბრძოლის გლობალური ფონდის მიერ განსაზღვრული გაერთიანებული საერთაშორისო შესყიდვების მექანიზმისა და აგენტების, მათ შორის, შესყიდვის ელექტრონული პლატფორმის, გამოყენებით, ხოლო იმ ფარმაცევტული და სხვა სამედიცინო დანიშნულების საქონლის შესყიდვა, რომელთა შესყიდვაც ვერ ხორციელდება აივ ინფექციის/შიდსის, ტუბერკულოზისა და მალარიის წინააღმდეგ ბრძოლის გლობალური ფონდის მიერ განსაზღვრული გაერთიანებული საერთაშორისო შესყიდვის მექანიზმისა და აგენტების საშუალებით, – „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

12. ამ კანონით დამტკიცებული პროგრამული კოდის „27 03 02 06 – ტუბერკულოზის მართვა“ ფარგლებში საქართველოს მოქალაქეები ტუბერკულოზის საწინააღმდეგო მკურნალობის რეჟიმის დაცვაში ხელშეწყობის მიზნით, ტუბერკულოზის საწინააღმდეგო მკურნალობის რეჟიმის დაცვის შემთხვევაში, ამბულატორიული მკურნალობის მთელი კურსის განმავლობაში იღებენ სოციალურ დახმარებას საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად.

13. დევნილთა მართლზომიერ მფლობელობაში არსებული საცხოვრებელი ფართობის (სადაც დევნილი სახელმწიფოს მიერ იქნა განსაზღვრული და რომელიც საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მონაცემთა ბაზაში დაფიქსირებული იყო, როგორც დევნილთა

კომპაქტურად (ორგანიზებულად) განსახლების ობიექტი, ასევე სადაც სამინისტრო ახორციელებდა ადმინისტრაციის, საყოფაცხოვრებო და კომუნალური მომსახურების ხარჯების (მათ შორის, ობიექტებში განსახლებულ დევნილთა, ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსების მქონე პირთა მიერ მოხმარებული წყლის, ნარჩენების გატანის, ასენიზაციისა და დეზინფექცია-დერატიზაციის, განსახლების ობიექტებში მომსახურებისა და მიმდინარე შეკეთების სხვა ხარჯები) ანაზღაურებას) ადმინისტრაციული ხარჯის დაფინანსება ერთ დევნილზე განისაზღვროს თვეში 2 ლარით. აღნიშნული დაფინანსება განხორციელდეს სახელშეკრულებო ვალდებულებების შესაბამისად. ხელშეკრულების პირობებს და მის გასაფორმებლად საჭირო დოკუმენტაციას ადგენს საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო.

მუხლი 31. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიანი სოფლების მოსახლეობისათვის მიწოდებული ბუნებრივი აირის ღირებულების ანაზღაურება

1. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტსა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიან სოფლებში (სეთურნი, ზაქათკარი, ჯადმიანი, ბედონი, ბენიან-ბეგონი, იუხო, მუდურუ, წკერე, ციხიანი, სვიანა-როსტიანი და ქოროლო, აგრეთვე ის სოფლები, რომელთაც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი მიენიჭათ) მუდმივად მცხოვრები მოსახლეობისათვის (აბონენტებისათვის) ბუნებრივი აირის მოხმარებაზე 2019 წლის 1 დეკემბრიდან 2020 წლის 15 მაისის ჩათვლით და 2020 წლის 15 ოქტომბრიდან 2020 წლის 30 ნოემბრის ჩათვლით პერიოდებში განისაზღვროს შეღავათი თითოეულ აბონენტზე თვეში 700 მ³-ის (მაისსა და ოქტომბერში – 350 მ³-ის) ოდენობით. ამასთანავე, აბონენტებს მიეცეთ შესაძლებლობა, აღნიშნული პერიოდების შესაბამის საანგარიშო თვეში გამოუყენებელი შეღავათით ისარგებლონ მომდევნო თვეში, კერძოდ, 2019 წლის 1 დეკემბრიდან გამოუყენებელი შეღავათი გამოყენებულ იქნეს 2020 წლის 15 მაისის ჩათვლით პერიოდში, ხოლო რიცხული შეღავათი გაუქმდეს 2020 წლის 16 მაისს, 2020 წლის 15 ოქტომბრიდან გამოუყენებელი შეღავათი გამოყენებულ იქნეს 2021 წლის 15 მაისის ჩათვლით პერიოდში, ხოლო რიცხული შეღავათი გაუქმდეს 2021 წლის 16 მაისს.

2. ბუნებრივი აირის გამანაწილებელი კომპანია ვალდებულია ამ მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად შეღავათით მოსარგებლე აბონენტების სააღრიცხვო ბარათებზე ყოველი თვის დასაწყისში ასახოს შეღავათის შესაბამისი ლიმიტი და შესაბამის საანგარიშო პერიოდში გამოუყენებელი შეღავათი.

3. ბუნებრივი აირის გამანაწილებელი კომპანიის მიერ წარმოდგენილი და მუნიციპალიტეტების გამგეობების მიერ სათანადოდ დამოწმებული შესაბამისი ანგარიშების მიხედვით საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრომ ანაზღაუროს 2019 წლის 1 დეკემბრიდან 2020 წლის 15 მაისის ჩათვლით და 2020 წლის 15 ოქტომბრიდან 2020 წლის 30 ნოემბრის ჩათვლით პერიოდებში ყაზბეგის მუნიციპალიტეტსა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიან სოფლებში (სეთურნი, ზაქათკარი, ჯადმიანი, ბედონი, ბენიან-ბეგონი, იუხო, მუდურუ, წკერე, ციხიანი, სვიანა-როსტიანი და ქოროლო, აგრეთვე ის სოფლები, რომელთაც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი მიენიჭათ) მუდმივად მცხოვრები მოსახლეობის

(აბონენტების) მიერ ამ მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილი ლიმიტის და შესაბამის საანგარიშო პერიოდში გამოუყენებელი შეღავათის ფარგლებში ფაქტობრივად მოხმარებული ბუნებრივი აირის ღირებულება.

მუხლი 32. ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაციის – სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაციის მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებები

2020 წლის განმავლობაში ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაციის – სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი უფლებამოსილია ამ კანონით ადმინისტრაციისათვის დამტკიცებული ასიგნებებიდან თავისი გადაწყვეტილების საფუძველზე გასცეს ერთჯერადი დახმარებები.

მუხლი 33. საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებები

1. საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიეცეს უფლება, პროგრამული კოდის „26 02 02 – ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა ეკვივალენტური სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა“ ფარგლებში 2019 წელს მიღებული საქონლისა და მომსახურების დაფინანსება განახორციელოს ამ კანონით საქართველოს იუსტიციის სამინისტროსათვის დამტკიცებული ასიგნებებიდან.

2. საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიეცეს უფლება, მისთვის ამ კანონით გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში უზრუნველყოს საერთაშორისო საარბიტრაჟო დავებსა და უცხო ქვეყნის სასამართლოებში მიმდინარე საქმეებთან დაკავშირებით სახელმწიფოს წარმომადგენლობის განხორციელების მიზნით იურიდიული კომპანიებისგან იურიდიული მომსახურების შესყიდვის, შესაბამისი საარბიტრაჟო და სასამართლო ხარჯების, მოწმეებისა და უცხოელი ექსპერტების საარბიტრაჟო და სასამართლო პროცესებში მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად, ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოში კომპლექსურ საქმეებზე დავების საწარმოებლად იურიდიული მომსახურების შესყიდვის, არასრულწლოვანი საქართველოს მოქალაქეების უცხო ქვეყანაში არამართლზომიერად გადაადგილებისა და დაკავების საქმეების უცხო ქვეყანაში წარმოებისა და ბავშვების საქართველოში დაბრუნების, საქართველოს მოქალაქეების ჰუმანიტარული საჭიროების უზრუნველყოფის მიზნით, აგრეთვე აღნიშნულ საქმეებთან დაკავშირებული სხვა, გაუთვალისწინებელი ხარჯებისა და საქართველოს კანონმდებლობით მათთან დაკავშირებული გადასახადების დაფინანსება, მათ შორის, ამ კანონის ამოქმედებამდე გაფორმებული ხელშეკრულებების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების დაფინანსება.

მუხლი 34. საქართველოს საერთო სასამართლოების ფუნქციონირებასთან დაკავშირებით განსახორციელებელი ღონისძიებები

ამ კანონის მე-16 მუხლით საქართველოს საერთო სასამართლოებისათვის განსაზღვრული მომუშავეთა რიცხოვნობა არ ზღუდავს კანონით დადგენილი წესით საქართველოს საერთო სასამართლოების მოსამართლეების და მათთან დაკავშირებული თანამშრომლების (თანაშემწე, რეფერენტი და სხვა) დანიშვნას.

მუხლი 35. ზოგიერთი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებები

1. „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებულმა საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა მის მიერ 2020 წელს მობილიზებული, საქართველოს კანონმდებლობით ნებადართული (საკუთარი) შემოსავლების არანაკლებ 10% მიმართოს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის შესრულების მიზნით შესაბამისმა უწყებამ საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში თანხების მიმართვა განახორციელოს ყოველი კვარტალის ბოლო სამუშაო დღეს, გადარიცხვის დღისათვის კვარტალში მიღებული შემოსავლის არანაკლებ 10%-ის ოდენობით.

3. ამ მუხლის დებულებები არ ვრცელდება საჯარო სამართლის იურიდიული პირის მიერ მიღებულ გრანტებზე, აგრეთვე იმ შემოსავლებზე, რომლებსაც საჯარო სამართლის იურიდიული პირი იღებს მისი კონტროლის განმახორციელებელი ორგანოს სისტემაში შემავალი სხვა საჯარო სამართლის იურიდიული პირისგან.

თავი IX
დასკვნითი დებულებანი

მუხლი 36. კანონის ამოქმედება

1. ეს კანონი ამოქმედდეს 2020 წლის 1 იანვრიდან.
2. ამ კანონის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად გამოცხადდეს საქართველოს 2018 წლის 13 დეკემბრის კანონი „საქართველოს 2019 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ (საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე (www.matsne.gov.ge), 25.12.2018, სარეგისტრაციო კოდი: 190020010.05.001.019303).

საქართველოს პრეზიდენტი

სალომე ზურაბიშვილი

თბილისი,